

1. *Euskal Herriko udalen izendegia*
Euskaltzaindia 2011

La labor de Onomástica de Euskaltzaindia tiene como finalidad el estudio de los nombres, tanto antropónimos (nombres de pila, apellidos...) como topónimos (mayores, menores, exónimos, callejeros, oicónimos...). Tras recoger, clasificar, analizar y establecer la forma normativizada de los nombres, Euskaltzaindia considera imprescindible darlos a conocer, a fin de que las formas correctas vayan implantándose en el uso habitual, al igual que ocurre en toda lengua normalizada. Ese es el objetivo de la presente colección *IZENAK*.

Le travail d'Onomastique d'Euskaltzaindia a pour but l'étude des noms, aussi bien des anthroponymes (prénoms, noms de famille...) que des toponymes (principaux, secondaires, exonymes, noms de rue, noms de maison...). Après les avoir répertoriés, classés, analysés et établis selon les normes, Euskaltzaindia considère indispensable de les faire connaître, afin de favoriser l'emploi habituel des formes correctes, comme c'est le cas de toutes les langues normalisées. Voilà l'objectif de cette collection *IZENAK*.

The main aim of Euskaltzaindia's Onomastic work is the research of basque names that are classified in proper nouns (names of persons, surnames...) and place names (main and minor toponyms, exonyms, street names, house names...). After collecting, classifying, analyzing and deciding the standardized form of those names, Euskaltzaindia considers it is a must to announce them, so that the correct forms are adopted in the every-day use as it happens with any standardized language. That is the purpose of this *IZENAK* collection.

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

EUSKAL HERRIKO UDALEN IZENDEGIA

Euskaltzaindiaren Onomastika lanak euskal izenen ikerketa du helburu, bai antroponimoena (ponte izenak, deiturak...) bai toponimoena (toponimia nagusia, txikia, exonimia, kale izendegiak, etxe izenak...). Izen horiek bildu, sailkatu, ikertu eta arautu ondotik, beharrezkotzat jotzen du Euskaltzaindiak izenen forma zuzenak plazaratzea, euskararen erabileran eta normalizazioan eragina izan dezaten. Hori da, hain zuzen ere, IZENAK bilduma honen xedea.

ARGITALPENAREN PARATZAILEAK:

Patxi Galé
Andres Iñigo

ONOMASTIKA BATZORDEA:

BURUA:

Andres Iñigo

IDAZKARIA:

Mikel Gorrotxategi

KIDEAK:

Patxi Galé
Imanol Goikoetxea
Roberto González de Viñaspre
Iratxe Lasa
Jose Luis Lizundia
Elena Martínez de Madina
Céline Mounole
Felix Mugurutza
Txomin Peillen
Patxi Salaberri Zarategi

EUSKAL HERRIKO
UDALEN IZENDEGIA

Argitalpen honen fitxa katalogafikoa eskuragarri duzu Euskaltzaindiaren Azkue Bibliotekako katalogoan:

www.euskaltzaindia.net/azkue

La ficha catalográfica correspondiente a esta publicación está disponible en el catálogo de la biblioteca de la Real Academia de la Lengua Vasca:

www.euskaltzaindia.net/azkue

Les données bibliographiques correspondant à cette publication sont disponibles sur le site de la Bibliothèque Azkue de l'Académie de la langue basque:

www.euskaltzaindia.net/azkue

A catalog record for this publication is available from the Azkue Biblioteka, Royal Academy of the Basque Language:

www.euskaltzaindia.net/azkue

Eskubide guztiak jabedunak dira. Ez da zilegi liburuki hau osorik edo zatika kopiatzea, ez sistema informatikoekin beronen edukia biltzea, ez inongo sistema elektronikoz edo mekanikoz, fotokimikoz, magnetikoz, elektrooptikoz, fotokopiaz, erregistratuz edo beste bitartekoz berau transmititzea, aipamenetarako izan ezik, argitaratzailearen edo *copyright*aren jabearen aldez aurreko eta idatzizko baimenik gabe.

© EUSKALTZAINDIA / R.A.L.V. / A.L.B.

Disainua: Ikeder, S.L.

ISBN: 978-84-95438-74-4

Lege-gordailua: BI-950-2011

Aurkibidea

Aurkezpena. <i>Andres Iñigo</i>	9
Izendegiaren egitura.....	11
1. Udal izendegi osoaren zerrenda alfabetikoak	13
1.1. Euskal izenaren arabera	15
1.2. Izen ofizialaren arabera	35
2. Udal izendegia lurraldeka	55
2.1. Araba	57
2.1.1. Sarrera.....	59
1) Izen berriak	59
2) Kendu diren bitasunak	59
3) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak.....	59
4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak	60
5) Euskal ordain ezagunik ez duten herri izenak	61
6) Izen zaharrak	61
7) Izen asmatuak	62
2.1.2. Euskal izenaren arabera.....	63
2.1.3. Izen ofizialaren arabera	66
2.1.4. Eskualdeka banatuak.....	69
2.2. Bizkaia	73
2.2.1. Sarrera.....	75
1) Izen berriak	75
2) Kendu diren bitasunak	75
3) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak	76
4) Egoera berezia duten izenak.....	76
2.2.2. Euskal izenaren arabera.....	78
2.2.3. Izen ofizialaren arabera	83
2.2.4. Eskualdeka banatuak.....	88

2.3. Gipuzkoa	93
2.3.1. Sarrera.....	95
1) Izen berriak	95
2) Izen aldaketak	95
3) Elkartea desegitearen ondorioa.....	95
4) Izen zaharkituak.....	96
5) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak	96
2.3.2. Euskal izenaren arabera.....	97
2.3.3. Izen ofizialaren arabera	100
2.3.4. Eskualdeka banatuak.....	103
2.4. Nafarroa	107
2.4.1. Sarrera.....	109
1) Izen berriak	109
2) Kendu diren bitasunak	109
3) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak.....	110
4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak	112
5) Euskal ordain ezagunik ez duten herri izenak	113
6) Eskualdeak eta merindadeak.....	115
2.4.2. Euskal izenaren arabera.....	119
2.4.3. Izen ofizialaren arabera	130
2.4.4. Merindadeka banatuak	141
2.4.5 Merindadeka eta eskualdeka banatuak	150
2.5. Lapurdi	167
2.5.1. Sarrera.....	169
1) Gehitu den bitasuna	169
2) Ikerketa berrien ondorioz zehaztutako herritarren izenak.....	169
3) Araugintza berriari egokitu behar izan diren herri izenak	169
2.5.2. Euskal izenaren arabera.....	170
2.5.3. Izen ofizialaren arabera	172
2.5.4. Eskualdeka banatuak.....	174
2.6. Nafarroa Beherea	177
2.6.1. Sarrera.....	179
1) Kasu berezia.....	179
2) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak.....	179
3) Lekukotasunen arabera zuzendu behar izan direnak.....	181
4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak	181
2.6.2. Euskal izenaren arabera.....	183
2.6.3. Izen ofizialaren arabera	186
2.6.4. Eskualdeka banatuak.....	189

2.7. Zuberoa	193
2.7.1. Sarrera.....	195
1) Bi herriren kasu berezia	195
2) Izen zaharren berreskuratzeak	195
3) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak.....	195
4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak	197
2.7.2. Euskal izenaren arabera.....	198
2.7.3. Izen ofizialaren arabera	200
2.7.4. Eskualdeka banatuak.....	202
2.7.5. Kantonamenduka banatuak	204
Eranskinak	207
57. araua.- Euskal herrialdeen, herritarren eta euskalkien izenak	209
139. araua.- Euskal Herria izena	211
141. araua.- Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoaren erabilera	219

EUSKALTZAINDIAREN 90. urteurrenarekin batera bete dira 30 urte Akademiak lehenbiziko udal izendegia argitara eman zuenetik; izan ere, 1979an kaleratu baitzen *Euskal Herriko Udalen Izendegia* liburuxka.

Izendegi haren aurkezpenean orduko Onomastika batzordeburu Koldo Mitxelenak adierazi zuen bezala, euskara ofizialtasunaren bideetan zegoen eta udal demokratiko hautatu berriei euskarazko izenak ofizial izateko aukera behar zitzaien eman. Gainera, egoera hartan, nor bere kabuz hasia zen lehengo izenen aldamenen edo gainean euskal ordaina jartzen. Horregatik zioen Mitxelenak, premia handiko lana zela hura eta Euskaltzaindiari tokatzen zitzaiola, presaka bazen ere, aitzinbidea hartuz herritarrei gidaritzaz moduko zerbait eskaintzea, hots, udal izendegia gauzatu eta kaleratzea.

Orduz geroztik, herri izenen normalizazio biderako garrantzi handiko urratsak egin ziren, Hego Euskal Herrian batik bat. Alde batetik, Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutuak 6. artikuluan eta Euskararen Erabilpena Arauzkotzeko 10/1982 Oinarriko Legeak 10. atalean, eta, bestetik, Nafarroako Foru Komunitateko Euskarari buruzko 18/1986 Foru Legeak 3.3 eta 8.2 artikuluetan, Euskaltzaindia aitortzen dute hizkuntza kontuetarako orokorrean eta toponimiarako espresuki, Erakunde aholkulari ofiziala.

Onomastika batzordeak etengabe segitu du lanean eta horren froga dira, besteak beste, izendegi hura kaleratu zenetik gaurdaino herri izenen inguruan argitara eman dituen lanak. Hona hemen garrantzitsuenak: 1986an, Eusko Jaurilaritzarekin batera, *Euskal Autonomia Erkidegoko herrien izendegia*. Argitalpen honetan udal bakoitzaren barruan biztanle entitate izaera duten auzo ofizialen izenak ere bildu ziren. 1990ean, Nafarroako Gobernuarekin batera, *Nafarroako Herri Izendegia*. Lan hau erabili zuen Gobernuak euskal izen ofizialak erabakitzeko (“Eremu Euskaldun”ekoak eta “Eremu Misto”ko zenbait izen). 2001ean, 1986an egindakoa osatuz, *Euskal Autonomia Erkidegoko biztanle-entitateak* liburua. Argitalpen hau Euskadiko Udalen Elkartearen (EUDEL) eskutik egin zen.

1979an argitara eman zen lehenbiziko izendegiaren aurkezpenean, egileek argi aitortu zuten, denbora eta baliabide faltagatik, proposatutako udal izen batzuk zalantzazkoak zirela eta beste zenbaiten euskarazko ordainak asmatuak. Horregatik, hogeita hamar urte hauetan egindako ikerketen ondorioz, izen horietako zimentarri sendo eta argiakoak aurkitu direnean, Onomastika batzordeak beharrezkotzat jo du zuzenketak proposatzea. Aldiz, Batzordearen iritziz, ikerketa berriek ez badute behar adina argirik eman, zuhurtziaz jokatu eta lehengo erabakiari eutsi zaio. Hortaz, aldaketak nahitaezkotzat hartu direnean soilik proposatu dira.

Izendegi berri honen berezitasuna: arau izaera

Euskaltzaindiak 1998an Euskal Herriko udal izenei arau izaera ematea erabaki zuen eta amaitu berri du lan hori. Lehenik Iparraldeko lurraldeetakoak arautu zituen, ondotik Euskal Autonomia Erkidegokoak eta, azkenik, Nafarroakoak. Banakako udal izendegi horiek Euskaltzaindiaren honako arau zenbakiak dituzte: 92 eta 99 *Zuberoa*, 108 *Lapurdi*, 122, 128 eta 133 *Nafarroa Beherea*, 140 *Gipuzkoa*, 145 *Bizkaia*, 150 *Araba*, 155 *Nafarroa*. Arau horietako emaitza da, hain zuzen ere, liburu honetan eskaintzen dena eta, horregatik, gorago aipatutako argitalpenek ez bezala, eskuan duzun izendegi honek Akademiaren arau izaera du.

Euskal Herriko udal izenez gainera, Euskaltzaindiak azken urte hauetan gai honen inguruko beste arau batzuk ere onartu ditu. Horien artean nabarmentzekoak dira liburu honetan, eranskin lagungarri gisa, txertatu diren hiru hauek: 57 *Euskal herrialdeen, herritarren eta euskalkien izenak*, 139 *Euskal Herria izena*, eta 141 *Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoen erabilera*. Hirurak osagarri eta lagungarri badira ere, nabarmentzekoa da 141. araua, horretan azaltzen baita nola idatzi behar diren herri izenak, bakunak direnean (*Durango*), elkartuak direnean (*Ezki-Itsaso*) edo testuaren barruan deklinatuak jarri behar direnean (*Abaurregaina*, baina *Abaurregainean* dago; *Basabürüa*, baina *Basabürüna* doa). Halaber, azaltzen da zer irizpide aplikatu behar den izen bera duten bi herri elkarrengandik bereizi behar direnean (*Donibane Garazi*, *Donibane Lohizune*), edota idatziz nola adierazi behar den herriek erdaraz eta euskaraz izen bana dutela (*Agurain / Salvatierra*, *Orreaga / Roncesvalles*) etab.

Azkenik, Euskaltzaindiaren Onomastika batzordeak argi utzi nahi du lan honetan ageri den emaitza dela berari egitea tokatzen zaiona, hots, irizpenak ematea eta proposamenak egitea, zeregin horietarako baita, hain zuzen ere, Euskaltzaindia erakunde ofiziala. Normalizaziorako hurrengo urratsak, ordea, proposamen hauek izen ofizial bihurtzea eta hedatzea, lurralde bakoitzeko herri aginteen ardura da.

IZENDEGIAREN EGITURA

Izendegia bi kapitulutuan banatua dago eta bakoitzaren edukia honako hau da:

Lehenbiziko kapituluan, Euskal Herriko udal izendegi osoa ematen da alfabetikoki. Udal izen bakoitzaren lau informazio ageri dira: euskal izena, izen ofiziala, herritar izena eta kokatua dagoen lurraldearena. Informazio hau bi ataletan antolatu da. Lehenbizikoan, udalen euskal izena hartu da abiapuntutzat eta bigarrenean egungo izen ofiziala.

Bigarren kapituluan, udal izenak lurraldeka ematen dira, hurrenkeran honetan: Araba, Bizkaia, Gipuzkoa, Nafarroa, Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoa. Beraz, zazpi ataletan. Lehenbiziko kapituluan bezala, bigarren honetan ere udal bakoitzaren lau informazio ematen dira, baina laugarrena lurraldea izan beharrean, zehatzagoa den eskualdea da. Informazio hau hiru ataletan antolatu da. Lehenbizikoan udalen euskal izena hartu da abiapuntutzat eta bigarrenean egungo izen ofiziala. Hirugarrenean, berriz, udalak eskualdeen arabera banatu dira, baita Nafarroan merindadeka eta Zuberoan kantonameduka ere. Lurralde bakoitzeko izendegiaren sarreran azaldu dira aplikatu diren irizpideak, eta 1979ko izendegiarekin erkatuz ageri diren aldaketen zergatia ere.

1. Udal izendegi osoaren zerrenda alfabetikoak

1.1. Euskal izenaren arabera

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Abadiño	Abadiño	abadiñar	Bizkaia
Abaigar	Abáigar	abaigartar	Nafarroa
Abaltzisketa	Abaltzisketa	abaltzisketar	Gipuzkoa
Abanto	Abanto y Ciérvana - Abanto Zierbena	abantar	Bizkaia
Abartzuza	Abárzuza	abartzuzar	Nafarroa
Abaurregaina (-a)	Abaurregaina / Abaurrea Alta	abaurrear	Nafarroa
Abaurrepea (-a)	Abaurrepea / Abaurrea Baja	abaurrepetar	Nafarroa
Aberin	Aberin	aberindar	Nafarroa
Ablitas	Ablitas	ablitastar	Nafarroa
Adios	Adiós	adiostar	Nafarroa
Aduna	Aduna	adunar	Gipuzkoa
Agoitz	Aoiz <> Agoitz	agoiztar, agoizko	Nafarroa
Aguilar Kodes	Aguilar de Codés	aguilartar	Nafarroa
Agurain	Salvatierra / Agurain	aguraindar	Araba
Ahatsa-Altzieta-Bazkazane	Ahaxe-Alciette-Bascassan	ahatsar, altzietar, bazkazandar	Nafarroa Beherea
Ahetze	Ahetze	ahetzar	Lapurdi
Ahurti	Urt	ahurtiar	Lapurdi
Aia	Aia	aiar	Gipuzkoa
Aiara	Ayala / Aiara	aiarar	Araba
Aiegi	Ayegui <> Aiegi	aiegiar	Nafarroa
Aiherra	Ayherre	aihertar	Nafarroa Beherea
Ainharbe	Aïnharp	ainharbear	Zuberoa
Ainhize-Monjolose	Ainhice-Mongelos	ainhiztar, monjolostar	Nafarroa Beherea
Ainhoa	Aïnhoa	ainhoar	Lapurdi
Aintzila	Aincille	aintzildar	Nafarroa Beherea
Aizarnazabal	Aizarnazabal	aizarnazabaldar	Gipuzkoa
Aiziritze	Aïcirits	aiziritzar	Nafarroa Beherea
Ajangiz	Ajangiz	ajangiztar	Bizkaia
Akamarre	Came	akamartar	Nafarroa Beherea

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Albiztur	Albiztur	albizturtar	Gipuzkoa
Aldude	Les Aldudes	aldudar	Nafarroa Beherea
Alegia	Alegia	alegiar	Gipuzkoa
Alesbes	Villafranca	alesbestar	Nafarroa
Alkiza	Alkiza	alkizar	Gipuzkoa
Allin	Allin <> Allin	allindar	Nafarroa
Allo	Allo	alloar	Nafarroa
Alonsotegi	Alonsotegi	alonsotegiari	Bizkaia
Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense	aloztar, ziboztar, oniztar	Zuberoa
Altsasu	Altsasu / Alsasua	altsasuar	Nafarroa
Altzaga	Altzaga	altzagar	Gipuzkoa
Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrette	altzaiar, altzabehetiar, zunharretar	Zuberoa
Altzo	Altzo	altzotar	Gipuzkoa
Altzürükü	Aussurucq	altzürükütar	Zuberoa
Amendüze-Unaso	Amendeuix-Oneix	amendüztar, unastar	Nafarroa Beherea
Ameskoabarrena (-a)	Améscoa Baja	ameskoar	Nafarroa
Amezketar	Amezketar	amezketar	Gipuzkoa
Amoroto	Amoroto	amorotar	Bizkaia
Amorotze-Zokotze	Amorots-Succos	amoroztar, zokoztar	Nafarroa Beherea
Amurrio	Amurrio	amurriotar	Araba
Añana	Añana	añanar	Araba
Andoain	Andoain	andoaindar	Gipuzkoa
Andosilla	Andosilla	andosillar	Nafarroa
Angelu	Anglet	angeluar	Lapurdi
Anhauze	Anhauze	anhauztar	Nafarroa Beherea
Anoeta	Anoeta	anoetar	Gipuzkoa
Añorbe	Añorbe	añorbear	Nafarroa
Antsoain	Ansoáin <> Antsoain	antsoaindar	Nafarroa
Antzin	Ancín <> Antzin	antzindar	Nafarroa
Antzuola	Antzuola	antzuolar	Gipuzkoa
Anue	Anue	anuetar	Nafarroa
Araitz	Araitz	araitzar	Nafarroa
Arakaldo	Arakaldo	arakaldar	Bizkaia
Arakil	Arakil	arakildar	Nafarroa
Arama	Arama	aramar	Gipuzkoa
Aramaio	Aramaio	aramaioar	Araba

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Aranaratxe	Aranarache <> Aranaratxe	aranaratxear	Nafarroa
Aranguren	Aranguren	arangurendar	Nafarroa
Arano	Arano	aranoar	Nafarroa
Arantza	Arantza	aranaztar	Nafarroa
Arantzazu	Arantzazu	arantzazuar, arantzazutar	Bizkaia
Aras	Aras	arastar	Nafarroa
Arberatz-Zilhekoa	Arbérats-Sillègue	arberaztar, zilhekoar	Nafarroa Beherea
Arbizu	Arbizu	arbizuar	Nafarroa
Arbona	Arbonne	arbonar	Lapurdi
Arboti-Zohota	Arbouet-Sussaute	arbotiar, zohotar	Nafarroa Beherea
Areatza	Areatza	areatar, billaroztar	Bizkaia
Arellano	Arellano	arellanoar	Nafarroa
Areso	Areso	aresoar	Nafarroa
Aretxabaleta	Aretxabaleta	aretxabaletar	Gipuzkoa
Argantzun	La Puebla de Arganzón	argantzundar	Burgos (Araba)
Arguedas	Arguedas	arguedastar	Nafarroa
Arhantsusi	Arhansus	arhantsusiar, arhantsusitar	Nafarroa Beherea
Aria	Aria	ariatar	Nafarroa
Aribe	Aribe	aribear	Nafarroa
Armañanzas	Armañanzas	armañantzastar	Nafarroa
Armendaritze	Armendarits	armendariztar	Nafarroa Beherea
Armiñón	Armiñón	armiñondar	Araba
Arnegi	Arnéguy	arnegitar	Nafarroa Beherea
Arraia-Maeztu	Arraia-Maeztu	arraiar, maeztuar	Araba
Arrangoitze	Arcangues	arrangoiztar	Lapurdi
Arrankudiaga	Arrankudiaga	arrankudiagar	Bizkaia
Arrasate	Arrasate / Mondragón	arrasatear	Gipuzkoa
Arrastaria (-a) ¹	–	arrastariar	Araba
Arratzu	Arratzu	arratzuar	Bizkaia
Arratzua (-a)-Ubarrundia	Arrazua-Ubarrundia	arratzuar, ubarrundiar	Araba
Arrieta	Arrieta	arrietar	Bizkaia
Arrigorriaga	Arrigorriaga	arrigorriagar	Bizkaia
Arroitz	Arróniz	arroiztar	Nafarroa
Arrokiaga	Roquiague	arrokiagatar	Zuberoa
Arrosa	Saint-Martin-d'Arrossa	arrosatar	Nafarroa Beherea

¹ 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Arruazu	Arruazu	arruazuar	Nafarroa
Arrueta-Sarrikota	Arraute-Charritte	arruetar, sarrikotar	Nafarroa Beherea
Artaxoa	Artajona	artaxoar	Nafarroa
Artazu	Artazu	artazuar	Nafarroa
Arteaga	Artea	arteagar, arteagatar	Bizkaia
Artzentaies	Artzentaies	artzentalestar	Bizkaia
Artzibar	Valle de Arce <> Artzibar	artzibartar	Nafarroa
Artziniega	Artziniega	artziniegar	Araba
Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby	ariëtar, ithorrotzar, olhaibitar	Zuberoa
Asparrena (-a)	Asparrena	asparrendar	Araba
Asteasu	Asteasu	asteasuar	Gipuzkoa
Astigarraga	Astigarraga	astigartar	Gipuzkoa
Atarrabia	Villava <> Atarrabia	atarrabiar	Nafarroa
Ataun	Ataun	ataundar	Gipuzkoa
Atetz	Atez	ateztar	Nafarroa
Atharratze-Sorholüze	Tardets-Sorholus	atharraztar, sorholüztar	Zuberoa
Atxondo	Atxondo	atxondar	Bizkaia
Aulesti	Aulesti	aulestiar	Bizkaia
Auritz	Auritz / Burguete	auriztar	Nafarroa
Azagra	Azagra	azagrar	Nafarroa
Azkaine	Ascain	azkaindar	Lapurdi
Azkarate	Ascarat	azkaratear	Nafarroa Beherea
Azkoien	Peralta <> Azkoien	azkoiendar	Nafarroa
Azkoitia (-a)	Azkoitia	azkoitiar	Gipuzkoa
Azpeitia (-a)	Azpeitia	azpeitiar	Gipuzkoa
Azuelo	Azuelo	azueloar	Nafarroa
Baigorri	Saint-Étienne-de-Baïgorry	baigorriar	Nafarroa Beherea
Baiona	Bayonne	baiones, baionar	Lapurdi
Bakaiku	Bakaiku	bakaikuar	Nafarroa
Bakio	Bakio	bakiotar	Bizkaia
Baliarrain	Baliarrain	baliarraindar	Gipuzkoa
Balmaseda	Balmaseda	balmasedar	Bizkaia
Banka	Banca	bankar	Nafarroa Beherea
Barakaldo	Barakaldo	barakaldar	Bizkaia
Barañain	Barañain	barañaindar	Nafarroa
Barasoain	Barásóain	barasoaindar	Nafarroa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Barbarin	Barbarin	barbarindar	Nafarroa
Bardoze	Bardos	bardoztar	Lapurdi
Bargota	Bargota	bargotar	Nafarroa
Barillas	Barillas	barillastar	Nafarroa
Barkoxe	Barcus	barkoxtar	Zuberoa
Barrika	Barrika	barrikar, barrikoztar	Bizkaia
Barrundia	Barrundia	barrundiar	Araba
Basaburua (-a)	Basaburua	basaburuar	Nafarroa
Basauri	Basauri	basauriar	Bizkaia
Bastida	Labastida / Bastida	bastidar	Araba
Bastida	Labastide-Clairence	bastidar	Nafarroa Beherea
Basusarri	Bassussarry	basusartar	Lapurdi
Baztan	Baztan	baztandar	Nafarroa
Beasain	Beasain	beasindar	Gipuzkoa
Bedia	Bedia	bediar, bediaztar	Bizkaia
Behaskane-Laphizketa	Béhasque-Lapiste	behaskandar, laphizketar	Nafarroa Beherea
Behauze	Béguios	behauztar	Nafarroa Beherea
Behorlegi	Béhorléguy	behorlegitar	Nafarroa Beherea
Beire	Beire	beiretar	Nafarroa
Beizama	Beizama	beizamar	Gipuzkoa
Belauntza	Belauntza	belauntzar	Gipuzkoa
Bera	Bera	beratar	Nafarroa
Berango	Berango	berangar, berangoztar	Bizkaia
Berantevilla	Berantevilla	berantevillar	Araba
Beraskoain	Belascoáin	beraskoindar	Nafarroa
Berastegi	Berastegi	berastegiar	Gipuzkoa
Berbintzana	Berbinzana	berbintzandar	Nafarroa
Bergara	Bergara	bergarar	Gipuzkoa
Beriain	Beriáin	beraiindar	Nafarroa
Bermeo	Bermeo	bermeotar	Bizkaia
Bernedo	Bernedo	bernedar	Araba
Berriatua (-a)	Berriatua	berriatuar	Bizkaia
Berriobeiti	Berrioplano	berriobeitiar	Nafarroa
Berriozar	Berriozar	berriozartar	Nafarroa
Berriz	Berriz	berriztar	Bizkaia
Berrobi	Berrobi	berrobitar	Gipuzkoa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Berrogaine-Larüntze	Berrogain-Laruns	berrogaintar, larünztar	Zuberoa
Bertizarana	Bertizarana	bertizarandar	Nafarroa
Beskoitze	Brisous	beskoiztar	Lapurdi
Betelu	Betelu	beteluar	Nafarroa
Biarritz, Miarritze	Biarritz	biarriztar, miarriztar	Lapurdi
Bidania-Goiatz	Bidegoian	bidaniar, goiaztar	Gipuzkoa
Bidankoze	Vidángoz <> Bidankoze	bidankoztar	Nafarroa
Bidarrai	Bidarray	bidarraitar	Nafarroa Beherea
Bidarte	Bidart	bidartar	Lapurdi
Bidaurreta	Bidaurreta	bidaurretar	Nafarroa
Bidaxune	Bidache	bidaxundar	Nafarroa Beherea
Bilar	Elvillar / Bilar	bilartar	Araba
Bilbo	Bilbao	bilbotar	Bizkaia
Bildoze-Onizepea (-a)	Vidos-Abense-de-Bas	bildoztar, oniztar	Zuberoa
Biriatu	Biriatou	biriatuar	Lapurdi
Bithiriña	Beyrie-sur-Joyeuse	bithirindar	Nafarroa Beherea
Biurrun-Olkotz	Biurrun-Olcoz	biurrundar, olkoztar	Nafarroa
Bokale	Boucau	bokales	Lapurdi
Buñuel	Buñuel	buñueldar	Nafarroa
Bunuze	Bunus	bunuztar	Nafarroa Beherea
Burgi	Burgui <> Burgi	burgiar	Nafarroa
Burgu	Elburgo / Burgelu	burguar	Araba
Burgue-Erreiti	Bergouey-Viellenave	burguetar, erreitiar	Nafarroa Beherea
Burlata	Burlada <> Burlata	burlatar	Nafarroa
Busturia (-a)	Busturia	busturiar	Bizkaia
Buztintze-Hiriberri	Bustince-Iriberry	buztintzear, hiriberritar	Nafarroa Beherea
Cabanillas	Cabanillas	cabanillastar	Nafarroa
Cabredo	Cabredo	cabredoar	Nafarroa
Cadreita	Cadreita	cadreitar	Nafarroa
Caparoso	Caparoso	caparrosoar	Nafarroa
Cárcar	Cárcar	carcartar	Nafarroa
Cascante	Cascante	cascontear	Nafarroa
Castejón	Castejón	castejondar	Nafarroa
Cintruénigo	Cintruénigo	cintruenugoar	Nafarroa
Corella	Corella	corellar	Nafarroa
Cortes	Cortes	cortestar	Nafarroa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Deba	Deba	debar	Gipuzkoa
Deierri	Valle de Yerri <> Deierri	deierriar	Nafarroa
Deikaztelu	Dicastillo	deikazteluar	Nafarroa
Derio	Derio	deriotar, derioztar	Bizkaia
Desoio	Desojo	desoioar	Nafarroa
Dima	Dima	dimar, dimoztar	Bizkaia
Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute	domintxaintar, berroetar	Zuberoa
Donaixti-Ibarre	Saint-Just-Ibarre	donaixtiar, ibartar	Nafarroa Beherea
Donamaria	Donamaria	donamariar	Nafarroa
Donamartiri	Saint-Martin-d'Arbéroue	donamartiritar	Nafarroa Beherea
Donapaleu	Saint-Palais	donapaleutar	Nafarroa Beherea
Donazaharre	Saint-Jean-le-Vieux	donazahartar	Nafarroa Beherea
Donemiliaga	San Millán / Donemiliaga	donemiliagar	Araba
Doneztebe	Doneztebe / Santesteban	doneztebar	Nafarroa
Donibane Garazi	Saint-Jean-Pied-de-Port	donibandar	Nafarroa Beherea
Donibane Lohizune	Saint-Jean-de-Luz	donibandar	Lapurdi
Donostia	Donostia - San Sebastián	donostiar	Gipuzkoa
Donoztiri	Saint-Esteben	donoztiritar	Nafarroa Beherea
Dulantzi	Alegría-Dulantzi	dulantziar	Araba
Durango	Durango	durangar	Bizkaia
Duzunaritze-Sarasketa	Bussunarits-Sarrasquette	duzunariztar, sarasketar	Nafarroa Beherea
Ea	Ea	eatar	Bizkaia
Eguesibar	Egüés	eguesibartar	Nafarroa
Eibar	Eibar	eibartar	Gipuzkoa
Eiheralarre	Saint-Michel	eiheralartar	Nafarroa Beherea
Ekora	Yécora / Iekora	ekorar	Araba
El Busto	El Busto	elbustoar	Nafarroa
Elantxobe	Elantxobe	elantxobetar	Bizkaia
Elduain	Elduain	elduindar	Gipuzkoa
Elgeta	Elgeta	elgetar	Gipuzkoa
Elgoibar	Elgoibar	elgoibartar	Gipuzkoa
Elgorriaga	Elgorriaga	elgorriagar	Nafarroa
Elizagorria (-a)	Lazagurria	elizagorriar	Nafarroa
Elo	Monreal <> Elo	eloar	Nafarroa
Elorrio	Elorrio	elorriar	Bizkaia
Eltziego	Elciego	eltziegar	Araba

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Eneritz	Enériz <> Eneritz	enerizar	Nafarroa
Erandio	Erandio	erandiotar, erandioztar	Bizkaia
Erango	Arancou	erangoar	Nafarroa Beherea
Eratsun	Eratsun	eratsundar	Nafarroa
Ereño	Ereño	ereñar	Bizkaia
Ergoiena (-a)	Ergoiena	ergoiendar	Nafarroa
Ermua (-a)	Ermua	ermuar	Bizkaia
Errenteria	Errenteria	errenteriar	Gipuzkoa
Errezil	Errezil	errezildar	Gipuzkoa
Erriberabeitia (-a)	Ribera Baja / Erribera Beitia	erriberabeitiar	Araba
Erriberagoitia (-a)	Erriberagoitia / Ribera Alta	erriberagoitiar	Araba
Erriberri	Olite <> Erriberri	erriberitar	Nafarroa
Errigoiti	Errigoiti	errigoitiar	Bizkaia
Erroibar	Erroibar / Valle de Erro	erroibartar	Nafarroa
Erromantzatua (-a)	Romanzado	erromantzatuar	Nafarroa
Erronkari	Roncal <> Erronkari	erronkariar	Nafarroa
Esa	Yesa	esar	Nafarroa
Eskiula	Esquiule	eskiulatar	Bearno (Zuberoa)
Eskoriatza	Eskoriatza	eskoriatzar	Gipuzkoa
Eslaba	Eslava	eslabar	Nafarroa
Espartza	Esparza de Salazar <> Espartza Zaraitzu	espartzar	Nafarroa
Esprontzedá	Espronceda	esprontzedar	Nafarroa
Esteribar	Esteribar	esteribartar	Nafarroa
Etaiu	Etayo	etaiuar, etaiuko	Nafarroa
Etxalar	Etxalar	etxalartar	Nafarroa
Etxarri	Echarri	etxarriar	Nafarroa
Etxarri	Etcharry	etxarriar	Zuberoa
Etxarri Aranatz	Etxarri-Aranatz	etxarriar	Nafarroa
Etxauri	Etxauri	etxauriar	Nafarroa
Etxebarre	Etchebar	etxebartar	Zuberoa
Etxebarri	Etxebarri	etxebarritar	Bizkaia
Etxebarria (-a)	Etxebarria	etxebarritar	Bizkaia
Eulate	Eulate	eulatear	Nafarroa
Ezkaarte	Ezkaarte	ezkabartear	Nafarroa
Ezkaroze	Ezcároz <> Ezkaroze	ezkaroztar	Nafarroa
Ezkio-Itsaso	Ezkio-Itsaso	ezkiotar, itsasoar	Gipuzkoa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Ezkurra	Ezkurra	ezkurrar	Nafarroa
Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undurein	ezpeiztar, ündüreintar	Zuberoa
Ezpeleta	Espelette	ezpeletar	Lapurdi
Ezporogi	Ezprogui	ezporogiar	Nafarroa
Ezterenzubi	Estérençuby	ezterenzubitar	Nafarroa Beherea
Faltzes	Falces	faltzestar	Nafarroa
Fitero	Fitero	fiteroar	Nafarroa
Fontellas	Fontellas	fontellastar	Nafarroa
Forua (-a)	Forua	foruar	Bizkaia
Fruiz	Fruiz	fruihtar	Bizkaia
Funes	Funes	funestar	Nafarroa
Fustiñana	Fustiñana	fustiñanar	Nafarroa
Gabadi	Gabat	gabadiar	Nafarroa Beherea
Gabiria	Gabiria	gabiriar	Gipuzkoa
Gaintza	Gaintza	gaintzar	Gipuzkoa
Galar	Galar	galartar	Nafarroa
Galdakao	Galdakao	galdakar, galdakoztar	Bizkaia
Galdames	Galdames	galdamestar	Bizkaia
Galipentzu	Gallipienzo <> Galipentzu	galipentzutar	Nafarroa
Galoze	Gallués <> Galoze	galoztar	Nafarroa
Gamarte	Gamarthe	gamartear	Nafarroa Beherea
Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue	gamerear, zihigar	Zuberoa
Gamiz-Fika	Gamiz-Fika	gamiztar, fikar	Bizkaia
Gamue-Zohazti	Camou-Mixe-Suhast	gamuar, zohaztiar	Nafarroa Beherea
Garai	Garai	garaitar	Bizkaia
Garaioa	Garaioa	garaiotar	Nafarroa
Garde	Garde	gardar	Nafarroa
Gares	Puente la Reina <> Gares	garestar	Nafarroa
Garindaine	Garindein	garindaintar	Zuberoa
Garinoain	Garinoain	garinoaindar	Nafarroa
Garralda	Garralda	garraldar	Nafarroa
Garrüze	Garris	garrüztar	Nafarroa Beherea
Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	gasteiztar	Araba
Gatika	Gatika	gatar	Bizkaia
Gaubea	Valdegovía / Gaubea	gaubear	Araba
Gautegiz Arteaga	Gautegiz Arteaga	arteagar	Bizkaia

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Gaztelu	Gaztelu	gazteluar	Gipuzkoa
Gazteluberri	Castillo-Nuevo	gazteluberriar	Nafarroa
Genevilla	Genevilla	genevillar	Nafarroa
Gernika-Lumo	Gernika-Lumo	gernikar, lumotar	Bizkaia
Gesalatz	Guesálaz <> Gesalatz	gesalaztar	Nafarroa
Getaria	Getaria	getariar	Gipuzkoa
Getaria	Guéthary	getariar	Lapurdi
Getxo	Getxo	getxotar, getxoztar	Bizkaia
Girgillao	Guirguillano	girgillaotar	Nafarroa
Gixune	Guiche	gixundar	Lapurdi
Gizaburuaga	Gizaburuaga	gizaburuagar	Bizkaia
Goizueta	Goizueta	goizuetar	Nafarroa
Goñerri, Goñibar	Goñi	goñerritar, goñibartar	Nafarroa
Gordexola	Gordexola	gordexolar	Bizkaia
Gorliz	Gorliz	gorliztar	Bizkaia
Gorza	Güesa <> Gorza	gorztar	Nafarroa
Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx	gotaintar, irabarnetar	Zuberoa
Guardia	Laguardia	guardiar	Araba
Gueñes	Güeñes	gueñestar	Bizkaia
Haltsu	Halsou	haltsuar	Lapurdi
Harana (-a)	Harana / Valle de Arana	harandar	Araba
Hauze	Haux	hautzar	Zuberoa
Hazparne	Hasparren	hazpandar	Lapurdi
Heleta	Hélette	heletar	Nafarroa Beherea
Hendaia	Hendaye	hendaiar	Lapurdi
Hernani	Hernani	hernaniar	Gipuzkoa
Hernialde	Hernialde	hernialdetar	Gipuzkoa
Hiriberri	Hiriberri / Villanueva de Aezkoa	hiriberriar	Nafarroa
Hiriburu	Saint-Pierre-d'Irube	hiriburutar	Lapurdi
Hondarribia (-a)	Hondarribia	hondarribiar	Gipuzkoa
Hozta	Hosta	hoztar	Nafarroa Beherea
Ibargoiti	Ibargoiti	ibargoitiar	Nafarroa
Ibarra	Ibarra	ibartar	Gipuzkoa
Ibarrangelu	Ibarrangelu	ibarrangelutar	Bizkaia
Ibarrola	Ibarrola	ibarrolar	Nafarroa Beherea

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Idauze-Mendi	Idaux-Mendy	idauztar, mendiar	Zuberoa
Idiazabal	Idiazabal	idiazabaldar	Gipuzkoa
Igantzi	Igantzi	igantziar	Nafarroa
Igorre	Igorre	igorretar, igorreztar	Bizkaia
Iguzkitza	Igúzquiza	iguzkitzar	Nafarroa
Iholdi	Iholdy	iholdiar	Nafarroa Beherea
Ikaztegieta	Ikaztegieta	ikaztegiatar	Gipuzkoa
Ilharre	Ilharre	ilhartar	Nafarroa Beherea
Imotz	Imotz	imoztar	Nafarroa
Irañeta	Irañeta	irañetar	Nafarroa
Irisarri	Irissarry	irisartar	Nafarroa Beherea
Irulegi	Irouléguy	irulegitar	Nafarroa Beherea
Irun	Irun	irundar	Gipuzkoa
Iruña Oka	Iruña Oka / Iruña de Oca	iruñar, iruñaokar	Araba
Irunberri	Lumbier	irunberriar	Nafarroa
Iruñea (-a)	Pamplona <> Iruña	iruindar, iruinxeme	Nafarroa
Irura	Irura	irurar	Gipuzkoa
Iruraitz-Gauna	Iruraiz-Gauna	iruraiztar, gaunar	Araba
Iruri	Trois-Villes	iruritar	Zuberoa
Irurtzun	Irurtzun	irurtzundar	Nafarroa
Ispaster	Ispaster	ispastertar	Bizkaia
Itsasondo	Itsasondo	itsasondoar	Gipuzkoa
Itsasu	Itxassou	itsasuar	Lapurdi
Ituren	Ituren	iturendar	Nafarroa
Iturmendi	Iturmendi	iturmendiar	Nafarroa
Itza	Iza <> Itza	itzatar	Nafarroa
Itzagaondoa (-a)	Izagaondoa	itzagaondoar	Nafarroa
Itzaltzu	Izalzu <> Itzaltzu	itzaltzuar	Nafarroa
Iurreta	Iurreta	iurretar	Bizkaia
Izaba	Isaba <> Izaba	izabar	Nafarroa
Izpura	Ispoure	izpurar	Nafarroa Beherea
Izturitze	Isturits	izturiztar	Nafarroa Beherea
Izura-Azme	Ostabat-Asme	izuratar, azmetar	Nafarroa Beherea
Izurtza	Izurtza	izurtzar	Bizkaia
Jaitz	Salinas de Oro <> Jaitz	jaiztar	Nafarroa
Jatabe	Maruri-Jatabe	jatabetar	Bizkaia

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Jatsu	Jatxou	jatsuar	Lapurdi
Jatsu	Jaxu	jatsuar	Nafarroa Beherea
Jaurrieta	Jaurrieta	jaurrietar	Nafarroa
Jeztaze	Gestas	jeztaztar	Zuberoa
Jutsi	Juxue	jutsiar	Nafarroa Beherea
Kanbo	Cambo-les-Bains	kanboar	Lapurdi
Kanpezu	Campezo / Kanpezu	kanpezuar	Araba
Karrantza	Karrantza Harana / Valle de Carranza	karrantzar	Bizkaia
Kaseda	Cáteda	kasedar	Nafarroa
Kortezubi	Kortezubi	kortezubitar	Bizkaia
Kripan	Kripan	kripandar	Araba
Kuartango	Kuartango	kuartangar	Araba
Labaien	Labaien	labaiendar	Nafarroa
Labetze-Bizkai	Labets-Biscay	labetzar, bizkaitar	Nafarroa Beherea
Lagran	Lagrán	lagrandar	Araba
Lakarra	Lacarre	lakartar	Nafarroa Beherea
Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	lakarrar, arhantar, sarrikotar	Zuberoa
Lakuntza	Lakuntza	lakuntzar	Nafarroa
Lana	Lana	lanar	Nafarroa
Landibarre	Lantabat	landibartar	Nafarroa Beherea
Lanestosa	Lanestosa	lanestosar	Bizkaia
Lantarón	Lantarón	lantarondar	Araba
Lantz	Lantz	lanztar	Nafarroa
Lantziego	Lanciego / Lantziego	lantziegar	Araba
Lapoblación	Lapoblación	lapoblaciondar	Nafarroa
Lapuebla de Labarca	Lapuebla de Labarca	lapueblar	Araba
Larrabetzu	Larrabetzu	larrabetzuar	Bizkaia
Larraga	Larraga	larragar	Nafarroa
Larragoa	Larraona	larragoar	Nafarroa
Larraine	Larrau	larraintar	Zuberoa
Larraul	Larraul	larrauldar	Gipuzkoa
Larraun	Larraun	larraundar	Nafarroa
Larresoro	Larressore	larresoroar	Lapurdi
Larribarre-Sorhapürü	Larribar-Sorhapuru	larribartar, sorhapürtar	Nafarroa Beherea
Larzabale-Arroze-Zibitze	Larceveau-Arros-Cibits	larzabaldar, arroztar, zibiztar	Nafarroa Beherea
Lasa	Lasse	lasar	Nafarroa Beherea

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Lasarte-Oria	Lasarte-Oria	lasartear, oriatar	Gipuzkoa
Laudio	Laudio / Llodio	audioar	Araba
Laukiz	Laukiz	laukiztar	Bizkaia
Lazkao	Lazkao	lazkaotar	Gipuzkoa
Leaburu	Leaburu	leaburuar	Gipuzkoa
Leatxe	Leache	leatxear	Nafarroa
Ledeá	Liédena	ledeatar	Nafarroa
Legarda	Legarda	legardar	Nafarroa
Legaria	Legaria	legariar	Nafarroa
Legazpi	Legazpi	legazpiar	Gipuzkoa
Legorreta	Legorreta	legorretar	Gipuzkoa
Legutio	Legutio	legutioar	Araba
Lehuntze	Lahonce	lehuntzar	Lapurdi
Leintz Gatzaga	Leintz Gatzaga	gatzagar	Gipuzkoa
Leioa	Leioa	leioar, leioaztar	Bizkaia
Leitza	Leitza	leitzar	Nafarroa
Lekeitio	Lekeitio	lekeitiar	Bizkaia
Lekorne	Mendionde	lekondar	Lapurdi
Lekuine	Bonloc	lekuindar	Lapurdi
Lekunberri	Lekunberri	lekunberriar	Nafarroa
Lekunberri	Lecumberry	lekunberriar	Nafarroa Beherea
Lemoa	Lemoa	lemoar, lemoaztar	Bizkaia
Lemoiz	Lemoiz	lemoiztar	Bizkaia
Leotz	Leoz <> Leotz	leoztar	Nafarroa
Lerga	Lerga	lergar	Nafarroa
Lerin	Lerín	lerindar	Nafarroa
Lesaka	Lesaka	lesakar	Nafarroa
Lexantzü-Zunharre	Lichans-Sunhar	lexantzar, zunharrar	Zuberoa
Leza	Leza	lezar	Araba
Lezama	Lezama	lezamar	Bizkaia
Lezama ²	–	lezamar	Araba
Lezaun	Lezáun	lezaundar	Nafarroa
Lezo	Lezo	lezoar	Gipuzkoa
Ligi-Atherei	Licq-Athérey	ligiar, athereiar	Zuberoa
Liginaga-Astüe	Laguinge-Restoue	liginagar, astüar	Zuberoa

² 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Lizarra	Estella <> Lizarra	lizarratar	Nafarroa
Lizartza	Lizartza	lizartzar	Gipuzkoa
Lizoainibar-Arriasgoiti	Lizoáin-Arriasgoiti <> Lizoain-Arriasgoiti	lizoainibartar, arriasgoitiar	Nafarroa
Lodosa	Lodosa	lodosar	Nafarroa
Lohitzüine-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq	lohitzüntar, oihergiar	Zuberoa
Loiu	Loiu	loiutar, loiuztar	Bizkaia
Longida	Lónguida <> Longida	longidar	Nafarroa
Los Arcos	Los Arcos	losarcostar	Nafarroa
Luhuso	Louhossoa	luhusoar	Lapurdi
Lukin	Luquin	lukindar	Nafarroa
Lüküze-Altzümarta	Luxe-Sumberraute	lüküztar, altzümartar	Nafarroa Beherea
Luzaide	Luzaide / Valcarlos	luzaidar	Nafarroa
Makea	Macaye	makear	Lapurdi
Mallabia (-a)	Mallabia	mallabitar	Bizkaia
Mañaria (-a)	Mañaria	mañariar	Bizkaia
Mañeru	Mañeru	mañeruar	Nafarroa
Mañueta	Baños de Ebro / Mañueta	mañuetar	Araba
Marañón	Marañón	marañondar	Nafarroa
Markina-Xemein	Markina-Xemein	markinar, xemeindar	Bizkaia
Martxueta	Masparraute	martxuetar	Nafarroa Beherea
Martzilla	Marcilla	martzillar	Nafarroa
Maule-Lextarre	Mauléon-Licharre	mauletar, lextarrar	Zuberoa
Mehaine	Méharin	mehaindar	Nafarroa Beherea
Mélida	Mélida	melidar	Nafarroa
Meñaka	Meñaka	meñakar	Bizkaia
Mendabia	Mendavia	mendabiar	Nafarroa
Mendaro	Mendaro	mendaroar	Gipuzkoa
Mendata	Mendata	mendatar	Bizkaia
Mendaza	Mendaza	mendazar	Nafarroa
Mendexa	Mendexa	mendexar	Bizkaia
Mendibe	Mendive	mendibetar	Nafarroa Beherea
Mendigorria (-a)	Mendigorria	mendigorriar	Nafarroa
Mendikota	Menditte	mendikotar	Zuberoa
Metauten	Metauten	metautendar	Nafarroa
Milafranga	Villefranque	milafrangar	Lapurdi
Milagro	Milagro	milagroar	Nafarroa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Mirafuentes	Mirafuentes	mirafuentestar	Nafarroa
Miranda Arga	Miranda de Arga	mirandar	Nafarroa
Mitikile-Larrori-Mendibile	Moncayolle-Larrory-Mendibieu	mitikiltar, larroritar, mendibiltar	Zuberoa
Monteagudo	Monteagudo	monteagudoar	Nafarroa
Montori, Berorize	Montory	montoriar, beroriztar	Zuberoa
Moreda	Moreda de Álava	moredar	Araba
Morentin	Morentin	morentindar	Nafarroa
Morga	Morga	morgar	Bizkaia
Mues	Mués	muestar	Nafarroa
Mugerre	Mouguerre	mugertar	Lapurdi
Mundaka	Mundaka	mundakar	Bizkaia
Mungia	Mungia	mungiar	Bizkaia
Munitibar	Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz	munitibartar	Bizkaia
Murchante	Murchante	murchantear	Nafarroa
Murieta	Murieta	murietar	Nafarroa
Murillo el Cuende	Murillo el Cuende	murilloar	Nafarroa
Murillo el Fruto	Murillo el Fruto	murilloar	Nafarroa
Murueta	Murueta	muruetar	Bizkaia
Muruzabal	Muruzábal	muruzabaldar	Nafarroa
Muskildi	Musculdy	muskildiar	Zuberoa
Muskiz	Muskiz	muskiztar	Bizkaia
Mutiloa	Mutiloa	mutiloar	Gipuzkoa
Mutriku	Mutriku	mutrikuar	Gipuzkoa
Muxika	Muxika	muxikar	Bizkaia
Nabarniz	Nabarniz	nabarniztar	Bizkaia
Nabaskoze	Navascués <> Nabaskoze	nabaskoztar	Nafarroa
Navaridas	Navaridas	navaridastar	Araba
Nazar	Nazar	nazartar	Nafarroa
Noain Elortzibar	Noáin (Valle de Elorz) <> Noain (Elortzibar)	noaindar, elortzibartar	Nafarroa
Obanos	Obanos	obanostar	Nafarroa
Odieta	Odieta	odietar	Nafarroa
Oiartzun	Oiartzun	oiartzuar	Gipuzkoa
Oibar	Aibar <> Oibar	oibartar	Nafarroa
Oion	Oyón-Oion	oiondar	Araba
Oiz	Oitz	oiztar	Nafarroa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Oko	Oco	okoar	Nafarroa
Okondo	Okondo	okondar	Araba
Olaberria (-a)	Olaberria	olaberritar	Gipuzkoa
Olaibar	Oláibar	olaibartar	Nafarroa
Olatzagutia (-a)	Olazti / Olazagutía	olatzagutiar	Nafarroa
Olexoa	Olejua	olexoar	Nafarroa
Ollaran, Olloibar	Ollo	ollarandar, olloibartar	Nafarroa
Oloritz	Olóriz <> Oloritz	oloriztar	Nafarroa
Oltza zendea	Cendea de Olza <> Oltza zendea	oltzar	Nafarroa
Oñati	Oñati	oñatiar	Gipuzkoa
Ondarroa	Ondarroa	ondarroar	Bizkaia
Oragarre	Orègue	oragartar	Nafarroa Beherea
Orbaizeta	Orbaitzeta	orbaizetar	Nafarroa
Orbara	Orbara	orbaratar	Nafarroa
Ordizia	Ordizia	ordiziar	Gipuzkoa
Orendain	Orendain	orendaindar	Gipuzkoa
Orexa	Orexa	orexar	Gipuzkoa
Orio	Orio	oriotar	Gipuzkoa
Orisoain	Orísoain	orisoaindar	Nafarroa
Orkoi	Orkoi	orkoiendar	Nafarroa
Ormaiztegi	Ormaiztegi	ormaiztegiar	Gipuzkoa
Orontze	Oronz <> Orontze	oronztar	Nafarroa
Orotz-Betelu	Oroz-Betelu <> Orotz-Betelu	oroztar	Nafarroa
Orozko	Orozko	orozkoar	Bizkaia
Orreaga	Orreaga / Roncesvalles	orreagatar	Nafarroa
Ortuella	Ortuella	ortuellar	Bizkaia
Ortzaize	Ossès	ortzaiztar	Nafarroa Beherea
Ospitalepea (-a)	Hôpital-Saint-Blaise, L'	ospitaletar	Zuberoa
Ostankoa	Orsanco	ostankoar	Nafarroa Beherea
Oteitza	Oteiza	oteitzar	Nafarroa
Otsagabia (-a)	Ochagavía <> Otsagabia	otsagabiar	Nafarroa
Otxandio	Otxandio	otxandiar	Bizkaia
Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte	ozaraintar, erribareitar	Zuberoa
Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare	ozaztar, züharrar	Zuberoa
Pagola	Pagolle	pagolar	Nafarroa Beherea, Zuberoa
Pasaia	Pasaia	pasaitar	Gipuzkoa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Petilla Aragoi	Petilla de Aragón	petillar	Nafarroa
Piedramillera	Piedramillera	piedramillertar	Nafarroa
Pitillas	Pitillas	pitillastar	Nafarroa
Plentzia	Plentzia	plentziar	Bizkaia
Portugalete	Portugalete	portugaletetar	Bizkaia
Puiu	Pueyo	puiuar	Nafarroa
Ribaforada	Ribaforada	ribaforadar	Nafarroa
Saldias	Saldias	saldiastrar	Nafarroa
Samaniego	Samaniego	samaniegar	Araba
Samatze	Sames	samaztar	Nafarroa Beherea
San Adrián	San Adrián	sanadriandar	Nafarroa
San Martin Unx	San Martín de Unx	sanmartindar	Nafarroa
Santakara	Santacara	santakarar	Nafarroa
Santsol	Sansol	santsoldar	Nafarroa
Santurtzi	Santurtzi	santurtziar	Bizkaia
Sara	Sare	saratar	Lapurdi
Sarrikotapea (-a)	Charritte-de-Bas	sarrikotar	Zuberoa
Sartaguda	Sartaguda	sartagudar	Nafarroa
Sartze	Sarriés <> Sartze	sarztar	Nafarroa
Segura	Segura	segurar	Gipuzkoa
Senpere	Saint-Pée-Sur-Nivelle	senpertar	Lapurdi
Sesma	Sesma	sesmar	Nafarroa
Sestao	Sestao	sestaoar	Bizkaia
Sohüta	Chéraute	sohütar	Zuberoa
Sondika	Sondika	sondikatar, sondikoztar	Bizkaia
Sopela	Sopelana	sopelar, sopoloztar	Bizkaia
Sopuerta	Sopuerta	sopuertar	Bizkaia
Soraluze	Soraluze - Placencia de las Armas	soraluzetar	Gipuzkoa
Sorlada	Sorlada	sorladar	Nafarroa
Suhuskune	Suhescun	suhuskundar	Nafarroa Beherea
Sukarrieta	Sukarrieta	sukarrietar	Bizkaia
Sunbilla	Sunbilla	sunbildar	Nafarroa
Tafalla	Tafalla	tafallar	Nafarroa
Tebas - Muru Arterderreta	Tiebas - Muruarte de Reta	tebastar, muruarterderretar	Nafarroa
Tirapu	Tirapu	tirapuar	Nafarroa
Tolosa	Tolosa	tolosar	Gipuzkoa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Torralba del Río	Torralba del Río	torralbar	Nafarroa
Torres del Río	Torres del Río	torrestar	Nafarroa
Trapagaran	Valle de Trápaga - Trapagaran	trapagandar	Bizkaia
Trebiñu	Condado de Treviño	trebiñar	Burgos (Araba)
Tulebras	Tulebras	tulebrastar	Nafarroa
Turtzioz	Trucios-Turtzioz	turtzioztar	Bizkaia
Tutera	Tudela	tutelar	Nafarroa
Txulapain	Juslapeña	txulapaindar	Nafarroa
Ubide	Ubide	ubidear, ubideztar	Bizkaia
Ugao	Ugao-Miraballes	ugaotar, miraballestar	Bizkaia
Uharte	Huarte <> Uharte	uhartear	Nafarroa
Uharte Arakil	Uharte-Arakil	uhartear	Nafarroa
Uharte Garazi	Uhart-Cize	uhartear	Nafarroa Beherea
Uhartehiri	Uhart-Mixe	uhartear	Nafarroa Beherea
Ukar	Úcar	ukartar	Nafarroa
Ultzama	Ultzama	ultzamar	Nafarroa
Untzitibar	Unciti	untzitibartar	Nafarroa
Untzue	Unzué <> Untzue	untzuetar	Nafarroa
Urdatx, Santa Grazi	Sainte-Engrâce	urdaxtar, santagraztar	Zuberoa
Urdazubi	Urdazubi / Urdax	urdazubiar	Nafarroa
Urdiain	Urdiain	urdiaindar	Nafarroa
Urdiñarbe	Ordiarp	urdiñarbetar	Zuberoa
Urduliz	Urduliz	urduliztar	Bizkaia
Urduña	Urduña / Orduña	urduñar	Bizkaia
Urepele	Urepel	urepeldar	Nafarroa Beherea
Urizaharra (-a)	Peñacerrada-Urizaharra	urizahartar	Araba
Urkabustaiz	Urkabustaiz	urkabustaiztar	Araba
Urketa	Urcuit	urketar	Lapurdi
Urnieta	Urnieta	urnietar	Gipuzkoa
Urraulbeiti	Urraúl Bajo	urraulbeitiar	Nafarroa
Urraulgoiti	Urraúl Alto	urraulgoitiar	Nafarroa
Urretxu	Urretxu	urretxuar	Gipuzkoa
Urrotz	Urroz-Villa	urroztar	Nafarroa
Urroz	Urrotz	urroztar	Nafarroa
Urruña	Urrugne	urruñar	Lapurdi
Ürrüstoi-Larrabile	Arrast-Larrebieu	ürrüstoitar, larrabiltar	Zuberoa

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Urzainki	Urzainqui <> Urzainki	urzainkiar	Nafarroa
Usurbil	Usurbil	usurbildar	Gipuzkoa
Uterga	Uterga	utergar	Nafarroa
Uxue	Ujué	uxuetar	Nafarroa
Uztaritze	Ustaritz	uztariztar	Lapurdi
Uztarroze	Uztárroz <> Uztarroze	uztarroztar	Nafarroa
Valtierra	Valtierra	valtierrar	Nafarroa
Viana	Viana	vianar	Nafarroa
Villabona-Amasa	Villabona	billabonatar, amasar	Gipuzkoa
Villabuena	Villabuena de Álava / Eskuernaga	villabuenar	Araba
Villamayor de Monjardín	Villamayor de Monjardín	villamayortar	Nafarroa
Villatuerta	Villatuerta	villatuertar	Nafarroa
Villaverde Turtzioz	Valle de Villaverde		Kantabria (Bizkaia)
Xabier	Javier	xabiartar	Nafarroa
Zabaltza	Zabalza <> Zabaltza	zabaltzar	Nafarroa
Zaldibar	Zaldibar	zaldibartar	Bizkaia
Zaldibia	Zaldibia	zaldibiar	Gipuzkoa
Zalduondo	Zalduondo	zalduondar	Araba
Zalgize-Donzetebe	Sauguis-Saint-Etienne	zalgiztar, doneztebear	Zuberoa
Zalla	Zalla	zallar	Bizkaia
Zamudio	Zamudio	zamudiotar, zamudioztar	Bizkaia
Zanbrana	Zambrana	zanbrantar	Araba
Zangoza	Sangüesa <> Zangoza	zangozar	Nafarroa
Zaratamo	Zaratamo	zaratamar, zaratamoztar	Bizkaia
Zarautz	Zarautz	zarautzar	Gipuzkoa
Zare	Sada	zarear, zareko	Nafarroa
Zaro	Çaro	zaroar	Nafarroa Beherea
Zarrakaztelu	Carcastillo	zarrakazteluar	Nafarroa
Zeanuri	Zeanuri	zeanuritar, zeanuriztar	Bizkaia
Zeberio	Zeberio	zeberioar, zeberioztar	Bizkaia
Zegama	Zegama	zegamar	Gipuzkoa
Zerain	Zerain	zeraindar	Gipuzkoa
Zestoa	Zestoa	zestoar	Gipuzkoa
Ziburu	Ciboure	ziburutar	Lapurdi
Zierbena	Zierbena	zierbenar	Bizkaia
Zigoitia (-a)	Zigoitia	zigoitiar	Araba

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Ziordia (-a)	Ziordia	ziordiar	Nafarroa
Ziortza-Bolibar	Ziortza-Bolibar	ziortzar, bolibartar	Bizkaia
Zirauki	Cirauqui <> Zirauki	ziraukiar	Nafarroa
Ziritza	Ciriza <> Ziritza	ziritzar	Nafarroa
Zizur	Cizur	zizurtar	Nafarroa
Zizur Nagusia (-a)	Zizur Mayor <> Zizur Nagusia	zizurtar	Nafarroa
Zizurkil	Zizurkil	zizurkildar	Gipuzkoa
Zornotza	Amorebieta-Etxano	zornotzar	Bizkaia
Zubieta	Zubieta	zubietar	Nafarroa
Zugarramurdi	Zugarramurdi	zugarramurdiar	Nafarroa
Zuia	Zuia	zuiar	Araba
Zumaia	Zumaia	zumaiar	Gipuzkoa
Zumarraga	Zumarraga	zumarragar	Gipuzkoa
Zuñiga	Zúñiga	zuñigar	Nafarroa
Zuraide	Souraïde	zuraidar	Lapurdi

1.2. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Abadiño	Abadiño	abadiñar	Bizkaia
Abáigar	Abaigar	abaigartar	Nafarroa
Abaltzisketa	Abaltzisketa	abaltzisketar	Gipuzkoa
Abanto y Ciérvana - Abanto Zierbena	Abanto	abantar	Bizkaia
Abárzuza	Abartzuza	abartzuzar	Nafarroa
Abaurregaina / Abaurrea Alta	Abaurregaina (-a)	abaurrear	Nafarroa
Abaurrepea / Abaurrea Baja	Abaurrepea (-a)	abaurrepetar	Nafarroa
Aberin	Aberin	aberindar	Nafarroa
Ablitas	Ablitas	ablitastar	Nafarroa
Adiós	Adios	adiostar	Nafarroa
Aduna	Aduna	adunar	Gipuzkoa
Aguilar de Codés	Aguilar Kodes	aguilartar	Nafarroa
Ahaxe-Alciette-Bascassan	Ahatsa-Altzieta-Bazkazane	ahatsar, altzietar, bazkazandar	Nafarroa Beherea
Ahetze	Ahetze	aheztar	Lapurdi
Aia	Aia	aiar	Gipuzkoa
Aibar <> Oibar	Oibar	oibartar	Nafarroa
Aïcirits	Aiziritze	aiziritzar	Nafarroa Beherea
Aincille	Aintzila	aintzildar	Nafarroa Beherea
Aïnharp	Ainharbe	ainharbear	Zuberoa
Ainhice-Mongelos	Ainhize-Monjolose	ainhiztar, monjolistar	Nafarroa Beherea
Aïnhoa	Ainhoa	ainhoar	Lapurdi
Aizarnazabal	Aizarnazabal	aizarnazabaldar	Gipuzkoa
Ajangiz	Ajangiz	ajangiztar	Bizkaia
Albiztur	Albiztur	albizturtar	Gipuzkoa
Alçay-Alçabéhéty-Sunharette	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	altzaiar, altzabehetiar, zunharretar	Zuberoa
Alegia	Alegia	alegiar	Gipuzkoa
Alegria-Dulantzi	Dulantzi	dulantziar	Araba
Alkiza	Alkiza	alkizar	Gipuzkoa
Allín <> Allin	Allin	allindar	Nafarroa
Allo	Allo	alloar	Nafarroa
Alonsotegi	Alonsotegi	alonsotegiar	Bizkaia
Alos-Sibas-Abense	Aloze-Ziboze-Onizegaine	aloztar, ziboztar, oniztar	Zuberoa
Altsasu / Alsasua	Altsasu	altsasuar	Nafarroa
Altzaga	Altzaga	altzagar	Gipuzkoa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Altzo	Altzo	altzotar	Gipuzkoa
Amendeuix-Oneix	Amendüze-Unaso	amendüztar, unastar	Nafarroa Beherea
Améscoa Baja	Ameskoabarrena (-a)	ameskoar	Nafarroa
Amezqueta	Amezqueta	amezketar	Gipuzkoa
Amorebieta-Etxano	Zornotza	zornotzar	Bizkaia
Amoroto	Amoroto	amorotar	Bizkaia
Amorots-Succos	Amorotze-Zokotze	amoroztar, zokoztar	Nafarroa Beherea
Amurrio	Amurrio	amurrioar	Araba
Añana	Añana	añanar	Araba
Ancín <> Antzin	Antzin	antzindar	Nafarroa
Andoain	Andoain	andoaindar	Gipuzkoa
Andosilla	Andosilla	andosillar	Nafarroa
Anglet	Angelu	angeluar	Lapurdi
Anhauz	Anhauze	anhauztar	Nafarroa Beherea
Anoeta	Anoeta	anoetar	Gipuzkoa
Añorbe	Añorbe	añorbear	Nafarroa
Ansoáin <> Antsoain	Antsoain	antsoaindar	Nafarroa
Antzuola	Antzuola	antzuolar	Gipuzkoa
Anue	Anue	anuetar	Nafarroa
Aoiz <> Agoitz	Agoitz	agoiztar, agoizko	Nafarroa
Araitz	Araitz	araiztar	Nafarroa
Arakaldo	Arakaldo	arakaldar	Bizkaia
Arakil	Arakil	arakildar	Nafarroa
Arama	Arama	aramar	Gipuzkoa
Aramaio	Aramaio	aramaioar	Araba
Aranarache <> Aranaratxe	Aranaratxe	aranaratxear	Nafarroa
Arancou	Erango	erangoar	Nafarroa Beherea
Aranguren	Aranguren	arangurendar	Nafarroa
Arano	Arano	aranoar	Nafarroa
Arantza	Arantza	aranaztar	Nafarroa
Arantzazu	Arantzazu	arantzazuar, arantzazutar	Bizkaia
Aras	Aras	arastar	Nafarroa
Arbérats-Sillègue	Arberatze-Zilhekoa	arberaztar, zilhekoar	Nafarroa Beherea
Arbizu	Arbizu	arbizuar	Nafarroa
Arbonne	Arbona	arbonar	Lapurdi

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Arbouet-Sussaute	Arboti-Zohota	arbotiar, zohotar	Nafarroa Beherea
Arcangues	Arrangoitze	arrangoiztar	Lapurdi
Areatza	Areatza	areatzar, billaroztar	Bizkaia
Arellano	Arellano	arellanoar	Nafarroa
Areso	Areso	aresoar	Nafarroa
Aretxabaleta	Aretxabaleta	aretxabaletar	Gipuzkoa
Arguedas	Arguedas	arguedastar	Nafarroa
Arhansus	Arhantsusi	arhantsusiar, arhantsusitar	Nafarroa Beherea
Aria	Aria	ariatar	Nafarroa
Aribe	Aribe	aribear	Nafarroa
Armañanzas	Armañanzas	armañantzastar	Nafarroa
Armendarits	Armendaritze	armendariztar	Nafarroa Beherea
Armiñón	Armiñón	armiñondar	Araba
Arnéguy	Arnegi	arnegitar	Nafarroa Beherea
Aroue-Ithorots-Olhaiby	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	arüetar, ithorrotzar, olhaibitar	Zuberoa
Arraia-Maeztu	Arraia-Maeztu	arraiar, maeztuar	Araba
Arrankudiaga	Arrankudiaga	arrankudiagar	Bizkaia
Arrasate / Mondragón	Arrasate	arrasatear	Gipuzkoa
Arrast-Larrebieu	Ürrüstoi-Larrabile	ürrüstoitarr, larrabiltar	Zuberoa
–	Arrastaria (-a) ¹	arrastariar	Araba
Arratzu	Arratzu	arratzuar	Bizkaia
Arraute-Charritte	Arrueta-Sarrikota	arruetar, sarrikotar	Nafarroa Beherea
Arrazua-Ubarrundia	Arrazua (-a) - Ubarrundia	arratzuar, ubarrundiar	Araba
Arrieta	Arrieta	arrietar	Bizkaia
Arrigorriaga	Arrigorriaga	arrigorriagar	Bizkaia
Arróniz	Arroitz	arroiztar	Nafarroa
Arruazu	Arruazu	arruazuar	Nafarroa
Artajona	Artaxoa	artaxoar	Nafarroa
Artazu	Artazu	artazuar	Nafarroa
Artea	Arteaga	arteagar, arteagaztar	Bizkaia
Artzetales	Artzetales	artzetalestar	Bizkaia
Artziniega	Artziniega	artziniegar	Araba
Ascain	Azkaine	azkaindar	Lapurdi
Ascarat	Azkarate	azkaratear	Nafarroa Beherea
Asparrena	Asparrena (-a)	asparrendar	Araba

¹ 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Asteasu	Asteasu	asteasuar	Gipuzkoa
Astigarraga	Astigarraga	astigartar	Gipuzkoa
Ataun	Ataun	ataundar	Gipuzkoa
Atez	Atetz	ateztar	Nafarroa
Atxondo	Atxondo	atxondar	Bizkaia
Aulesti	Aulesti	aulestiar	Bizkaia
Auritz / Burguete	Auritz	auriztar	Nafarroa
Aussurucq	Altzürükü	altzürükütar	Zuberoa
Ayala / Aiara	Aiara	aiarar	Araba
Ayegui <> Aiegi	Aiegi	aiegiar	Nafarroa
Ayherre	Aiherra	aihartar	Nafarroa Beherea
Azagra	Azagra	azagrar	Nafarroa
Azkoitia	Azkoitia (-a)	azkoitiar	Gipuzkoa
Azpeitia	Azpeitia (-a)	azpeitiar	Gipuzkoa
Azuelo	Azuelo	azueloar	Nafarroa
Bakaiku	Bakaiku	bakaikuar	Nafarroa
Bakio	Bakio	bakiotar	Bizkaia
Baliarrain	Baliarrain	baliarraindar	Gipuzkoa
Balmaseda	Balmaseda	balmasedar	Bizkaia
Banca	Banka	bankar	Nafarroa Beherea
Baños de Ebro / Mañueta	Mañueta	mañuetar	Araba
Barakaldo	Barakaldo	barakaldar	Bizkaia
Barañáin	Barañain	barañaindar	Nafarroa
Barásoain	Barasoain	barasoaindar	Nafarroa
Barbarin	Barbarin	barbarindar	Nafarroa
Barcus	Barkoxe	barkoxtar	Zuberoa
Bardos	Bardoze	bardoztar	Lapurdi
Bargota	Bargota	bargotar	Nafarroa
Barillas	Barillas	barillastar	Nafarroa
Barrika	Barrika	barrikar, barrikoztar	Bizkaia
Barrundia	Barrundia	barrundiar	Araba
Basaburua	Basaburua (-a)	basaburuar	Nafarroa
Basauri	Basauri	basauriar	Bizkaia
Bassussarry	Basusarri	basusartar	Lapurdi
Bayonne	Baiona	baiones, baionar	Lapurdi
Baztan	Baztan	baztandar	Nafarroa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Beasain	Beasain	beasaindar	Gipuzkoa
Bedia	Bedia	bediar, bediaztar	Bizkaia
Béguios	Behauze	behauztar	Nafarroa Beherea
Béhasque-Lapiste	Behaskane-Laphizketa	behaskandar, laphizketar	Nafarroa Beherea
Béhorléguy	Behorlegi	behorlegitar	Nafarroa Beherea
Beire	Beire	beiretar	Nafarroa
Beizama	Beizama	beizamar	Gipuzkoa
Belascoáin	Beraskoain	beraskoaindar	Nafarroa
Belauntza	Belauntza	belauntzar	Gipuzkoa
Bera	Bera	beratar	Nafarroa
Berango	Berango	berangar, berangoztar	Bizkaia
Berantevilla	Berantevilla	berantevillar	Araba
Berastegi	Berastegi	berastegiar	Gipuzkoa
Berbinzana	Berbintzana	berbintzandar	Nafarroa
Bergara	Bergara	bergarar	Gipuzkoa
Bergouey-Viellenave	Burgue-Erreiti	burguetar, erreitiar	Nafarroa Beherea
Beriáin	Beriain	beriaindar	Nafarroa
Bermeo	Bermeo	bermeotar	Bizkaia
Bernedo	Bernedo	bernedar	Araba
Berriatua	Berriatua (-a)	berriatuar	Bizkaia
Berrioplano	Berriobeiti	berriobeitiar	Nafarroa
Berriozar	Berriozar	berriozartar	Nafarroa
Berriz	Berriz	berriztar	Bizkaia
Berrobi	Berrobi	berrobitar	Gipuzkoa
Berrogain-Laruns	Berrogaine-Larüntze	berrogaintar, larünztar	Zuberoa
Bertizarana	Bertizarana	bertizarandar	Nafarroa
Betelu	Betelu	beteluar	Nafarroa
Beyrie-sur-Joyeuse	Bithiriña	bithirindar	Nafarroa Beherea
Biarritz	Biarritz, Miarritze	biarriztar, miarriztar	Lapurdi
Bidache	Bidaxune	bidaxundar	Nafarroa Beherea
Bidarray	Bidarra	bidarraitar	Nafarroa Beherea
Bidart	Bidarte	bidartar	Lapurdi
Bidaurreta	Bidaurreta	bidaurretar	Nafarroa
Bidegoian	Bidania-Goiatz	bidaniar, goiaztar	Gipuzkoa
Bilbao	Bilbo	bilbotar	Bizkaia
Biriatou	Biriatu	biriatuar	Lapurdi

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Biurrun-Olcoz	Biurrun-Olkoz	biurrun, olkoz	Nafarroa
Bonloc	Lekuine	lekuindar	Lapurdi
Boucau	Bokale	bokales	Lapurdi
Brisous	Beskoitze	beskoiztar	Lapurdi
Buñuel	Buñuel	buñueldar	Nafarroa
Bunus	Bunuze	bunuztar	Nafarroa Beherea
Burgui <> Burgi	Burgi	burgiar	Nafarroa
Burlada <> Burlata	Burlata	burlatar	Nafarroa
Bussunarits-Sarrasquette	Duzunaritze-Sarasketa	duzunariztar, sarasketar	Nafarroa Beherea
Bustince-Iriberry	Buztintze-Hiriberri	buztintze, hiriberritar	Nafarroa Beherea
Busturia	Busturia (-a)	busturiar	Bizkaia
Cabanillas	Cabanillas	cabanillastar	Nafarroa
Cabredo	Cabredo	cabredoar	Nafarroa
Cadreita	Cadreita	cadreitar	Nafarroa
Cambo-les-Bains	Kanbo	kanboar	Lapurdi
Came	Akamarre	akamartar	Nafarroa Beherea
Camou-Cihigue	Gamere-Zihiga	gamerear, zihigar	Zuberoa
Camou-Mixe-Suhast	Gamue-Zohazti	gamuar, zohaztiar	Nafarroa Beherea
Campezo / Kanpezu	Kanpezu	kanpezuar	Araba
Caparroso	Caparroso	caparrosoar	Nafarroa
Cárcar	Cárcar	carcartar	Nafarroa
Carcastillo	Zarrakaztelu	zarrakazteluar	Nafarroa
Çaro	Zaro	zaroar	Nafarroa Beherea
Cascante	Cascante	cascantear	Nafarroa
Cáseda	Kaseda	kasedar	Nafarroa
Castejón	Castejón	castejondar	Nafarroa
Castillo-Nuevo	Gazteluberri	gazteluberriar	Nafarroa
Cendea de Olza <> Oltza zendea	Oltza zendea	oltzar	Nafarroa
Charritte-de-Bas	Sarrikota (a)	sarrikotar	Zuberoa
Chéraute	Sohüta	sohütar	Zuberoa
Ciboure	Ziburu	ziburutar	Lapurdi
Cintruénigo	Cintruénigo	cintruenugoar	Nafarroa
Cirauqui <> Zirauki	Zirauki	ziraukiar	Nafarroa
Ciriza <> Ziritza	Ziritza	ziritzar	Nafarroa
Cizur	Zizur	zizurtar	Nafarroa
Condado de Treviño	Trebiñu	trebiñar	Burgos (Araba)

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Corella	Corella	corellar	Nafarroa
Cortes	Cortes	cortestar	Nafarroa
Deba	Deba	debar	Gipuzkoa
Derio	Derio	deriotar, derioztar	Bizkaia
Desojo	Desoio	desoioar	Nafarroa
Dicastillo	Deikaztelu	deikazteluar	Nafarroa
Dima	Dima	dimar, dimoztar	Bizkaia
Domezain-Berraute	Domintxaine-Berroeta	domintxaintar, berroetar	Zuberoa
Donamaria	Donamaria	donamariar	Nafarroa
Doneztebe / Santesteban	Doneztebe	doneztebar	Nafarroa
Donostia - San Sebastián	Donostia	donostiar	Gipuzkoa
Durango	Durango	durangar	Bizkaia
Ea	Ea	eatar	Bizkaia
Echarri	Etxarri	etxarriar	Nafarroa
Egüés	Eguesibar	eguesibartar	Nafarroa
Eibar	Eibar	eibartar	Gipuzkoa
El Busto	El Busto	elbustoar	Nafarroa
Elantxobe	Elantxobe	elantxobetar	Bizkaia
Elburgo / Burgelu	Burgu	burguar	Araba
Elciego	Eltziego	eltziegar	Araba
Elduain	Elduain	elduaindar	Gipuzkoa
Elgeta	Elgeta	elgetar	Gipuzkoa
Elgoibar	Elgoibar	elgoibartar	Gipuzkoa
Elgorriaga	Elgorriaga	elgorriagar	Nafarroa
Elorrio	Elorrio	elorriar	Bizkaia
Elvillar / Bilar	Bilar	bilartar	Araba
Enériz <> Eneritz	Eneritz	eneriztar	Nafarroa
Erandio	Erandio	erandiotar, erandioztar	Bizkaia
Eratsun	Eratsun	eratsundar	Nafarroa
Ereño	Ereño	ereñar	Bizkaia
Ergoiena	Ergoiena (-a)	ergoienar	Nafarroa
Ermua	Ermua (-a)	ermuar	Bizkaia
Errenteria	Errenteria	errenteriar	Gipuzkoa
Errezil	Errezil	errezildar	Gipuzkoa
Erriberagoitia / Ribera Alta	Erriberagoitia (-a)	erriberagoitiar	Araba
Errigoiti	Errigoiti	errigoitiar	Bizkaia

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Erroibar / Valle de Erro	Erroibar	erroibartar	Nafarroa
Eskoriatza	Eskoriatza	eskoriatzar	Gipuzkoa
Eslava	Eslaba	eslabar	Nafarroa
Espaza de Salazar <> Espartza Zaraitzu	Espartza	espartzar	Nafarroa
Espelette	Ezpeleta	ezpeletar	Lapurdi
Espès-Undurein	Ezpeize-Ündüreine	ezpeiztar, ündüreintar	Zuberoa
Espronceda	Esprontzedá	esprontzedar	Nafarroa
Esquiule	Eskiula	eskiulatar	Bearno (Zuberoa)
Estella <> Lizarra	Lizarra	lizarratar	Nafarroa
Estérençuby	Ezterenzubi	ezterenzubitar	Nafarroa Beherea
Esteribar	Esteribar	esteribartar	Nafarroa
Etayo	Etaiu	etaiuar, etaiuko	Nafarroa
Etcharry	Etxarri	etxarriar	Zuberoa
Etchebar	Etxebarre	etxebartar	Zuberoa
Etxalar	Etxalar	etxalartar	Nafarroa
Etxarri-Aranatz	Etxarri Aranatz	etxarriar	Nafarroa
Etxauri	Etxauri	etxauriar	Nafarroa
Etxebarri	Etxebarri	etxebarritar	Bizkaia
Etxebarria	Etxebarria (-a)	etxebarritar	Bizkaia
Eulate	Eulate	eulatear	Nafarroa
Ezcabarte	Ezkabarte	ezkabartear	Nafarroa
Ezcároz <> Ezkaroze	Ezkaroze	ezkaroztar	Nafarroa
Ezkio-Itsaso	Ezkio-Itsaso	ezkiotar, itsasoar	Gipuzkoa
Ezkurra	Ezkurra	ezkurrar	Nafarroa
Ezprogui	Ezporogi	ezporogiar	Nafarroa
Falces	Faltzes	faltzestar	Nafarroa
Fitero	Fitero	fiteroar	Nafarroa
Fontellas	Fontellas	fontellastar	Nafarroa
Forua	Forua (-a)	foruar	Bizkaia
Fruiz	Fruiz	fruitzar	Bizkaia
Funes	Funes	funestar	Nafarroa
Fustiñana	Fustiñana	fustiñanar	Nafarroa
Gabat	Gabadi	gabadiar	Nafarroa Beherea
Gabiria	Gabiria	gabiriar	Gipuzkoa
Gaintza	Gaintza	gaintzar	Gipuzkoa
Galar	Galar	galartar	Nafarroa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Galdakao	Galdakao	galdakar, galdakoztar	Bizkaia
Galdames	Galdames	galdamestar	Bizkaia
Gallipienzo <> Galipentzu	Galipentzu	galipentzutar	Nafarroa
Gallués <> Galoze	Galoze	galoztar	Nafarroa
Gamarthe	Gamarte	gamartear	Nafarroa Beherea
Gamiz-Fika	Gamiz-Fika	gamiztar, fikar	Bizkaia
Garai	Garai	garaitar	Bizkaia
Garaioa	Garaioa	garaiotar	Nafarroa
Garde	Garde	gardar	Nafarroa
Garindein	Garindaine	garindaintar	Zuberoa
Garinoain	Garinoain	garinoaindar	Nafarroa
Garralda	Garralda	garraldar	Nafarroa
Garris	Garrüze	garrüztar	Nafarroa Beherea
Gatika	Gatika	gatar	Bizkaia
Gautegiz Arteaga	Gautegiz Arteaga	arteagar	Bizkaia
Gaztelu	Gaztelu	gatzeluar	Gipuzkoa
Genevilla	Genevilla	genevillar	Nafarroa
Gernika-Lumo	Gernika-Lumo	gernikar, lumotar	Bizkaia
Gestas	Jeztaze	jeztaztar	Zuberoa
Getaria	Getaria	getariar	Gipuzkoa
Getxo	Getxo	getxotar, getxoztar	Bizkaia
Gizaburuaga	Gizaburuaga	gizaburuagar	Bizkaia
Goizueta	Goizueta	goizuetar	Nafarroa
Goñi	Goñerri, Goñibar	goñerritar, goñibartar	Nafarroa
Gordexola	Gordexola	gordexolar	Bizkaia
Gorliz	Gorliz	gorliztar	Bizkaia
Gotein-Libarrenx	Gotaine-Irabarne	gotaintar, irabarnetar	Zuberoa
Güeñes	Gueñes	gueñestar	Bizkaia
Güesa <> Gorza	Gorza	gorztar	Nafarroa
Guesálaz <> Gesalatz	Gesalatz	gesalaztar	Nafarroa
Guéthary	Getaria	getariar	Lapurdi
Guiche	Gixune	gixundar	Lapurdi
Guirguillano	Girgillao	girgillaotar	Nafarroa
Halsou	Haltsu	haltsuar	Lapurdi
Harana / Valle de Arana	Harana (-a)	harandar	Araba
Hasparren	Hazparne	hazpandar	Lapurdi

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Haux	Hauze	hauztar	Zuberoa
Hélette	Heleta	heletar	Nafarroa Beherea
Hendaye	Hendaia	hendaiar	Lapurdi
Hernani	Hernani	hernaniar	Gipuzkoa
Hernalde	Hernalde	hernaldetar	Gipuzkoa
Hiriberri / Villanueva de Aezkoa	Hiriberri	hiriberriar	Nafarroa
Hondarribia	Hondarribia (-a)	hondarribiar	Gipuzkoa
Hôpital-Saint-Blaise, L'	Ospitalepea (-a)	ospitaletar	Zuberoa
Hosta	Hozta	hoztar	Nafarroa Beherea
Huarte <> Uharte	Uharte	uhartear	Nafarroa
Ibargoiti	Ibargoiti	ibargoitiar	Nafarroa
Ibarolle	Ibarrola	ibarrolar	Nafarroa Beherea
Ibarra	Ibarra	ibartar	Gipuzkoa
Ibarrangelu	Ibarrangelu	ibarrangelutar	Bizkaia
Idaux-Mendy	Idauze-Mendi	idauztar, mendiar	Zuberoa
Idiazabal	Idiazabal	idiazabaldar	Gipuzkoa
Igantzi	Igantzi	igantziar	Nafarroa
Igorre	Igorre	igorretar, igorreztar	Bizkaia
Igúzquiza	Iguzkitza	iguzkitzar	Nafarroa
Iholdy	Iholdi	iholdiar	Nafarroa Beherea
Ikaztegieta	Ikaztegieta	ikaztegiatar	Gipuzkoa
Ilharre	Ilharre	ilhartar	Nafarroa Beherea
Imotz	Imotz	imoztar	Nafarroa
Irañeta	Irañeta	irañetar	Nafarroa
Irissarry	Irizarri	irisartar	Nafarroa Beherea
Irouléguy	Irulegi	irulegitar	Nafarroa Beherea
Irun	Irun	irundar	Gipuzkoa
Iruña Oka / Iruña de Oca	Iruña Oka	iruñar, iruñaokar	Araba
Irura	Irura	irurar	Gipuzkoa
Iruraiz-Gauna	Iruraitz-Gauna	iruraiztar, gaunar	Araba
Irurtzun	Irurtzun	irurtzundar	Nafarroa
Isaba <> Izaba	Izaba	izabar	Nafarroa
Ispaster	Ispaster	ispastertar	Bizkaia
Ispoure	Izpura	izpurar	Nafarroa Beherea
Isturits	Izturitze	izturiztar	Nafarroa Beherea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Itsasondo	Itsasondo	itsasondoar	Gipuzkoa
Ituren	Ituren	iturendar	Nafarroa
Iturmendi	Iturmendi	iturmendiar	Nafarroa
Itxassou	Itsasu	itsasuar	Lapurdi
Iurreta	Iurreta	iurretar	Bizkaia
Iza <> Itza	Itza	itzatar	Nafarroa
Izagaondo	Itzagaondo (-a)	itzagaondoar	Nafarroa
Izalzu <> Itzaltzu	Itzaltzu	itzaltzuar	Nafarroa
Izurtza	Izurtza	izurtzar	Bizkaia
Jatxou	Jatsu	jatsuar	Lapurdi
Jaurrieta	Jaurrieta	jaurrietar	Nafarroa
Javier	Xabier	xabietar	Nafarroa
Jaxu	Jatsu	jatsuar	Nafarroa Beherea
Juslapeña	Txulapain	txulapaindar	Nafarroa
Juxue	Jutsi	jutsiar	Nafarroa Beherea
Karrantza Harana / Valle de Carranza	Karrantza	karrantzar	Bizkaia
Kortezubi	Kortezubi	kortezubitar	Bizkaia
Kripan	Kripan	kripandar	Araba
Kuartango	Kuartango	kuartangar	Araba
La Puebla de Arganzón	Argantzun	argantzundar	Burgos (Araba)
Labaien	Labaien	labaiendar	Nafarroa
Labastida / Bastida	Bastida	bastidar	Araba
Labastide-Clairence	Bastida	bastidar	Nafarroa Beherea
Labets-Biscay	Labetze-Bizkai	labetzar, bizkaitar	Nafarroa Beherea
Lacarre	Lakarra	lakartar	Nafarroa Beherea
Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	Lakarri-Arhane-Sarrikotagine	lakarrar, arhantar, sarrikotar	Zuberoa
Lagrán	Lagran	lagrandar	Araba
Laguardia	Guardia	guardiar	Araba
Laguinge-Restoue	Liginaga-Astüe	liginagar, astüar	Zuberoa
Lahonce	Lehuntze	lehuntzar	Lapurdi
Lakuntza	Lakuntza	lakuntzar	Nafarroa
Lana	Lana	lanar	Nafarroa
Lanciego / Lantziego	Lantziego	lantziegar	Araba
Lanestosa	Lanestosa	lanestosar	Bizkaia
Lantabat	Landibarre	landibartar	Nafarroa Beherea
Lantarón	Lantarón	lantarondar	Araba

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Lantz	Lantz	lanztar	Nafarroa
Lapoblación	Lapoblación	lapoblaciondar	Nafarroa
Lapuebla de Labarca	Lapuebla de Labarca	lapueblar	Araba
Larceveau-Arros-Cibits	Larزابale-Arroze-Zibitze	larzabaldar, arrotzar, zibiztar	Nafarroa Beherea
Larrabetzu	Larrabetzu	larrabetzuar	Bizkaia
Larraga	Larraga	larragar	Nafarroa
Larraona	Larragoa	larragoar	Nafarroa
Larrau	Larraine	larraintar	Zuberoa
Larraul	Larraul	larrauldar	Gipuzkoa
Larraun	Larraun	larraundar	Nafarroa
Larressore	Larresoro	larresoroar	Lapurdi
Larribar-Sorhapuru	Larribarre-Sorhapürü	larribartar, sorhapürtar	Nafarroa Beherea
Lasarte-Oria	Lasarte-Oria	lasartear, oriatar	Gipuzkoa
Lasse	Lasa	lasar	Nafarroa Beherea
Laudio / Llodio	Laudio	laudioar	Araba
Laukiz	Laukiz	laukiztar	Bizkaia
Lazagurría	Elizagorria (-a)	elizagorriar	Nafarroa
Lazkao	Lazkao	lazkaotar	Gipuzkoa
Leaburu	Leaburu	leaburuar	Gipuzkoa
Leache	Leatxe	leatxear	Nafarroa
Lecumberry	Lekunberri	lekunberritar	Nafarroa Beherea
Legarda	Legarda	legardar	Nafarroa
Legaria	Legaria	legariar	Nafarroa
Legazpi	Legazpi	legazpiar	Gipuzkoa
Legorreta	Legorreta	legorretar	Gipuzkoa
Legutio	Legutio	legutioar	Araba
Leintz Gatzaga	Leintz Gatzaga	gatzagar	Gipuzkoa
Leioa	Leioa	leioar, leioaztar	Bizkaia
Leitza	Leitza	leitzar	Nafarroa
Lekeitio	Lekeitio	lekeitiar	Bizkaia
Lekunberri	Lekunberri	lekunberritar	Nafarroa
Lemoa	Lemoa	lemoar, lemoaztar	Bizkaia
Lemoiz	Lemoiz	lemoiztar	Bizkaia
Leoz <> Leotz	Leotz	leoztar	Nafarroa
Lerga	Lerga	lergar	Nafarroa
Lerín	Lerín	lerindar	Nafarroa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Les Aldudes	Aldude	aldudar	Nafarroa Beherea
Lesaka	Lesaka	lesakar	Nafarroa
Leza	Leza	lezar	Araba
Lezama	Lezama	lezamar	Bizkaia
–	Lezama ²	lezamar	Araba
Lezáun	Lezaun	lezaundar	Nafarroa
Lezo	Lezo	lezoar	Gipuzkoa
Lichans-Sunhar	Lexantzü-Zunharre	lexantzar, zunharrar	Zuberoa
Licq-Athérey	Ligi-Atherei	ligiar, athereiar	Zuberoa
Liédena	Ledea	ledeatar	Nafarroa
Lizartza	Lizartza	lizartzar	Gipuzkoa
Lizoáin-Arriasoiti <> Lizoain-Arriasoiti	Lizoainibar-Arriasoiti	lizoainibartar, arriasoitiar	Nafarroa
Lodosa	Lodosa	lodosar	Nafarroa
Lohitzun-Oyhercq	Lohitzüne-Oihergi	lohitzüntar, oihergiar	Zuberoa
Loiu	Loiu	loiutar, loiuztar	Bizkaia
Lónguida <> Longida	Longida	longidar	Nafarroa
Los Arcos	Los Arcos	losarcostar	Nafarroa
Louhossoa	Luhuso	luhusoar	Lapurdi
Lumbier	Irunberri	irunberriar	Nafarroa
Luquin	Lukin	lukindar	Nafarroa
Luxe-Sumberraute	Lüküze-Altzümarta	lüküztar, altzümartar	Nafarroa Beherea
Luzaide / Valcarlos	Luzaide	luzaidar	Nafarroa
Macaye	Makea	makear	Lapurdi
Mallabia	Mallabia (-a)	mallabitar	Bizkaia
Mañaria	Mañaria (-a)	mañariar	Bizkaia
Mañeru	Mañeru	mañeruar	Nafarroa
Marañón	Marañón	marañondar	Nafarroa
Marcilla	Martzilla	martzillar	Nafarroa
Markina-Xemein	Markina-Xemein	markinar, xemeindar	Bizkaia
Maruri-Jatabe	Jatabe	jatabetar	Bizkaia
Masparrate	Martxueta	martxuetar	Nafarroa Beherea
Mauléon-Licharre	Maule-Lextarre	mauletar, lextarrar	Zuberoa
Méharin	Mehaine	mehaindar	Nafarroa Beherea
Mélida	Mélida	melidar	Nafarroa

² 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Meñaka	Meñaka	meñakar	Bizkaia
Mendaro	Mendaro	mendaroar	Gipuzkoa
Mendata	Mendata	mendatar	Bizkaia
Mendavia	Mendabia	mendabiar	Nafarroa
Mendaza	Mendaza	mendazar	Nafarroa
Mendexa	Mendexa	mendexar	Bizkaia
Mendigorria	Mendigorria (-a)	mendigorriar	Nafarroa
Mendionde	Lekorne	lekondar	Lapurdi
Menditte	Mendikota	mendikotar	Zuberoa
Mendive	Mendibe	mendibetar	Nafarroa Beherea
Metauten	Metauten	metautendar	Nafarroa
Milagro	Milagro	milagroar	Nafarroa
Mirafuentes	Mirafuentes	mirafuentestar	Nafarroa
Miranda de Arga	Miranda Arga	mirandar	Nafarroa
Moncayolle-Larroy-Mendibieu	Mitikile-Larriori-Mendibile	mitikiltar, larroritar, mendibiltar	Zuberoa
Monreal <> Elo	Elo	eloar	Nafarroa
Monteagudo	Monteagudo	monteagudoar	Nafarroa
Montory	Montori, Berorize	montoriar, beroriztar	Zuberoa
Moreda de Álava	Moreda	moredar	Araba
Morentin	Morentin	morentindar	Nafarroa
Morga	Morga	morgar	Bizkaia
Mouguerre	Mugerre	mugertar	Lapurdi
Mués	Mues	muestar	Nafarroa
Mundaka	Mundaka	mundakar	Bizkaia
Mungia	Mungia	mungiar	Bizkaia
Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz	Munitibar	munitibartar	Bizkaia
Murchante	Murchante	murchantear	Nafarroa
Murieta	Murieta	murietar	Nafarroa
Murillo el Cuende	Murillo el Cuende	murilloar	Nafarroa
Murillo el Fruto	Murillo el Fruto	murilloar	Nafarroa
Murueta	Murueta	muuetar	Bizkaia
Muruzábal	Muruzabal	muruzabaldar	Nafarroa
Musculdy	Muskildi	muskildiar	Zuberoa
Muskiz	Muskiz	muskiztar	Bizkaia
Mutiloa	Mutiloa	mutiloar	Gipuzkoa
Mutriku	Mutriku	mutrikuar	Gipuzkoa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Muxika	Muxika	muxikar	Bizkaia
Nabarniz	Nabarniz	nabarniztar	Bizkaia
Navaridas	Navaridas	navaridastar	Araba
Navascués <> Nabaskoze	Nabaskoze	nabaskoztar	Nafarroa
Nazar	Nazar	nazartar	Nafarroa
Noáin (Valle de Elorz) <> Noain (Elortzibar)	Noain Elortzibar	noaindar, elortzibartar	Nafarroa
Obanos	Obanos	obanostar	Nafarroa
Ochagavía <> Otsagabia	Otsagabia (-a)	otsagabiar	Nafarroa
Oco	Oko	okoar	Nafarroa
Odieta	Odieta	odietar	Nafarroa
Oiartzun	Oiartzun	oiartzuar	Gipuzkoa
Oitz	Oiz	oiztar	Nafarroa
Okondo	Okondo	okondar	Araba
Olaberría	Olaberría (-a)	olaberritar	Gipuzkoa
Oláibar	Olaibar	olaibartar	Nafarroa
Olazti / Olazagutía	Olatzagutia (-a)	olatzagutiar	Nafarroa
Olejua	Olexoa	olexoar	Nafarroa
Olite <> Erriberri	Erriberri	erriberritar	Nafarroa
Ollo	Ollaran, Olloibar	ollarandar, olloibartar	Nafarroa
Olóriz <> Oloritz	Oloritz	oloriztar	Nafarroa
Oñati	Oñati	oñatiar	Gipuzkoa
Ondarroa	Ondarroa	ondarroar	Bizkaia
Orbaitzeta	Orbaitzeta	orbaizetar	Nafarroa
Orbara	Orbara	orbaratar	Nafarroa
Ordíarp	Urdiñarbe	urdiñarbetar	Zuberoa
Ordizia	Ordizia	ordiziar	Gipuzkoa
Orègue	Oragarre	oragartar	Nafarroa Beherea
Orendain	Orendain	orendaindar	Gipuzkoa
Orexa	Orexa	orexar	Gipuzkoa
Orio	Orio	oriotar	Gipuzkoa
Orisoain	Orisoain	orisoaindar	Nafarroa
Orkoién	Orkoién	orkoiendar	Nafarroa
Ormaiztegi	Ormaiztegi	ormaiztegiar	Gipuzkoa
Oronz <> Orontze	Orontze	orontzar	Nafarroa
Oroz-Betelu <> Orotz-Betelu	Orotz-Betelu	oroztar	Nafarroa
Orozko	Orozko	orozkoar	Bizkaia

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Orreaga / Roncesvalles	Orreaga	orreagatar	Nafarroa
Orsanco	Ostankoa	ostankoar	Nafarroa Beherea
Ortuella	Ortuella	ortuellar	Bizkaia
Ossas-Suhare	Ozaze-Zühara	ozaztar, züharar	Zuberoa
Osserain-Rivareyte	Ozaraine-Erribareita	ozaraintar, erribareitar	Zuberoa
Ossès	Ortzaize	ortzaiztar	Nafarroa Beherea
Ostabat-Asme	Izura-Azme	izuratar, azmetar	Nafarroa Beherea
Oteiza	Oteitza	oteitzar	Nafarroa
Otxandio	Otxandio	otxandiar	Bizkaia
Oyón-Oion	Oion	oiondar	Araba
Pagolle	Pagola	pagolar	Nafarroa Beherea, Zuberoa
Pamplona <> Iruña	Iruña (-a)	iruindar, iruinxeme	Nafarroa
Pasaia	Pasaia	pasaitar	Gipuzkoa
Peñacerrada-Urizaharra	Urizaharra (-a)	urizahartar	Araba
Peralta <> Azkoien	Azkoien	azkoiendar	Nafarroa
Petilla de Aragón	Petilla Aragoi	petillar	Nafarroa
Piedramillera	Piedramillera	pedramillerar	Nafarroa
Pitillas	Pitillas	pitillastar	Nafarroa
Plentzia	Plentzia	plentziar	Bizkaia
Portugalete	Portugalete	portugaletetar	Bizkaia
Puente la Reina <> Gares	Gares	garestar	Nafarroa
Pueyo	Puiiu	puiuar	Nafarroa
Ribaforada	Ribaforada	ribaforadar	Nafarroa
Ribera Baja / Erribera Beitia	Erriberabeitia (-a)	erriberabeitiar	Araba
Romanzado	Erromantzatua (-a)	erromantzatuar	Nafarroa
Roncal <> Erronkari	Erronkari	erronkariar	Nafarroa
Roquiague	Arrokiaga	arrokiagatar	Zuberoa
Sada	Zare	zarear, zareko	Nafarroa
Sainte-Engrâce	Urdax, Santa Grazi	urdaxtar, santagraztar	Zuberoa
Saint-Esteben	Donoztiri	donoztiritar	Nafarroa Beherea
Saint-Étienne-de-Baïgorry	Baigorri	baigorriar	Nafarroa Beherea
Saint-Jean-de-Luz	Donibane Lohizune	donibandar	Lapurdi
Saint-Jean-le-Vieux	Donazaharre	donazahartar	Nafarroa Beherea
Saint-Jean-Pied-de-Port	Donibane Garazi	donibandar	Nafarroa Beherea
Saint-Just-Ibarre	Donaixiti-Ibarre	donaixtiar, ibartar	Nafarroa Beherea
Saint-Martin-d'Arbérœue	Donamartiri	donamartiritar	Nafarroa Beherea

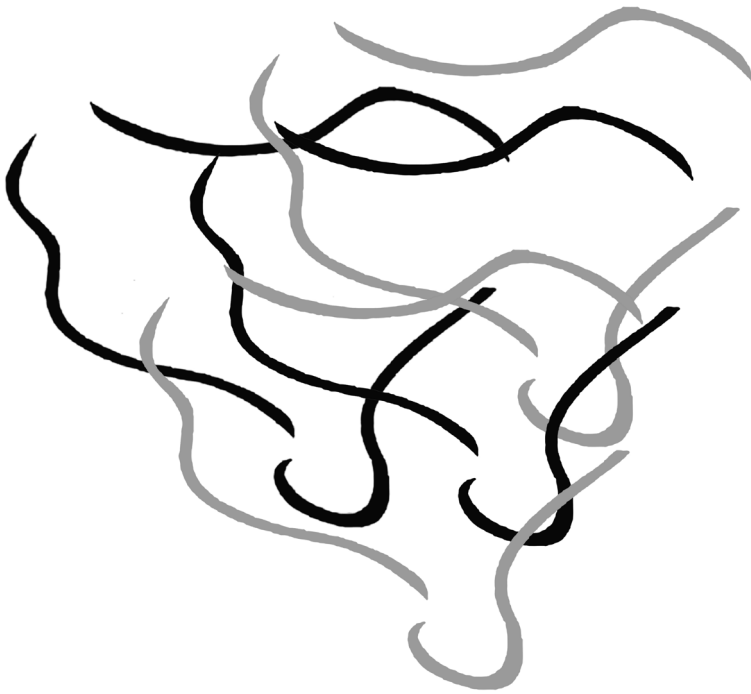
Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Saint-Martin-d'Arrossa	Arrosa	arrosatar	Nafarroa Beherea
Saint-Michel	Eiheralarre	eiheralartar	Nafarroa Beherea
Saint-Palais	Donapaleu	donapaleutar	Nafarroa Beherea
Saint-Pée-Sur-Nivelle	Senpere	senpertar	Lapurdi
Saint-Pierre-d'Irube	Hiriburu	hiriburutar	Lapurdi
Saldias	Saldias	saldiastrar	Nafarroa
Salinas de Oro <> Jaitz	Jaitz	jaiztar	Nafarroa
Salvatierra / Agurain	Agurain	aguraindar	Araba
Samaniego	Samaniego	samaniegar	Araba
Sames	Samatze	samaztar	Nafarroa Beherea
San Adrián	San Adrián	sanadriandar	Nafarroa
San Martín de Unx	San Martin Unx	sanmartindar	Nafarroa
San Millán / Donemiliaga	Donemiliaga	donemiliagar	Araba
Sangüesa <> Zangoza	Zangoza	zangozar	Nafarroa
Sansol	Santsol	santsoldar	Nafarroa
Santacara	Santakara	santakarakar	Nafarroa
Santurtzi	Santurtzi	santurtziar	Bizkaia
Sare	Sara	saratar	Lapurdi
Sarriés <> Sartze	Sartze	sarztar	Nafarroa
Sartaguda	Sartaguda	sartagudar	Nafarroa
Sauguis-Saint-Etienne	Zalgize-Donztebe	zalgiztar, donztebear	Zuberoa
Segura	Segura	segurar	Gipuzkoa
Sesma	Sesma	sesmar	Nafarroa
Sestao	Sestao	sestaoar	Bizkaia
Sondika	Sondika	sondikatar, sondikoztar	Bizkaia
Sopelana	Sopela	sopelar, sopeloztar	Bizkaia
Sopuerta	Sopuerta	sopuertar	Bizkaia
Soraluze - Placencia de las Armas	Soraluze	soraluzetar	Gipuzkoa
Sorlada	Sorlada	sorladar	Nafarroa
Souraïde	Zuraide	zuraidar	Lapurdi
Suhescun	Suhuskune	suhuskundar	Nafarroa Beherea
Sukarrieta	Sukarrieta	sukarrietar	Bizkaia
Sunbilla	Sunbilla	sunbildar	Nafarroa
Tafalla	Tafalla	tafallar	Nafarroa
Tardets-Sorholus	Atharrazte-Sorholüze	atharraztar, sorholüztar	Zuberoa
Tiebas - Muruarte de Reta	Tebas - Muru Artederreta	tebastar, muruarterderretar	Nafarroa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Tirapu	Tirapu	tirapuar	Nafarroa
Tolosa	Tolosa	tolosar	Gipuzkoa
Torralba del Río	Torralba del Río	torralbar	Nafarroa
Torres del Río	Torres del Río	torrestar	Nafarroa
Trois-Villes	Iruri	iruritar	Zuberoa
Trucios-Turtzioz	Turtzioz	turtzioztar	Bizkaia
Tudela	Tutera	tuterar	Nafarroa
Tulebras	Tulebras	tulebrastar	Nafarroa
Ubide	Ubide	ubidear, ubideztar	Bizkaia
Úcar	Ukar	ukartar	Nafarroa
Ugao-Miraballes	Ugao	ugaotar, miraballestar	Bizkaia
Uhart-Cize	Uharte Garazi	uhartear	Nafarroa Beherea
Uharte-Arakil	Uharte Arakil	uhartear	Nafarroa
Uhart-Mixe	Uhartehiri	uhartear	Nafarroa Beherea
Ujué	Uxue	uxuetar	Nafarroa
Ultzama	Ultzama	ultzamar	Nafarroa
Unciti	Untzitibar	untzitibartar	Nafarroa
Unzué <> Untzue	Untzue	untzuetar	Nafarroa
Urcuit	Urketa	urketar	Lapurdi
Urdazubi / Urdax	Urdazubi	urdazubiar	Nafarroa
Urdiain	Urdiain	urdiaindar	Nafarroa
Urduliz	Urduliz	urduliztar	Bizkaia
Urduña / Orduña	Urduña	urduñar	Bizkaia
Urepel	Urepele	urepeldar	Nafarroa Beherea
Urkabustaiz	Urkabustaiz	urkabustaiztar	Araba
Urnieta	Urnieta	urnietar	Gipuzkoa
Urraúl Alto	Urraulgoiti	urraulgoitiar	Nafarroa
Urraúl Bajo	Urraulbeiti	urraulbeitiar	Nafarroa
Urretxu	Urretxu	urretxuar	Gipuzkoa
Urrotz	Urroz	urroztar	Nafarroa
Urroz-Villa	Urrotz	urroztar	Nafarroa
Urrugne	Urruña	urruñar	Lapurdi
Urt	Ahurti	ahurtiar	Lapurdi
Urzainqui <> Urzainki	Urzainki	urzainkiar	Nafarroa
Ustaritz	Uztaritze	uztariztar	Lapurdi
Usurbil	Usurbil	usurbildar	Gipuzkoa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Uterga	Uterga	utergar	Nafarroa
Uztároz <> Uztarroze	Uztarroze	uztarroztar	Nafarroa
Valdegovía / Gaubea	Gaubea	gaubear	Araba
Valle de Arce <> Artzibar	Artzibar	artzibartar	Nafarroa
Valle de Trápaga - Trapagaran	Trapagaran	trapagarandar	Bizkaia
Valle de Villaverde	Villaverde Turtzioz		Kantabria (Bizkaia)
Valle de Yerri <> Deierri	Deierri	deierriar	Nafarroa
Valtierra	Valtierra	valtierrar	Nafarroa
Viana	Viana	vianar	Nafarroa
Vidángoz <> Bidankoze	Bidankoze	bidankoztar	Nafarroa
Villabona	Villabona-Amasa	billabonatar, amasar	Gipuzkoa
Villabuena de Álava / Eskuernaga	Villabuena	villabuenar	Araba
Villafranca	Alesbes	alesbestar	Nafarroa
Villamayor de Monjardín	Villamayor de Monjardín	villamayortar	Nafarroa
Villatuerta	Villatuerta	villatuertar	Nafarroa
Villava <> Atarrabia	Atarrabia	atarrabiar	Nafarroa
Villefranque	Milafranga	milafrangar	Lapurdi
Viodos-Abense-de-Bas	Bildoze-Onizepea (-a)	bildoztar, oniztar	Zuberoa
Vitoria-Gasteiz	Gasteiz	gasteiztar	Araba
Yécora / Iekora	Ekora	ekorar	Araba
Yesa	Esa	esar	Nafarroa
Zabalza <> Zabaltza	Zabaltza	zabaltzar	Nafarroa
Zaldibar	Zaldibar	zaldibartar	Bizkaia
Zaldibia	Zaldibia	zaldibiar	Gipuzkoa
Zalduondo	Zalduondo	zalduondar	Araba
Zalla	Zalla	zallar	Bizkaia
Zambrana	Zanbrana	zanbrantar	Araba
Zamudio	Zamudio	zamudiotar, zamudioztar	Bizkaia
Zaratamo	Zaratamo	zaratamar, zaratamoztar	Bizkaia
Zarautz	Zarautz	zarauztar	Gipuzkoa
Zeanuri	Zeanuri	zeanuritar, zeanuriztar	Bizkaia
Zeberio	Zeberio	zeberioar, zeberioztar	Bizkaia
Zegama	Zegama	zegamar	Gipuzkoa
Zerain	Zerain	zeraindar	Gipuzkoa
Zestoa	Zestoa	zestoar	Gipuzkoa
Zierbena	Zierbena	zierbenar	Bizkaia

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Lurraldea
Zigoitia	Zigoitia (-a)	zigoitiar	Araba
Ziordia	Ziordia (-a)	ziordiar	Nafarroa
Ziortza-Bolibar	Ziortza-Bolibar	ziortzar, bolibartar	Bizkaia
Zizur Mayor <> Zizur Nagusia	Zizur Nagusia (-a)	zizurtar	Nafarroa
Zizurkil	Zizurkil	zizurkildar	Gipuzkoa
Zubieta	Zubieta	zubietar	Nafarroa
Zugarramurdi	Zugarramurdi	zugarramurdiar	Nafarroa
Zuia	Zuia	zuiar	Araba
Zumaia	Zumaia	zumaiar	Gipuzkoa
Zumarraga	Zumarraga	zumarragar	Gipuzkoa
Zuñiga	Zuñiga	zuñigar	Nafarroa

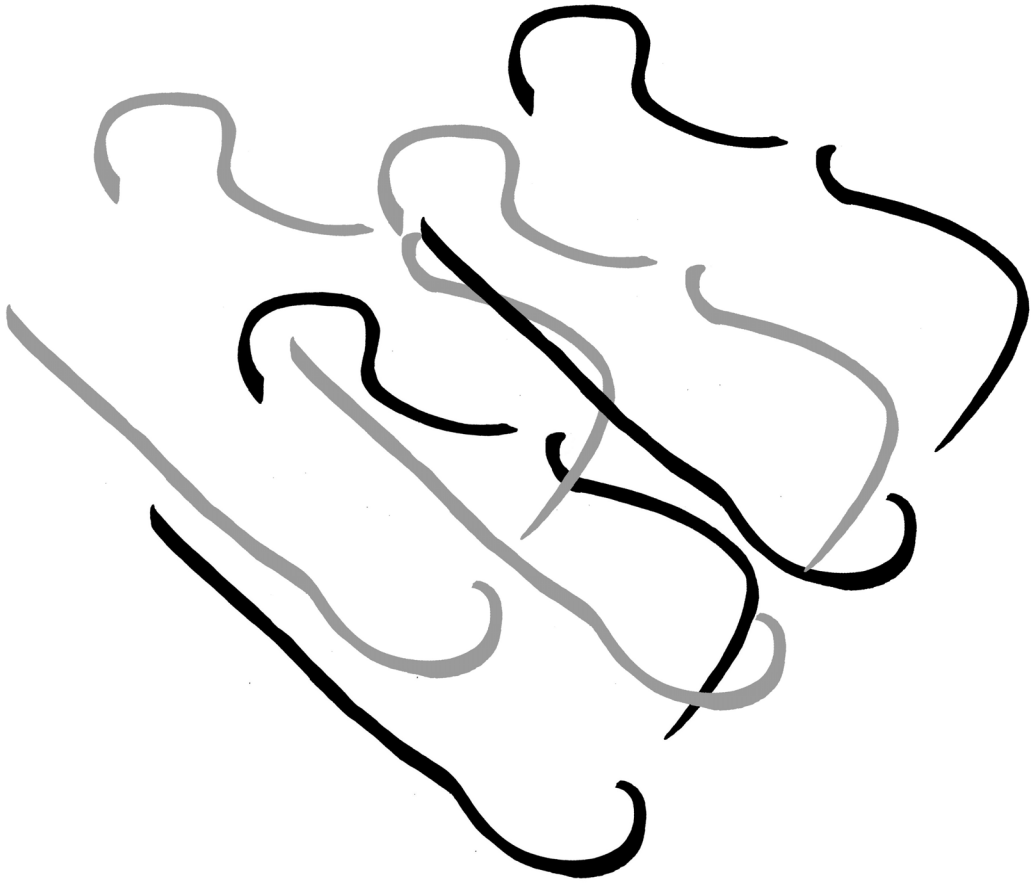
2. Udal izendegia lurraldeka

2.1. Araba

2.1.1. Sarrera

1979ko izendegiarekin erkatuz gero, ageri diren desberdintasunak zazpi azpiatal hauetan sailkatzen ahal dira:

1) Izen berriak

Aurreko izendegia egin zenetik, Araban ez da udal berririk sortu, baina Akademiak egoki ikusi du bi izen berri gehitzea, *Arrastaria* eta *Lezama*, udal izan zirelako 1976an Amurriok bereganatu zituen arte eta, azken aldi honetan, berriro udal izateko nahia adierazi dutelako.

Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Arrastaria (-a)	arrastariar	Aiaraldea
Lezama	lezamar	Aiaraldea

Horretaz gain, gorago aipatu bezala, eskualde izenak ere gehitu dira: *Aiaraldea*, *Añana*, *Arabako Errioxa*, *Arabako Lautada*, *Gorbeialdea*, *Mendialdea* eta *Trebiñu*.

2) Kendu diren bitasunak

1979ko izendegian ageri ziren bi udal euskarazko izenerako bina aukera zeramatenak. Onartu behar da bi aukera haiek ez zirela maila berekoak, ez tradizioan ez erabileran. Egoera nahasgarria sortzen zutenez gero, oraingoan ez dira aukera horiek ageri.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Baños de Ebro / Mañueta	Baños = Mañueta	Mañueta
Legutio	Legutio = Billerle	Legutio

3) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak

1979ko izendegia argitaratu zenez geroztik, toponimia ikerketan lan franko egin da eta lortutako datu berriak zenbait aldaketa egitearen alde mintzo dira.

Aipagarrienak *Guardia* eta *Burgu* dira, aurreko izendegiko *Biasteri* eta *Burgelu* izenen ordeztuak. Jakina den bezala, Laguardia hiriaren euskal izentzat *Biasteri* jo izan den arren, ez dirudi udal horri dagokionik. Gainera, toponimia ikerketek ongi frogatu dute euskaldunek Guardia erabiltzen zutela (*Guardiabidea*, 1603, Lagranen). Burgu herriari dagokionez, 1979an Burgelu izen zaharkitua hautatu zen; baina bai bertan, bai inguruan ageri diren to-

ponimoek (*Burguvide*, 1670; *Burguaran*, 1672; *Burgurabidea*, 1716) argi erakutsi dute euskaldunek Burgu erabiltzen zutela.

Bestalde, Arratzua, Asparrena eta Barrundia herri izenen amaiera dela-eta, argitu behar da, hurbileko euskaldunen erabileraren arabera, lehenengo biak artikuludunak direla. Lazarraga idazleak ere Asparrena herri izenaren testigantza ematen du: *Axparreneco larrosachoac*; aldiz, idazle honek *Barrundiaco (dama galantac)* erabiltzen du, hots, etorkiz artikulua zena erroaren zatitzat hartuz.

Azkenik, *Trebiñu* udalerrri eta barrendegiaren kasuan, ugari dira toponimian *Trebiñu* formaren alde mintzo diren lekukotasunak (*Trebiñuvidea*, 1462-1792; *Trebiñu Caminoetta*, 1708), *Trebiñu* aldaerarekin batera (*Trebiñura vide*, 1586).

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Arrazua-Ubarrundia	Arratzu-Ubarrundia	Arratzua (-a) - Ubarrundia
Asparrena	Asparren	Asparrena (-a)
Barrundia	Barrundia	Barrundia
Elburgo / Burgelu	Burgelu*	Burgu
Kuartango	Koartango	Kuartango
Laguardia	Biasteri	Guardia
Trebiño	Trebiño	Trebiñu

4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak

Euskaltzaindiak azken urte hauetan beste zenbait arau eta gomendio eman ditu. Horien artean, 141. araua dugu *Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoen erabilera*, hartutako zenbait erabakitan ere ondorioak izan dituena. Bertan zehazten da herri izenetan ageri diren zeinu grafikoak nola erabili behar diren eta zein hurrenkera aplikatu behar den izen ofizialari eskualdearena edo bestelakoren bat gehitu behar zaionean. Arau berri horren ondorioz, 1979ko izendegian ageri ziren parentesiak kendu dira eta, behar den kasuetan, herri izenari gehitu behar zaion osagarria atzean jartzea proposatu da. Esaterako, Arabako *Bastida* herriak Nafarroa Beherean dagoen izen berekoarekin sortzen ahal duen nahasketa saihesteko, *Bastida Errioxa* erabiltzea proposatzen da.

Aldi berean, orain arte tartean deklinabide markarik izan ez eta bi hitzetan idatzi ohi ziren izenak, hitz bakar batean idaztea hobetsi da: *Erriberagoitia* eta *Erriberabeitia*.

Azkenik, badira bi izen, *Lantarón* eta *Armiñón*, erdarazkoak izanik azentu grafikoak daukatenak. Horrelakoetan, jakina den bezala, euskal testuetan erabili behar direnean, Akademiak zeinu grafikorik gabeko aldaera gomendatzen du, hots, *Lantarongo Udaletxea* edo *Armiñongo lurrak*.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Armiñón	Aramiñon	Armiñón
Erriberagoitia / Ribera Alta	Erribera Goitia, -a*	Erriberagoitia (-a)
Labastida / Bastida	Araba-Bastida	Bastida Errioxa ¹
Lantarón	Lantaron	Lantarón
Ribera Baja / Erribera Beitia	Erribera Beitia, -a*	Erriberabeitia (-a)

5) Euskal ordain ezagunik ez duten herri izenak

Arabaren zenbait udal izenek euskal ordain ziurrik edo ezagunik ez duten arren, aurreko izendegian ordain horiek ematearen alde egin zen. Batzuetan aldaera zaharrena euskal izentzat hartu zen, *Aramiñon*, adibidez. Beste kasu batzuetan erdal izena euskal grafiara egokitu zen, *La Puebla de Labarka*, esaterako. Azkenik, izen berri pare bat ere asmatu zen: *Beranturi* eta *Uriona*. Bigarrenak ez du arrakastarik izan eta Akademiak baztertu egin du. Lehenengoa, berriz, izan duen hedapenagatik, maila apalagoan bada ere, zilegiztat jo da erabiltzea.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Armiñón	Aramiñon	Armiñón
Berantevilla	Beranturi	Berantevilla, Beranturi ²
Lapuebla de Labarca	La Puebla de Labarka	Lapuebla de Labarca
Moreda de Álava	Moreta	Moreda
Navaridas	Nabaridas	Navaridas
Villabuena de Álava / Eskuernaga	Uriona*	Villabuena

6) Izen zaharrak

Hirien izenetan, erregeak ematen zituen hiri-gutunetan ohikoa zen populamendu zaharrei izen berria jar-tzea, eta horixe gertatu zen Arabako hiru kasutan. *Agurain*, *Gasteiz* eta *Legutio* herriei *Salvaterra*, *Nova Victoria* eta *Villarreal* izen berriak eman zitzaizkien. Azken hauetatik sortu ziren *Salbaterra*, *Vitoria* eta *Billerle* euskaraz eta *Salvaterra*, *Vitoria* eta *Villarreal* erdaraz. XX. mendearen hastapenetan, Europako hainbat lekutan bezala, hemen ere herritarrak, izen zaharrak berreskuratu nahian, *Agurain* eta *Gasteiz* erabiltzen hasi ziren eta, horiek in batera, analogiaz sortutako *Legutio*. Akademiak *Agurain*, *Gasteiz* eta *Legutio* eman ditu arauzkotzat, baina, lehenbizikoari dagokionez, ez du gaitzesten maila apalagoan *Salbaterra* erabiltzea.

¹ Esan bezala, nahasketarik sortzeko arriskua izaten ahal denean soilik gomendatzen da *Errioxa* osagarria erabiltzea.

² Euskaltzaindiak 1979an proposatu zuen *Beranturi* izen berria mantendu da, izan duen hedapenagatik, baina maila apalagoan soilik erabiltzeko.

7) Izen asmatuak

Eltziogo eta *Villabuena* herrietako udalek *Zieko* eta *Eskuernaga* asmatutako izenak jo izan zituzten euskarazkotzat. Lehenbizikoa irakurketa oker baten ondorioa izan zen. *Villabuena* izenarena gai korapilatsuagoa da. Herri honen jatorrizko izena *Villaescuerna* zen, baina txantxetako bidea ematen zuenez gero, XVII. mendean hiribildu-titulua erdietsi zuenean, herritarren eskariz, *Villabuena* jarri zitzaion. *Eskuernaga* aldaera, aldiz, XX. mendean asmatua da, izen zaharrearaino oinarrituriko aldaera mozarrotua eta, beraz, gaitzestekoa.

2.1.2 Euskal izenaren arabera

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurraldea
Agurain ³	Salvatierra / Agurain	aguraindar	Arabako Lautada
Aiara	Ayala / Aiara	aiarar	Aiaraldea
Amurrio	Amurrio	amurriotar ⁴	Aiaraldea
Añana	Añana	añanar	Añana
Aramaio	Aramaio	aramaioar	Gorbeialdea
Argantzun	La Puebla de Arganzón	argantzundar	Trebiñu
Armiñón ⁵	Armiñón	armiñondar	Añana
Arraia-Maeztu	Arraia-Maeztu	arraiar, maeztuar	Mendialdea
Arrastaria (-a) ⁶	— ⁷	arrastariar	Aiaraldea
Arratzua (-a) ⁸ - Ubarrundia	Arrazua-Ubarrundia	arratzuar, ubarrundiar	Gorbeialdea
Artziniega	Artziniega	artziniegar	Aiaraldea
Asparrena (-a) ⁹	Asparrena	asparrendar	Arabako Lautada
Barrundia ¹⁰	Barrundia	barrundiar	Arabako Lautada
Bastida ¹¹	Labastida / Bastida ¹²	bastidar	Arabako Errioxa
Berantevilla ¹³	Berantevilla	berantevillar	Añana
Bernedo	Bernedo	bernedar	Mendialdea
Bilar	Elvillar / Bilar	bilartar	Arabako Errioxa

³ Euskaldunek erabilitako eta gaur egun Oñati aldean bizirik dagoen *Salbaterra* izena erabiltzea ere zilegi da, batik bat historia alorreko idazkietan.

⁴ Kontuan izanik Orozkon egiaztatutako erabilera, eta inguruko *-io* amaiera duten *Laudio* eta *Baranbio* herrietan *-ioar* egiten dela, *amurriotar* era hobetsi da.

⁵ Euskal testuetan azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da.

⁶ *Arrastaria* izenaren amaierako *-a* artikulua da eta deklinatzean honela egin behar da: *Arrastaria, Arrastariarekin, Arrastarian...*, baina *Arrastariko, Arrastaritik, Arrastari...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Arrastari maitea, Arrastari osoan, gure Arrastari hau...*

⁷ 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Arrastaria* izenaren oin-oharra.

⁹ Gogoratu behar da *Asparrena* izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Asparrena, Asparrenarekin...*, baina *Asparrenean, Asparreneko, Asparrenetik, Asparrenera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Asparren maitea, Asparren osoan, gure Asparren hau...*

¹⁰ Nahiz eta *barrundi* hitz arrunta izan, Lazarragak *barrundiarra* eta *Barrundiaco* erabili zituzenez, *Barrundia* hobetsi da.

¹¹ Izen hau Euskal Herrian dagoen beste *Bastida*-tik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Bastida Errioxa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Bastida Errioxako eliza berritu dute*.

¹² 2006ko urtarrilaren 12ko ebazpenaren bidez onartu zen udalerraren elebitako izen ofiziala eta 2006ko otsailaren 9ko EHAAan eman zen argitara.

¹³ Euskaltzaindiak 1979an proposatu zuen *Beranturi* izen berriak izan duen erabilera dela eta, maila apalagoan erabil daiteke.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurralde
Burgu	Elburgo / Burgelu	burguar	Arabako Lautada
Donemiliaga	San Millán / Donemiliaga	donemiliagar	Arabako Lautada
Dulantzi	Alegría-Dulantzi ¹⁴	dulantziar	Arabako Lautada
Ekora	Yécora / Iekora	ekorar	Arabako Errioxa
Eltziego	Elciego	eltziegar	Arabako Errioxa
Erriberabeitia (-a) ¹⁵	Ribera Baja / Erribera Beitia	erriberabeitiar	Añana
Erriberagoitia (-a) ¹⁶	Erriberagoitia / Ribera Alta ¹⁷	erriberagoitiar	Añana
Gasteiz	Vitoria-Gasteiz ¹⁸	gasteiztar	Arabako Lautada
Gaubea	Valdegovía / Gaubea	gaubear	Añana
Guardia	Laguardia	guardiar	Arabako Errioxa
Harana (-a) ¹⁹	Harana / Valle de Arana	harandar	Mendialdea
Iruña Oka	Iruña Oka / Iruña de Oca	iruñar ²⁰	Añana
Iruraitz-Gauna	Iruraiz-Gauna	iruraiztar, gaunar	Arabako Lautada
Kanpezu	Campezo / Kanpezu	kanpezuar	Mendialdea
Kripan	Kripan	kripandar	Arabako Errioxa
Kuartango	Kuartango	kuartangar	Añana
Lagran	Lagrán	lagrandar	Mendialdea
Lantarón ²¹	Lantarón	lantarondar	Añana
Lantziego	Lanciego / Lantziego	lantziegar	Arabako Errioxa
Lapuebla de Labarca	Lapuebla de Labarca	lapueblar	Arabako Errioxa
Laudio	Laudio / Llodio	audioar ²²	Aiaraldea

¹⁴ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arrasate / Mondragón* modura. Marratxoa (-), orde, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkiio-Itsaso*.

¹⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Arastaria* izenaren oin-oharra.

¹⁶ id.

¹⁷ 2008ko apirilaren 30eko ebazpenaren bidez onartu zen udalerrriaren elebitako izen ofiziala eta 2008ko ekainaren 4ko EHAA eman zen argitara.

¹⁸ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arrasate / Mondragón* modura. Marratxoa (-), orde, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkiio-Itsaso*.

¹⁹ Deklinatzean, gogoan izan *Asparrena* izenaren oin-oharra.

²⁰ Herritar izen bezala *iruñaokar* osoagoa ere aipatzen da 150. arauan.

²¹ Euskal testuetan azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da.

²² Nahiz eta 1979an *audioar* proposatu, geroagoko ikerketek frogatu dute *audioar* dela herritar izena eta horrela jakinarazi zitzaion Udalarri 1985 eta 2000. urteetan eginiko irizpenetan. Aldaketa proposatzeko, kontuan hartu ziren, alde batetik, Jose Paulo Ulibarri (1775-1847) idazlearen *Gutum liburua* eta, bestetik, inguruko adineko euskaldunen erabilera. Horretaz gain, aintzat hartu behar da Udalen kontzejua den Baranbioko herritar izena *baranbioar* dela euskaldunen artean.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Lurralde
Legutio ²³	Legutio ²⁴	legutioar	Gorbeialdea
Leza	Leza	lezar	Arabako Errioxa
Lezama ²⁵	— ²⁶	lezamar	Aiaraldea
Mañueta	Baños de Ebro / Mañueta	mañuetar	Arabako Errioxa
Moreda ²⁷	Moreda de Álava	moredar	Arabako Errioxa
Navaridas	Navaridas	navaridastar	Arabako Errioxa
Oion	Oyón-Oion ²⁸	oiondar	Arabako Errioxa
Okondo	Okondo	okondar	Aiaraldea
Samaniego	Samaniego	samaniegar	Arabako Errioxa
Trebiñu ²⁹	Condado de Treviño	trebiñar	Trebiñu
Urizaharra (-a) ³⁰	Peñacerrada-Urizaharra ³¹	urizahartar	Mendialdea
Urkabustaiz	Urkabustaiz	urkabustaiztar	Gorbeialdea
Villabuena ³²	Villabuena de Álava / Eskuernaga	villabuenar	Arabako Errioxa
Zalduondo	Zalduondo	zalduondar	Arabako Lautada
Zanbrana	Zambrana	zanbrantar	Añana
Zigoitia (-a) ³³	Zigoitia	zigoitiar	Gorbeialdea
Zuia	Zuia	zuiar	Gorbeialdea

²³ Euskaltzaindiak 1979an *Legutio* = *Bilerle* proposatu zuen. Ezaguna denez, izen hau hiri-gutunean ageri den *Legutiano*-tik sortu zen inguruko herrien izenen erabileraren analogiaz: *Otxandiano* > *Otxandio*, *Aramaiona* > *Aramaio*.

²⁴ 2010eko otsailaren 15eko ebazpenaren bidez onartu zen udalerrriaren *Legutio* izen ofiziala eta 2010eko martxoaren 15eko EHAAan eman zen argitara.

²⁵ Izen bereko Bizkaiko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Lezama Aiara*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lezama Aiarako eliza berritu dute*.

²⁶ 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

²⁷ Izen hau beste *Moreda*-tik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Moreda Araba*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Moreda Arabako eliza berritu dute*.

²⁸ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arasate* / *Mondragón* modura. Marratxo (-), ordea, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkiio-Itsaso*.

²⁹ Udalaren izen ofizial osoaren euskal ordaina *Trebiñu Konderria* da. Azken hau deklinatzean, gogoan izan *Arastaria* izenaren oin-oharra.

³⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Asparrena* izenaren oin-oharra.

³¹ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arasate* / *Mondragón* modura. Marratxo (-), ordea, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkiio-Itsaso*.

³² Izen hau dauden beste *Villabuena* batzuetatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Villabuena Araba*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Villabuena Arabako eliza berritu dute*.

³³ Deklinatzean, gogoan izan *Arastaria* izenaren oin-oharra.

2.1.3. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Alegría-Dulantzi ³⁴	Dulantzi	dulantziar	Arabako Lautada
Amurrio	Amurrio	amurrioar ³⁵	Aiaraldea
Añana	Añana	añanar	Añana
Aramaio	Aramaio	aramaioar	Gorbeialdea
Armiñón	Armiñón ³⁶	armiñondar	Añana
Arraia-Maeztu	Arraia-Maeztu	arraiar, maeztuar	Mendialdea
– ³⁷	Arrastaria (-a) ³⁸	arrastariar	Aiaraldea
Arrazua-Ubarrundia	Arratzua (-a) ³⁹ - Ubarrundia	arratzuar, ubarrundiar	Gorbeialdea
Artziniega	Artziniega	artziniegar	Aiaraldea
Asparrena	Asparrena (-a) ⁴⁰	asparrendar	Arabako Lautada
Ayala / Aiara	Aiara	aiarar	Aiaraldea
Baños de Ebro / Mañueta	Mañueta	mañuetaar	Arabako Errioxa
Barrundia	Barrundia ⁴¹	barrundiar	Arabako Lautada
Berantevilla	Berantevilla ⁴²	berantevillar	Añana
Bernedo	Bernedo	bernedar	Mendialdea
Campezo / Kanpezu	Kanpezu	kanpezuar	Mendialdea
Condado de Treviño	Trebiñu ⁴³	trebiñar	Trebiñu
Elburgo / Burgelu	Burgu	burguar	Arabako Lautada
Elciego	Eltziego	eltziegar	Arabako Errioxa

³⁴ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arrasate / Mondragón* modura. Marratxo (-), orde, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkie-Itsaso*.

³⁵ Kontuan izanik Orozkon egiaztatutako erabilera, eta inguruko *-io* amaiera duten *Laudío* eta *Baranbio* herrietan *-ioar* egiten dela, *amurrioar* era hobetsi da.

³⁶ Euskal testuetan azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da.

³⁷ 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

³⁸ *Arrastaria* izenaren amaierako *-a* artikulua da eta deklinatzean honela egin behar da: *Arrastaria, Arrastariarekin, Arrastarian...*, baina *Arrastariko, Arrastaritik, Arrastarira...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Arrastari maitea, Arrastari osoan, gure Arrastari hau...*

³⁹ Deklinatzean, gogoan izan *Arrastaria* izenaren oin-oharra.

⁴⁰ Gogoratu behar da *Asparrena* izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Asparrena, Asparrenarekin...*, baina *Asparrenean, Asparreneko, Asparrenetik, Asparrenena...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Asparren maitea, Asparren osoan, gure Asparren hau...*

⁴¹ Nahiz eta *barrundi* hitz arrunta izan, Lazarragak *barrundiarra* eta *Barrundiarra* erabili zituzenez, *Barrundia* hobetsi da.

⁴² Euskaltzaindiak 1979an proposatu zuen *Beranturi* izen berriak izen duen erabilera dela eta, maila apalagoan erabil daiteke.

⁴³ Udalaren izen ofizial osoaren euskal ordaina *Trebiñu Konderria* da. Azken hau deklinatzean, gogoan izan *Arrastaria* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Elvillar / Bilar	Bilar	bilartar	Arabako Errioxa
Erriberagoitia / Ribera Alta ⁴⁴	Erriberagoitia (-a) ⁴⁵	erriberagoitiar	Añana
Harana / Valle de Arana	Harana (-a) ⁴⁶	harandar	Mendialdea
Iruña Oka / Iruña de Oca	Iruña Oka	iruñar ⁴⁷	Añana
Iruraiz-Gauna	Iruraitz-Gauna	iruraitzar, gaunar	Arabako Lautada
Kripan	Kripan	kripandar	Arabako Errioxa
Kuartango	Kuartango	kuartangar	Añana
La Puebla de Arganzón	Argantzun	argantzundar	Trebiñu
Labastida / Bastida ⁴⁸	Bastida ⁴⁹	bastidar	Arabako Errioxa
Lagrán	Lagran	lagrandar	Mendialdea
Laguardia	Guardia	guardiar	Arabako Errioxa
Lanciego / Lantziego	Lantziego	lantziegar	Arabako Errioxa
Lantarón	Lantarón ⁵⁰	lantarondar	Añana
Lapuebla de Labarca	Lapuebla de Labarca	lapueblar	Arabako Errioxa
Laudio / Llodio	Laudio	audioar ⁵¹	Aiaraldea
Legutio ⁵²	Legutio ⁵³	legutioar	Gorbeialdea
Leza	Leza	lezar	Arabako Errioxa
_ ⁵⁴	Lezama ⁵⁵	lezamar	Aiaraldea

⁴⁴ 2008ko apirilaren 30eko ebazpenaren bidez onartu zen udalerrriaren elebitako izen ofiziala eta 2008ko ekainaren 4ko EHAA eman zen argitara.

⁴⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Arrastaria* izenaren oin-oharra.

⁴⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Asparrena* izenaren oiuharra.

⁴⁷ Herritar izen bezala *iruñaokar* osoagoa ere ematen da 150. arauan.

⁴⁸ 2006ko urtarrilaren 12ko ebazpenaren bidez onartu zen udalerrriaren elebitako izen ofiziala eta 2006ko otsailaren 9ko EHAA eman zen argitara.

⁴⁹ Izen hau Euskal Herrian dagoen beste *Bastida*-tik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Bastida Errioxa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Bastida Errioxako eliza berritu dute*.

⁵⁰ Euskal testuetan azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da.

⁵¹ Nahiz eta 1979an *laudiar* proposatu, geroagoko ikerketek frogatu dute *audioar* dela herritar izena eta horrela jakinarazi zitzaion Udalarri 1985 eta 2000. urteetan eginiko irizpenetan. Aldaketa proposatzeko, kontuan hartu ziren, alde batetik, Jose Paulo Ulibarri (1775-1847) idazlearen *Gutum liburua* eta, bestetik, inguruko adineko euskaldunen erabilera. Horretaz gain, aintzat hartu behar da Udalen honen kontzejua den Baranbioko herritar izena *baranbioar* dela euskaldunen artean.

⁵² 2010eko otsailaren 15eko ebazpenaren bidez onartu zen udalerrriaren *Legutio* izen ofiziala eta 2010eko martxoaren 15eko EHAA eman zen argitara.

⁵³ Euskaltzaindiak 1979an *Legutio* = *Bilerle* proposatu zuen. Ezaguna denez, izen hau hiri-gutunean ageri den *Legutiano*-tik sortu zen inguruko herrien izenen erabileraren analogiaz: *Otxandiano* > *Otxandio*, *Aramaiona* > *Aramaio*.

⁵⁴ 1976an Amurriok bereganatu arte udal izandakoa.

⁵⁵ Izen bereko Bizkaiko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Lezama Aiara*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lezama Aiarako eliza berritu dute*.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Moreda de Álava	Moreda ⁵⁶	moredar	Arabako Errioxa
Navaridas	Navaridas	navaridastar	Arabako Errioxa
Okondo	Okondo	okondar	Aiaraldea
Oyón-Oion ⁵⁷	Oion	oiondar	Arabako Errioxa
Peñacerrada-Urizaharra ⁵⁸	Urizaharra (-a) ⁵⁹	urizahartar	Mendialdea
Ribera Baja / Erribera Beitia	Erriberabeitia (-a) ⁶⁰	erriberabeitiar	Añana
Salvatierra / Agurain	Agurain ⁶¹	aguraindar	Arabako Lautada
Samaniego	Samaniego	samaniegar	Arabako Errioxa
San Millán / Donemiliaga	Donemiliaga	donemiliagar	Arabako Lautada
Urkabustaiz	Urkabustaiz	urkabustaiztar	GORBEIALDEA
Valdegovía / Gaubea	Gaubea	gaubear	Añana
Villabuena de Álava / Eskuernaga	Villabuena ⁶²	villabuenar	Arabako Errioxa
Vitoria-Gasteiz ⁶³	Gasteiz	gasteiztar	Arabako Lautada
Yécora / Iekora	Ekora	ekorar	Arabako Errioxa
Zalduondo	Zalduondo	zalduondar	Arabako Lautada
Zambrana	Zanbrana	zanbrantar	Añana
Zigoitia	Zigoitia (-a) ⁶⁴	zigoitiar	GORBEIALDEA
Zuia	Zuia	zuiar	GORBEIALDEA

⁵⁶ Izen hau beste *Moreda* batetik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Moreda Araba*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Moreda Arabako eliza berritu dute*.

⁵⁷ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arasate / Mondragón* modura. Marratxo (-), ordea, bi herri edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkió-Itsaso*.

⁵⁸ id.

⁵⁹ Deklinatzean, gogoan izan *Asparena* izenaren oin-oharra.

⁶⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Arnastaria* izenaren oin-oharra.

⁶¹ Euskaldunek erabilitako eta gaur egun Oñati aldean bizirik dagoen *Salbatera* izena erabiltzea ere zilegi da, batik bat historia alorreko idazkietan.

⁶² Izen hau dauden beste *Villabuena* batzuetatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Villabuena Araba*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Villabuena Arabako eliza berritu dute*.

⁶³ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arasate / Mondragón* modura. Marratxo (-), ordea, bi herri edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkió-Itsaso*.

⁶⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Arnastaria* izenaren oin-oharra.

2.1.4. Eskualdeka banatuak

Aiaraldea (-a)⁶⁵

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Amurrio	Amurrio	amurrioar
Artziniega	Artziniega	artziniegar
–	Arrastaria (-a)	arrastariar
Ayala / Aiara	Aiara	aiarar
Laudio / Llodio	Laudio	laudioar
–	Lezama	lezamar
Okondo	Okondo	okondar

Añana

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Añana	Añana	añanar
Armiñón	Armiñón	armiñondar
Berantevilla	Berantevilla	berantevillar
Erriberagoitia / Ribera Alta	Erriberagoitia (-a)	erriberagoitiar
Iruña Oka / Iruña de Oca	Iruña Oka	iruñar, iruñaokar
Kuartango	Kuartango	kuartangar
Lantarón	Lantarón	lantarondar
Ribera Baja / Erribera Beitia	Erriberabeitia (-a)	erriberabeitiar
Valdegovía / Gaubea	Gaubea	gaubear
Zambrana	Zanbrana	zanbrantar

Arabako Errioxa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Baños de Ebro / Mañueta	Mañueta	mañuetaar
Elciego	Eltziego	eltziegar
Elvillar / Bilar	Bilar	bilartar
Kripan	Kripan	kripandar
Labastida / Bastida	Bastida	bastidar

⁶⁵ *Aiaraldea* izenaren amaierako *-a* artikulua da eta deklinatzean honela egin behar da: *Aiaraldea, Aiaraldearekin, Aiaraldea...*, baina *Aiaraldeko, Aiaraldetik, Aiaraldera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Aiaralde maitea, Aiaralde osoan, gure Aiaralde hau...*

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Laguardia	Guardia	guardiar
Lanciego / Lantziego	Lantziego	lantziegar
Lapuebla de Labarca	Lapuebla de Labarca	lapueblar
Leza	Leza	lezar
Moreda de Álava	Moreda	moredar
Navaridas	Navaridas	navaridastar
Oyón-Oion	Oion	oiondar
Samaniego	Samaniego	samaniegar
Villabuena de Álava / Eskuernaga	Villabuena	villabuena
Yécora / Iekora	Ekora	ekorar

Arabako Lautada

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Alegría-Dulantzi	Dulantzi	dulantziar
Asparrena	Asparrena (-a)	asparrendar
Barrundia	Barrundia	barrundiar
Elburgo / Burgelu	Burgu	burguar
Iruraitz-Gauna	Iruraitz-Gauna	iruraitzar, gaunar
Salvatierra / Agurain	Agurain	aguraindar
San Millán / Donemiliaga	Donemiliaga	donemiliagar
Vitoria-Gasteiz	Gasteiz	gasteiztar
Zalduondo	Zalduondo	zalduondar

Gorbeialdea (-a)⁶⁶

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aramaio	Aramaio	aramaioar
Arrazua-Ubarrundia	Arratzua (-a) - Ubarrundia	arratzuar, ubarrundiar
Legutio	Legutio	legutioar
Urkabustaiz	Urkabustaiz	urkabustaiztar
Zigoitia	Zigoitia (-a)	zigoitiar
Zuia	Zuia	zuia

⁶⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Aiaraldea* izenaren oin-oharra.

Mendialdea (-a)⁶⁷

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arraia-Maeztu	Arraia-Maeztu	arraiar, maeztuar
Bernedo	Bernedo	bernedar
Campezo / Kanpezu	Kanpezu	kanpezuar
Harana / Valle de Arana	Harana (-a)	harandar
Lagrán	Lagran	lagrandar
Peñacerrada-Urizaharra	Urizaharra (-a)	urizahartar

Trebiñu

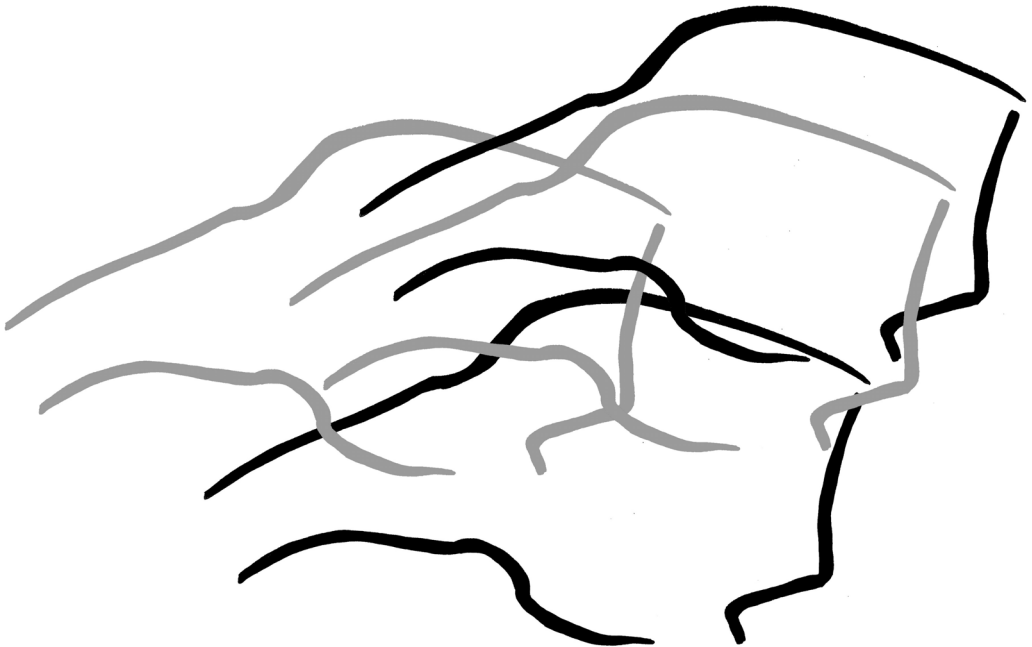
Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Condado de Treviño	Trebiñu	trebiñar
La Puebla de Arganzón	Argantzun	argantzundar

⁶⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Aiaraldea* izenaren oin-oharra.

2.2. Bizkaia (-a)¹

¹ *Bizkaia* izenaren amaierako *-a* artikulua da eta deklinatzean honela egin behar da: *Bizkaia*, *Bizkaiarekin*, *Bizkaian*..., baina *Bizkaitiko*, *Bizkaitik*, *Bizkaira*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Bizkai maitea*, *Bizkai osoan*, *gure Bizkai hau*...

2.2.1. Sarrera

1979ko izendegiarekin erkatuz gero, ageri diren desberdintasunak lau azpiatal hauetan sailkatzen ahal dira:

1) Izen berriak

Izen hauek, Onomastika batzordeak aztertu eta jadanik 2001ean EUDELekin batera argitara emandako izendegian plazaratu ziren. Ikusten ahal den bezala, sortutako udal berri gehienak Bilbo eta Gernika ingurukoak dira, udal horiekin bat eginik egon baitziren zenbait urtez.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	1979an zegokion udala
Ajangiz	Ajangiz	ajangiztar	Gernika
Alonsotegi	Alonsotegi	alonsotegiar	Barakaldo
Arratzu	Arratzu	arratzuar	Gernika
Berriatua	Berriatua (-a)	berriatuar	Ondarroa
Derio	Derio	deriotar, derioztar	Bilbo
Erandio	Erandio	erandiotar, erandioztar	Bilbo
Forua	Forua (-a)	foruar	Gernika
Iurreta	Iurreta	iurretar	Durango
Kortezubi	Kortezubi	kortezubitar	Gernika
Loiu	Loiu	loiutar, loiuztar	Bilbo
Murueta	Murueta	muruetar	Gernika
Nabarniz	Nabarniz	nabarniztar	Gernika
Sondika	Sondika	sondikatar, sondikoztar	Bilbo
Zamudio	Zamudio	zamudiotar, zamudioztar	Bilbo
Zierbena	Zierbena	zierbenar	Abanto-Zierbena
Ziortza-Bolibar	Ziortza-Bolibar	ziortzar, bolibartar	Markina-Xemein

2) Kendu diren bitasunak

1979ko izendegian sei udal ageri ziren euskarazko izenerako bina aukera zeramatenak. Bigarren aukera horiek ez ziren maila berekoak, ez tradizioan ez erabileran. Batzuk izen zaharrak ziren (*Samikola* eta *Gaminiz*), beste batzuk euskarak aspaldian bere egin zituen erromantze izenak (*Bilaro* eta *Miraballes*), bakarren bat behin soilik dokumentaturikoa (*Garape*) eta, azkenik, garai hartan proposatutako izen asmatu berriak (*Urimazal* eta *Isasti*). Egoera nahasgarria sortzen zutenez gero, oraingoan izen horiek ez dira ageri, *Samikola*

izan ezik. Azken hau guztiz baztertu gabe, bigarren maila batean utzi da, Areatzari dagokion *billaroztar* herriar izenarekin batera.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Areatza	Areatza = Bilaro	Areatza
Lanestosa	Lanestosa = Isasti*	Lanestosa
Plentzia	Plentzia = Gaminiz	Plentzia
Sopuerta	Sopuerta = Garape*	Sopuerta
Sukarrieta	Sukarrieta* = Samikola	Sukarrieta, Samikola ²
Ugao-Miraballes	Ugao = Miraballes	Ugao
Valle de Villaverde	(Turtzioz-)Billaberde, (Turtzioz-)Urimazal*	Villaverde Turtzioz

3) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak

Gorago aipatu bezala, Euskaltzaindiak azken urte hauetan leku izenei dagokien beste zenbait arau eta gomendio eman ditu. Horien artean, 141. araua dugu *Herri izenak, hurrenkera eta zeinu grafikoen erabilera*. Bertan zehazten da herri izenetan ageri diren zeinu grafikoak nola erabili behar diren eta zein hurrenkera aplikatu behar den izen ofizialari eskualdearena edo bestelakoren bat gehitu behar zaionean. Arau berri horren ondorioz, 1979ko izendegian ageri ziren parentesiak kendu dira eta, behar den kasuetan, herri izenari gehitu behar zaion osagarria atzean jartzea proposatu da.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Arantzazu	(Arrati-)Arantzazu	Arantzazu Arratia
Artea	(Arrati-)Arteaga	Arteaga Arratia
Gautegiz Arteaga	(Gautegiz-)Arteaga	Gautegiz Arteaga
Lezama	(Txorierri-)Lezama	Lezama Txorierri
Etxebarri	(Uribe-)Etxebarri	Etxebarri
Etxebarria (-a)	(Markin-)Etxebarri	Markina Etxebarria (-a)
Muskiz	(Somorrostro-)Muskiz	Muskiz
Valle de Villaverde	(Turtzioz-)Billaberde, (Turtzioz-)Urimazal*	Villaverde Turtzioz

4) Egoera berezia duten izenak

a) Arazo geografiko-historikodunak

Bizkaian badira udal batzuk herriak elkartu eta administratiboki bat egitetik sortu direnak, baina kasu horietan guztietan izena hartzean ez da irizpide berbera aplikatu eta horrek nahasketa sortu du. Batzuetan, izen

² Samikola antzinako izena ere erabili daiteke esparru mugatuan.

garaikidearen ondotik antzinako elizate eta hiriaren izenak ageri zaizkigu: *Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz*. Beste batzuetan, ohiko izena albo batera utzi eta bi elizateen izenak eman dira ofizialtzat: *Amorebieta-Etxano*. Azkenik, Arratiako kasuan, Udalak *Artea* egungo ahozko bertsioari eman dio lehentasuna, *Arteaga* izen zahar osatua albo batera utziz. Hiru kasu hauetan berdin jokatzeko da Akademiaren proposamena eta, ondorioz, udalerrri osoa hartzen duten izenak hobestea, hots, *Munitibar*, *Zornotza* eta *Arteaga*. Eta hortik, *Munitibarko plaza*, *Zornotzara doa*, *Arteagako eskola*... Dena dela, izen historikoak agertzea beharrezkoa denean (historia alorreko testu, heraldika eta antzekoetan) erabil daitezke izen konposatu zaharrak, edo soilik: *Arbatzegi-Gerrikaitz*, edo gaur egungo izenaren atzean jarrita: *Munitibar (Arbatzegi-Gerrikaitz)*. Halaber, antzinako elizate eta hiriaren izenak: *Arbatzegi* eta *Gerrikaitz*, eremu horiek izendatzeko gordetzea gomendatzen da eta, ondorioz, *Arbatzegiko ermita*, *Gerrikaitzen eliza ederra dute*... erabiltzea.

Alderantziz, Abanto-Zierbena elkarteak desegin da, Zierbena bereizi eta udal propioa osatu duelako. Oraingoz, hala ere, Abantok ez du bere izen ofiziala egokitu egoera berri horretara.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena	Euskal izen historikoa
Abanto y Ciérvana - Abanto Zierbena	Abanto-Zierbena	Abanto	Abanto
Amorebieta-Etxano	Zornotza	Zornotza	Amorebieta-Etxano
Artea	(Arrati-)Arteaga	Arteaga	Gatzelu-Elexabeitia (-a)
Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz	Munitibar	Munitibar	Arbatzegi-Gerrikaitz

b) Izen zaharkituak

Itxurazko bitasuna izan den kasu batzuetan, Euskaltzaindiak euskal izena hobestea erabaki zuen eta hala berretsi du.

Bilbo. Akademiak 1979ko izendegian *Bilbo* izena onetsi zuen. Geroago, Udalak eskatuta, 1983an *Bilbo* izena finkatu zuen berriro, Koldo Mitxelena sinatu eta osokoen bilkuran onartutako irizpenean. Oraingo honetan ere aurreko erabakia berretsi du, hots, hiriaren euskal izena *Bilbo* dela. *Bilbo* formak lekukotasun gehiago du euskal testuetan eta egungo euskara bizian gehien eta arrunki erabiltzen dena da. *Bilbao*, ordea, erdaraz gorde den euskal izen zaharra da.

Sopela. Erdaldunen ahotan ezaguna den *Sopelana* gaztelaniazko izenari eusten dio Udalak, nahiz eta euskal izen garaikidea, eta inguruko zein herriko euskaldun orok darabiltena *Sopela* izan.

2.2.2. Euskal izenaren arabera

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Abadiño	Abadiño	abadiñar	Durangaldea
Abanto ³	Abanto y Ciérvana - Abanto Zierbena ⁴	abantar	Ezkerraldea
Ajangiz	Ajangiz	ajangiztar	Busturialdea
Alonsotegi	Alonsotegi	alonsotegiar	Enkarterri
Amoroto	Amoroto	amorotar	Lea-Artibai
Arakaldo	Arakaldo	arakaldar	Hego Uribe
Arantzazu ⁵	Arantzazu	arantzazuar, arantzazutar	Arratia
Areatza	Areatza	areatzar, billaroztar ⁶	Arratia
Arrankudiaga	Arrankudiaga	arrankudiagar	Hego Uribe
Arratzu	Arratzu	arratzuar	Busturialdea
Arrieta	Arrieta	arrietar	Mungialdea
Arrigorriaga	Arrigorriaga	arrigorriagar	Hego Uribe
Arteaga ⁷	Arteaga	arteagar, arteagaztar	Arratia
Artzentales	Artzentales	artzentalestar	Enkarterri
Atxondo	Atxondo	atxondar	Durangaldea
Aulesti	Aulesti	aulestiar	Lea-Artibai
Bakio	Bakio	bakiotar	Mungialdea
Balmaseda	Balmaseda	balmasedar	Enkarterri
Barakaldo	Barakaldo	barakaldar	Ezkerraldea
Barrika	Barrika	barrikar, barrikoztar	Uribe Kosta

³ Izen hau beste *Abanto* batetik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Abanto Bizkaia*.
- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Abanto Bizkaiko eliza berritu dute...*

⁴ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arrasate / Mondragón* modura. Marratxoia (-), ordea, bi herri edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Eztkio-Itsaso*. Hala ere, Abanto eta Zierbena herriek osatzen zuten elkarte deseginenez gero, Udalak egoera berri honetara moldatu behar luke izen ofiziala.

⁵ Oñatin dagoen *Arantzazu* izeneko auzotik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Arantzazu Arratia*.
- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Arantzazu Arratiako eliza berritu dute...*

⁶ Ezaguna eta erabilia den *billaroztar* herritar izena ere erabil daiteke.

⁷ Udalerri osoa hartzen duen izena *Arteaga* da: *Arteagako plaza, Arteagana doa...* Izen historikoak agertzea beharrezkoa denean soilik erabil daitezke *Gaztelu-Elexabeitia*, edo historia alorreko testu, heraldika eta antzekoetan, gaur egungo izenaren atzean jarrita: *Arteaga (Gaztelu-Elexabeitia)*. Halaber, gomendatzen da *Gaztelu* eta *Elexabeitia (-a)*, antzinako elizateen izenak, eremu horiek izendatzeko gortetzea eta erabiltzea: *Elexabeitiko eliza, hilerria Gaztelun dago*.

Derion, Metautenen edo Zamudion dauden *Arteaga* izeneko auzoetatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Arteaga Arratia*.
- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Arteaga Arratiako eliza berritu dute...*

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Basauri	Basauri	basauriar	Hego Uribe
Bedia	Bedia	bediar, bediaztar	Arratia
Berango	Berango	berangar, berangoztar	Uribe Kosta
Bermeo	Bermeo	bermeotar	Busturialdea
Berriatua (-a) ⁸	Berriatua	berriatuar	Lea-Artibai
Berriz	Berriz	berriztar	Durungaldea
Bilbo ⁹	Bilbao	bilbotar	Hego Uribe
Busturia (-a) ¹⁰	Busturia	busturiar	Busturialdea
Derio	Derio	deriotar, derioztar	Txorierrri
Dima	Dima	dimar, dimoztar	Arratia
Durango	Durango	durangar	Durungaldea
Ea	Ea	ear	Busturialdea
Elantxobe	Elantxobe	elantxobetar	Busturialdea
Elorrio	Elorrio	elorriar	Durungaldea
Erandio	Erandio	erandiotar, erandioztar	Txorierrri
Ereño	Ereño	ereñar	Busturialdea
Ermua (-a) ¹¹	Ermua	ermuar	Durungaldea
Errigoiti	Errigoiti	errigoitiar	Busturialdea
Etxebarri	Etxebarri	etxebarritar	Hego Uribe
Etxebarria (-a) ¹²	Etxebarria	etxebarritar	Lea-Artibai
Forua (-a) ¹³	Forua	foruar	Busturialdea
Fruiz	Fruiz	fruitzar	Mungialdea
Galdakao	Galdakao	galdakar, galdakoztar	Hego Uribe
Galdames	Galdames	galdamestar	Enkarterri
Gamiz-Fika	Gamiz-Fika	gamiztar, fikar	Mungialdea
Garaí ¹⁴	Garaí	garaitar	Durungaldea

⁸ Gogoratu behar da *Berriatua* izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Berriatua, Berriatuarekin, Berriatuan...*, baina *Berriatuko, Berriatutik, Berriatura...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Berriatu maitea, Berriatu osoan, gure Berriatu hau...*

⁹ *Bilbo* da euskal izen arautua eta *Bilbao* erdaraz gorde den euskal izen zaharra da.

¹⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

¹¹ id.

¹² Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

Izen hau Euskal Herrian *Etxebarria* deitutako beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Markina Etxebarria*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Markina Etxebarriko gazteak...*

¹³ Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

¹⁴ Ahoz gorde den artikuludun aldaera erabiltzea zilegi da. Horrela nahi izanez gero, erabil bedi: *Ganaia, Garaian*, baina *Ganaitik, Garaira, Garaiko...*

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Gatika	Gatika	gatar	Mungialdea
Gautegiz Arteaga	Gautegiz Arteaga	arteagar	Busturialdea
Gernika-Lumo	Gernika-Lumo	gernikar, lumotar	Busturialdea
Getxo	Getxo	getxotar, getxoztar	Uribe Kosta
Gizaburuaga	Gizaburuaga	gizaburuagar	Lea-Artibai
Gordexola	Gordexola	gordexolar	Enkarterri
Gorliz	Gorliz	gorliztar	Uribe Kosta
Gueñes	Güeñes	gueñestar	Enkarterri
Ibarrangelu	Ibarrangelu	ibarrangelutar	Busturialdea
Igorre	Igorre	igorretar, igorreztar	Arratia
Ispaster	Ispaster	ispastertar	Lea-Artibai
Iurreta	Iurreta	iurretar	Durangaldea
Izurtza	Izurtza	izurtzar	Durangaldea
Jatabe	Maruri-Jatabe	jatabetar	Mungialdea
Karrantza ¹⁵	Karrantza Harana / Valle de Carranza	karrantzar	Enkarterri
Kortezubi	Kortezubi	kortezubitar	Busturialdea
Lanestosa	Lanestosa	lanestosar	Enkarterri
Larrabetzu	Larrabetzu	larrabetzuar	Txorierrri
Laukiz	Laukiz	laukiztar	Mungialdea
Leioa	Leioa	leioar, leioaztar	Uribe Kosta
Lekeitio	Lekeitio	lekeitiar	Lea-Artibai
Lemoa	Lemoa	lemoar, lemoaztar	Arratia
Lemoiz	Lemoiz	lemoiztar	Uribe Kosta
Lezama ¹⁶	Lezama	lezamar	Txorierrri
Loiu	Loiu	loiutar, loiuztar	Txorierrri
Mallabia (-a) ¹⁷	Mallabia	mallabitar	Durangaldea
Mañaria (-a) ¹⁸	Mañaria	mañariar	Durangaldea

¹⁵ *Karrantza Harana* izen osoa ere egokia da. Horrela erabiltzean gogoratu behar da *Harana* izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, udalaren izen osoa erabiltzean honakoa da bidea: *Karrantza Harana*, *Karrantza Haranarekin...*, baina *Karrantza Haranean*, *Karrantza Haranetik*, *Karrantza Haranera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daranean, adibidez: *Karrantza Haran maitea*, *Karrantza Haran osoan*, *gure Karrantza Haran hau...*

¹⁶ Gaur egun udala ez den Aiaraldeko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Lezama Txorierrri*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lezama Txorierrriko eliza berritu dute...*

¹⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

¹⁸ id.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Markina-Xemein	Markina-Xemein	markinar, xemeindar	Lea-Artibai
Mendata	Mendata	mendatar	Busturialdea
Mendexa	Mendexa	mendexar	Lea-Artibai
Meñaka	Meñaka	meñakar	Mungialdea
Morga	Morga	morgar	Mungialdea
Mundaka	Mundaka	mundakar	Busturialdea
Mungia	Mungia	mungiar	Mungialdea
Munitibar ¹⁹	Munitibar- Arbatzegi-Gerrikaitz	munitibartar	Lea-Artibai
Murueta	Murueta	muruetar	Busturialdea
Muskiz	Muskiz	muskiztar	Ezkerraldea
Muxika	Muxika	muxikar	Busturialdea
Nabarniz	Nabarniz	nabarniztar	Busturialdea
Ondarroa	Ondarroa	ondarroar	Lea-Artibai
Orozko	Orozko	orozkoar	
Ortuella	Ortuella	ortuellar	Ezkerraldea
Otxandio	Otxandio	otxandiar	Durangaldea
Plentzia	Plentzia	plentziar	Uribe Kosta
Portugalete	Portugalete	portugaletetar	Ezkerraldea
Santurtzi	Santurtzi	santurtziar	Ezkerraldea
Sestao	Sestao	sestaoar	Ezkerraldea
Sondika	Sondika	sondikatar, sondikoztar	Txorierrri
Sopela	Sopelana	sopelar, sopoloztar	Uribe Kosta
Sopuerta	Sopuerta	sopuertar	Enkarterri
Sukarrieta ²⁰	Sukarrieta	sukarrietar	Busturialdea
Trapagaran	Valle de Trápaga - Trapagaran ²¹	trapagarandar	Ezkerraldea
Turtzioz	Trucíos-Turtzioz ²²	turtzioztar	Enkarterri
Ubide	Ubide	ubidear, ubideztar	Arratia

¹⁹ Udallerri osoa hartzen duen izena *Munitibar* da: *Munitibarko plaza, Munitibarrera doa...* Izen historikoak agertzea beharrezkoa denean soilik erabil daitezke *Arbatzegi-Gerrikaitz*, edo historia alorreko testu, heraldika eta antzekoetan gaur egungo izenaren atzean jarrita: *Munitibar (Arbatzegi-Gerrikaitz)*. Halaber, gomendatzen da *Arbatzegi* eta *Gerrikaitz*, antzinako elizate eta hiriaren izenak, eremu horiek izendatzeko gordetzea eta erabiltzea: *Arbatzegiko eliza, dorrea Gerrikaitzen dago*.

²⁰ *Samikola* antzinako izena ere erabil daitezke esparru mugatuan.

²¹ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arnasate / Mondragón* modura. Marratxoa (-), orde, bi herri edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkio-Itsaso*.

²² id.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Ugao	Ugao-Miraballes ²³	ugaotar, miraballestar	Hego Uribe
Urduliz	Urduliz	urduliztar	Uribe Kosta
Urduña	Urduña / Orduña ²⁴	urduñar	
Villaverde Turtzioz ²⁵	Valle de Villaverde		Enkarterri
Zaldibar	Zaldibar	zaldibartar	Durangaldea
Zalla	Zalla	zallar	Enkarterri
Zamudio	Zamudio	zamudiotar, zamudioztar	Txorierrri
Zaratamo	Zaratamo	zaratamar, zaratamoztar	Hego Uribe
Zeanuri	Zeanuri	zeanuritar, zeauriztar	Arratia
Zeberio	Zeberio	zeberioar, zeberioztar	Arratia
Zierbena	Zierbena	zierbenar	Ezkerraldea
Ziortza-Bolibar	Ziortza-Bolibar	ziortzar, bolibartar	Lea-Artibai
Zornotza ²⁶	Amorebieta-Etxano	zornotzar	Durangaldea

²³ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arnasate / Mondragón* modura. Marratxoia (-), ordeia, bi herririk edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkio-Itsaso*.

²⁴ 2008ko apirilaren 16ko akordioaren bidez erabaki zen udalerrriaren izen ofizial hau eta 2008ko maiatzaren 27ko BAO-n eman zen argitara.

²⁵ Kantabriako Erkidego Autonomoaren barrendegia da.

²⁶ Udalerri osoa hartzen duen izena *Zornotza* da: *Zornotzako plaza, Zornotzara doa...* Izen historikoak agertzea beharrezkoa denean soilik *Amorebieta-Etxano* erabil daitezke, edo historia alorreko testu, heraldika eta antzekoetan gaur egungo izenaren atzean jarrita: *Zornotza (Amorebieta-Etxano)*. Halaber, gomendatzen da *Amorebieta* eta *Etxano*, antzinako elizateen izenak, eremu horiek izendatzeko gordetzea eta erabiltzea: *Amorebietako zubia, Etxanoko eliza*.

2.2.3. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Abadiño	Abadiño	abadiñar	Durungaldea
Abanto y Ciérvana - Abanto Zierbena ²⁷	Abanto ²⁸	abantar	Ezkerraldea
Ajangiz	Ajangiz	ajangiztar	Busturialdea
Alonsotegi	Alonsotegi	alonsotegiar	Enkarterri
Amorebieta-Etxano	Zornotza ²⁹	zornotzar	Durungaldea
Amoroto	Amoroto	amorotar	Lea-Artibai
Arakaldo	Arakaldo	arakaldar	Hego Uribe
Arantzazu	Arantzazu ³⁰	arantzazuar, arantzazutar	Arratia
Areatza	Areatza	areatar, billaroztar ³¹	Arratia
Arrankudiaga	Arrankudiaga	arrankudiagar	Hego Uribe
Arratzu	Arratzu	arratzuar	Busturialdea
Arrieta	Arrieta	arrietar	Mungialdea
Arrigorriaga	Arrigorriaga	arrigorriagar	Hego Uribe
Artea	Arteaga ³²	arteagar, arteagatar	Arratia
Artzetales	Artzetales	artzetalestar	Enkarterri

²⁷ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arnasate / Mondragón* modura. Marratxoa (-), orde, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Eztkio-Itsaso*. Hala ere, Abanto eta Zierbena herriek osatzen zuten elkarte deseginenez gero, Udalak egoera berri honetara moldatu behar luke izen ofiziala.

²⁸ Izen hau beste *Abanto* batetik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Abanto Bizkaia*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Abanto Bizkaiko eliza berritu dute...*

²⁹ Udalerri osoa hartzen duen izena *Zornotza* da: *Zornotzako plaza, Zornotzara doa...* Izen historikoak agertzea beharrezkoa denean soilik *Amorebieta-Etxano* erabil daitezke, edo historia alorreko testu, heraldika eta antzekoetan gaur egungo izenaren atzean jarrita: *Zornotza (Amorebieta-Etxano)*. Halaber, gomendatzen da *Amorebieta* eta *Etxano*, antzinako elizateen izenak, eremu horiek izendatzeko gortzea eta erabiltzea: *Amorebietako zubia, Etxanoko eliza*.

³⁰ Oñatin dagoen *Arantzazu* izeneko auzotik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Arantzazu Arratia*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Arantzazu Arratiako eliza berritu dute...*

³¹ Ezaguna eta erabilia den *billaroztar* herritar izena ere erabil daitezke.

³² Udalerri osoa hartzen duen izena *Arteaga* da: *Arteagako plaza, Arteagara doa...* Izen historikoak agertzea beharrezkoa denean soilik *Gaztelu-Elexabeitia* erabil daitezke, edo historia alorreko testu, heraldika eta antzekoetan gaur egungo izenaren atzean jarrita: *Arteaga (Gaztelu-Elexabeitia)*. Halaber, gomendatzen da *Gaztelu* eta *Elexabeitia (-a)*, antzinako elizateen izenak, eremu horiek izendatzeko gortzea eta erabiltzea: *Elexabeitiko eliza, hilerria Gaztelun dago*.

Gogoratu behar da *Elexabeitia* izenaren bukaerako -a artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Elexabeitia, Elexabeitiarekin, Elexabeitian...*, baina *Elexabeitiko, Elexabeititik, Elexabeitira...* Era berean, izen honek bere azken -a galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Elexabeiti maitea, Elexabeiti osoan, gure Elexabeiti hau...*

Derion, Metautenen edo Zamudion dauden *Arteaga* izeneko auzotatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Arteaga Arratia*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Arteaga Arratiako eliza berritu dute...*

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Atxondo	Atxondo	atxondar	Durungaldea
Aulesti	Aulesti	aulestiar	Lea-Artibai
Bakio	Bakio	bakiotar	Mungialdea
Balmaseda	Balmaseda	balmasedar	Enkarterri
Barakaldo	Barakaldo	barakaldar	Ezkerraldea
Barrika	Barrika	barrikar, barrikoztar	Uribe Kosta
Basauri	Basauri	basauriar	Hego Uribe
Bedia	Bedia	bediar, bediaztar	Arratia
Berango	Berango	berangar, berangoztar	Uribe Kosta
Bermeo	Bermeo	bermeotar	Busturialdea
Berriatua	Berriatua (-a) ³³	berriatuar	Lea-Artibai
Berriz	Berriz	berriztar	Durungaldea
Bilbao	Bilbo ³⁴	bilbotar	Hego Uribe
Busturia	Busturia (-a) ³⁵	busturiar	Busturialdea
Derio	Derio	deriotar, derioztar	Txorierrri
Dima	Dima	dimar, dimoztar	Arratia
Durango	Durango	durangar	Durungaldea
Ea	Ea	eatar	Busturialdea
Elantxobe	Elantxobe	elantxobetar	Busturialdea
Elorrio	Elorrio	elorriar	Durungaldea
Erandio	Erandio	erandiotar, erandioztar	Txorierrri
Ereño	Ereño	ereñar	Busturialdea
Ermua	Ermua (-a) ³⁶	ermuar	Durungaldea
Errigoiti	Errigoiti	errigoitiar	Busturialdea
Etxebarri	Etxebarri	etxebarritar	Hego Uribe
Etxebarria	Etxebarria (-a) ³⁷	etxebarritar	Lea-Artibai
Forua	Forua (-a) ³⁸	foruar	Busturialdea

³³ Gogoratu behar da *Berriatua* izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Berriatua, Berriatuarekin, Berriatuan...*, baina *Berriatuko, Berriatutik, Berriatura...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Berriatu maitea, Berriatu osoan, gure Berriatu hau...*

³⁴ *Bilbo* da euskal izen arautua eta *Bilbao* erdaraz gorde den euskal izen zaharra da.

³⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

³⁶ id.

³⁷ Izen hau Euskal Herrian *Etxebarria* deitutako beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Markina Etxebarria*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Markina Etxebarriko gazteak...*

Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

³⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Fruiz	Fruiz	fruitzar	Mungialdea
Galdakao	Galdakao	galdakar, galdakoztar	Hego Uribe
Galdames	Galdames	galdamestar	Enkarterri
Gamiz-Fika	Gamiz-Fika	gamiztar, fikar	Mungialdea
Garai	Garai ³⁹	garaitar	Durungaldea
Gatika	Gatika	gatar	Mungialdea
Gautegiz Arteaga	Gautegiz Arteaga	arteagar	Busturialdea
Gernika-Lumo	Gernika-Lumo	gernikar, lumotar	Busturialdea
Getxo	Getxo	getxotar, getxoztar	Uribe Kosta
Gizaburuaga	Gizaburuaga	gizaburuagar	Lea-Artibai
Gordexola	Gordexola	gordexolar	Enkarterri
Gorliz	Gorliz	gorliztar	Uribe Kosta
Güeñes	Güeñes	güeñestar	Enkarterri
Ibarrangelu	Ibarrangelu	ibarrangelutar	Busturialdea
Igorre	Igorre	igorretar, igorreztar	Arratia
Ispaster	Ispaster	ispastertar	Lea-Artibai
Iurreta	Iurreta	iurretar	Durungaldea
Izurtza	Izurtza	izurtzar	Durungaldea
Karrantza Harana / Valle de Carranza	Karrantza ⁴⁰	karrantzar	Enkarterri
Kortezubi	Kortezubi	kortezubitar	Busturialdea
Lanestosa	Lanestosa	lanestosar	Enkarterri
Larrabetzu	Larrabetzu	larrabetzuar	Txorierrri
Laukiz	Laukiz	laukiztar	Mungialdea
Leioa	Leioa	leioar, leioaztar	Uribe Kosta
Lekeitio	Lekeitio	lekeitiar	Lea-Artibai
Lemoa	Lemoa	lemoar, lemoaztar	Arratia
Lemoiz	Lemoiz	lemoiztar	Uribe Kosta
Lezama	Lezama ⁴¹	lezamar	Txorierrri

³⁹ Ahoz gorde den artikuludun aldaera erabiltzea zilegi da. Horrela nahi izanez gero, erabil bedi: *Garaia, Garaian...*, baina *Garaitik, Garaira, Garaiko...*

⁴⁰ *Karrantza Harana* izen osoa ere egokia da. Horrela erabiltzean gogoratu behar da *Harana* izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, udalaren izen osoa erabiltzean honakoa da bidea: *Karrantza Harana, Karrantza Haranarekin...*, baina *Karrantza Haranean, Karrantza Haranetik, Karrantza Haranera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa darmanean, adibidez: *Karrantza Haran maitea, Karrantza Haran osoan, gure Karrantza Haran hau...*

⁴¹ Gaur egun udala ez den Aiaraldeko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Lezama Txorierrri*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lezama Txorierrriko eliza berritu dute...*

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Loiu	Loiu	loiutar, loiuztar	Txorierri
Mallabia	Mallabia (-a) ⁴²	mallabitar	Durungaldea
Mañaria	Mañaria (-a) ⁴³	mañariar	Durungaldea
Markina-Xemein	Markina-Xemein	markinar, xemeindar	Lea-Artibai
Maruri-Jatabe	Jatabe	jatabetar	Mungialdea
Meñaka	Meñaka	meñakar	Mungialdea
Mendata	Mendata	mendatar	Busturialdea
Mendexa	Mendexa	mendexar	Lea-Artibai
Morga	Morga	morgar	Mungialdea
Mundaka	Mundaka	mundakar	Busturialdea
Mungia	Mungia	mungiar	Mungialdea
Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz	Munitibar ⁴⁴	munitibartar	Lea-Artibai
Murueta	Murueta	muruetar	Busturialdea
Muskiz	Muskiz	muskiztar	Ezkerraldea
Muxika	Muxika	muxikar	Busturialdea
Nabarniz	Nabarniz	nabarniztar	Busturialdea
Ondarroa	Ondarroa	ondarroar	Lea-Artibai
Orozko	Orozko	orozkoar	
Ortuella	Ortuella	ortuellar	Ezkerraldea
Otxandio	Otxandio	otxandiar	Durungaldea
Plentzia	Plentzia	plentziar	Uribe Kosta
Portugalete	Portugalete	portugaletetar	Ezkerraldea
Santurtzi	Santurtzi	santurtziar	Ezkerraldea
Sestao	Sestao	sestaoar	Ezkerraldea
Sondika	Sondika	sondikatar, sondikoztar	Txorierri
Sopelana	Sopela	sopelar, sopeloztar	Uribe Kosta
Sopuerta	Sopuerta	sopuertar	Enkarterri
Sukarrieta	Sukarrieta ⁴⁵	sukarrietar	Busturialdea

⁴² Deklinatzean, gogoan izan *Berriatua* izenaren oin-oharra.

⁴³ id.

⁴⁴ Udalerri osoa hartzen duen izena *Munitibar* da: *Munitibarko plaza, Munitibarrera doa...* Izen historikoak agertzea beharrezkoa denean soilik *Arbatzegi-Gerrikaitz* erabil daitezke, edo historia alorreko testu, heraldika eta antzekoetan gaur egungo izenaren atzean jarrita: *Munitibar (Arbatzegi-Gerrikaitz)*. Halaber, gomendatzen da *Arbatzegi* eta *Gerrikaitz*, antzinako elizate eta hiriaren izenak, eremu horiek izendatzeko gordetzea eta erabiltzea: *Arbatzegiko eliza, dorrea Gerrikaitzen dago*.

⁴⁵ *Samikola* antzinako izena ere erabil daiteke esparru mugatuan.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Trucíos-Turtzioz ⁴⁶	Turtzioz	turtzioztar	Enkarterri
Ubide	Ubide	ubidear, ubideztar	Arratia
Ugao-Miraballes ⁴⁷	Ugao	ugaotar, miraballestar	Hego Uribe
Urduliz	Urduliz	urduliztar	Uribe Kosta
Urduña / Orduña ⁴⁸	Urduña	urduñar	
Valle de Trápaga - Trapagaran ⁴⁹	Trapagaran	trapagarandar	Ezkerraldea
Valle de Villaverde	Villaverde Turtzioz ⁵⁰		Enkarterri
Zaldibar	Zaldibar	zaldibartar	Durungaldea
Zalla	Zalla	zallar	Enkarterri
Zamudio	Zamudio	zamudiotar, zamudioztar	Txorierrri
Zaratamo	Zaratamo	zaratamar, zaratamoztar	Hego Uribe
Zeanuri	Zeanuri	zeanuritar, zeanuriztar	Arratia
Zeberio	Zeberio	zeberioar, zeberioztar	Arratia
Zierbena	Zierbena	zierbenar	Ezkerraldea
Ziortza-Bolibar	Ziortza-Bolibar	ziortzar, bolibartar	Lea-Artibai

⁴⁶ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arasate / Mondragón* modura. Marratxoia (-), orde, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkio-Itsaso*.

⁴⁷ id.

⁴⁸ 2008ko apirilaren 16ko akordioaren bidez erabaki zen udalerrriaren izen ofizial hau eta 2008ko maiatzaren 27ko BAOen eman zen argitara.

⁴⁹ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arasate / Mondragón* modura. Marratxoia (-), orde, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkio-Itsaso*.

⁵⁰ Kantabriako Erkidego Autonomoaren barrendegia da.

2.2.4. Eskualdeka banatuak

Durangaldea (-a)⁵¹

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Abadiño	Abadiño	abadiñar
Amorebieta-Etxano	Zornotza	zornotzar
Atxondo	Atxondo	atxondar
Berriz	Berriz	berriztar
Durango	Durango	durangar
Elorrio	Elorrio	elorriar
Ermua	Ermua (-a)	ermuar
Garai	Garai	garaitar
Iurreta	Iurreta	iurretar
Izurtza	Izurtza	izurtzar
Mallabia	Mallabia (-a)	mallabitar
Mañaria	Mañaria (-a)	mañariar
Otxandio	Otxandio	otxandiar
Zaldibar	Zaldibar	zaldibartar

Arratia, Orozko, Urduña

a) Arratia

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arantzazu	Arantzazu	arantzazuar, arantzazuztar
Areatza	Areatza	areatar, billaroztar
Artea	Arteaga	arteagar, arteagaztar
Bedia	Bedia	bediar, bediaztar
Dima	Dima	dimar, dimoztar
Igorre	Igorre	igorretar, igorreztar
Lemoa	Lemoa	lemoar, lemoztar
Ubide	Ubide	ubidear, ubideztar
Zeanuri	Zeanuri	zeanuritar, zeauriztar
Zeberio	Zeberio	zeberioar, zeberioztar

⁵¹ Gogoratu behar da *Durangaldea* eskualde izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Durangaldea*, *Durangaldearekin*, *Durangaldean*..., baina *Durangaldeko*, *Durangaldetik*, *Durangaldera*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondian beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Durangalde maitea*, *Durangalde osoan*, *gure Durangalde hau*...

b) Orozko eta Urduña

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Orozko	Orozko	orozkoar
Urduña / Orduña	Urduña	urduñar

Lea-Artibai

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Amoroto	Amoroto	amorotar
Aulesti	Aulesti	aulestiar
Berriatua	Berriatua (-a)	berriatuar
Etxebarria	Etxebarria (-a)	etxebarritar
Gizaburuaga	Gizaburuaga	gizaburuagar
Ispaster	Ispaster	ispastertar
Lekeitio	Lekeitio	lekeitiar
Markina-Xemein	Markina-Xemein	markinar, xemeindar
Mendexa	Mendexa	mendexar
Munitibar-Arbatzegi-Gerrikaitz	Munitibar	munitibartar
Ondarroa	Ondarroa	ondarroar
Ziortza-Bolibar	Ziortza-Bolibar	ziortzar, bolibartar

Busturialdea (-a)⁵²

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ajangiz	Ajangiz	ajangiztar
Arratzu	Arratzu	arratzuar
Bermeo	Bermeo	bermeotar
Busturia	Busturia (-a)	busturiar
Ea	Ea	eatar
Elantxobe	Elantxobe	elantxobetar
Ereño	Ereño	ereñar
Errigoiti	Errigoiti	errigoitiar
Forua	Forua (-a)	foruar

⁵² Deklinatzean, gogoan izan *Durangaldea* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Gaategiz Arteaga	Gaategiz Arteaga	arteagar
Gernika-Lumo	Gernika-Lumo	gernikar, lumotar
Ibarrangelu	Ibarrangelu	ibarrangelutar
Kortezubi	Kortezubi	kortezubitar
Mendata	Mendata	mendatar
Mundaka	Mundaka	mundakar
Murueta	Murueta	muruetar
Muxika	Muxika	muxikar
Nabarniz	Nabarniz	nabarniztar
Sukarrieta	Sukarrieta	sukarrietar

Mungialdea eta Uribe Kosta

a) Mungialdea (-a)⁵³

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arrieta	Arrieta	arrietar
Bakio	Bakio	bakiotar
Fruiz	Fruiz	fruitzar
Gamiz-Fika	Gamiz-Fika	gamiztar, fikar
Gatika	Gatika	gatar
Laukiz	Laukiz	laukiztar
Maruri-Jatabe	Jatabe	jatabetar
Meñaka	Meñaka	meñakar
Morga	Morga	morgar
Mungia	Mungia	mungiar

b) Uribe Kosta

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Barrika	Barrika	barrikar, barrikoztar
Berango	Berango	berangar, berangoztar
Getxo	Getxo	getxotar, getxoztar

⁵³ Deklinatzean, gogoan izan *Durungaldea* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Gorliz	Gorliz	gorliztar
Leioa	Leioa	leioar, leioaztar
Lemoiz	Lemoiz	lemoiztar
Plentzia	Plentzia	plentziar
Sopelana	Sopela	sopelar, sopeloztar
Urduliz	Urduliz	urduliztar

Txorierrri eta Hego Uribe

a) Txorierrri

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Derio	Derio	deriotar, derioztar
Erandio	Erandio	erandiotar, erandioztar
Larrabetzu	Larrabetzu	larrabetzuar
Lezama	Lezama	lezamar
Loiu	Loiu	loiutar, loiuztar
Sondika	Sondika	sondikatar, sondikoztar
Zamudio	Zamudio	zamudiotar, zamudioztar

b) Hego Uribe

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arakaldo	Arakaldo	arakaldar
Arrankudiaga	Arrankudiaga	arrankudiagar
Arrigorriaga	Arrigorriaga	arrigorriagar
Basauri	Basauri	basauriar
Bilbao	Bilbo	bilbotar
Etxebarri	Etxebarri	etxebarritar
Galdakao	Galdakao	galdakar, galdakoztar
Ugao-Miraballes	Ugao	ugaotar, miraballestar
Zaratamo	Zaratamo	zaratamar, zaratamoztar

Enkarterri**a) Ezkerraldea (-a)⁵⁴**

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Abanto y Ciérvana - Abanto Zierbena	Abanto	abantar
Barakaldo	Barakaldo	barakaldar
Muskiz	Muskiz	muskiztar
Ortuella	Ortuella	ortuellar
Portugalete	Portugalete	portugaletetar
Santurtzi	Santurtzi	santurtziar
Sestao	Sestao	sestaoar
Valle de Trápaga - Trapagaran	Trapagaran	trapagarandar
Zierbena	Zierbena	zierbenar

b) Enkarterri

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Alonsotegi	Alonsotegi	alonsotegiar
Artzentales	Artzentales	artzentalestar
Balmaseda	Balmaseda	balmasedar
Galdames	Galdames	galdamestar
Gordexola	Gordexola	gordexolar
Güeñes	Güeñes	gueñestar
Karrantza Harana / Valle de Carranza	Karrantza	karrantzar
Lanestosa	Lanestosa	lanestosar
Sopuerta	Sopuerta	sopuertar
Trucios-Turtzioz	Turtzioz	turtzioztar
Valle de Villaverde	Villaverde Turtzioz	
Zalla	Zalla	zallar

⁵⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Durungaldea* izenaren oin-oharra.

2.3. Gipuzkoa

2.3.1. Sarrera

1979ko izendegiarekin erkatuz gero, ageri diren desberdintasun nagusiak bost azpiatal hauetan sailkatzen ahal dira:

1) Izen berriak

Azkeneko urte hauetan sortu diren udal berriak.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	1979an zegokion udala
Altzaga	Altzaga	altzagar	Itsasondo
Astigarraga	Astigarraga	astigartar	Donostia
Baliarrain	Baliarrain	baliarraindar	Iruerrieta
Ikaztegieta	Ikaztegieta	ikaztegietar	Iruerrieta
Lasarte-Oria	Lasarte-Oria	lasartear, oriatar	Andoain, Hernani, Urnieta
Mendaro	Mendaro	mendaroar	Elgoibar, Mutriku
Orendain	Orendain	orendaindar	Iruerrieta

2) Izen aldaketak

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Bidegoian ¹	Bidegoian? (Saiatz)	Bidania (-a) - Goiatz
Villabona	Billabona	Villabona-Amasa

3) Elkartea desagitearen ondorioa

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Gaztelu	Leaburu-Gaztelu	Gaztelu
Leaburu	Leaburu-Gaztelu	Leaburu

¹ Udalerri hau Bidania eta Goiatz herrien elkartetik sortu zen 1964 urtean. Elkartzean *Bidegoian* akronimoa eraiki zen eta, ondoren, euskal itxura eman nahi izan zaio, *Bidegoian* idazkera ere ofizial bihurturik. Onomastika batzordeak, ordea, adizlagun itxura duen *Bidegoian* neotonimioa bultzatu ordez, *Bidania* eta *Goiatz* tradiziozko toponimoak hobestea erabaki du.

4) Izen zaharkituak

1979ko izendegian, *Arrasate* eta *Soraluze* euskal izen zaharren aukerarekin batera, hiri horien erdal fundazio izenen egokitzapen herrikoia ere ageri zen, hots *Mondragoe* (< *Mondragón*) eta *Plaentzia* (< *Placencia*). Urte hauetan *Arrasate* eta *Soraluze* normal bilakatu eta hedatu direla ikusirik, besteak kentzea erabaki da.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Arrasate / Mondragón	Arrasate = Mondragoe	Arrasate
Soraluze - Placencia de las Armas	Soraluze = Plaentzia	Soraluze

5) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak.

Gorago aipatu bezala, Euskaltzaindiak azken urte hauetan beste zenbait arau eta gomendio eman ditu. Horien artean, 141. araua dugu *Herri izenak, hurrenkera eta zeinu grafikoen erabilera*, hartutako zenbait erabakitan ondorioak izan dituena. Bertan zehazten da herri izenetan ageri diren zeinu grafikoak nola erabili behar diren eta zein hurrenkera aplikatu behar den izen ofizialari eskualdearena edo bestelakoren bat gehitu behar zaionean. Arau berri honen arabera, 1979ko izendegian ageri ziren parentesiak kendu dira eta behar den kasuetan herri izenari gehitu behar zaion osagarria atzean jartzea proposatzen da. Esaterako, *Getaria Gipuzkoa* jarriko da Gipuzkoako herri hau Lapurdikotik bereizi behar denean.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Getaria	(Gipuzkoa-)Getaria	Getaria Gipuzkoa
Leintz-Gatzaga	(Leintz-)Gatzaga	Leintz Gatzaga

2.3.2. Euskal izenaren arabera

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Abaltzisketa	Abaltzisketa	abaltzisketar	Tolosaldea
Aduna	Aduna	adunar	Tolosaldea
Aia	Aia	aiar	Urola Kosta
Aizarnazabal	Aizarnazabal	aizarnazabaldar	Urola Kosta
Albiztur	Albiztur	albizturtar	Tolosaldea
Alegia	Alegia	alegiar	Tolosaldea
Alkiza	Alkiza	alkizar	Tolosaldea
Altzaga	Altzaga	altzagar	Goierri
Altzo	Altzo	altzotar	Tolosaldea
Amezqueta	Amezqueta	amezketar	Tolosaldea
Andoain	Andoain	andoaindar	Tolosaldea
Anoeta	Anoeta	anoetar	Tolosaldea
Antzuola	Antzuola	antzuolar	Debagoiena
Arama	Arama	aramar	Goierri
Aretxabaleta	Aretxabaleta	aretxabaletar	Debagoiena
Arrasate	Arrasate / Mondragón	arrasatear	Debagoiena
Asteasu	Asteasu	asteasuar	Tolosaldea
Astigarraga	Astigarraga	astigartar	Donostia-Beterrri
Ataun	Ataun	ataundar	Goierri
Azkoitia (-a) ²	Azkoitia	azkoitiar	Urola Kosta
Azpeitia (-a) ³	Azpeitia	azpeitiar	Urola Kosta
Baliarrain	Baliarrain	baliarraindar	Tolosaldea
Beasain	Beasain	beasaindar	Goierri
Beizama	Beizama	beizamar	Urola Kosta
Belauntza	Belauntza	belauntzar	Tolosaldea
Berastegi	Berastegi	berastegiar	Tolosaldea
Bergara	Bergara	bergarar	Debagoiena
Berrobi	Berrobi	berrobitar	Tolosaldea
Bidania (-a) - Goiatz ⁴	Bidegoian	bidaniar, goiaztar	Urola Kosta

² Gogoratu behar da *Azkoitia* herri izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Azkoitia*, *Azkoitiarekin*, *Azkoitian*..., baina *Azkoitiko*, *Azkoititik*, *Azkoitira*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Azkoiti maitea*, *Azkoiti osoan*, *gure Azkoiti hau*...

³ Deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra.

⁴ Bidania deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra. Bestalde, udalaren izen osoa erabiltzean, honakoa da bidea: *Bidania-Goiaz*, *Bidania-Goiazekin*, *Bidania-Goiatzen*, *Bidania-Goiazeko* nahiz *Bidania-Goiazko*, *Bidania-Goiazetik* nahiz *Bidania-Goiaztik*, *Bidania-Goiazera*... *Goiaz* soilik ere hor bezala deklinatuko da.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Deba	Deba	debar	Debabarrena
Donostia	Donostia - San Sebastián ⁵	donostiar	Donostia-Beterri
Eibar	Eibar	eibartar	Debabarrena
Elduain	Elduain	elduaindar	Tolosaldea
Elgeta	Elgeta	elgetar	Debagoiena
Elgoibar	Elgoibar	elgoibartar	Debabarrena
Errenteria	Errenteria	errenteriar	Oiartzualdea
Errezil	Errezil	errezildar	Urola Kosta
Eskoriatza	Eskoriatza	eskoriatzar	Debagoiena
Ezkio-Itsaso	Ezkio-Itsaso	ezkiotar, itsasoar	Goierrri
Gabiria	Gabiria	gabiriar	Goierrri
Gaintza	Gaintza	gaintzar	Goierrri
Gaztelu	Gaztelu	gazteluar	Tolosaldea
Getaria ⁶	Getaria	getariar	Urola Kosta
Hernani	Hernani	hernaniar	Donostia-Beterri
Hernalde	Hernalde	hernialdetar	Tolosaldea
Hondarribia (-a) ⁷	Hondarribia	hondarribiar	Oiartzualdea
Ibarra	Ibarra	ibartar	Tolosaldea
Idiazabal	Idiazabal	idiazabaldar	Goierrri
Ikaztegieta	Ikaztegieta	ikaztegietar	Tolosaldea
Irun	Irun	irundar	Oiartzualdea
Irura	Irura	irurar	Tolosaldea
Itsasondo	Itsasondo	itsasondoar	Goierrri
Larraul	Larraul	larrauldar	Tolosaldea
Lasarte-Oria	Lasarte-Oria	lasartear, oriatar	Donostia-Beterri
Lazkao	Lazkao	lazkaotar	Goierrri
Leaburu	Leaburu	leaburuar	Tolosaldea
Legazpi	Legazpi	legazpiar	Goierrri
Legorreta	Legorreta	legorretar	Goierrri
Leintz Gatzaga	Leintz Gatzaga	gatzagar	Debagoiena
Lezo	Lezo	lezoar	Oiartzualdea
Lizartza	Lizartza	lizartzar	Tolosaldea

⁵ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arasate / Mondragón* modura. Marratxoia (-), ordea, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkio-Itsaso*.

⁶ Lapurdin dagoen *Getaria* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Getaria Gipuzkoa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Getaria Gipuzkoako eliza berritu dute*.

⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Mendaro	Mendaro	mendaroar	Debabarrena
Mutiloa	Mutiloa	mutiloar	Goierrri
Mutriku	Mutriku	mutrikuar	Debabarrena
Oiartzun	Oiartzun	oiartzuar	Oiartzualdea
Olaberria (-a) ⁸	Olaberria	olaberritar	Goierrri
Oñati	Oñati	oñatiar	Debagoiena
Ordizia	Ordizia	ordiziar	Goierrri
Orendain	Orendain	orendaindar	Tolosaldea
Orexa	Orexa	orexar	Tolosaldea
Orio	Orio	oriotar	Donostia-Beterrri
Ormaiztegi	Ormaiztegi	ormaiztegiar	Goierrri
Pasaia	Pasaia	pasaitar	Oiartzualdea
Segura	Segura	segurar	Goierrri
Soraluze	Soraluze - Placencia de las Armas ⁹	soraluzetar	Debabarrena
Tolosa	Tolosa	tolosar	Tolosaldea
Urnieta	Urnieta	urnietar	Donostia-Beterrri
Urretxu	Urretxu	urretxuar	Tolosaldea
Usurbil	Usurbil	usurbildar	Donostia-Beterrri
Villabona-Amasa	Villabona ¹⁰	billabonatar, amasar	Tolosaldea
Zaldibia	Zaldibia	zaldibiar	Goierrri
Zarautz	Zarautz	zarautzar	Urola Kosta
Zegama	Zegama	zegamar	Goierrri
Zerain	Zerain	zeraindar	Goierrri
Zestoa	Zestoa	zestoar	Urola Kosta
Zizurkil	Zizurkil	zizurkildar	Tolosaldea
Zumaia	Zumaia	zumaiar	Urola Kosta
Zumarraga	Zumarraga	zumarragar	Goierrri

⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra.

⁹ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arnasate / Mondragón* modura. Marratxoa (-), orde, bi herri edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkió-Itsaso*.

¹⁰ Udalak izena aldatzeko eta *Villabona-Amasa* ofizialtzeko bideari ekin dio.

2.3.3. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Abaltzisketa	Abaltzisketa	abaltzisketar	Tolosaldea
Aduna	Aduna	adunar	Tolosaldea
Aia	Aia	aiar	Urola Kosta
Aizarnazabal	Aizarnazabal	aizarnazabaldar	Urola Kosta
Albiztur	Albiztur	albizturtar	Tolosaldea
Alegia	Alegia	alegiar	Tolosaldea
Alkiza	Alkiza	alkizar	Tolosaldea
Altzaga	Altzaga	altzagar	Goierri
Altzo	Altzo	altzotar	Tolosaldea
Amezqueta	Amezqueta	amezketar	Tolosaldea
Andoain	Andoain	andoaindar	Tolosaldea
Anoeta	Anoeta	anoetar	Tolosaldea
Antzuola	Antzuola	antzuolar	Debagoiena
Arama	Arama	aramar	Goierri
Aretxabaleta	Aretxabaleta	aretxabaletar	Debagoiena
Arrasate / Mondragón	Arrasate	arrasatear	Debagoiena
Asteasu	Asteasu	asteasuar	Tolosaldea
Astigarraga	Astigarraga	astigartar	Donostia-Beterrri
Ataun	Ataun	ataundar	Goierri
Azkoitia	Azkoitia (-a) ¹¹	azkoitiar	Urola Kosta
Azpeitia	Azpeitia (-a) ¹²	azpeitiar	Urola Kosta
Baliarrain	Baliarrain	baliarraindar	Tolosaldea
Beasain	Beasain	beasaindar	Goierri
Beizama	Beizama	beizamar	Urola Kosta
Belauntza	Belauntza	belauntzar	Tolosaldea
Berastegi	Berastegi	berastegiar	Tolosaldea
Bergara	Bergara	bergarar	Debagoiena
Berrobi	Berrobi	berrobitar	Tolosaldea
Bidegoian	Bidania (-a) - Goiatz ¹³	bidaniar, goiaztar	Urola Kosta

¹¹ Gogoratu behar da *Azkoitia* herri izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabiltzean honakoa da bidea: *Azkoitia, Azkoitiarekin, Azkoitian...*, baina *Azkoitiko, Azkoititik, Azkoitira...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Azkoiti maitea, Azkoiti osoan, gure Azkoiti hau...*

¹² Deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra.

¹³ Bidania deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra. Bestalde, udalaren izen osoa erabiltzean, honakoa da bidea: *Bidania-Goiaz, Bidania-Goiazekin, Bidania-Goiatzen, Bidania-Goiazeko* nahiz *Bidania-Goiazko, Bidania-Goiazetik* nahiz *Bidania-Goiaztik, Bidania-Goiaztera...* *Goiaz* soilik ere hor bezala deklinatuko da.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Deba	Deba	debar	Debabarrena
Donostia - San Sebastián ¹⁴	Donostia	donostiar	Donostia-Beterri
Eibar	Eibar	eibartar	Debabarrena
Elduain	Elduain	elduaindar	Tolosaldea
Elgeta	Elgeta	elgetar	Debagoiena
Elgoibar	Elgoibar	elgoibartar	Debabarrena
Errenteria	Errenteria	errenteriar	Oiartzualdea
Errezil	Errezil	errezildar	Urola Kosta
Eskoriatza	Eskoriatza	eskoriatzar	Debagoiena
Ezkio-Itsaso	Ezkio-Itsaso	ezkiotar, itsasoar	Goierrri
Gabiria	Gabiria	gabiriar	Goierrri
Gaintza	Gaintza	gaintzar	Goierrri
Gaztelu	Gaztelu	gazteluar	Tolosaldea
Getaria	Getaria ¹⁵	getariar	Urola Kosta
Hernani	Hernani	hernaniar	Donostia-Beterri
Hernalde	Hernalde	hernialdetar	Tolosaldea
Hondarribia	Hondarribia (-a) ¹⁶	hondarribiar	Oiartzualdea
Ibarra	Ibarra	ibartar	Tolosaldea
Idiazabal	Idiazabal	idiazabaldar	Goierrri
Ikaztegieta	Ikaztegieta	ikaztegietar	Tolosaldea
Irun	Irun	irundar	Oiartzualdea
Irura	Irura	irurar	Tolosaldea
Itsasondo	Itsasondo	itsasondoar	Goierrri
Larraul	Larraul	larrauldar	Tolosaldea
Lasarte-Oria	Lasarte-Oria	lasartear, oriatar	Donostia-Beterri
Lazkao	Lazkao	lazkaotar	Goierrri
Leaburu	Leaburu	leaburuar	Tolosaldea
Legazpi	Legazpi	legazpiar	Goierrri
Legorreta	Legorreta	legorretar	Goierrri
Leintz Gatzaga	Leintz Gatzaga	gatzagar	Debagoiena
Lezo	Lezo	lezoar	Oiartzualdea

¹⁴ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arrasate / Mondragón* modura. Marratxo (-), ordea, bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkio-Itsaso*.

¹⁵ Lapurdin dagoen *Getaria* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Getaria Gipuzkoa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Getaria Gipuzkoako eliza berritu dute*.

¹⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Lizartza	Lizartza	lizartzar	Tolosaldea
Mendaro	Mendaro	mendaroar	Debabarrena
Mutiloa	Mutiloa	mutiloar	Goierrri
Mutriku	Mutriku	mutrikuar	Debabarrena
Oiartzun	Oiartzun	oiartzuar	Oiartzualdea
Olaberria	Olaberria (-a) ¹⁷	olaberritar	Goierrri
Oñati	Oñati	oñatiar	Debagoiena
Ordizia	Ordizia	ordiziar	Goierrri
Orendain	Orendain	orendaindar	Tolosaldea
Orexa	Orexa	orexar	Tolosaldea
Orio	Orio	oriotar	Donostia-Beterrri
Ormaiztegi	Ormaiztegi	ormaiztegiar	Goierrri
Pasaia	Pasaia	pasaitar	Oiartzualdea
Segura	Segura	segurar	Goierrri
Soraluze - Placencia de las Armas ¹⁸	Soraluze	soraluzetar	Debabarrena
Tolosa	Tolosa	tolosar	Tolosaldea
Urnieta	Urnieta	urnietar	Donostia-Beterrri
Urretxu	Urretxu	urretxuar	Tolosaldea
Usurbil	Usurbil	usurbildar	Donostia-Beterrri
Villabona ¹⁹	Villabona-Amasa	billabonatar, amasar	Tolosaldea
Zaldibia	Zaldibia	zaldibiar	Goierrri
Zarautz	Zarautz	zarauztar	Urola Kosta
Zegama	Zegama	zegamar	Goierrri
Zerain	Zerain	zeraindar	Goierrri
Zestoa	Zestoa	zestoar	Urola Kosta
Zizurkil	Zizurkil	zizurkildar	Tolosaldea
Zumaia	Zumaia	zumaiar	Urola Kosta
Zumarraga	Zumarraga	zumarragar	Goierrri

¹⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Azkoitia* izenaren oin-oharra.

¹⁸ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat baldin badu, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko direla, *Arnasate / Mondragón* modura. Marratxoa (-), ordea, bi herri edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar da, esaterako *Ezkió-Itsaso*.

¹⁹ Udalak izena aldatzeko eta *Villabona-Amasa* ofizialtzeko bideari ekin dio.

2.3.4. Eskualdeka banatuak

Donostia-Beterri

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Astigarraga	Astigarraga	astigartar
Donostia - San Sebastián	Donostia	donostiar
Hernani	Hernani	hernaniar
Lasarte-Oria	Lasarte-Oria	lasartear, oriatar
Orio	Orio	oriotar
Urnieta	Urnieta	urnietar
Usurbil	Usurbil	usurbildar

Oiartzualdea (-a)²⁰

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Errenteria	Errenteria	errenteriar
Hondarribia	Hondarribia (-a)	hondarribiar
Irun	Irun	irundar
Lezo	Lezo	lezoar
Oiartzun	Oiartzun	oiartzuar
Pasaia	Pasaia	pasaitar

Tolosaldea (-a)²¹

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Abaltzisketa	Abaltzisketa	abaltzisketar
Aduna	Aduna	adunar
Albiztur	Albiztur	albizturtar
Alegia	Alegia	alegiar
Alkiza	Alkiza	alkizar

²⁰ Gogoratu behar da bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabil bedi: *Oiartzualdea*, *Oiartzualdearekin*, *Oiartzualdean*..., baina *Oiartzualdeko*, *Oiartzualdetik*, *Oiartzualdera*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Oiartzualde maitea*, *Oiartzualde osoan*, *gure Oiartzualde hau*...

²¹ Deklinatzean, gogoan izan *Oiartzualdea* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Altzo	Altzo	altzotar
Amezqueta	Amezqueta	amezketar
Andoain	Andoain	andoaindar
Anoeta	Anoeta	anoetar
Asteasu	Asteasu	asteasuar
Baliarrain	Baliarrain	baliarraindar
Belauntza	Belauntza	belauntzar
Berastegi	Berastegi	berastegiar
Berrobi	Berrobi	berrobitar
Elduain	Elduain	elduaindar
Gaztelu	Gaztelu	gazteluar
Hernalde	Hernalde	hernaldetar
Ibarra	Ibarra	ibartar
Ikaztegieta	Ikaztegieta	ikaztegiatar
Irura	Irura	irurar
Larraul	Larraul	larrauldar
Leaburu	Leaburu	leaburuar
Lizartza	Lizartza	lizartzar
Orendain	Orendain	orendaindar
Orexa	Orexa	orexar
Tolosa	Tolosa	tolosar
Urretxu	Urretxu	urretxuar
Villabona	Villabona-Amasa	billabonatar, amasar
Zizurkil	Zizurkil	zizurkildar

Goierrri

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Altzaga	Altzaga	altzagar
Arama	Arama	aramar
Ataun	Ataun	ataundar
Beasain	Beasain	beasaindar
Ezkio-Itsaso	Ezkio-Itsaso	ezkiotar, itsasoar
Gabiria	Gabiria	gabiriar
Gaintza	Gaintza	gaintzar
Idiazabal	Idiazabal	idiazabaldar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Itsasondo	Itsasondo	itsasondoar
Lazkao	Lazkao	lazkaotar
Legazpi	Legazpi	legazpiar
Legorreta	Legorreta	legorretar
Mutiloa	Mutiloa	mutiloar
Olaberria	Olaberria (-a)	olaberritar
Ordizia	Ordizia	ordiziar
Ormaiztegi	Ormaiztegi	ormaiztegiar
Segura	Segura	segurar
Zaldibia	Zaldibia	zaldibiar
Zegama	Zegama	zegamar
Zerain	Zerain	zeraindar
Zumarraga	Zumarraga	zumarragar

Urola Kosta

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aia	Aia	aiar
Aizarnazabal	Aizarnazabal	aizarnazabaldar
Azkoitia	Azkoitia (-a)	azkoitiar
Azpeitia	Azpeitia (-a)	azpeitiar
Beizama	Beizama	beizamar
Bidegoian	Bidania (-a) - Goiatz	bidaniar, goiaztar
Errezil	Errezil	errezildar
Getaria	Getaria	getariar
Zarautz	Zarautz	zarauztar
Zestoa	Zestoa	zestoar
Zumaia	Zumaia	zumaiar

Debarroa (-a)²²**a) Debarrena (-a)²³**

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Deba	Deba	debar
Eibar	Eibar	eibartar
Elgoibar	Elgoibar	elgoibartar
Mendaro	Mendaro	mendaroar
Mutriku	Mutriku	mutrikuar
Soraluze - Placencia de las Armas	Soraluze	soraluzetar

b) Debagoiena (-a)²⁴

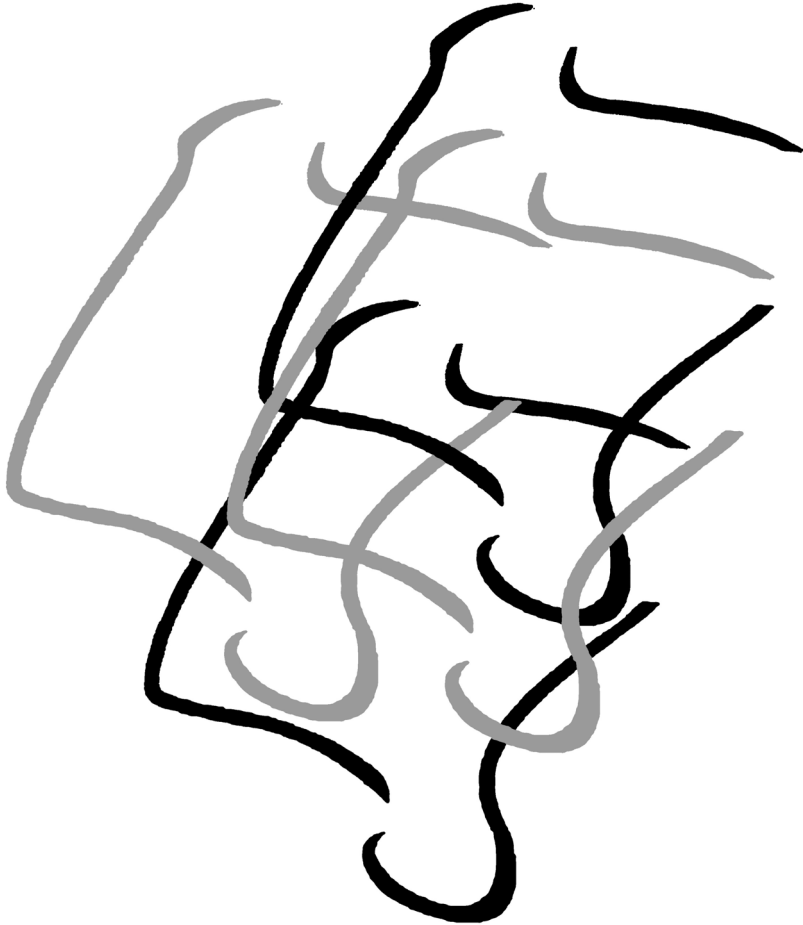
Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Antzuola	Antzuola	antzuolar
Aretxabaleta	Aretxabaleta	aretxabaletar
Arrasate / Mondragón	Arrasate	arrasatear
Bergara	Bergara	bergarar
Elgeta	Elgeta	elgetar
Eskoriatza	Eskoriatza	eskoriatzar
Leintz Gatzaga	Leintz Gatzaga	gatzagar
Oñati	Oñati	oñatiar

²² Deklinatzean, gogoan izan *Oiartzualdea* izenaren oin-oharra.

²³ Gogoratu behar da bukaerako *-a* artikulua dela. Hortaz, erabil bedi: *Debarrena, Debarrenarekin, Debarrenaz...*, baina *Debarrenean, Debarreneko, Debarrenetik, Debarrenera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Debarren maitea, Debarren osoan, gure Debarren hau...*

²⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Debarrena* izenaren oin-oharra.

2.4. Nafarroa¹

¹ Herrialde hau Ipar Euskal Herriko *Nafarroa Beherea* izenekotik bereizi behar denean, horrela erabiltzen ahal da:

- Izenburu gisa: *Nafarroa Garaia*.

- Deklinatua: *Nafarroa Garaian*, *Nafarroa Garaiarekin*..., baina *Nafarroa Garaiko*, *Nafarroa Garaitik*, *Nafarroa Garaira*... Era berean, bere azken *-a* galtzen du ondoan determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Nafarroa Garai maitea*, *Nafarroa Garai osoan*, *gure Nafarroa Garai hau*...

2.4.1. Sarrera

1979 eta 1990eko izendegiekin erkatuz gero, ageri diren desberdintasunak sei azpialtal hauetan sailkatzen ahal dira:

1) Izen berriak

Azken urteotan zortzi udal berri sortu dira Nafarroan, horietatik sei Iruñerriko zendeetan.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	1979an zegokion udala
Barañáin	Barañain	barañaindar	Zizur zendea
Beriáin	Beriain	beriaindar	Galar zendea
Berrioplano	Berriobeiti	berriobeitiar	Antsoain zendea
Berriozar	Berriozar	berriozartar	Antsoain zendea
Irurtzun	Irurtzun	irurtzundar	Arakil
Lekunberri	Lekunberri	lekunberriar	Larraun
Orkoien	Orkoien	orkoiendar	Oltza zendea
Zizur Mayor <> Zizur Nagusia (-a)	Zizur Nagusia (-a)	zizurtar	Zizur zendea

2) Kendu diren bitasunak

Aurreko izendegietan ageri ziren bitasun gehienak kendu egin dira, ondoko bi sailkapenetan azaltzen diren arrazoiengatik:

a) 1979ko izendegian zortzi udal bi izenekin ageri ziren

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Aguilar de Codés	Agilar = Arranotegi*	Aguilar Kodes
Cabanillas	Kabanillas = Kapanaga*	Cabanillas
Cabredo	Kabredo = Ahuntzegi*	Cabredo
Cárcar	Karkar = Karakarre	Cárcar
Monteagudo	Monteagudo = Mendikute*	Monteagudo
Ribaforada	Ribaforada = Erripazuloaga*	Ribaforada
Torres del Río	Torres = Dorreaga*	Torres del Río
Villava <> Atarrabia	Atarrabia = Billaba	Atarrabia

Izartxoan daramaten bigarren izendapenak asmatuak edo neologismoak zirenez gero, ez zuten lekurik izan 1990eko izendegian. *Karakarre* ere asmatua da. *Atarrabia*, berriz, kasu berezia da: euskaldunek *Billaba* erabili izan dute, baina XX. mendean *Atarrabia* nagusitu eta izen hau da gaur egun euskaraz erabiltzen dena.

b) 1990eko izendegian lau herriri jarri zitzairen bigarren aldaera oraingoan kendu egin zaie

Izen ofiziala	1990eko izena	Euskal izena
Jaurrieta	1. Eiaurrieta, 2. Ihaurrieta	Jaurrieta
Ochagavía <> Otsagabia	1. Otsagabia, 2. Otsagi	Otsagabia (-a)
Olazti / Olazagutía	1. Olatzagutia, 2. Olazti	Olatzagutia (-a)
Orbaitzeta	1. Orbaitzeta, 2. Orbaizta	Orbaitzeta

Jaurrietaren kasuan *Eaurta* proposatu zen 1979an, euskaldunen ahozko erabilera nagusiari lehentasuna emanetz. 1990ean, berriz, antzinako agirietako *Eiaurrieta* edo *Ihaurrieta* hobetsi ziren. Aldaera hori XI-XIII mendeen geroztik ageri ez denez gero, zaharkituztat jo da eta ordutik erabili ohi den *Jaurrieta* onetsi da. *Olazti*, *Orbaitza* eta *Otsagi* ahozko aldaera laburtuak alde batera utzi dira, beste hainbat herri izenetan egin den bezalaxe, hala nola, *Elgorria* (*Elgorriaga*), *Ittuna* (*Ituren*), *Lekauz* (*Lekaroz*), *Sauta* (*Saraguetza*), *Lixarrango* (*Lizarragabengoa*) etab. Nazioarteko irizpidea idazketan eta goi mailako erabileran forma osoak erabiltzearen alde mintzo den arren, horrek ez du esan nahi forma laburtuen erabilera desegokia dela hizkera arruntean.

3) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak

1990az geroztik egindako ikerketen ondorioz, datu berriak ezagutu dira eta, honelakoetan egin ohi den bezala, aurretik hartutako zenbait erabaki aldatu behar izan dira. Aldaketa horiek honako hiru atal hauetan sailka daitezke:

a) Afrikatuen auziaren ondoriozko aldaketak

Aurreko izendegietan, amaierako *-s* eta *-z* txistukariak direla eta, analogia aplikatuz, eskualde batzuetan izan ezik, Nafarroan ohikoak diren *-ts* eta *-tz* amaiera afrikatuei eman zitzairen lehentasuna. Oraingo honetan, berriz, tokian tokiko ahoskera errespetatu da.

Izen ofiziala	1990eko izena	Euskal izena
Adiós	Adiotz	Adios
Oitz	Oitz	Oiz
Orbaitzeta	Orbaitzeta, Orbaizta	Orbaitzeta
Urrotz	Urrotz	Urroz ³

² “Nagusia” diogu, *Igaurta*, *I(g)orta* eta *Iaurta* aldaerak ere erabiltzen direlako.

³ Malerrekan dagoen herriaz ari gara hemen, ez Lizoainbarkoaz.

Orbaitzeta etimologiaz baliatuz proposatu zen, baina ikerketek argi utzi dute *Orbaitzeta* dela euskal forma erabilia. Malerrekako *Oiz* eta *Urroz* herri izenetan, Baztangoetan egin zen bezala, bertako ahoskera hobestea erabaki da.

b) Ikerketa berriek herri eta ibar izenetan eragindako zuzenketak

Azken urteotan egin diren ikerketa berriei esker, hobeki ezagutu izan dira herri batzuen euskal izenak. Ondorioz, aldaketa hauek proposatu dira:

Izen ofiziala	1990eko izena	Euskal izena
Améscoa Baja	Ameskoabarren	Ameskoabarrena (-a)
Arróniz	Arronitz	Arroitx
Artajona	Artaxona	Artaxoa
Belascoáin	Belaskoain	Beraskoain
Guirguillano	Girgillano	Girgillao
Juslapeña	Xulapain (ibarra)	Txulapain
Larraona	Larraona	Larragoa
Lizoáin-Arriasgoiti <> Lizoain-Arriasgoiti	Lizoain	Lizoainibar-Arriasgoiti
Tiebas - Muruarte de Reta	Tiebas - Muru Artederreta	Tebas - Muru Artederreta
Valdorba	Orba (ibarra)	Orbaibar

c) Herritar izenetan egindako aldaketak

Atal honetan ageri diren aldaketak maila desberdinekoak dira. Batzuetan, aurreko koadroetan aditzera ematen diren aldaketen ondorioz, euskal izen zuzena zein den jakitean, herritar izena ere aldatu behar izan da: *Artaxona*-ren ordean *Artaxoa* hobestean, herritar izena ere *artaxoar* erabili beharko da. Beste batzuetan, udal berria delako edota eskualdearen izenarekin bat datorrelako, herritar izena gehitu behar izan da. Azkenik, aurreko izendegietan proposatutako zenbait herritar izen ez ziren erabat zuzenak, edo ahozko laburpenak zirelako, edo XX. mendean zabalduko *-tar* atzizkiaren lekuz kanpoko erabilera aplikatu zelako.

Izen ofiziala	Euskal izena	1979ko herritar izena	Herritar izena
Abaurregaina / Abaurrea Alta	Abaurregaina (-a)	abaurtar	abaurrear, abaurregaindar
Abaurrepea / Abaurrea Baja	Abaurrepea (-a)	abaurtar	abaurrepetar
Amescoa Baja	Ameskoabarrena (-a)	amezkoar	ameskoar, ameskoabarrendar
Aribe	Aribe	aribetar	aribear
Echarri	Etxarri, Etxarri Etxauribar	etxarriar	etxarriar, etxarrietxauribartar
Egüés	Eguesibar	eguestar	eguesibartar

Izen ofiziala	Euskal izena	1979ko herritar izena	Herritar izena
Esparza de Salazar / Espartza Zaraitzu	Espartza, Espartza Zaraitzu	espartzar	espartzar, espartzazaraitzuar
Etayo	Etaiu	etaiuar	etaiuar, etaiuko
Etxarri-Aranatz	Etxarri Aranatz	etxarriar	etxarriar, etxarriaranaztar
Gallipienzo <> Galipentzu	Galipentzu	galipentzar	galipentzutar
Garaioa	Garaioa	garaioar	garaiotar
Goñi	Goñerri, Goñibar	goñibartar	goñerritar, goñibartar
Guirguillano	Girgillao	girgillanoar	girgillaoar
Huarte <> Uharte	Uharte	uhartear	uhartear, uharteguesibartar
Liédena	Ledeá	lediar	ledeatar
Luquin	Lukin	lukiaindar	lukindar
Noáin (Valle de Elorz) <> Noain (Elortzibar)	Noain Elortzibar	elortzibartar	noaindar, elortzibartar
Orbara	Orbara	orbartar	orbaratar
Oroz-Betelu <> Orotz-Betelu	Orotz-Betelu	orozbeteluar	oroztar
Romanzado	Erromantzatua (-a)	urrauldar	erromantzatuar
Sada	Zare	zarear	zarear, zareko
San Martín de Unx	San Martin Unx	donamartiriar	sanmartindar
Sorlada	Sorlada	surusladar	sorladatar
Urraúl Alto	Urraulgoiti	urrauldar	urraulgoitiar
Urraúl Bajo	Urraulbeiti	urrauldar	urraulbeitiar
Villamayor de Monjardín	Villamayor de Monjardín	doneztebar	villamayortar
Zizur Mayor <> Zizur Nagusia	Zizur Nagusia (-a)	zizurtar	zizurtar, zizurnagusitar
Zúñiga	Zuñiga	eztunigar	zuñigar

4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak

Goiago aipatu bezala, azken urteetan Euskaltzaindiak beste zenbait arau eta gomendio eman ditu. Horien artean 141. araua dugu, *Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoaren erabilera*, hartutako zenbait erabakitan ondorioak izan dituenak. Bertan zehazten da herri izenetan ageri diren zeinu grafikoak nola erabili behar diren eta zein hurrenkera aplikatu behar den izen ofizialari eskualdearena edo bestelakoren bat gehitu behar zaionean. Arau berri horren ondorioz, 1979ko eta 1990eko izendegietan ageri ziren parentesiak kendu egin dira. Herri izena gehi eskualde, haran edo ibarraren erabilera oso hedatua badago eta elkartzeko hori jadanik lexikaldutzat ematen denean, erabilera jasoan biak jarriko dira. Honelakoetan, lehenbizi herriaren izena jarriko da eta gero, tarteko marratxorik gabe, ibar edo eskualdearena, esaterako *Miranda Arga*, *Uharte Arakil*. Zenbait kasutan,

ordea, herri izenaren erabilera arruntak ez du ezinbestez eskatzen eskualde, haran edo ibarraren argigarria eta, hortaz, ez da jarri beharrik, betiere baldin eta nahasketa sortzeko arriskurik ez badago. Baina testuingurua behar bezain argia ez denean, herri hori izenkidea den beste batekin nahas litekeelako, herri izenaren ondotik, dagozkion ibar edo eskualdearena jarriko da argigarri: *Hiriberri Aezkoa, Etxarri Etxauribar...*

Izen ofiziala	Aurreko proposamena	Euskal izena
Aguilar de Codés	Agilar = Arranotegi*	Aguilar Kodes
Echarri	Etxauri-Etxarri	Etxarri Etxauribar
Etxarri-Aranatz	Etxarri-Aranatz	Etxarri Aranatz
Hiriberri / Villanueva de Aezkoa	Aezkoa-Hiriberri	Hiriberri Aezkoa
Huarte <> Uharte	Egues-Uharte	Uharte Eguesibar
Miranda de Arga	Arga-Miranda	Miranda Arga
Santesteban de la Solana	Iguzkitza-Doneztebe (ibarra)	Doneztebe Iguzkitza
Uharte-Arakil	Uharte-Arakil	Uharte Arakil
Urroz-Villa	Lizoain-Urrotz	Urrotz-Hiria

Azkenik, badira izen batzuk, *Cárcar, Castejón, Cintruénigo, Lapoblación, Marañón, Mérida, San Adrián, Torralba del Río* eta *Torres del Río*, erdarazkoak izanik azentu grafikoa daukatenak. Horrelakoetan, jakina den bezala, euskal testuetan erabili behar direnean, Akademiak zeinu grafikorik gabeko aldaera gomendatzen du, hots, *Marañongo udaletxea* edo *Castejongo lurrak*.

5) Euskal ordain ezagunik ez duten herri izenak

Nafarroan, Araban bezala, zenbait udal izenek ez dute euskal ordain ziurrik edota ezagunik. Hala ere, 1979ko izendegian ordain horiek ematearen alde jokatu zen. Kasu batzuetan erdal izena hobetsi zen, hala nola, *Tafalla* edo *Sesma*. Beste zenbaitetan –gutxitan egia esan– egungo izenaren aldaera zaharrena euskal izen-tzat hartu zen, *Zentroniko*, adibidez. Beste kasu frankotan, erdal izena euskal idazkerara moldatu zen, *Biana*, *Karkar* edo *Kaskante* esaterako. Azkenik, izen berri gutxi batzuk asmatu ere egin ziren: *Ahuntzegi, Kapanaga, Meanuri, Uxanuri*. 1990ean argitara emandako izendegian, berriz, izen horiek alde batera utziz, *N.t.e.e.c. (No tiene equivalente eusquérico conocido, hau da, Ez du euskal ordain ezagunik)* paratu zen argigarri bezala.

Izendegi berri honetarako, azkeneko urteotan egindako ikerketetan lortu diren datuen oinarriarekin, Akademiak gaia berraztertu eta proposamen berriak eskaini ahal izan ditu. Egin diren aldaketa horiek bi multzotan sailka daitezke.

a) Euskaraz idazkera propioa dutenak

Izen ofiziala	1979ko izendegia	1990eko izendegia	Euskal izena
Armañanzas	Armañantzas	(N.t.e.e.c.)	Armañanzas
Espronceda	Esprontzeda	(N.t.e.e.c.)	Esprontzeda
Falces	Faltzes	(N.t.e.e.c.)	Faltzes
Marcilla	Martzilla	(N.t.e.e.c.)	Martzilla
Sansol	Santzol	(N.t.e.e.c.)	Santsol
Santacara	Santakara	(N.t.e.e.c.)	Santakara

b) Erdal idazkera gordetzen dutenak

Izen ofiziala	1979ko izendegia	1990eko izendegia	Euskal izena
Arguedas	Argetas	(N.t.e.e.c.)	Arguedas
Cabanillas	Kabanillas = Kapanaga*	(N.t.e.e.c.)	Cabanillas
Cabredo	Kabredo = Ahuntzegi*	(N.t.e.e.c.)	Cabredo
Cadreira	Kadereita	(N.t.e.e.c.)	Cadreira
Caparroso	Kaparroso	(N.t.e.e.c.)	Caparroso
Cárcar	Karkar = Karakarre	(N.t.e.e.c.)	Cárcar
Cascante	Kaskante	(N.t.e.e.c.)	Cascante
Castejón	Kastejon	(N.t.e.e.c.)	Castejón
Cintruéniigo	Zentroniko	(N.t.e.e.c.)	Cintruéniigo
Corella	Korella	(N.t.e.e.c.)	Corella
Cortes	Kortes	(N.t.e.e.c.)	Cortes
El Busto	Busto	(N.t.e.e.c.)	El Busto
Lapoblación	Meanuri*	(N.t.e.e.c.)	Lapoblación
Lerín	Lerin	(N.t.e.e.c.)	Lerin
Marañón	Marañon	(N.t.e.e.c.)	Marañón
Mélida	Melida	(N.t.e.e.c.)	Mélida
Monteagudo	Monteagudo = Mendikute*	(N.t.e.e.c.)	Monteagudo
Murchante	Murtxante	(N.t.e.e.c.)	Murchante
Murillo el Cuende	Murelu(-Konde)*	(N.t.e.e.c.)	Murillo el Cuende
Murillo el Fruto	Murelu(-Hautsi)*	(N.t.e.e.c.)	Murillo el Fruto
Ribaforada	Ribaforada = Erripazuloaga	(N.t.e.e.c.)	Ribaforada
San Adrián	San Adrian	(N.t.e.e.c.)	San Adrián
Torres del Río	Torres = Dorreaga*	(N.t.e.e.c.)	Torres del Río
Valtierra	Balterra	(N.t.e.e.c.)	Valtierra
Viana	Biana	(N.t.e.e.c.)	Viana

6) Eskualdeak eta Merindadeak

a) Eskualdeei buruzko ohar argigarria

Hurrengo zerrendetan ikusten ahal den bezala, Nafarroako udal izendegiaren laugarren zutabearen eskualdeen izen espezifikokoak txertatu dira eta horiek erabil daitezke inolako generikorik gehitu gabe. Jakina da Nafarroan, anitzetan, ibarrak eta bertako udaletako batek izen bera izan ohi dutela (*Anue* ibarra eta udala) eta, beste batzuetan, ibarrak eta udalak ez ezik, hango herri batek ere bai (*Aranguren* ibarra, udala eta herria). Halakoetan, adierazi nahi den lur eremua zein den zehaztea nahitaezkoztat jotzen bada, aterabidea eskualdearen izen espezifikoari generikoa gehitzea izaten da.

Baina zein generiko?

Nafarroan *ibarra* eta *harana* dira ohikoenak⁴. Bien artean, *ibarra* generikoari eman ohi zaio lehentasuna: *Aranguren ibarra*, *Baztan ibarra*, *Lana ibarra*, *Larraun ibarra*, *Longida ibarra*, *Ultzama ibarra*..., baina izen espezifikokoak bere baitan *ibar* hitza baldin badarama, kakofonia saihesteko *harana* erabili ohi da: *Ibargoiti harana*, *Oibar harana*...

Dena dela, azpimarratu nahi da nahitaezko kasuetan soilik erabili beharko lirakekeela generikoak, normalki ez baita beharrezkoa halakorik gehitzea, eta bereziki kasu hauetan:

- Ibarraren edota eskualdearen izena, aldi berean, udal edo herri batena ez denean: *Aezkoa*, *Bortzi-riak*, *Malerreka*, *Zaraitzu*...
- *-ibar* amaiera izanik, udal ez direnak: *Egaibar*, *Erronkaribar*, *Etxauribar*, *Iguzkitzaiabar*, *Izarbeibar*, *Lizainibar*, *Mañeruibar*, *Orbaibar*.
- *-aran* amaiera izanik, udal ez direnak: *Leitzarar*.
- *-erria* amaiera izanik, udal ez direnak: *Estellerria*, *Iruñerria*, *Zangozerria*...
- *-aldea* amaiera izanik, udal ez direnak: *Aranatzaldea*, *Baztanaldea*, *Vianaldea*.

Honako hauek dira Nafarroako udal izendegian aipatzen diren eskualdeak eta ibarrak:

Eskualdea	Merindadea
Aezkoa	Zangoza
Aguilar	Lizarra
Allin	Lizarra
Ameskoa ibarrak ⁵	Lizarra

⁴ Ez da *bailara* erabili behar, Hiztegi Batuan agerienez: “**bailara** iz. *Gip.* ‘eskualde txikia’ (ez da *haran* edo *ibar*-en sinonimoa)”.

⁵ Gogoratu behar da *Ameskoa ibarrak* izenaren bigarren zatia generikoa dela, eta izen osoa deklinatzean honela erabili behar dela: *Ameskoa ibarrak*, *Ameskoa ibarrekin*, *Ameskoa ibarretan*, *Ameskoa ibarretako*, *Ameskoa ibarretatik*, *Ameskoa ibarretara*..., baina artikulua plurala galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Ameskoa ibar maiteak*, *Ameskoa ibar guztietan*, *gure Ameskoa ibar hauek*...

Eskualdea	Merindadea
Antsoain zendea	Iruñea
Anue	Iruñea
Araitz	Iruñea
Arakil	Iruñea
Aranatzaldea (-a) ⁶	Iruñea
Aranguren	Zangoza
Artzibar	Zangoza
Atetz	Iruñea
Basaburua (-a) ⁷	Iruñea
Baztan	Iruñea
Baztanaldea (-a) ⁸	Iruñea
Berrotza	Lizarra
Bortziriak (-ak), Bortzerriak (-ak) ⁹	Iruñea
Burunda	Iruñea
Deierri	Lizarra
Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Egaibar	Lizarra
Eguesibar	Zangoza
Elortzibar	Zangoza
Erroibar	Zangoza
Erromantzatua (-a) ¹⁰	Zangoza
Erronkaribar	Zangoza
Estellerria (-a) ¹¹	Lizarra
Estellerriko Erribera	Lizarra
Esteribar	Zangoza
Etxauribar	Iruñea
Ezkabarte	Iruñea

⁶ Gogoratu behar da *Aranatzaldea* izenaren bukaerako *-a* artikulua dela. Beraz, izena erabiltzean, honakoa da bidea: *Aranatzaldea, Aranatzaldearekin, Aranatzaldean...*, baina *Aranatzaldeko, Aranatzaldetik, Aranatzaldera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Aranatzalde maitea, Aranatzalde osoan, gure Aranatzalde hau...*

⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

⁸ id.

⁹ Gogoratu behar da *Bortziriak* eta *Bortzerriak* izenen *-ak* bukaera artikulua dela. Hortaz, eskualdearen izena erabiltzean, honakoa da bidea: *Bortziriak, Bortzirikin, Bortziritan, Bortziritako, Bortziritatik, Bortziritara...* Era berean, izen honek azken amaiera hori galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Bortziri maiteak, gure Bortziri hauek...*

¹⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

¹¹ id.

Eskualdea	Merindadea
Galar zendea	Iruñea
Gesalatz	Lizarra
Goñerri, Goñibar	Lizarra
Ibargoiti	Zangoza
Iguzkitzaibar	Lizarra
Imotz	Iruñea
Iruñerria (-a) ¹²	Iruñea, Zangoza
Itza zendea	Iruñea
Itzagaondo (-a) ¹³	Zangoza
Izarbeibar	Iruñea
Lana	Lizarra
Larraun	Iruñea
Leitzaran	Iruñea
Lizoainibar	Zangoza
Longida	Zangoza
Los Arcosko Bostiriak (-ak) ¹⁴	Lizarra
Malerreka	Iruñea
Mañeruibar	Lizarra
Nabaskoze almiradioa (-a) ¹⁵	Zangoza
Odieta	Iruñea
Oibar	Zangoza
Olaibar	Iruñea
Ollaran, Olloibar	Iruñea
Oltza zendea	Iruñea
Orbaibar	Erriberri
Txulapain	Iruñea
Ultzama	Iruñea
Untzitibar	Zangoza
Urraul ibarrak ¹⁶	Zangoza
Urumealdea (-a) ¹⁷	Iruñea

¹² Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

¹³ id.

¹⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Bortziriak* izenaren oin-oharra.

¹⁵ Gaztelaniazko *Almiradío de Navascués* izendapenaren euskal ordaina. Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

¹⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Ameskoa ibarrak* izenaren oin-oharra.

¹⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

Eskualdea	Merindadea
Vianaldea (-a) ¹⁸	Lizarra
Xareta	Iruñea, Lapurdi Garaia ¹⁹
Zangozerria (-a) ²⁰	Zangoza
Zaraitzu	Zangoza
Zizur zendea	Iruñea

b) Merindadeak

Izendegiaren bosgarren zutabeen merindadeen izenak gehitu dira, gaur egungo Nafarroa osatzen duten bost merindadeetatik –Erriberrikoa, Iruñekoa, Lizarrakoa, Tuterakoa eta Zangozakoa–, udal bakoitzari dagokiona. Jakina denez, seigarrena Nafarroa Beherea zen.

¹⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

¹⁹ Lapurdiko eskualdea. *Xareta* izeneko elkarte honetan Baztanaldeko Urdazubi eta Zugarramurdi ez ezik, Lapurdi Garaiko Ainhua eta Sara ere sartzen dira.

²⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

2.4.2. Euskal izenaren arabera

Izen ofiziala tituluko zutabearen ageri diren udal izenak Nafarroako Gobernuak *Nafarroako Izendegia 2009-01-01ean* liburuan argitaratutako izenak dira. Izen horiek guztiak ez datoz bat Gobernuak orduz geroztik 2010eko abendua arte zenbait Foru Dekretu eta Erabakitan onartutakoekin. Halakoetan, oin-oharrean txertatu da Dekretu edota Erabakiaren erreferentzia.

Nafarroako Gobernuaren *Nafarroako Izendegia 2009-01-01ean* argitalpenean ez dira ageri eskualdeen izenak, zerrenda horretatik kanpo geratzeaz gain, Gobernuak ez dituelako izen horiek guztiak ofizialki definituak. Hala ere, lagungarri izanen delakoan, Euskaltzaindiari egoki iruditu zaio, Nafarroan kasu gehienetan ohi den bezala, udal bakoitza kokatua dagoen ibar, eskualde edo eremuaren izena ematea. Azken hauen izen espezifikoa txertatu da *Eskualdea* zutabearen.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Abaigar	Abáigar	abaigartar	Egaibar	Lizarra
Abartzuza	Abárzuza	abartzuzar	Deierri	Lizarra
Abaurregaina (-a) ²¹	Abaurregaina / Abaurrea Alta	abaurrear ²²	Aezkoa	Zangoza
Abaurrepea (-a) ²³	Abaurrepea / Abaurrea Baja	abaurrepetar	Aezkoa	Zangoza
Aberin	Aberin	aberindar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Ablitas	Ablitas	ablitastar	Tutera	
Adios	Adiós	adiostar	Izarbeibar	Iruñea
Agoitz ²⁴	Aoiz <> Agoitz ²⁵	agoiztar, agoizko	Longida	Zangoza
Aguilar Kodes	Aguilar de Codés	aguilartar	Aguilar	Lizarra
Aiegi	Ayegui <> Aiegi	aiegiar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Alesbes	Villafranca	alesbestar	Tutera	
Allin	Allín <> Allin ²⁶	allindar	Allin	Lizarra

²¹ Kontuan izan behar da izenaren amaierako *-a* ez dela itsatsia, artikulua baizik. Ondorioz, *Abaurregaina* izena erabiltzean, honakoa da bidea: *Abaurregaina, Abaurregainarekin...*, baina *Abaurregainean, Abaurregaineko, Abaurregainetik, Abaurregainera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Abaurregain maitea, Abaurregain osoan, gure Abaurregain hau...*

²² Abaurrepeko herritarrengandik bereizteko *abaurregaindar* ere erabil daiteke.

²³ Kontuan izan behar da izenaren amaierako *-a* ez dela itsatsia, artikulua baizik. Ondorioz, *Abaurrepea* izena erabiltzean, honakoa da bidea: *Abaurrepea, Abaurrepearekin, Abaurrepean...*, baina *Abaurrepeko, Abaurrepetik, Abaurrepera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Abaurrepe maitea, Abaurrepe osoan, gure Abaurrepe hau...*

²⁴ Gogoratu behar da *Agoitz* izenaren bukaerako txistukaria frikari bihurtzen dela hainbat kasu marka hartzean. Hortaz, deklinatzean, honakoa da gomendatzen den bidea: *Agoitz, Agoitzen, Agoitzekin...*, baina *Agoizko, Agoiztik...*

²⁵ Nafarroan erabili ohi den <> ikur honetaz esan behar da, Euskaltzaindiak bere 141. arauan ezartzen duenaren arabera, hizkuntza desberdinen izenen arteko aukera hori aditzera emateko zehar marra (/) erabili behar dela: *Aoiz / Agoitz*.

²⁶ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Allin* euskal era gaztelaniazko *Allín* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Allo ²⁷	Allo	alloar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Altsasu	Altsasu / Alsasua	altsasuar	Burunda	Iruñea
Ameskoabarrena (-a) ²⁸	Améscoa Baja	ameskoar ²⁹	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Andosilla	Andosilla	andosillar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Antsoain	Ansoáin <> Antsoain	antsoaindar	Antsoain zendea	Iruñea
Antzin	Ancín <> Antzin	antzindar	Egaibar	Lizarra
Anue	Anue	anuetar	Anue	Iruñea
Añorbe	Añorbe	añorbear	Izarbeibar	Iruñea
Araitz ³⁰	Araitz	araitzar	Araitz	Iruñea
Arakil	Arakil	arakildar	Arakil	Iruñea
Aranaratxe	Aranarache <> Aranaratxe	aranaratxear	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Aranguren	Aranguren	arangurendar	Aranguren	Zangoza
Arano	Arano	aranoar	Urumealdea	Iruñea
Arantza	Arantza	aranaztar	Bortziriak, Bortzerriak	Iruñea
Aras	Aras	arastar	Vialaldea	Lizarra
Arbizu	Arbizu	arbizuar	Aranatzaldea	Iruñea
Arellano	Arellano	arellanoar	Iguzkitzaiabar	Lizarra
Areso	Areso	aresoar	Leitzaran	Iruñea
Arguedas	Arguedas	arguedastar	Tutera	
Aria	Aria	ariatar	Aezkoa	Zangoza
Aribe	Aribe	aribear	Aezkoa	Zangoza
Armañanzas	Armañanzas	armañantzastar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Arroitx ³¹	Arróniz	arroitzar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Arruazu	Arruazu	arruazuar	Aranatzaldea	Iruñea
Artaxoa	Artajona	artaxoar	Erriberri	
Artazu	Artazu	artazuar	Mañeruiabar	Lizarra
Artzibar ³²	Valle de Arce <> Artzibar	artzibartar	Artzibar	Zangoza
Atarrabia	Villava <> Atarrabia	atarrabiar	Iruñea	
Atetz ³³	Atez	ateztar	Atetz	Iruñea

²⁷ Oteitzan dokumentatu den *Alubidia* toponimoak, gaur egun *Lubiria* izenez ezagun denak, argi erakusten du euskaldunek *Alu* erabiltzen zutela herri hau izendatzeko. Hala ere, hitz horrek lexiko arruntean duen esanguragatik, ez dirudi berreskuratzea egokia denik.

²⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurregaina* izenaren oin-oharra.

²⁹ Ameskoabarreneko eta Ameskoagoieneko biztanleak bereizi behar izanez gero, *ameskoabarrendar* eta *ameskoagoiendar* erabil daitezke.

³⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

³¹ id.

³² Kontuan izan *Artzi* izena duen herria ere badela.

³³ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Auritz ³⁴	Auritz / Burguete	auriztar	Zangoza	
Azagra	Azagra	azagrar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Azkoien	Peralta <> Azkoien	azkoienar	Erriberri	
Azuelo	Azuelo	azueloar	Aguilar	Lizarra
Bakaiku	Bakaiku	bakaikuar	Burunda	Iruñea
Barañain	Barañáin	barañaindar	Zizur zendea	Iruñea
Barasoain	Barásóain	barasoaindar	Orbaibar	Erriberri
Barbarin	Barbarin	barbarindar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Bargota	Bargota	bargotar	Vialaldea	Lizarra
Barillas	Barillas	barillastar	Tutera	
Basaburua (-a) ³⁵	Basaburua	basaburuar	Basaburua	Iruñea
Baztan	Baztan	baztandar	Baztan	Iruñea
Beire	Beire	beiretar	Erriberri	
Bera	Bera ³⁶	beratar	Bortzirriak, Bortzerriak	Iruñea
Beraskoain	Belascoáin	beraskoaindar	Etxauribar	Iruñea
Berbintzana	Berbinzana	berbintzandar	Erriberri	
Beriain	Beriáin	beriaindar	Galar zendea	Iruñea
Berriobeiti	Berrioplano	berriobeitiar	Antsoain zendea	Iruñea
Berriozar	Berriozar	berriozartar	Antsoain zendea	Iruñea
Bertizarana ³⁷	Bertizarana	bertizarandar	Malerreka	Iruñea
Betelu	Betelu	beteluar	Araitz	Iruñea
Bidankoze	Vidángoz <> Bidankoze	bidankoztar	Erronkaribar	Zangoza
Bidaurreta	Bidaurreta	bidaurretar	Etxauribar	Iruñea
Biurrun-Olkotz ³⁸	Biurrun-Olcoz	biurrundar, olkoztar	Izarbeibar	Iruñea
Buñuel	Buñuel	buñueldar		Tutera
Burgi	Burgui <> Burgi	burgiar	Erronkaribar	Zangoza
Burlata	Burlada <> Burlata	burlatar	Eguesibar	Zangoza
Cabanillas	Cabanillas	cabanillastar		Tutera
Cabredo	Cabredo	cabredoar	Aguilar	Lizarra
Cadreita	Cadreita	cadreitar		Tutera
Caparroso	Caparroso	caparrosoar		Erriberri

³⁴ id.

³⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

³⁶ Nafarroako Gobernuak 2009ko abuztuaren 10ean *Bera / Vera de Bidasoa* udalerriaren izen ofiziala *Bera* izatea erabaki zuen, eta 2009ko irailaren 30eko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

³⁷ Nahiz eta azken *-a* etimologikoki artikulua izan, aspaldixko bat egin du izenarekin eta deklinatzean haren zatia balitz bezala erabiltzen da: *Bertizaranako, Bertizaranan, Bertizaranatik...*

³⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Cárcar ³⁹	Cárcar	carcartar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Cascante	Cascante	cascantear		Tutera
Castejón ⁴⁰	Castejón	castejondar		Tutera
Cintruénigo ⁴¹	Cintruénigo	cintruénigoar		Tutera
Corella	Corella	corellar		Tutera
Cortes	Cortes	cortestar		Tutera
Deierrri	Valle de Yerri <> Deierrri	deierriar	Deierrri	Lizarra
Deikaztelu	Dicastillo	deikazteluar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Desoio	Desojo	desoioar	Aguilar	Lizarra
Donamaria	Donamaria	donamariar	Malerreka	Iruñea
Doneztebe	Doneztebe / Santesteban	doneztebar	Malerreka	Iruñea
Eguesibar ⁴²	Egüés	eguesibartar	Eguesibar	Zangoza
El Busto	El Busto	elbustoar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Elgorriaga	Elgorriaga	elgorriagar	Malerreka	Iruñea
Elizagorria (-a) ⁴³	Lazagurria	elizagorriar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Elo	Monreal <> Elo ⁴⁴	eloar	Ibargoiti	Zangoza
Eneritz ⁴⁵	Enériz <> Eneritz	eneriztar	Izarbeibar	Iruñea
Eratsun	Eratsun	eratsundar	Malerreka	Iruñea
Ergoiena (-a) ⁴⁶	Ergoiena	ergoienar	Aranatzaldea	Iruñea
Erriberri	Olite <> Erriberri	erriberritar		Erriberri
Erroibar ⁴⁷	Erroibar / Valle de Erro	erroibartar	Erroibar	Zangoza
Erromantzatua (-a) ⁴⁸	Romanzado	erromantzatuar	Erromantzatua	Zangoza
Erronkari	Roncal <> Erronkari	erronkariar	Erronkaribar	Zangoza
Esa	Yesa	esar	Zangozerria	Zangoza
Eslaba	Eslava	eslabar	Oibar	Zangoza

³⁹ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Carcarko udaletxea berritu dute*.

⁴⁰ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Castejongo udaletxea berritu dute*.

⁴¹ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Cintruénigoko udaletxea berritu dute*.

⁴² Kontuan izan *Egues* izena duen herria ere badela.

⁴³ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

⁴⁴ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Elo* euskal izena gaztelaniazko *Monreal* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

⁴⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

⁴⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurregaina* izenaren oin-oharra.

⁴⁷ Kontuan izan *Erro* izena duen herria ere badela.

⁴⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Espartza ⁴⁹	Esparza de Salazar <> Espartza Zaraitzu	espartzar ⁵⁰	Zaraitzu	Zangoza
Esprontzeda	Espronceda	esprontzedar	Aguilar	Lizarra
Esteribar	Esteribar	esteribartar	Esteribar	Zangoza
Etaiu	Etayo	etaiuar, etaiuko	Egaibar	Lizarra
Etxalar	Etxalar	etxalartar	Bortziriak, Bortzerriak	Iruñea
Etxarri ⁵¹	Echarri	etxarriar ⁵²	Etxauribar	Iruñea
Etxarri Aranatz ⁵³	Etxarri-Aranatz ⁵⁴	etxarriar ⁵⁵	Aranatzaldea	Iruñea
Etxauri	Etxauri	etxauriar	Etxauribar	Iruñea
Eulate	Eulate	eulatear	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Ezkaabarte	Ezkaabarte	ezkaabartear	Ezkaabarte	Iruñea
Ezkaroze	Ezcároz <> Ezkaroze	ezkaroztar	Zaraitzu	Zangoza
Ezkurra	Ezkurra	ezkurrar	Malerreka	Iruñea
Ezporogi	Ezprogui	ezporogiar	Oibar	Zangoza
Faltzes	Falces	faltzestar		Erriberri
Fitero	Fitero	fiteroar		Tutera
Fontellas	Fontellas	fontellastar		Tutera
Funes	Funes	funestar		Erriberri
Fustiñana	Fustiñana	fustiñanar		Tutera
Galar	Galar	galartar	Galar zendea	Iruñea
Galipentzu	Gallipienzo <> Galipentzu ⁵⁶	galipentzutar	Oibar	Zangoza
Galoze	Gallués <> Galoze	galoztar	Zaraitzu	Zangoza
Garaioa	Garaioa	garaiotar	Aezkoa	Zangoza
Garde	Garde	gardar	Erronkaribar	Zangoza

⁴⁹ Euskal Herrian dagoen *Espartza* izeneko beste herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Espartza Zaraitzu*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Espartza Zaraitzuko eliza berritu dute*.

⁵⁰ Espartzarren artean Zaraitzukoak Galarkoengandik bereizteko *espartzazaraitzuar* erabil daiteke.

⁵¹ Euskal Herrian dauden beste *Etxarri*-etatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Etxarri Etxauribar*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Etxarri Etxauribarko eliza berritu dute*.

⁵² Etxarri Etxauribarkoak beste etxarriarrendandik bereizteko *etxarrietxauribartar* erabil daiteke.

⁵³ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

⁵⁴ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, marratxo (-) bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar dela, esaterako *Biurrin-Olkoz*. Kontrara, argigarri gisa eskualdearen edo ibarraren izena gehitzen denean, tarte huts batez bereizi behar direla bi hitzak: *Etxarri Aranatz*.

⁵⁵ Etxarri Aranazkoak beste etxarriarrendandik bereizteko *etxarriaranaztar* erabil daiteke.

⁵⁶ Nafarroako Gobernuak 2010eko urriaren 18an *Galipentzu* euskal izena gaztelaniazko *Gallipienzo* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko azaroaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Gares	Puente la Reina <> Gares	garestar	Izarbeibar	Iruñea
Garinoain	Garinoain	garinoaindar	Orbaibar	Erriberri
Garralda	Garralda	garraldar	Aezkoa	Zangoza
Gazteluberri	Castillo-Nuevo	gazteluberriar	Nabaskoze almiradioa	Zangoza
Genevilla	Genevilla	genevillar	Aguilar	Lizarra
Gesalatz ⁵⁷	Guesálaz <> Gesalatz	gesalatzar	Gesalatz	Lizarra
Girgillao	Guirguillano	girgillaotar	Mañeruibar	Lizarra
Goizueta	Goizueta	goizuetar	Urumealdea	Iruñea
Goñerri, Goñibar ⁵⁸	Goñi	goñerriar, goñibartar	Goñerri, Goñibar	Lizarra
Gorza	Güesa <> Gorza	gorztar	Zaraitzu	Zangoza
Hiriberri ⁵⁹	Hiriberri / Villanueva de Aezkoa	hiriberriar	Aezkoa	Zangoza
Ibargoiti	Ibargoiti	ibargoitiar	Ibargoiti	Zangoza
Igantzi	Igantzi	igantziar	Bortzirriak, Bortzerriak	Iruñea
Iguzkitza	Igúzquiza	iguzkitzar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Imotz ⁶⁰	Imotz	imotzar	Imotz	Iruñea
Irañeta	Irañeta	irañetar	Arakil	Iruñea
Irunberri	Lumbier	irunberriar	Zangozerria	Zangoza
Iruñea (-a) ⁶¹	Pamplona <> Iruña	iruindar, iruinxeme ⁶²		Iruñea
Irurtzun	Irurtzun	irurtzundar	Arakil	Iruñea
Ituren	Ituren	iturendar	Malerreka	Iruñea
Iturmendi	Iturmendi	iturmendiar	Burunda	Iruñea
Itza	Iza <> Itza	itzatar	Itza zendea	Iruñea
Itzagaondoa (-a) ⁶³	Izagaondoa	itzagaondoar	Itzagaondoa	Zangoza
Itzaltzu	Izalzu <> Itzaltzu	itzaltzuar	Zaraitzu	Zangoza
Izaba	Isaba <> Izaba	izabar	Erronkaribar	Zangoza
Jaitz ⁶⁴	Salinas de Oro <> Jaitz	jaiztar	Gesalatz	Lizarra

⁵⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

⁵⁸ Kontuan izan *Goñi* izena duen herria ere badela.

⁵⁹ Izen hau Euskal Herrian dauden *Hiriberri* izeneko beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Hiriberri Aezkoa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Hiriberri Aezkoako eliza berritu dute*.

⁶⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

⁶¹ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

⁶² Maila apalagoan Iruñeko gizonezkoak izendatzeko *iruinxeme* erabili izan da.

⁶³ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

⁶⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Jaurrieta	Jaurrieta	jaurrietar	Zaraitzu	Zangoza
Kaseda	Cáteda	kasedar	Oibar	Zangoza
Labaien	Labaien	labaiendar	Malerreka	Iruñea
Lakuntza	Lakuntza	lakuntzar	Aranatzaldea	Iruñea
Lana	Lana	lanar	Lana	Lizarra
Lantz ⁶⁵	Lantz	lantzar	Anue	Iruñea
Lapoblación ⁶⁶	Lapoblación	lapoblaciondar	Aguilar	Lizarra
Larraga	Larraga	larragar		Erriberri
Larragoa	Larraona	larragoar	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Larraun	Larraun	larraundar	Larraun	Iruñea
Leatxe	Leache	leatxear	Oibar	Zangoza
Ledeá	Liédena	ledeatar	Zangozerria	Zangoza
Legarda	Legarda	legardar	Izarbeibar	Iruñea
Legaria	Legaria	legariar	Egaibar	Lizarra
Leitza	Leitza	leitzar	Leitzaran	Iruñea
Lekunberri ⁶⁷	Lekunberri	lekunberriar	Larraun	Iruñea
Leotz ⁶⁸	Leoz <> Leotz	leoztar	Orbaibar	Erriberri
Lerga	Lerga	lergar	Oibar	Zangoza
Lerin	Lerín	lerindar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Lesaka	Lesaka	lesakar	Bortziriak, Bortzerriak	Iruñea
Lezaun	Lezáun	lezaundar	Deierri	Lizarra
Lizarra	Estella <> Lizarra	lizarratar		Lizarra
Lizoainibar ⁶⁹ - Arriasgoiti	Lizoáin-Arriasgoiti <> Lizoain-Arriasgoiti ⁷⁰	lizoainibartar, arriasgoitiar	Lizoainibar	Zangoza
Lodosa	Lodosa	lodosar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Longida	Lónguida <> Longida	longidar	Longida	Zangoza

⁶⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

⁶⁶ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Lapoblaciongo udaletxea berritu dute*.

⁶⁷ Euskal Herrian dagoen *Lekunberri* izeneko beste herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:
- Izenburu gisa: *Lekunberri Larraun*.
- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lekunberri Larraungo eliza berritu dute*.

⁶⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

⁶⁹ Kontuan izan *Lizoain* izena duen herria ere badela.

⁷⁰ Nafarroako Gobernuak 2009ko urtarrilaren 19an *Lizoain* euskal era gaztelaniazko *Lizoáin* erarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2009ko martxoaren 4ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Los Arcos ⁷¹	Los Arcos	losarcostar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Lukin	Luquin	lukindar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Luzaide	Luzaide / Valcarlos	luzaidar		Zangoza
Mañeru	Mañeru	mañeruar	Mañeruiabar	Lizarra
Marañón ⁷²	Marañón	marañondar	Aguilar	Lizarra
Martzilla	Marcilla	martzillar		Erriberri
Mélida ⁷³	Mélida	melidar		Tutera
Mendabia	Mendavia	mendabiar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Mendaza	Mendaza	mendazar	Berrotza	Lizarra
Mendigorría (-a) ⁷⁴	Mendigorría	mendigorriar		Erriberri
Metauten	Metauten	metautendar	Allin	Lizarra
Milagro	Milagro	milagroar		Erriberri
Mirafuentes	Mirafuentes	mirafuentestar	Berrotza	Lizarra
Miranda Arga	Miranda de Arga	mirandar		Erriberri
Monteagudo	Monteagudo	monteagudoar		Tutera
Morentin	Morentin	morentindar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Mues	Mués	muestar	Berrotza	Lizarra
Murchante	Murchante	murchantear		Tutera
Murieta	Murieta	murietar	Egaibar	Lizarra
Murillo el Cuende	Murillo el Cuende	murilloar		Erriberri
Murillo el Fruto	Murillo el Fruto	murilloar		Erriberri
Muruzabal	Muruzábal	muruzabaldar	Izarbeibar	Iruñea
Nabaskoze	Navascués <> Nabaskoze ⁷⁵	nabaskoztar	Nabaskoze almiradioa	Zangoza
Nazar	Nazar	nazartar	Berrotza	Lizarra
Noain Elortzibar ⁷⁶	Noáin (Valle de Elorz) <> Noain (Elortzibar)	noaindar, elortzibartar	Elortzibar	Zangoza
Obanos	Obanos	obanostar	Izarbeibar	Iruñea
Odieta	Odieta	odietar	Odieta	Iruñea

⁷¹ XX. mendean *Los Arcos* hiribildua euskaraz izendatzeko *Urantzia* erabili izan da, baina oinarri nahikorik gabe. J. M. Jimeno Juriok, dokumentazioan XII. eta XIII. mendean ageri den *Arqeta* / *Arqueta* oinarri hartuta, herri horren euskal izena *Arqueta* zela idatzi zuen (ikus «Arqueta “Los Arcos” (Fuero de Estella)», *Fontes Linguae Vasconum* 65, 1994, 121-138. orr.). Oraindik, ordea, frogatzeko dago, batetik *Arqueta* ala *Arketa* den, eta bestetik toponimo hori *Los Arcos* herriari dagokion.

⁷² Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Marañongo udaletxea berritu dute*.

⁷³ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Melidako udaletxea berritu dute*.

⁷⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

⁷⁵ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Nabaskoze* euskal izena gaztelaniazko *Navascués* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

⁷⁶ Kontuan izan *Elortz* izena duen herria ere badela.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Oibar	Aibar <> Oibar	oibartar	Oibar	Zangoza
Oiz	Oitz	oiztar	Malerreka	Iruñea
Oko	Oco	okoar	Egaibar	Lizarra
Olaibar	Oláibar	olaibartar	Olaibar	Iruñea
Olatzagutia (-a) ⁷⁷	Olazti / Olazagutía	olatzagutiar	Burunda	Iruñea
Olexoa	Olejua	olexoar	Egaibar	Lizarra
Ollaran ⁷⁸ , Olloibar	Ollo	ollarandar, olloibartar	Ollaran, Olloibar	Iruñea
Oloritz ⁷⁹	Olóriz <> Oloritz	oloriztar	Orbaibar	Erriberri
Oltza zendea	Cendea de Olza <> Oltza zendea	oltzar	Oltza zendea	Iruñea
Orbaizeta	Orbaitzeta	orbaizetar	Aezkoa	Zangoza
Orbara	Orbara	orbaratar	Aezkoa	Zangoza
Orisoain	Orisoain	orisoaindar	Orbaibar	Erriberri
Orkoien	Orkoien	orkoiendar	Oltza zendea	Iruñea
Orontze	Oronz <> Orontze	oronztar	Zaraitzu	Zangoza
Orotz-Betelu	Oroz-Betelu <> Orotz-Betelu	oroztar	Artzibar	Zangoza
Orreaga	Orreaga / Roncesvalles	orreagatar		Zangoza
Oteitza	Oteiza	oteiztar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Otsagabia (-a) ⁸⁰	Ochagavía <> Otsagabia	otsagabiar	Zaraitzu	Zangoza
Petilla Aragoi	Petilla de Aragón	petillar	Zangozerria	Zangoza
Piedramillera	Piedramillera	pedramillerar	Berrotza	Lizarra
Pitillas	Pitillas	pitillastar		Erriberri
Puiiu	Pueyo	puiuar	Orbaibar	Erriberri
Ribaforada	Ribaforada	ribaforadar		Tutera
Saldias	Saldias	saldiastrar	Malerreka	Iruñea
San Adrián ⁸¹	San Adrián	sanadriandar	Estellerriko Erribera	Lizarra
San Martin Unx	San Martín de Unx	sanmartindar		Erriberri
Santakara	Santacara	santakarar		Erriberri
Santsol	Sansol	santsoldar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Sartaguda	Sartaguda	sartagudar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Sartze	Sarriés <> Sartze	sarztar	Zaraitzu	Zangoza

⁷⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepa* izenaren oin-oharra.

⁷⁸ Udalak euskaraz *Ollaran* hobetsi du. Kontuan izan *Ollo* izena duen herria ere badela.

⁷⁹ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

⁸⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepa* izenaren oin-oharra.

⁸¹ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *San Adriango udaletxea berritu dute*.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Sesma	Sesma	sesmar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Sorlada	Sorlada	sorladar	Berrotza	Lizarra
Sunbilla	Sunbilla	sunbildar	Malerreka	Iruñea
Tafalla	Tafalla	tafallar		Erriberri
Tebas - Muru Artederreta	Tiebas - Muruarte de Reta	tebastar, muruarterderretar	Elortzibar	Zangoza
Tirapu	Tirapu	tirapuar	Izarbeibar	Iruñea
Torralba del Río ⁸²	Torralba del Río	torralbar	Aguilar	Lizarra
Torres del Río ⁸³	Torres del Río	torrestar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Tulebras	Tulebras	tulebrastar		Tutera
Tutera	Tudela	tuterar		Tutera
Txulapain	Juslapeña	txulapaindar	Txulapain	Iruñea
Uharte ⁸⁴	Huarte <> Uharte	uhartear ⁸⁵	Eguesibar	Zangoza
Uharte Arakil	Uharte-Arakil ⁸⁶	uhartear ⁸⁷	Arakil	Iruñea
Ukar	Úcar	ukartar	Izarbeibar	Iruñea
Ultzama	Ultzama	ultzamar	Ultzama	Iruñea
Untzitibar ⁸⁸	Unciti	untzitibartar	Untzitibar	Zangoza
Untzue	Unzué <> Untzue ⁸⁹	untzuetar	Orbaibar	Erriberri
Urdazubi ⁹⁰	Urdazubi / Urdax	urdazubiar	Baztanaldea	Iruñea
Urdiain	Urdiain	urdiaindar	Burunda	Iruñea
Urraulbeiti	Urraúl Bajo	urraulbeitiar	Urraul ibarrak	Zangoza
Urraulgoiti	Urraúl Alto	urraulgoitiar	Urraul ibarrak	Zangoza
Urrotz ⁹¹	Urroz-Villa	urroztar	Lizoainibar	Zangoza

⁸² Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Torralba del Rioko udaletxea berritu dute*.

⁸³ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Torres del Rioko udaletxea berritu dute*.

⁸⁴ Izen hau Euskal Herrian dauden *Uharte* izeneko beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Uharte Eguesibar*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Uharte Eguesibarko eliza berritu dute*.

⁸⁵ Uharte Eguesibarkoak beste uhartearrengandik bereizteko *uhartearakildar* erabil daiteke.

⁸⁶ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, marratxo (-) bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar dela, esaterako *Biurrun-Olkoz*. Kontrara, argigarri gisa eskualdearen edo ibarraren izena gehitzen denean, tarte huts batez bereizi behar direla bi hitzak: *Uharte Arakil*.

⁸⁷ Uharte Arakilgoak beste uhartearrengandik bereizteko *uhartearakildar* erabil daiteke.

⁸⁸ Kontuan izan *Untziti* izena duen herria ere badela.

⁸⁹ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Untzue* euskal izena gaztelaniazko *Unzué* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

⁹⁰ Nafarroako Urdazubi eta Zugarramurdi herriek Lapurdiko Ainhua eta Sara herriekin batera *Xareta* udal elkarte sortu berri dute.

⁹¹ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra. Beste aldetik, *Urroz-Villa* izendapen ofizial administratibo berriaren euskal ordaina eman nahi izanez gero, *Urrotz-Hiria* erabili beharko litzateke.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Urroz	Urrotz	urroztar	Malerreka	Iruñea
Urzainki	Urzainqui <> Urzainki	urzainkiar	Erronkaribar	Zangoza
Uterga	Uterga	utergar	Izarbeibar	Iruñea
Uxue	Ujué	uxuetar		Erriberri
Uztarroze	Uztárroz <> Uztarroze	uztarroztar	Erronkaribar	Zangoza
Valtierra	Valtierra	valtierrar		Tutera
Viana	Viana	vianar	Vianaldea	Lizarra
Villamayor de Monjardín ⁹²	Villamayor de Monjardín	villamayortar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Villatuerta	Villatuerta	villatuertar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Xabier	Javier	xabiartar	Zangozerria	Zangoza
Zabaltza	Zabalza <> Zabaltza	zabaltzar	Etxauribar	Iruñea
Zangoza	Sangüesa <> Zangoza	zangozar	Zangozerria	Zangoza
Zare	Sada	zarear, zareko	Oibar	Zangoza
Zarrakaztelu	Carcastillo	zarrakazteluar		Tutera
Ziordia (-a) ⁹³	Ziordia	ziordiar	Burunda	Iruñea
Zirauki	Cirauqui <> Zirauki	ziraukiar	Mañeruiabar	Lizarra
Ziritza	Ciriza <> Ziritza ⁹⁴	ziritzar	Etxauribar	Iruñea
Zizur	Cizur	zizurtar	Zizur zendea	Iruñea
Zizur Nagusia (-a) ⁹⁵	Zizur Mayor <> Zizur Nagusia	zizurtar ⁹⁶	Zizur zendea	Iruñea
Zubieta	Zubieta	zubietar	Malerreka	Iruñea
Zugarramurdi ⁹⁷	Zugarramurdi	zugarramurdiar	Baztanaldea	Iruñea
Zuñiga	Zúñiga	zuñigar	Berrotza	Lizarra

⁹² Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Villamayor de Monjardingo udaletxea berritu dute*.

⁹³ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

⁹⁴ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Ziritza* euskal izena gaztelaniazko *Ciriza* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

⁹⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

⁹⁶ Zizur Nagusikoak beste zizurtarrendandik bereizteko *zizurnagusitar* erabil daiteke.

⁹⁷ Nafarroako Urdazubi eta Zugarramurdi herriek Lapurdiko Ainhoa eta Sara herriekin batera *Xareta* udal elkarte sortu berri dute.

2.4.3. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala titulua daraman zutabeen ageri diren udal izenak Nafarroako Gobernuak *Nafarroako Izendegia 2009-01-01ean* liburuan argitaratutako izenak dira. Izen horiek guztiak ez datoz bat Gobernuak zenbait Foru Dekretu eta Erabakitan onartutakoekin. Halakoetan, oin-oharreen txertatu da Dekretu edota Erabakiaren erreferentzia.

Nafarroako Gobernuaren *Nafarroako Izendegia 2009-01-01ean* argitalpenean ez dira ageri eskualdeen izenak, zerrenda horretatik kanpo geratzeaz gain, Gobernuak ez dituelako izen horiek guztiak ofizialki definituak. Hala ere, lagungarri izanen delakoan, Euskaltzaindiari egoki iruditu zaio, Nafarroan kasu gehienetan ohi den bezala, udal bakoitza kokatua dagoen ibar, eskualde edo eremuaren izena ematea. Azken hauen izen espezifikoa txertatu da *Eskualdea* zutabeen.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Abáigar	Abaigar	abaigartar	Egaibar	Lizarra
Abárzuza	Abartzuza	abartzuzar	Deierri	Lizarra
Abaurregaina / Abaurrea Alta	Abaurregaina (-a) ⁹⁸	abaurrear ⁹⁹	Aezkoa	Zangoza
Abaurrepea / Abaurrea Baja	Abaurrepea (-a) ¹⁰⁰	abaurrepetar	Aezkoa	Zangoza
Aberin	Aberin	aberindar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Ablitas	Ablitas	ablitastar		Tutera
Adiós	Adios	adiostar	Izarbeibar	Iruñea
Aguilar de Codés	Aguilar Kodes	aguilartar	Aguilar	Lizarra
Aibar <> Oibar ¹⁰¹	Oibar	oibartar	Oibar	Zangoza
Allín <> Allin ¹⁰²	Allin	allindar	Allin	Lizarra
Allo	Allo ¹⁰³	alloar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Altsasu / Alsasua	Altsasu	altsasuar	Burunda	Iruñea

⁹⁸ Kontuan izan behar da izenaren amaierako *-a* ez dela itsatsia, artikulua baizik. Ondorioz, *Abaurregaina* izena erabiltzean, honakoa da bidea: *Abaurregaina, Abaurregainarekin...*, baina *Abaurregainean, Abaurregaineko, Abaurregainetik, Abaurregainera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Abaurregain maitea, Abaurregain osoan, gure Abaurregain hau...*

⁹⁹ Abaurrepeko herritarrengandik bereizteko *abaurregaindar* ere erabil daiteke.

¹⁰⁰ Kontuan izan behar da izenaren amaierako *-a* ez dela itsatsia, artikulua baizik. Ondorioz, *Abaurrepea* izena erabiltzean, honakoa da bidea: *Abaurrepea, Abaurrepearekin, Abaurrepean...*, baina *Abaurrepeko, Abaurrepetik, Abaurrepera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Abaurrepe maitea, Abaurrepe osoan, gure Abaurrepe hau...*

¹⁰¹ Nafarroan erabili ohi den <> ikur honetaz esan behar da, Euskaltzaindiak bere 141. arauan ezartzen duenaren arabera, hizkuntza desberdinen izenen arteko aukera hori aditzera emateko zehar marra (/) erabili behar dela: *Aibar / Oibar*.

¹⁰² Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Allin* euskal izena gaztelaniazko *Allin* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

¹⁰³ Oteitzan dokumentatu den *Alubidia* toponimoak, gaur egun *Lubiria* izenez ezagun denak, argi erakusten du euskaldunek *Alu* erabiltzen zutela herri hau izendatzeko. Hala ere, hitz horrek lexiko arruntean duen esanguragatik, ez dirudi berreskuratzea egokia denik.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Améscoa Baja	Ameskoabarrena (-a) ¹⁰⁴	ameskoar ¹⁰⁵	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Ancín <> Antzin	Antzin	antzindar	Egaibar	Lizarra
Andosilla	Andosilla	andosillar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Añorbe	Añorbe	añorbear	Izarbeibar	Iruñea
Ansoáin <> Antsoain	Antsoain	antsoaindar	Antsoain zendea	Iruñea
Anue	Anue	anuetar	Anue	Iruñea
Aoiz <> Agoitz	Agoitz ¹⁰⁶	agoiztar, agoizko	Longida	Zangoza
Araitz	Araitz ¹⁰⁷	araitzar	Araitz	Iruñea
Arakil	Arakil	arakildar	Arakil	Iruñea
Aranarache <> Aranaratxe	Aranaratxe	aranaratxear	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Aranguren	Aranguren	arangurendar	Aranguren	Zangoza
Arano	Arano	aranoar	Urumealdea	Iruñea
Arantza	Arantza	aranaztar	Bortziriak, Bortzerriak	Iruñea
Aras	Aras	arastar	Vianaldea	Lizarra
Arbizu	Arbizu	arbizuar	Aranatzaldea	Iruñea
Arellano	Arellano	arellanoar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Areso	Areso	aresoar	Leitzaran	Iruñea
Arguedas	Arguedas	arguedastar		Tutera
Aria	Aria	ariatar	Aezkoa	Zangoza
Aribe	Aribe	aribear	Aezkoa	Zangoza
Armañanzas	Armañanzas	armañantzastar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Arróniz	Arroitz ¹⁰⁸	arroiztar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Arruazu	Arruazu	arruazuar	Aranatzaldea	Iruñea
Artajona	Artaxoa	artaxoar		Erriberri
Artazu	Artazu	artazuar	Mañeruibar	Lizarra
Atez	Atetz ¹⁰⁹	ateztar	Atetz	Iruñea
Auritz / Burguete	Auritz ¹¹⁰	auriztar		Zangoza
Ayegui <> Aiegi	Aiegi	aiegiar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Azagra	Azagra	azagrar	Estellerriko Erribera	Lizarra

¹⁰⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurregaina* izenaren oin-oharra.

¹⁰⁵ Ameskoabarreneko eta Ameskoagoieneko biztanleak bereizi behar izanez gero, *ameskoabarrendar* eta *ameskoagoiendar* erabil daiteke.

¹⁰⁶ Gogoratu behar da *Agoitz* izenaren bukaerako txistukaria frikari bihurtzen dela hainbat kasu marka hartzean. Hortaz, deklinatzean, honakoa da gomendatzen den bidea: *Agoitz*, *Agoitzen*, *Agoitzekin*..., baina *Agoizko*, *Agoiztik*...

¹⁰⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹⁰⁸ id.

¹⁰⁹ id.

¹¹⁰ id.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Azuelo	Azuelo	azueloar	Aguilar	Lizarra
Bakaiku	Bakaiku	bakaikuar	Burunda	Iruñea
Barañáin	Barañain	barañaindar	Zizur zendea	Iruñea
Barásain	Barasain	barasaindar	Orbaibar	Erriberri
Barbarin	Barbarin	barbarindar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Bargota	Bargota	bargotar	Vialaldea	Lizarra
Barillas	Barillas	barillastar		Tutera
Basaburua	Basaburua (-a) ¹¹¹	basaburuar	Basaburua	Iruñea
Baztan	Baztan	baztandar	Baztan	Iruñea
Beire	Beire	beiretar		Erriberri
Belascoáin	Beraskoain	beraskoaindar	Etxauribar	Iruñea
Bera ¹¹²	Bera	beratar	Bortziriak, Bortzerriak	Lizarra
Berbinzana	Berbintzana	berbintzandar		Erriberri
Beriáin	Beriain	beriaindar	Galar zendea	Iruñea
Berrioplano	Berriobeiti	berriobeitiar	Antsoain zendea	Iruñea
Berriozar	Berriozar	berriozartar	Antsoain zendea	Iruñea
Bertizarana	Bertizarana ¹¹³	bertizarandar	Malerreka	Iruñea
Betelu	Betelu	beteluar	Araitz	Iruñea
Bidaurreta	Bidaurreta	bidaurretar	Etxauribar	Iruñea
Biurrun-Olcoz	Biurrun-Olkoz ¹¹⁴	biurrundar, olkoztar	Izarbeibar	Iruñea
Buñuel	Buñuel	buñueldar		Tutera
Burgui <> Burgi	Burgi	burgiar	Erronkaribar	Zangoza
Burlada <> Burlata	Burlata	burlatar	Eguesibar	Zangoza
Cabanillas	Cabanillas	cabanillastar		Tutera
Cabredo	Cabredo	cabredoar	Aguilar	Lizarra
Cadreita	Cadreita	cadreitar		Tutera
Caparroso	Caparroso	caparrosotar		Erriberri
Cárcar	Cárcar ¹¹⁵	carcartar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Carcastillo	Zarrakaztelu	zarrakazteluar		Tutera

¹¹¹ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

¹¹² Nafarroako Gobernuak 2009ko abuztuaren 10ean *Bera* / *Vera de Bidasoa* udalerriaren izen ofiziala *Bera* izatea erabaki zuen, eta 2009ko irailaren 30eko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

¹¹³ Nahiz eta azken *-a* etimologikoki artikulua izan, aspaldixko bat egin du izenarekin eta deklinatzean haren zatia balitz bezala erabiltzen da: *Bertizaranako*, *Bertizaranan*, *Bertizaranatik*...

¹¹⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹¹⁵ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Carcarko udaletxea berritu dute*.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Cascante	Cascante	cascantear		Tutera
Cáseda	Kaseda	kasedar	Oibar	Zangoza
Castejón	Castejón ¹¹⁶	castejondar		Tutera
Castillo-Nuevo	Gazteluberri	gazteluberriar	Nabaskoze almiradioa	Zangoza
Cendea de Olza <> Oltza zendea	Oltza zendea	oltzar	Oltza zendea	Iruñea
Cintruénigo	Cintruénigo ¹¹⁷	cintruenigoar		Tutera
Cirauqui <> Zirauki	Zirauki	ziraukiar	Mañeruibar	Lizarra
Ciriza <> Ziritza ¹¹⁸	Ziritza	ziritzar	Etxauribar	Iruñea
Cizur	Zizur	zizurtar	Zizur zendea	Iruñea
Corella	Corella	corellar		Tutera
Cortes	Cortes	cortestar		Tutera
Desojo	Desoio	desoioar	Aguilar	Lizarra
Dicastillo	Deikaztelu	deikazteluar	Iguzkitzailar	Lizarra
Donamaria	Donamaria	donamariar	Malerreka	Iruñea
Doneztebe / Santesteban	Doneztebe	doneztebar	Malerreka	Iruñea
Echarri	Etxarri ¹¹⁹	etxarriar ¹²⁰	Etxauribar	Iruñea
Egüés	Eguesibar ¹²¹	eguesibartar	Eguesibar	Zangoza
El Busto	El Busto	elbustoar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Elgorriaga	Elgorriaga	elgorriagar	Malerreka	Iruñea
Enériz <> Eneritz	Eneritz ¹²²	eneriztar	Izarbeibar	Iruñea
Eratsun	Eratsun	eratsundar	Malerreka	Iruñea
Ergoiena	Ergoiena (-a) ¹²³	ergoiendar	Aranatzaldea	Iruñea
Erroibar / Valle de Erro	Erroibar ¹²⁴	erroibartar	Erroibar	Zangoza
Eslava	Eslaba	eslabar	Oibar	Zangoza

¹¹⁶ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Castejongo udaletxea berritu dute.*

¹¹⁷ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Cintruenigoko udaletxea berritu dute.*

¹¹⁸ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Ziritza* euskal izena gaztelaniazko *Ciriza* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

¹¹⁹ Euskal Herrian dauden beste *Etxarri*-etatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Etxarri Etxauribar.*

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Etxarri Etxauribarko eliza berritu dute.*

¹²⁰ Etxarri Etxauribarkoak beste etxarriarregandik bereizteko *etxarrietxauribartar* erabil daiteke.

¹²¹ Kontuan izan *Egues* izena duen herria ere badela.

¹²² Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹²³ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurregaina* izenaren oin-oharra.

¹²⁴ Kontuan izan *Erro* izena duen herria ere badela.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Esparza de Salazar <> Espartza Zaraitzu	Espartza ¹²⁵	espartzar ¹²⁶	Zaraitzu	Zangoza
Espronceda	Esprontzeda	esprontzedar	Aguilar	Lizarra
Estella <> Lizarra	Lizarra	lizarratar		Lizarra
Esteribar	Esteribar	esteribartar	Esteribar	Zangoza
Etayo	Etaiu	etaiuar, etaiuko	Egaibar	Lizarra
Etxalar	Etxalar	etxalartar	Bortziriak, Bortzerriak	Iruñea
Etxarri-Aranatz ¹²⁷	Etxarri Aranatz ¹²⁸	etxarriar ¹²⁹	Aranatzaldea	Iruñea
Etxauri	Etxauri	etxauriar	Etxauribar	Iruñea
Eulate	Eulate	eulatear	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Ezcabarte	Ezcabarte	ezkabartear	Ezcabarte	Iruñea
Ezcároz <> Ezkaroze	Ezkaroze	ezkaroztar	Zaraitzu	Zangoza
Ezkurra	Ezkurra	ezkurrar	Malerreka	Iruñea
Ezprogui	Ezporogi	ezporogiar	Oibar	Zangoza
Falces	Faltzes	faltzestar		Erriberri
Fitero	Fitero	fiteroar		Tutera
Fontellas	Fontellas	fontellastar		Tutera
Funes	Funes	funestar		Erriberri
Fustiñana	Fustiñana	fustiñanar		Tutera
Galar	Galar	galartar	Galar zendea	Iruñea
Gallipienzo <> Galipentzu ¹³⁰	Galipentzu	galipentzutar	Oibar	Zangoza
Gallués <> Galoze	Galoze	galoztar	Zaraitzu	Zangoza
Garaioa	Garaioa	garaiotar	Aezkoa	Zangoza
Garde	Garde	gardar	Erronkaribar	Zangoza
Garinoain	Garinoain	garinoaindar	Orbaibar	Erriberri
Garralda	Garralda	garraldar	Aezkoa	Zangoza

¹²⁵ Euskal Herrian dagoen *Espartza* izeneko beste herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Espartza Zaraitzu*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Espartza Zaraitzuko eliza berritu dute*.

¹²⁶ Espartzarren artean Zaraitzukoak Galarkoengandik bereizteko *espartzazanaitzuar* erabil daitezke.

¹²⁷ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, marratxoa (-) bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar dela, esaterako *Biurrun-Olkotz*. Kontrara, argigarri gisa eskualdearen edo ibarraren izena gehitzen denean, tarte huts batez bereizi behar direla bi hitzak: *Etxarri Aranatz*.

¹²⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹²⁹ Etxarri Aranazkoak beste etxarriarregandik bereizteko *etxarriaranaztar* erabil daitezke.

¹³⁰ Nafarroako Gobernuak 2010eko urriaren 18an *Galipentzu* euskal izena gaztelaniazko *Gallipienzo* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko azaroaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Genevilla	Genevilla	genevillar	Aguilar	Lizarra
Goizueta	Goizueta	goizuetar	Urumealdea	Iruñea
Goñi	Goñerri, Goñibar ¹³¹	goñerritar, goñibartar	Goñerri, Goñibar	Lizarra
Güesa <> Gorza	Gorza	gorztar	Zaraitzu	Zangoza
Guesálaz <> Gesalatz	Gesalatz ¹³²	gesalaztar	Gesalatz	Lizarra
Guirguillano	Girgillao	girgillaotar	Mañeruibar	Lizarra
Hiriberri / Villanueva de Aezkoa	Hiriberri ¹³³	hiriberriar	Aezkoa	Zangoza
Huarte <> Uharte	Uharte ¹³⁴	uhartear ¹³⁵	Eguesibar	Zangoza
Ibargoiti	Ibargoiti	ibargoitiar	Ibargoiti	Zangoza
Igantzi	Igantzi	igantziar	Bortziriak, Bortzerriak	Iruñea
Igúzquiza	Iguzkitza	iguzkitzar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Imotz	Imotz ¹³⁶	imotzar	Imotz	Iruñea
Irañeta	Irañeta	irañetar	Arakil	Iruñea
Irurtzun	Irurtzun	irurtzundar	Arakil	Iruñea
Isaba <> Izaba	Izaba	izabar	Erronkaribar	Zangoza
Ituren	Ituren	iturendar	Malerreka	Iruñea
Iturmendi	Iturmendi	iturmendiar	Burunda	Iruñea
Iza <> Itza	Itza	itzatar	Itza zendea	Iruñea
Izagaondoa	Itzagaondoa (-a) ¹³⁷	itzagaondoar	Itzagaondoa	Zangoza
Izalzu <> Itzaltzu	Itzaltzu	itzaltzuar	Zaraitzu	Zangoza
Jaurrieta	Jaurrieta	jaurrietar	Zaraitzu	Zangoza
Javier	Xabier	xabiartar	Zangozerria	Zangoza
Juslapeña	Txulapain	txulapaindar	Txulapain	Iruñea
Labaien	Labaien	labaiendar	Malerreka	Iruñea
Lakuntza	Lakuntza	lakuntzar	Aranatzaldea	Iruñea
Lana	Lana	lanar	Lana	Lizarra

¹³¹ Kontuan izan *Goñi* izena duen herria ere badela.

¹³² Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹³³ Izen hau Euskal Herrian dauden *Hiriberri* izeneko beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Hiriberri Aezkoa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Hiriberri Aezkoako eliza berritu dute*.

¹³⁴ Izen hau Euskal Herrian dauden *Uharte* izeneko beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Uharte Eguesibar*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Uharte Eguesibarko eliza berritu dute*.

¹³⁵ *Uharte Eguesibarkoak* beste uhartearrengandik bereizteko *uharteguesibartar* erabil daiteke.

¹³⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹³⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Lantz	Lantz ¹³⁸	lanztar	Anue	Iruñea
Lapoblación	Lapoblación ¹³⁹	lapoblaciondar	Aguilar	Lizarra
Larraga	Larraga	larragar		Erriberri
Larraona	Larragoa	larragoar	Ameskoa ibarrak	Lizarra
Larraun	Larraun	larraundar	Larraun	Iruñea
Lazagurría	Elizagorria (-a) ¹⁴⁰	elizagorriar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Leache	Leatxe	leatxear	Oibar	Zangoza
Legarda	Legarda	legardar	Izarbeibar	Iruñea
Legaria	Legaria	legariar	Egaibar	Lizarra
Leitza	Leitza	leitzar	Leitzaran	Iruñea
Lekunberri	Lekunberri ¹⁴¹	lekunberriar	Larraun	Iruñea
Leoz <> Leotz	Leotz ¹⁴²	leoztar	Orbaibar	Erriberri
Lerga	Lerga	lergar	Oibar	Zangoza
Lerín	Lerin	lerindar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Lesaka	Lesaka	lesakar	Bortziriak, Bortzerriak	Iruñea
Lezáun	Lezaun	lezaundar	Deierri	Lizarra
Liédena	Ledeá	ledeatar	Zangozerria	Zangoza
Lizoáin-Arriasgoiti <> Lizoain-Arriasgoiti	Lizoainibar ¹⁴³ - Arriasgoiti	lizoainibartar, arriasgoitiar	Lizoainibar	Zangoza
Lodosa	Lodosa	lodosar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Lónguida <> Longida	Longida	longidar	Longida	Zangoza
Los Arcos	Los Arcos ¹⁴⁵	losarcostar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Lumbier	Irunberri	irunberriar	Zangozerria	Zangoza

¹³⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Agóitz* izenaren oin-oharra.

¹³⁹ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Lapoblaciongo udaletxea berritu dute*.

¹⁴⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

¹⁴¹ Euskal Herrian dagoen *Lekunberri* izeneko beste herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Lekunberri Larraun*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lekunberri Larraungo eliza berritu dute*.

¹⁴² Deklinatzean, gogoan izan *Agóitz* izenaren oin-oharra.

¹⁴³ Nafarroako Gobernuak 2009ko urtarrilaren 19an *Lizoain* euskal era gaztelaniazko *Lizoáin* erarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2009ko martxoaren 4ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

¹⁴⁴ Kontuan izan *Lizoain* izena duen herria ere badela.

¹⁴⁵ XX. mendean *Los Arcos* hiribildua euskaraz izendatzeko *Urantzia* erabili izan da, baina oinarri nahikorik gabe. J. M. Jimeno Juriok, dokumentazioan XII. eta XIII. mendean ageri den *Arqeta / Arqueta* oinarri hartuta, herri horren euskal izena *Arkueta* zela idatzi zuen (ikus «Arqueta “Los Arcos” (Fuero de Estella)», *Fontes Linguae Vasconum* 65, 1994, 121-138. orr.). Oraindik, ordea, frogatzeke dago, batetik *Arkueta* ala *Arketa* den, eta bestetik toponimo hori *Los Arcos* herriari dagokion.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Luquin	Lukin	lukindar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarra
Luzaide / Valcarlos	Luzaide	luzaidar		Zangoza
Mañeru	Mañeru	mañeruar	Mañeruiabar	Lizarra
Marañón	Marañón ¹⁴⁶	marañondar	Aguilar	Lizarra
Marcilla	Martzilla	martzillar		Erriberri
Mélida	Mélida ¹⁴⁷	melidar		Tutera
Mendavia	Mendabia	mendabiar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Mendaza	Mendaza	mendazar	Berrotza	Lizarra
Mendigorría	Mendigorría (-a) ¹⁴⁸	mendigorriar		Erriberri
Metauten	Metauten	metautendar	Allin	Lizarra
Milagro	Milagro	milagroar		Erriberri
Mirafuentes	Mirafuentes	mirafuentestar	Berrotza	Lizarra
Miranda de Arga	Miranda Arga	mirandar		Erriberri
Monreal <> Elo ¹⁴⁹	Elo	eloar	Ibargoiti	Zangoza
Monteagudo	Monteagudo	monteagudoar		Tutera
Morentin	Morentin	morentindar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Mués	Mues	muestar	Berrotza	Lizarra
Murchante	Murchante	murchantear		Tutera
Murieta	Murieta	murietar	Egaibar	Lizarra
Murillo el Cuende	Murillo el Cuende	murilloar		Erriberri
Murillo el Fruto	Murillo el Fruto	murilloar		Erriberri
Muruzábal	Muruzabal	muruzabaldar	Izarbeibar	Iruñea
Navascués <> Nabaskoze ¹⁵⁰	Nabaskoze	nabaskoztar	Nabaskoze almiradioa	Zangoza
Nazar	Nazar	nazartar	Berrotza	Lizarra
Noáin (Valle de Elorz) <> Noain (Elortzibar)	Noain Elortzibar ¹⁵¹	noaindar, elortzibartar	Elortzibar	Zangoza
Obanos	Obanos	obanostar	Izarbeibar	Iruñea
Ochagavía <> Otsagabia	Otsagabia (-a) ¹⁵²	otsagabiar	Zaraitzu	Zangoza

¹⁴⁶ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Marañongo udaletxea berritu dute*.

¹⁴⁷ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Melidako udaletxea berritu dute*.

¹⁴⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

¹⁴⁹ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Elo* euskal izena gaztelaniazko *Monreal* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

¹⁵⁰ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Nabaskoze* euskal izena gaztelaniazko *Navascués* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

¹⁵¹ Kontuan izan *Elortz* izena duen herria ere badela.

¹⁵² Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Oco	Oko	okoar	Egaibar	Lizarra
Odieta	Odieta	odietar	Odieta	Iruñea
Oitz	Oiz	oiztar	Malerreka	Iruñea
Oláibar	Olaibar	olaibartar	Olaibar	Iruñea
Olazti / Olazagutía	Olatzagutia (-a) ¹⁵³	olatzagutiar	Burunda	Iruñea
Olejua	Olexoa	olexoar	Egaibar	Lizarra
Olite <> Erriberri	Erriberri	erriberritar		Erriberri
Olo	Ollaran ¹⁵⁴ , Olloibar	ollarandar, olloibartar	Ollaran, Olloibar	Iruñea
Olóriz <> Oloritz	Oloritz ¹⁵⁵	oloriztar	Orbaibar	Erriberri
Orbaitzeta	Orbaizeta	orbaizetar	Aezkoa	Zangoza
Orbara	Orbara	orbaratar	Aezkoa	Zangoza
Orisoain	Orisoain	orisoaindar	Orbaibar	Erriberri
Orkoien	Orkoien	orkoiendar	Oltza zendea	Iruñea
Oronz <> Orontze	Orontze	orontzar	Zaraitzu	Zangoza
Oroz-Betelu <> Protz-Betelu	Orotz-Betelu	oroztar	Artzibar	Zangoza
Orreaga / Roncesvalles	Orreaga	orreagatar		Zangoza
Oteiza	Oteitza	oteitzar	Iguzkitzaibar	Lizarra
Pamplona <> Iruña	Iruñea (-a) ¹⁵⁶	iruindar, iruinxeme ¹⁵⁷		Iruñea
Peralta <> Azkoien	Azkoien	azkoiendar		Erriberri
Petilla de Aragón	Petilla Aragoi	petillar	Zangozerría	Zangoza
Piedramillera	Piedramillera	pedramillera	Berrotza	Lizarra
Pitillas	Pitillas	pitillastar		Erriberri
Puente la Reina <> Gares	Gares	garestar	Izarbeibar	Iruñea
Pueyo	Puiu	puiuar	Orbaibar	Erriberri
Ribaforada	Ribaforada	ribaforadar		Tutera
Romanzado	Erromantzatua (-a) ¹⁵⁸	erromantzatuar	Erromantzatua	Zangoza
Roncal <> Erronkari	Erronkari	erronkariar	Erronkaribar	Zangoza
Sada	Zare	zarear, zareko	Oibar	Zangoza
Saldias	Saldias	saldiastrar	Malerreka	Iruñea

¹⁵³ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

¹⁵⁴ Udalak euskaraz *Ollaran* hobetsi du. Kontuan izan *Olo* izena duen herria ere badela.

¹⁵⁵ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹⁵⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

¹⁵⁷ Maila apalagoan Iruñeko gizonetzkoak izendatzeko *iruinxeme* erabili izan da.

¹⁵⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea	Merindadea
Salinas de Oro <> Jaitz	Jaitz ¹⁵⁹	jaiztar	Gesalatz	Lizarra
San Adrián	San Adrián ¹⁶⁰	sanadriandar	Estellerriko Erribera	Lizarra
San Martín de Unx	San Martin Unx	sanmartindar		Erriberri
Sangüesa <> Zangoza	Zangoza	zangozar	Zangozerria	Zangoza
Sansol	Santsol	santsoldar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Santacara	Santakara	santakarar	Erriberri	
Sarriés <> Sartze	Sartze	sarztar	Zaraitzu	Zangoza
Sartaguda	Sartaguda	sartagudar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Sesma	Sesma	sesmar	Estellerriko Erribera	Lizarra
Sorlada	Sorlada	sorladar	Berrotza	Lizarra
Sunbilla	Sunbilla	sunbildar	Malerreka	Iruñea
Tafalla	Tafalla	tafallar		Erriberri
Tiebas - Muruarte de Reta	Tebas - Muru Artederreta	tebastar, muruarterderretar	Elortzibar	Zangoza
Tirapu	Tirapu	tirapuar	Izarbeibar	Iruñea
Torralba del Río	Torralba del Río ¹⁶¹	torralbar	Aguilar	Lizarra
Torres del Río	Torres del Río ¹⁶²	torrestar	Los Arcosko Bostiriak	Lizarra
Tudela	Tutera	tuterar		Tutera
Tulebras	Tulebras	tulebrastar		Tutera
Úcar	Ukar	ukartar	Izarbeibar	Iruñea
Uharte-Arakil ¹⁶³	Uharte Arakil	uhartear ¹⁶⁴	Arakil	Iruñea
Ujué	Uxue	uxuetar		Erriberri
Ultzama	Ultzama	ultzamar	Ultzama	Iruñea
Unciti	Untzitibar ¹⁶⁵	untzitibartar	Untzitibar	Zangoza
Untzúe <> Untzue ¹⁶⁶	Untzue	untzuetar	Orbaibar	Erriberri

¹⁵⁹ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra.

¹⁶⁰ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *San Adriango udaletxea berritu dute*.

¹⁶¹ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Torralba del Rioko udaletxea berritu dute*.

¹⁶² Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Torres del Rioko udaletxea berritu dute*.

¹⁶³ Kontuan izan behar da Euskaltzaindiak bere 141. arauan dioena, hots, marratxo (-) bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean erabili behar dela, esaterako *Biurrun-Olkotz*. Kontrara, argigarri gisa eskualdearen edo ibarraren izena gehitzen denean, tarte huts batez bereizi behar direla bi hitzak: *Uharte Arakil*.

¹⁶⁴ Uharte Arakilgoak beste uhartearengandik bereizteko *uhartearakildar* erabil daiteke.

¹⁶⁵ Kontuan izan *Untziti* izena duen herria ere badela.

¹⁶⁶ Nafarroako Gobernuak 2010eko abenduaren 13an *Untzue* euskal izena gaztelaniazko *Untzúe* izenarekin batera ofiziala izatea erabaki zuen, eta 2010eko abenduaren 29ko Nafarroako Aldizkari Ofizialean eman zen argitara.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Esualdea	Merindadea
Urdazubi / Urdax	Urdazubi ¹⁶⁷	urdazubiar	Baztanaldea	Iruñea
Urdiain	Urdiain	urdiaindar	Burunda	Iruñea
Urraúl Alto	Urraulgoiti	urraulgoitiar	Urraul ibarrak	Zangoza
Urraúl Bajo	Urraulbeiti	urraulbeitiar	Urraul ibarrak	Zangoza
Urrotz	Urroz	urrotzar	Malerreka	Iruñea
Urroz-Villa	Urrotz ¹⁶⁸	urrotzar	Lizoainibar	Zangoza
Urzainqui <> Urzainki	Urzainki	urzainkiar	Erronkaribar	Zangoza
Uterga	Uterga	utergar	Izarbeibar	Iruñea
Uztárroz <> Uztarroze	Uztarroze	uztarroztar	Erronkaribar	Zangoza
Valle de Arce <> Artzibar	Artzibar ¹⁶⁹	artzibartar	Artzibar	Zangoza
Valle de Yerri <> Deierri	Deierri	deierriar	Deierri	Lizarrar
Valtierra	Valtierra	valtierrar		Tutera
Viana	Viana	vianar	Vianaldea	Lizarrar
Vidángoz <> Bidankoze	Bidankoze	bidankoztar	Erronkaribar	Zangoza
Villafranca	Alesbes	alesbestar		Tutera
Villamayor de Monjardín	Villamayor de Monjardín ¹⁷⁰	villamayortar	Doneztebe Iguzkitza	Lizarrar
Villatuerta	Villatuerta	villatuertar	Iguzkitzaibar	Lizarrar
Villava <> Atarrabia	Atarrabia	atarrabiar		Iruñea
Yesa	Esa	esar	Zangozerria	Zangoza
Zabalza <> Zabaltza	Zabaltza	zabaltzar	Etxauribar	Iruñea
Ziordia	Ziordia (-a) ¹⁷¹	ziordiar	Burunda	Iruñea
Zizur Mayor <> Zizur Nagusia	Zizur Nagusia (-a) ¹⁷²	zizurtar ¹⁷³	Zizur zendea	Iruñea
Zubieta	Zubieta	zubietar	Malerreka	Iruñea
Zugarramurdi	Zugarramurdi ¹⁷⁴	zugarramurdiar	Baztanaldea	Iruñea
Zuñiga	Zuñiga	zuñigar	Berrotza	Lizarrar

¹⁶⁷ Nafarroako Urdazubi eta Zugarramurdi herriek Lapurdiko Ainhoa eta Sara herriekin batera *Xareta* udal elkarte sortu berri dute.

¹⁶⁸ Deklinatzean, gogoan izan *Agoitz* izenaren oin-oharra. Beste aldetik, *Urroz-Villa* izendapen ofizial administratibo berriaren euskal ordaina eman nahi izanez gero, *Urrotz-Hiria* erabili beharko litzateke.

¹⁶⁹ Kontuan izan *Artzi* izena duen herria ere badela.

¹⁷⁰ Deklinatzean, azentu grafikorik gabeko forma erabiliko da: *Villamayor de Monjardingo udaletxea berritu dute*.

¹⁷¹ Deklinatzean, gogoan izan *Abaurrepea* izenaren oin-oharra.

¹⁷² id.

¹⁷³ Zizur Nagusikoak beste zizurtarregandik bereizteko *zizurnagusitar* erabil daiteke.

¹⁷⁴ Nafarroako Urdazubi eta Zugarramurdi eta Lapurdiko Ainhoa eta Sara herriek *Xareta* udal-elkarte sortu berri dute.

2.4.4. Merindadeka banatuak

1. Erriberriko merindadea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Artajona	Artaxoa	artaxoar	
Barásosain	Barasosain	barasosaindar	Orbaibar
Beire	Beire	beiretar	
Berbinzana	Berbintzana	berbintzandar	
Caparroso	Caparroso	caparrosoar	
Falces	Faltzes	faltzestar	
Funes	Funes	funestar	
Garínosain	Garinosain	garinosaindar	Orbaibar
Larraga	Larraga	larragar	
Leoz <> Leotz	Leotz	leoztar	Orbaibar
Marcilla	Martzilla	martzillar	
Mendigorría	Mendigorría (-a)	mendigorriar	
Milagro	Milagro	milagroar	
Miranda de Arga	Miranda Arga	mirandar	
Murillo el Cuende	Murillo el Cuende	murilloar	
Murillo el Fruto	Murillo el Fruto	murilloar	
Olite <> Erriberri	Erriberri	erriberitar	
Olóriz <> Oloritz	Oloritz	olorizar	Orbaibar
Orísoain	Orisoain	orisoaindar	Orbaibar
Peralta <> Azkoien	Azkoien	azkoiendar	
Pitillas	Pitillas	pitillastar	
Pueyo	Puiu	puiuar	Orbaibar
San Martín de Unx	San Martin Unx	sanmartindar	
Santacara	Santakara	santakarakar	
Tafalla	Tafalla	tafallar	
Ujué	Uxue	uxuetar	
Unzué <> Untzue	Untzue	untzuetar	Orbaibar

2. Iruñeko merindadea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Adiós	Adios	adiostar	Izarbeibar
Altsasu / Alsasua	Altsasu	altsasuar	Burunda
Añorbe	Añorbe	añorbear	Izarbeibar
Ansoáin <> Antsoain	Antsoain	antsoaindar	Antsoain zendea
Anue	Anue	anuetar	Anue
Araitz	Araitz	araiztar	Araitz
Arakil	Arakil	arakildar	Arakil
Arano	Arano	aranoar	Urumealdea
Arantza	Arantza	aranaztar	Bortziriak, Bortzerriak
Arbizu	Arbizu	arbizuar	Aranatzaldea
Areso	Areso	aresoar	Leitzarlan
Arruazu	Arruazu	arruazuar	Aranatzaldea
Atez	Atetz	ateztar	Atetz
Bakaiku	Bakaiku	bakaikuar	Burunda
Barañáin	Barañain	barañaindar	Zizur zendea
Basaburua	Basaburua (-a)	basaburuar	Basaburua
Baztan	Baztan	baztandar	Baztan
Belascoáin	Beraskoain	beraskoaindar	Etxauribar
Bera	Bera	beratar	Bortziriak, Bortzerriak
Beriáin	Beriain	beriaindar	Galar zendea
Berrioplano	Berriobeiti	berriobeitiar	Antsoain zendea
Berriozar	Berriozar	berriozartar	Antsoain zendea
Bertizarana	Bertizarana	bertizarandar	Malerreka
Betelu	Betelu	beteluar	Araitz
Bidaurreta	Bidaurreta	bidaurretar	Etxauribar
Biurrun-Olcoz	Biurrun-Olkoz	biurrundar, olkoztar	Izarbeibar
Cendea de Olza <> Oltza zendea	Oltza zendea	oltzar	Oltza zendea
Ciriza <> Ziritza	Ziritza	ziritzar	Etxauribar
Cizur	Zizur	zizurtar	Zizur zendea
Donamaria	Donamaria	donamariar	Malerreka
Doneztebe / Santesteban	Doneztebe	doneztebar	Malerreka
Echarri	Etxarri	etxarriar	Etxauribar
Elgorriaga	Elgorriaga	elgorriagar	Malerreka
Enériz <> Eneritz	Eneritz	eneriztar	Izarbeibar
Eratsun	Eratsun	eratsundar	Malerreka

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Ergoiena	Ergoiena (-a)	ergoiendar	Aranatzaldea
Etxalar	Etxalar	etxalartar	Bortziriak, Bortzerriak
Etxarri-Aranatz	Etxarri Aranatz	etxarriar	Aranatzaldea
Etxauri	Etxauri	etxauriar	Etxauribar
Ezcabarte	Ezcabarte	ezkabartear	Ezcabarte
Ezkurra	Ezkurra	ezkurrar	Malerreka
Galar	Galar	galartar	Galar zendea
Goizueta	Goizueta	goizuetar	Urumealdea
Igantzi	Igantzi	igantziar	Bortziriak, Bortzerriak
Imotz	Imotz	imoztar	Imotz
Irañeta	Irañeta	irañetar	Arakil
Irurtzun	Irurtzun	irurtzundar	Arakil
Ituren	Ituren	iturendar	Malerreka
Iturmendi	Iturmendi	iturmendiar	Burunda
Iza <> Itza	Itza	itzatar	Itza zendea
Juslapeña	Txulapain	txulapaindar	Txulapain
Labaien	Labaien	labaiendar	Malerreka
Lakuntza	Lakuntza	lakuntzar	Aranatzaldea
Lantz	Lantz	lanztar	Anue
Larraun	Larraun	larraundar	Larraun
Legarda	Legarda	legardar	Izarbeibar
Leitza	Leitza	leitzar	Leitzaran
Lekunberri	Lekunberri	lekunberriar	Larraun
Lesaka	Lesaka	lesakar	Bortziriak, Bortzerriak
Muruzábal	Muruzabal	muruzabaldar	Izarbeibar
Obanos	Obanos	obanostar	Izarbeibar
Odieta	Odieta	odietar	Odieta
Oitz	Oiz	oiztar	Malerreka
Oláibar	Olaibar	olaibartar	Olaibar
Olazti / Olazagutía	Olatzagutia (-a)	olatzagutiar	Burunda
Olo	Ollaran, Olloibar	ollarandar, olloibartar	Ollaran, Olloibar
Orkoién	Orkoién	orkoiendar	Oltza zendea
Pamplona <> Iruña	Iruña (-a)	iruindar, iruinxeme	
Puente la Reina <> Gares	Gares	garestar	Izarbeibar
Saldias	Saldias	saldiastrar	Malerreka
Sunbilla	Sunbilla	sunbildar	Malerreka
Tirapu	Tirapu	tirapuar	Izarbeibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Úcar	Ukar	ukartar	Izarbeibar
Uharte-Arakil	Uharte Arakil	uhartear	Arakil
Ultzama	Ultzama	ultzamar	Ultzama
Urdazubi / Urdax	Urdazubi	urdazubiar	Baztanaldea
Urdiain	Urdiain	urdiaindar	Burunda
Urrotz	Urroz	urroztar	Malerreka
Uterga	Uterga	utergar	Izarbeibar
Villava <> Atarrabia	Atarrabia	atarrabiar	
Zabalza <> Zabaltza	Zabaltza	zabaltzar	Etxauribar
Ziordia	Ziordia (-a)	ziordiar	Burunda
Zizur Mayor <> Zizur Nagusia	Zizur Nagusia (-a)	zizurtar	Zizur zendea
Zubieta	Zubieta	zubietar	Malerreka
Zugarramurdi	Zugarramurdi	zugarramurdiar	Baztanaldea

3. Lizarrako merindadea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Abáigar	Abaigar	abaigartar	Egaibar
Abárzuza	Abartzuza	abartzuzar	Deierri
Aberin	Aberin	aberindar	Iguzkitzaibar
Aguilar de Codés	Aguilar Kodes	aguilartar	Aguilar
Allín <> Allin	Allin	allindar	Allin
Allo	Allo	alloar	Estellerriko Erribera
Améscoa Baja	Ameskoabarrena (-a)	ameskoar	Ameskoa ibarrak
Ancín <> Antzin	Antzin	antzindar	Egaibar
Andosilla	Andosilla	andosillar	Estellerriko Erribera
Aranarache <> Aranaratxe	Aranaratxe	aranaratxear	Ameskoa ibarrak
Aras	Aras	arastar	Vianaldea
Arellano	Arellano	arellanoar	Iguzkitzaibar
Armañanzas	Armañanzas	armañantzastar	Los Arcosko Bostiriak
Arróniz	Arroitz	arroiztar	Doneztebe Iguzkitza
Artazu	Artazu	artazuar	Mañeruibar
Ayegui <> Aiegi	Aiegi	aiegiar	Iguzkitzaibar
Azagra	Azagra	azagrar	Estellerriko Erribera
Azuelo	Azuelo	azueloar	Aguilar
Barbarin	Barbarin	barbarindar	Doneztebe Iguzkitza

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Bargota	Bargota	bargotar	Vianaldea
Cabredo	Cabredo	cabredoar	Aguilar
Cárcar	Cárcar	carcartar	Estellerriko Erribera
Cirauqui <> Zirauki	Zirauki	ziraukiar	Mañeruibar
Desojo	Desoio	desoioar	Aguilar
Dicastillo	Deikaztelu	deikazteluar	Iguzkitzaibar
El Busto	El Busto	elbustoar	Los Arcosko Bostiriak
Espronceda	Esprontzeda	esprontzedar	Aguilar
Estella <> Lizarra	Lizarra	lizarratar	
Etayo	Etaiu	etaiuar, etaiuko	Egaibar
Eulate	Eulate	eulatear	Ameskoa ibarrak
Genevilla	Genevilla	genevillar	Aguilar
Goñi	Goñerri, Goñibar	goñerritar, goñibartar	Goñerri, Goñibar
Guesálaz <> Gesalatz	Gesalatz	gesalaztar	Gesalatz
Guirguillano	Girgillao	girgillaotar	Mañeruibar
Igúzquiza	Iguzkitza	iguzkitzar	Doneztebe Iguzkitza
Lana	Lana	lanar	Lana
Lapoblación	Lapoblación	lapoblaciondar	Aguilar
Larraona	Larragoa	larragoar	Ameskoa ibarrak
Lazagurría	Elizagorria (-a)	elizagorriar	Estellerriko Erribera
Legaria	Legaria	legariar	Egaibar
Lerín	Lerín	lerindar	Estellerriko Erribera
Lezáun	Lezaun	lezaundar	Deierri
Lodosa	Lodosa	lodosar	Estellerriko Erribera
Los Arcos	Los Arcos	losarcostar	Los Arcosko Bostiriak
Luquin	Lukin	lukindar	Doneztebe Iguzkitza
Mañeru	Mañeru	mañeruar	Mañeruibar
Marañón	Marañón	marañondar	Aguilar
Mendavia	Mendabia	mendabiar	Estellerriko Erribera
Mendaza	Mendaza	mendazar	Berrotza
Metauten	Metauten	metautendar	Allin
Mirafuentes	Mirafuentes	mirafuentestar	Berrotza
Morentin	Morentin	morentindar	Iguzkitzaibar
Mués	Mues	muestar	Berrotza
Murieta	Murieta	murietar	Egaibar
Nazar	Nazar	nazartar	Berrotza
Oco	Oko	okoar	Egaibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Olejua	Olexoa	olexoar	Egaiabar
Oteiza	Oteiza	oteitzar	Iguzkitzaibar
Piedramillera	Piedramillera	piedramillerar	Berrotza
Salinas de Oro <> Jaitz	Jaitz	jaiztar	Gesalatz
San Adrián	San Adrián	sanadriandar	Estellerriko Erribera
Sansol	Sansol	santsoldar	Los Arcosko Bostiriak
Sartaguda	Sartaguda	sartagudar	Estellerriko Erribera
Sesma	Sesma	sesmar	Estellerriko Erribera
Sorlada	Sorlada	sorladar	Berrotza
Torralba del Río	Torralba del Río	torralbar	Aguilar
Torres del Río	Torres del Río	torrestar	Los Arcosko Bostiriak
Valle de Yerri <> Deierri	Deierri	deierriar	Deierri
Viana	Viana	vianar	Vianaldea
Villamayor de Monjardín	Villamayor de Monjardín	villamayortar	Doneztebe Iguzkitza
Villatuerta	Villatuerta	villatuertar	Iguzkitzaibar
Zúñiga	Zuñiga	zuñigar	Berrotza

4. Tuterako merindadea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ablitas	Ablitas	ablitastar
Arguedas	Arguedas	arguedastar
Barillas	Barillas	barillastar
Buñuel	Buñuel	buñueldar
Cabanillas	Cabanillas	cabanillastar
Cadreita	Cadreita	cadreitar
Carcastillo	Zarrakaztelu	zarrakazteluar
Cascante	Cascante	cascantear
Castejón	Castejón	castejondar
Cintruénigo	Cintruénigo	cintruenigoar
Corella	Corella	corellar
Cortes	Cortes	cortestar
Fitero	Fitero	fiteroar
Fontellas	Fontellas	fontellastar
Fustiñana	Fustiñana	fustiñanar
Mélida	Mélida	melidar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Monteagudo	Monteagudo	monteagudoar
Murchante	Murchante	murchantear
Ribaforada	Ribaforada	ribaforadar
Tudela	Tutera	tuterar
Tulebras	Tulebras	tulebrastar
Valtierra	Valtierra	valtierrar
Villafranca	Alesbes	alesbestar

5. Zangozako merindadea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Abaurregaina / Abaurrea Alta	Abaurregaina (-a)	abaurrear	Aezkoa
Abaurrepea / Abaurrea Baja	Abaurrepea (-a)	abaurrepetar	Aezkoa
Aibar <> Oibar	Oibar	oibartar	Oibar
Aoiz <> Agoitz	Agoitz	agoiztar, agoizko	Longida
Aranguren	Aranguren	arangurendar	Aranguren
Aria	Aria	ariatar	Aezkoa
Aribe	Aribe	aribear	Aezkoa
Auritz / Burguete	Auritz	auriztar	
Burgui <> Burgi	Burgi	burgiar	Erronkaribar
Burlada <> Burlata	Burlata	burlatar	Eguesibar
Cáseda	Kaseda	kasedar	Oibar
Castillo-Nuevo	Gazteluberri	gazteluberriar	Nabaskoze almiradioa
Egüés	Eguesibar	eguesibartar	Eguesibar
Erroibar / Valle de Erro	Erroibar	erroibartar	Erroibar
Eslava	Eslaba	eslabar	Oibar
Esparza de Salazar <> Espartza Zaraitzu	Espartza	espartzar	Zaraitzu
Esteribar	Esteribar	esteribartar	Esteribar
Ezcároz <> Ezkaroze	Ezkaroze	ezkaroztar	Zaraitzu
Ezprogui	Ezporogi	ezporogiar	Oibar
Gallipienzo <> Galipentzu	Galipentzu	galipentzutar	Oibar
Gallús <> Galoze	Galoze	galoztar	Zaraitzu
Garaioa	Garaioa	garaiotar	Aezkoa
Garde	Garde	gardar	Erronkaribar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Garralda	Garralda	garraldar	Aezkoa
Güesa <> Gorza	Gorza	gorztar	Zaraitzu
Hiriberri / Villanueva de Aezkoa	Hiriberri	hiriberriar	Aezkoa
Huarte <> Uharte	Uharte	uhartear	Eguesibar
Ibargoiti	Ibargoiti	ibargoitiar	Ibargoiti
Isaba <> Izaba	Izaba	izabar	Erronkaribar
Izagaondoa	Itzagaondoa (-a)	itzagaondoar	Itzagaondoa
Izalzu <> Itzaltzu	Itzaltzu	itzaltzuar	Zaraitzu
Jaurrieta	Jaurrieta	jaurrietar	Zaraitzu
Javier	Xabier	xabiartar	Zangozerrria
Leache	Leatxe	leatxear	Oibar
Lerga	Lerga	lergar	Oibar
Liédena	Ledeá	ledeatar	Zangozerrria
Lizoáin-Arriasoiti <> Lizoain-Arriasoiti	Lizoainibar- Arriasoiti	lizoainibartar, arriasoitiar	Lizoainibar
Lónguida <> Longida	Longida	longidar	Longida
Lumbier	Irunberri	irunberriar	Zangozerrria
Luzaide / Valcarlos	Luzaide	luzaidar	
Monreal <> Elo	Elo	eloar	Ibargoiti
Navascués <> Nabaskoze	Nabaskoze	nabaskoztar	Nabaskoze almiradioa
Noáin (Valle de Elorz) <> Noain (Elortzibar)	Noain Elortzibar	noaindar, elortzibartar	Elortzibar
Ochagavía <> Otsagabia	Otsagabia (-a)	otsagabiar	Zaraitzu
Orbaitzeta	Orbaitzeta	orbaizetar	Aezkoa
Orbara	Orbara	orbaratar	Aezkoa
Oronz <> Orontze	Orontze	oronztar	Zaraitzu
Oroz-Betelu <> Orotz-Betelu	Orotz-Betelu	oroztar	Artzibar
Orreaga / Roncesvalles	Orreaga	orreagatar	
Petilla de Aragón	Petilla Aragoi	petillar	Zangozerrria
Romanzado	Erromantzatua (-a)	erromantzatuar	Erromantzatua
Roncal <> Erronkari	Erronkari	erronkariar	Erronkaribar
Sada	Zare	zarear, zareko	Oibar
Sangüesa <> Zangoza	Zangoza	zangozar	Zangozerrria
Sarriés <> Sartze	Sartze	sarztar	Zaraitzu
Tiebas - Muruarte de Reta	Tebas - Muru Artederreta	tebastar, muruarterretar	Elortzibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Unciti	Untzitibar	untzitibartar	Untzitibar
Urraúl Alto	Urraulgoiti	urraulgoitiar	Urraul ibarrak
Urraúl Bajo	Urraulbeiti	urraulbeitiar	Urraul ibarrak
Urroz-Villa	Urrotz	urroztar	Lizoainibar
Urzainqui <> Urzainki	Urzainki	urzainkiar	Erronkaribar
Uztárroz <> Uztarroze	Uztarroze	uztarroztar	Erronkaribar
Valle de Arce <> Artzibar	Artzibar	artzibartar	Artzibar
Vidángoz <> Bidankoze	Bidankoze	bidankoztar	Erronkaribar
Yesa	Esa	esar	Zangozerría

2.4.5. Merindadeka eta eskualdeka banatuak

1. Erriberriko merindadea

Udal solteak:

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Artajona	Artaxoa	artaxoar
Beire	Beire	beiretar
Berbinzana	Berbintzana	berbintzandar
Caparroso	Caparroso	caparrosoar
Falces	Faltzes	faltzestar
Funes	Funes	funestar
Larraga	Larraga	larragar
Marcilla	Martzilla	martzillar
Mendigorría	Mendigorría (-a)	mendigorriar
Milagro	Milagro	milagroar
Miranda de Arga	Miranda Arga	mirandar
Murillo el Cuende	Murillo el Cuende	murilloar
Murillo el Fruto	Murillo el Fruto	murilloar
Olite <> Erriberri	Erriberri	erriberriar
Peralta <> Azkoien	Azkoien	azkoienar
Pitillas	Pitillas	pitillastar
San Martín de Unx	San Martin Unx	sanmartindar
Santacara	Santakara	santakarakar
Tafalla	Tafalla	tafallar
Ujué	Uxue	uxuetar

Orbaibar:

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Barásain	Barasain	barasoindar
Garínain	Garinoain	garinoindar
Leoz <> Leotz	Leotz	leoztar
Olóriz <> Oloritz	Oloritz	oloriztar
Orísoain	Orisoain	orisoindar
Pueyo	Puiu	puiuar
Unzué <> Untzue	Untzue	untzuetar

2. Iruñeko merindadea

Udal solteak:

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Pamplona <> Iruña	Iruñea (-a)	iruindar, iruinxeme
Villava <> Atarrabia	Atarrabia	atarrabiar

Antsoain zendea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ansoáin <> Antsoain	Antsoain	antsoaindar
Berriplano	Berriobeiti	berriobeitiar
Berriozar	Berriozar	berriozartar

Anue

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Anue	Anue	anuetar
Lantz	Lantz	lantzar

Araitz

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Araitz	Araitz	araiztar
Betelu	Betelu	beteluar

Arakil

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arakil	Arakil	arakildar
Irañeta	Irañeta	irañetar
Irurtzun	Irurtzun	irurtzundar
Uharte-Arakil	Uharte Arakil	uhartear

Aranatzaldea (-a)¹⁷⁵

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arbizu	Arbizu	arbizuar
Arruazu	Arruazu	arruazuar
Ergoiena	Ergoiena (-a)	ergoiendar
Etxarri-Aranatz	Etxarri Aranatz	etxarriar
Lakuntza	Lakuntza	lakuntzar

Atetz

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Atez	Atetz	ateztar

Basaburua (-a)¹⁷⁶

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Basaburua	Basaburua (-a)	basaburuar

Baztan

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Baztan	Baztan	baztandar

Baztanaldea (-a)¹⁷⁷

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Urdazubi / Urdax	Urdazubi	urdazubiar
Zugarramurdi	Zugarramurdi	zugarramurdiar

¹⁷⁵ *Aranatzaldea* izenaren bukaerako *-a* artikulua da. Beraz, erabiltzean honakoa da bidea: *Aranatzaldea, Aranatzaldearekin, Aranatzaldean...*, baina *Aranatzaldeko, Aranatzaldetik, Aranatzaldera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Aranatzalde maitea, Aranatzalde osoan, gure Aranatzalde hau...*

¹⁷⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

¹⁷⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra. Eskualde honetako bi herriek Lapurdi Garaiko Ainhoa eta Sara herriekin batera *Xareta* izeneko elkarte osatzen dute.

Bortziriak (-ak), Bortzerriak (-ak)¹⁷⁸

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arantza	Arantza	aranaztar
Bera	Bera	beratar
Etxalar	Etxalar	etxalartar
Igantzi	Igantzi	igantziar
Lesaka	Lesaka	lesakar

Burunda

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Altsasu / Alsasua	Altsasu	altsasuar
Bakaiku	Bakaiku	bakaikuar
Iturmendi	Iturmendi	iturmendiar
Olazti / Olazagutía	Olatzagutia (-a)	olatzagutiar
Urdiain	Urdiain	urdiaindar
Ziordia	Ziordia (-a)	ziordiar

Etxauribar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Belascoáin	Beraskoain	beraskoaindar
Bidaurreta	Bidaurreta	bidaurretar
Ciriza <> Ziritza	Ziritza	ziritzar
Echarri	Etxarri	etxarriar
Etxauri	Etxauri	etxauriar
Zabalza <> Zabaltza	Zabaltza	zabaltzar
Ezcabarte	Ezcabarte	ezcabartear

¹⁷⁸ Gogoratu behar da *Bortziriak* eta *Bortzerriak* izenen *-ak* bukaera artikulua dela. Hortaz, eskualdearen izena erabiltzean, honakoa da bidea: *Bortziriak*, *Bortziriekin*, *Bortzirietan*, *Bortzirietako*, *Bortzirietatik*, *Bortzirietara*... Era berean, izen honek azken amaiera hori galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Bortziri maiteak*, *gure Bortziri hauek*...

Galar zendea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Beriáin	Beriain	beraiindar
Galar	Galar	galartar

Imotz

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Imotz	Imotz	imoztar

Itza zendea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Iza <> Itza	Itza	itzatar

Izarbeibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Adiós	Adios	adiostar
Añorbe	Añorbe	añorbear
Biurrun-Olcoz	Biurrun-Olkotz	biurrundar, olkoztar
Enériz <> Eneritz	Eneritz	eneriztar
Legarda	Legarda	legardar
Muruzábal	Muruzabal	muruzabaldar
Obanos	Obanos	obanostar
Puente la Reina <> Gares	Gares	garestar
Tirapu	Tirapu	tirapuar
Úcar	Ukar	ukartar
Uterga	Uterga	utergar

Larraun

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Larraun	Larraun	larraundar
Lekunberri	Lekunberri	lekunberriar

Leitzaran

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Areso	Areso	aresoar
Leitza	Leitza	leitzar

Malerreka

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Bertizarana	Bertizarana	bertizarandar
Donamaria	Donamaria	donamariar
Doneztebe / Santesteban	Doneztebe	doneztebar
Elgorriaga	Elgorriaga	elgorriagar
Eratsun	Eratsun	eratsundar
Ezkurra	Ezkurra	ezkurrar
Ituren	Ituren	iturendar
Labaien	Labaien	labaiendar
Oitz	Oitz	oiztar
Saldias	Saldias	saldiastrar
Sunbilla	Sunbilla	sunbildar
Urrotz	Urroz	urrotzar
Zubieta	Zubieta	zubietar

Odieta

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Odieta	Odieta	odietar

Olaibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Oláibar	Olaibar	olaibartar

Ollaran, Olluibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Olló	Ollaran, Olluibar	ollarandar, olluibartar

Oltza zendea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Cendea de Olza <> Oltza zendea	Oltza zendea	oltzar
Orkoién	Orkoién	orkoiendar

Txulapain

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Juslapeña	Txulapain	txulapaindar

Ultzama

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ultzama	Ultzama	ultzamar

Urumealdea (-a)¹⁷⁹

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arano	Arano	aranoar
Goizueta	Goizueta	goizuetar

Zizur zendea

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Barañáin	Barañáin	barañáindar
Cizur	Zizur	zizurtar
Zizur Mayor <> Zizur Nagusia	Zizur Nagusia (-a)	zizurtar

¹⁷⁹ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

3. Lizarrako merindadea

Udal soltea:

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Estella <> Lizarra	Lizarra	lizarratar

Aguilar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aguilar de Codés	Aguilar Kodes	aguilartar
Azuelo	Azuelo	azueloar
Cabredo	Cabredo	cabredoar
Desojo	Desoio	desoioar
Espronceda	Esprontzeda	esprontzedar
Genevilla	Genevilla	genevillar
Lapoblación	Lapoblación	lapoblaciondar
Marañón	Marañón	marañondar
Torralba del Río	Torralba del Río	torralbar

Allin

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Allín <> Allin	Allin	allindar
Metauten	Metauten	metautendar

Ameskoa ibarrak¹⁸⁰

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Améscoa Baja	Ameskoabarrena (-a)	ameskoar
Aranarache <> Araratxe	Aranaratxe	aranaratxear
Eulate	Eulate	eulatear
Larraona	Larragoa	larragoar

¹⁸⁰ Gogoratu behar da *Ameskoa ibarrak* izenaren bigarren zatia generikoa dela, eta izen osoa deklinatzean honela erabili behar dela: *Ameskoa ibarrak*, *Ameskoa ibarrekin*, *Ameskoa ibarretan*, *Ameskoa ibarretako*, *Ameskoa ibarretatik*, *Ameskoa ibarretara*..., baina artikulua plurala galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Ameskoa ibar maiteak*, *Ameskoa ibar guztietan*, *gure Ameskoa ibar hauek*...

Berrotza

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Mendaza	Mendaza	mendazar
Mirafuentes	Mirafuentes	mirafuentestar
Mués	Mues	muestar
Nazar	Nazar	nazartar
Piedramillera	Piedramillera	pieDRAMILLERAR
Sorlada	Sorlada	sorladar
Zúñiga	Zuñiga	zuñigar

Deierri

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Abárzuza	Abartzuza	abartzuzar
Lezáun	Lezaun	lezaundar
Valle de Yerri <> Deierri	Deierri	deierriar

Doneztebe Iguzkitza

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arróniz	Arroitz	arroiztar
Barbarin	Barbarin	barbarindar
Igúzquiza	Iguzkitza	iguzkitzar
Luquin	Lukin	lukindar
Villamayor de Monjardín	Villamayor de Monjardín	villamayortar

Egaibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Abáigar	Abaigar	abaigartar
Ancín <> Antzin	Antzin	antzindar
Etayo	Etaiu	etaiuar, etaiuko
Legaria	Legaria	legariar
Murieta	Murieta	murietar
Oco	Oko	okoar
Olejua	Olexoa	olexoar

Estellerriko Erribera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Allo	Allo	alloar
Andosilla	Andosilla	andosillar
Azagra	Azagra	azagarar
Cárcar	Cárcar	carcartar
Lazagurria	Elizagorria (-a)	elizagorriar
Lerín	Lerín	lerindar
Lodosa	Lodosa	lodosar
Mendavia	Mendabia	mendabiar
San Adrián	San Adrián	sanadriandar
Sartaguda	Sartaguda	sartagudar
Sesma	Sesma	sesmar

Gesalatz

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Guesálaz <> Gesalatz	Gesalatz	gesalaztar
Salinas de Oro <> Jaitz	Jaitz	jaiztar

Goñerri, Goñibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Goñi	Goñerri, Goñibar	goñerritar, goñibartar

Iguzkitzaibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aberin	Aberin	aberindar
Arellano	Arellano	arellanoar
Ayegui <> Aiegi	Aiegi	aiegiar
Dicastillo	Deikaztelu	deikazteluar
Morentin	Morentin	morentindar
Oteiza	Oteitza	oteitzar
Villatuerta	Villatuerta	villatuertar

Lana

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Lana	Lana	lanar

Los Arcosko Bostiriak (-ak)¹⁸¹

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Armañanzas	Armañanzas	armañantzastar
El Busto	El Busto	elbustoar
Los Arcos	Los Arcos	losarcostar
Sansol	Santsol	santsoldar
Torres del Río	Torres del Río	torrestar

Mañeruibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Artazu	Artazu	artazuar
Cirauqui <> Zirauki	Zirauki	ziraukiar
Guirguillano	Girgillao	girgillaotar
Mañeru	Mañeru	mañeruar

Vianaldea (-a)¹⁸²

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aras	Aras	arastar
Bargota	Bargota	bargotar
Viana	Viana	vianar

¹⁸¹ Deklinatzean, gogoan izan *Bostiriak* izenaren oin-oharra.

¹⁸² Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

4. Tuterako merindadea

Udal solteak

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ablitas	Ablitas	ablitastar
Arguedas	Arguedas	arguedastar
Barillas	Barillas	barillastar
Buñuel	Buñuel	buñueldar
Cabanillas	Cabanillas	cabanillastar
Cadreita	Cadreita	cadreitar
Carcastillo	Zarrakaztelu	zarrakazteluar
Cascante	Cascante	cascantear
Castejón	Castejón	castejondar
Cintruénigo	Cintruénigo	cintruenigoar
Corella	Corella	corellar
Cortes	Cortes	cortestar
Fitero	Fitero	fiteroar
Fontellas	Fontellas	fontellastar
Fustiñana	Fustiñana	fustiñanar
Mélida	Mélida	melidar
Monteagudo	Monteagudo	monteagudoar
Murchante	Murchante	murchantear
Ribaforada	Ribaforada	ribaforadar
Tudela	Tutera	tuterar
Tulebras	Tulebras	tulebrastar
Valtierra	Valtierra	valtierrar
Villafranca	Alesbes	alesbestar

5. Zangozako merindadea

Udal solteak

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Auritz / Burguete	Auritz	auriztar
Luzaide / Valcarlos	Luzaide	luzaidar
Orreaga / Roncesvalles	Orreaga	orreagatar

Aezkoa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Abaurregaina / Abaurrea Alta	Abaurregaina (-a)	abaurrear
Abaurrepea / Abaurrea Baja	Abaurrepea (-a)	abaurrepetar
Aria	Aria	ariatar
Aribe	Aribe	aribear
Garaioa	Garaioa	garaiotar
Garralda	Garralda	garraldar
Hiriberri / Villanueva de Aezkoa	Hiriberri	hiriberriar
Orbaitzeta	Orbaitzeta	orbaitetar
Orbara	Orbara	orbaratar

Aranguren

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aranguren	Aranguren	arangurendar

Artzibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Oroz-Betelu <> Orotz-Betelu	Orotz-Betelu	oroztar
Valle de Arce <> Artzibar	Artzibar	artzibartar

Eguesibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Burlada <> Burlata	Burlata	burlatar
Egüés	Eguesibar	eguesibartar
Huarte <> Uharte	Uharte	uhartear

Elortzibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Noáin (Valle de Elorz) <> Noain (Elortzibar)	Noain Elortzibar	noaindar, elortzibartar
Tiebas - Muruarte de Reta	Tebas - Muru Artederreta	tebastar, muruarterretar

Erroibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Erroibar / Valle de Erro	Erroibar	erroibartar

Erromantzatua (-a)¹⁸³

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Romanzado	Erromantzatua (-a)	erromantzatuar

Erronkaribar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Burgui <> Burgi	Burgi	burgiar
Garde	Garde	gardar
Isaba <> Izaba	Izaba	izabar
Roncal <> Erronkari	Erronkari	erronkariar
Urzainqui <> Urzainki	Urzainki	urzainkiar
Uztárroz <> Uztarroze	Uztarroze	uztarroztar
Vidángoz <> Bidankoze	Bidankoze	bidankoztar

Esteribar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Esteribar	Esteribar	esteribartar

¹⁸³ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

Ibargoiti

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ibargoiti	Ibargoiti	ibargoitiar
Monreal <> Elo	Elo	eloar

Itzagaondoa (-a)¹⁸⁴

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Izagaondoa	Itzagaondoa (-a)	itzagaondoar

Lizoainibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Lizoáin-Arriasoiti <> Lizoain-Arriasoiti	Lizoainibar-Arriasoiti	lizoainibartar, arriasoitiar
Urroz-Villa	Urrotz	urrotzar

Longida

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aoiz <> Agoitz	Agoitz	agoiztar, agoizko
Lónguida <> Longida	Longida	longidar

Nabaskoze almiradioa (-a)¹⁸⁵

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Castillo-Nuevo	Gazteluberri	gazteluberriar
Navascués <> Nabaskoze	Nabaskoze	nabaskoztar

¹⁸⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

¹⁸⁵ Gaztelaniazko *Almiradío de Navascués* izendapenaren euskal ordaina. Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

Oibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aibar <> Oibar	Oibar	oibartar
Cáseda	Kaseda	kasedar
Eslava	Eslaba	eslabar
Ezprogui	Ezporogi	ezporogiar
Gallipienzo <> Galipentzu	Galipentzu	galipentzutar
Leache	Leatxe	leatxear
Lerga	Lerga	lergar
Sada	Zare	zarear, zareko

Untzitibar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Unciti	Untzitibar	untzitibartar

Urraul ibarrak¹⁸⁶

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Urraúl Alto	Urraulgoiti	urraulgoitiar
Urraúl Bajo	Urraulbeiti	urraulbeitiar

Zangozeria (-a)¹⁸⁷

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Javier	Xabier	xabiartar
Liédena	Ledeá	ledeatar
Lumbier	Irunberri	irunberriar
Petilla de Aragón	Petilla Aragoi	petillar
Sangüesa <> Zangoza	Zangoza	zangozar
Yesa	Esa	esar

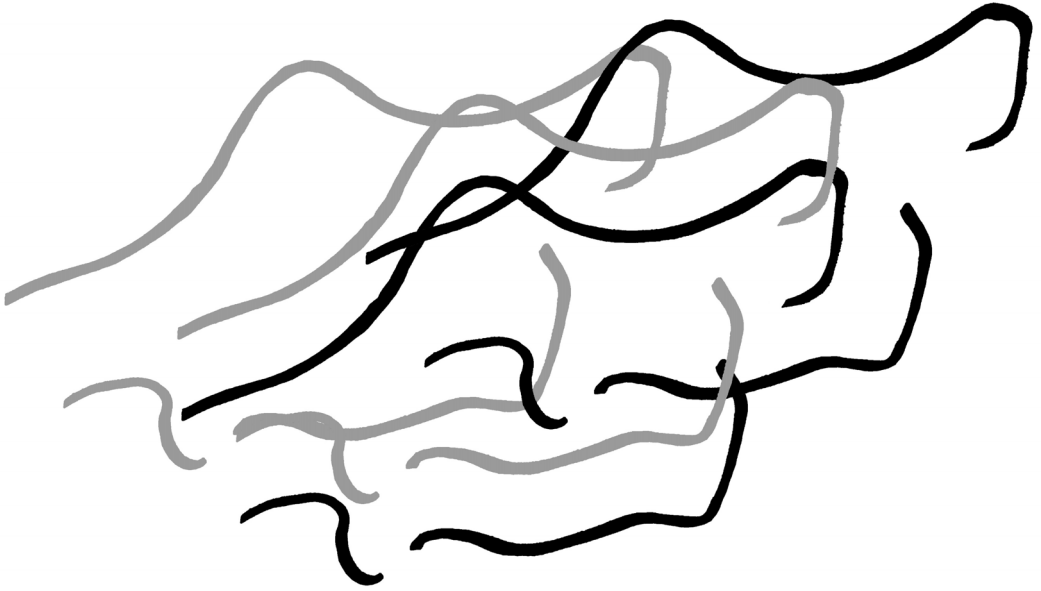
¹⁸⁶ Deklinatzean, gogoan izan *Ameskoa ibarrak* izenaren oin-oharra.

¹⁸⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Aranatzaldea* izenaren oin-oharra.

Zaraitzu

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Esparza de Salazar <> Espartza Zaraitzu	Espartza	espartzar
Ezcároz <> Ezkaroze	Ezkaroze	ezkaroztar
Gallués <> Galoze	Galoze	galoztar
Güesa <> Gorza	Gorza	gorztar
Izalzu <> Itzaltzu	Itzaltzu	itzaltzuar
Jaurrieta	Jaurrieta	jaurrietar
Ochagavía <> Otsagabia	Otsagabia (-a)	otsagabiar
Oronz <> Orontze	Orontze	oronztar
Sarriés <> Sartze	Sartze	sarztar

2.5. Lapurdi

2.5.1. Sarrera

1979ko izendegiarekin erkatuz gero, ageri diren desberdintasunak hiru azpiatal hauetan sailkatzen ahal dira:

1) Gehitu den bitasuna

Aurreko izendegian ageri ez zen *Biarritz*, *Miarritze* bitasuna sartu da, hain zuzen ere, Lapurdiko hiri horretako udalak eskatuta, Euskaltzaindiak 1994an hala onartu baitzuen.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Biarritz	Miarritze	Biarritz, Miarritze

2) Ikerketa berrien ondorioz zehaztutako herritarren izenak

Izen ofiziala	Euskal izena	1979ko herritar izena	Herritar izena
Bayonne	Baiona	baiones	baiones, baionar
Biarritz	Biarritz, Miarritze	miarritzar	biarritzar, miarritzar

3) Araugintza berriari egokitu behar izan diren herri izenak

Goiago aipatu bezala, Euskaltzaindiak azken urte hauetan beste zenbait arau eta gomendio eman ditu. Horien artean, 141. araua dugu, *Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoaren erabilera*, hartutako zenbait erabakitan ondorioak izan dituena. Bertan zehazten da herri izenetan ageri diren zeinu grafikoak nola erabili behar diren eta zein hurrenkera aplikatu behar den izen ofizialari eskualdearena edo bestelakoren bat gehitu behar zaionean. Arau berri honen arabera, 1979ko izendegian ageri ziren parentesiak kendu egin dira eta behar den kasuetan herri izenari gehitu behar zaion osagarria atzean jartzea proposatzen da. Esaterako, *Getaria Lapurdi* erabiliko da Lapurdiko herri hau Gipuzkoakotik bereizi behar denean.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Guéthary	(Lapurdi-)Getaria	Getaria Lapurdi
Jatxou	(Lapurdi-)Jatsu	Jatsu Lapurdi

Aipaturiko arauan ezarritakoarekin bat etorritz, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat duenean zehar marra (/) erabili behar da. Ez, ordea, aukeran euskaraz bi izen dituenean.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Biarritz	Miarritze	Biarritz, Miarritze ¹

¹ Araua plazaratu zenean, zehar marraz (/) bereizturik ageri ziren bi aukerak. 141. arauan, ordea, zeinu grafiko horren erabilera beste kasu batzuetarako erabaki zen. Hortaz, zehar marra ordez koma jarri da hautazko bi izen hauek bereizteko.

2.5.2. Euskal izenaren arabera

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Ahetze	Ahetze	ahetzar	Lapurdi erdialdea
Ahurti	Urt	ahurtiar	Lapurdi ekialdea
Ainhoa	Ainhoa	ainhoar	Lapurdi garaia
Angelu	Anglet	angeluar	Baiona-Angelu-Biarritz
Arbona	Arbonne	arbonar	Lapurdi erdialdea
Arrangoitze	Arcangues	arrangoiztar	Lapurdi erdialdea
Azkaine	Ascain	azkaindar	Lapurdi itsasegia
Baiona	Bayonne	baiones, baionar	Baiona-Angelu-Biarritz
Bardoze	Bardos	bardoztar	Lapurdi ekialdea
Basusarri	Bassussarry	basusartar	Lapurdi erdialdea
Beskoitze	Brisous	beskoiztar	Lapurdi ekialdea
Biarritz, Miarritze ²	Biarriz	biarriztar, miarriztar	Baiona-Angelu-Biarritz
Bidarte	Bidart	bidartar	Lapurdi itsasegia
Biriatu	Biriatou	biriatuar	Lapurdi itsasegia
Bokale	Boucau	bokales	Baiona-Angelu-Biarritz
Donibane Lohizune	Saint-Jean-de-Luz	donibandar	Lapurdi itsasegia
Ezpeleta	Espelette	ezpeletar	Lapurdi garaia
Getaria ³	Guéthary	getariar	Lapurdi itsasegia
Gixune	Guiche	gixundar	Lapurdi ekialdea
Haltsu	Halsou	haltsuar	Lapurdi erdialdea
Hazparne	Hasparren	hazpandar	Lapurdi ekialdea
Hendaia	Hendaye	hendaier	Lapurdi itsasegia
Hiriburu	Saint-Pierre-d'Irube	hiriburutar	Lapurdi beherea
Itsasu	Itxassou	itsasuar	Lapurdi garaia
Jatsu ⁴	Jatxou	jatsuar	Lapurdi erdialdea
Kanbo	Cambo-les-Bains	kanboar	Lapurdi garaia
Larresoro	Larressore	larresoroar	Lapurdi erdialdea

² Lapurdiko izendegiaren araua plazaratu zenean, zehar marraz (/) bereizturik ageri ziren bi aukerak. 141. arauan, ordea, zeinu grafiko horren erabilera beste kasu batzuetarako erabaki zen. Hortaz, zehar marra ordezkoma jarri da hautazko bi izen hauek bereizteko.

³ Gipuzkoan dagoen *Getaria* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Getaria Lapurdi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Getaria Lapurdiko eliza berritu dute*.

⁴ Nafarroa Beherean dagoen *Jatsu* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Jatsu Lapurdi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Jatsu Lapurdiko eliza berritu dute*.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Lehuntze	Lahonce	lehunztar	Lapurdi beherea
Lekorne	Mendionde	lekondar	Lapurdi ekialdea
Lekuine	Bonloc	lekuindar	Lapurdi ekialdea
Luhuso	Louhossoa	luhusoar	Lapurdi garaia
Makea	Macaye	makear	Lapurdi ekialdea
Milafranga	Villefranke	milafrangar	Lapurdi beherea
Mugerre	Mouguerre	mugertar	Lapurdi beherea
Sara	Sare	saratar	Lapurdi garaia
Senpere	Saint-Pée-Sur-Nivelle	senpertar	Lapurdi erdialdea
Urketa	Urcuit	urketar	Lapurdi beherea
Urruña	Urrugne	urruñar	Lapurdi itsasegia
Uztaritze	Ustaritz	uztariztar	Lapurdi erdialdea
Ziburu	Ciboure	ziburutar	Lapurdi itsasegia
Zuraide	Souraïde	zuraidar	Lapurdi garaia

2.5.3. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Ahetze	Ahetze	aheztar	Lapurdi erdialdea
Ainhoa	Ainhoa	ainhoar	Lapurdi garaia
Anglet	Angelu	angeluar	Baiona-Angelu-Biarritz
Arbonne	Arbona	arbonar	Lapurdi erdialdea
Arcangues	Arrangoitze	arrangoiztar	Lapurdi erdialdea
Ascain	Azkaine	azkaindar	Lapurdi itsasegia
Bardos	Bardoze	bardoztar	Lapurdi ekialdea
Bassussarry	Basusarri	basusartar	Lapurdi erdialdea
Bayonne	Baiona	baiones, baionar	Baiona-Angelu-Biarritz
Biarritz	Biarritz, Miarritze ⁵	biarritzar, miarritzar	Baiona-Angelu-Biarritz
Bidart	Bidarte	bidartar	Lapurdi itsasegia
Biriatou	Biriatu	biriatuar	Lapurdi itsasegia
Bonloc	Lekuine	lekuindar	Lapurdi ekialdea
Boucau	Bokale	bokales	Baiona-Angelu-Biarritz
Brisous	Beskoitze	beskoiztar	Lapurdi ekialdea
Cambo-les-Bains	Kanbo	kanboar	Lapurdi garaia
Ciboure	Ziburu	ziburutar	Lapurdi itsasegia
Espelette	Ezpeleta	ezpeletar	Lapurdi garaia
Guéthary	Getaria ⁶	getariar	Lapurdi itsasegia
Guiche	Gixune	gixundar	Lapurdi ekialdea
Halsou	Haltsu	haltsuar	Lapurdi erdialdea
Hasparren	Hazparne	hazpandar	Lapurdi ekialdea
Hendaye	Hendaia	hendaia	Lapurdi itsasegia
Itxassou	Itsasu	itsasuar	Lapurdi garaia
Jatxou	Jatsu ⁷	jatsuar	Lapurdi erdialdea
Lahonce	Lehuntze	lehunztar	Lapurdi beherea
Larressore	Larresoro	larresoroar	Lapurdi erdialdea

⁵ Lapurdiko izendegiaren araua plazaratu zenean, zehar marraz (/) bereizturik ageri ziren bi aukerak. 141. arauan, ordea, zeinu grafiko horren erabilera beste kasu batzuetarako erabaki zen. Hortaz, zehar marra ordezkoma jarri da hautazko bi izen hauek bereizteko.

⁶ Gipuzkoan dagoen *Getaria* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Getaria Lapurdi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Getaria Lapurdiko eliza berritu dute*.

⁷ Nafarroa Beherean dagoen *Jatsu* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Jatsu Lapurdi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Jatsu Lapurdiko eliza berritu dute*.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Louhossoa	Luhuso	luhusoar	Lapurdi garaia
Macaye	Makea	makear	Lapurdi ekialdea
Mendionde	Lekorne	lekondar	Lapurdi ekialdea
Mouguerre	Mugerre	mugertar	Lapurdi beherea
Saint-Jean-de-Luz	Donibane Lohizune	donibandar	Lapurdi itsasegia
Saint-Pée-Sur-Nivelle	Senpere	senpertar	Lapurdi erdialdea
Saint-Pierre-d'Irube	Hiriburu	hiriburutar	Lapurdi beherea
Sare	Sara	saratar	Lapurdi garaia
Souraïde	Zuraide	zuraidar	Lapurdi garaia
Urcuit	Urketa	urketar	Lapurdi beherea
Urrugne	Urruña	urruñar	Lapurdi itsasegia
Urt	Ahurti	ahurtiar	Lapurdi ekialdea
Ustaritz	Uztaritze	uztariztar	Lapurdi erdialdea
Villefranque	Milafranga	milafrangar	Lapurdi beherea

2.5.4. Eskualdeka banatuak

Baiona, Angelu eta Biarritzeko kantonamenduak

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Anglet	Angelu	angeluar
Bayonne	Baiona	baiones, baionar
Biarritz	Biarritz, Miarritze	biarritzar, miarritzar
Boucau	Bokale	bokales

Lapurdi beherea (-a)⁸**Hiriburuko kantonamendua**

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Lahonce	Lehuntze	lehuntzar
Mouguerre	Mugerre	mugertar
Saint-Pierre-d'Irube	Hiriburu	hiriburutar
Urcuit	Urketa	urketar
Villefranque	Milafranga	milafrangar

Lapurdi ekialdea (-a)⁹**Hazparne, Bastida eta Bidaxuneko kantonamendua**

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Bardos	Bardoze	bardoztar
Bonloc	Lekuine	lekuindar
Brisous	Beskoitze	beskoiztar
Guiche	Gixune	gixundar
Hasparren	Hazparne	hazpandar
Macaye	Makea	makear
Mendionde	Lekorne	lekondar
Urt	Ahurti	ahurtiar

⁸ *Lapurdi beherea* izenaren amaierako *-a* artikulua da eta deklinatzean honela egin behar da: *Lapurdi beherea, Lapurdi beherearekin, Lapurdi beheeran...*, baina *Lapurdi behereko, Lapurdi beheretik, Lapurdi beherera...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Lapurdi behere maitea, Lapurdi behere osoan, gure Lapurdi behere hau...*

⁹ Deklinatzean, gogoan izan *Lapurdi beherea* izenaren oin-oharra.

Lapurdi erdialdea (-a)¹⁰**Uztaritzeko kantonamendua**

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ahetze	Ahetze	ahetzar
Arbonne	Arbona	arbonar
Arcangues	Arrangoitze	arrangoiztar
Bassussarry	Basusarri	basusartar
Halsou	Haltsu	haltsuar
Jatxou	Jatsu	jatsuar
Larressore	Larresoro	larresoroar
Saint-Pée-Sur-Nivelle	Senpere	senpertar
Ustaritz	Uztaritze	uztariztar

Lapurdi garaia (-a)¹¹**Ezpeletako kantonamendua**

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aïnhoa	Ainhoa	ainhoar
Cambo-les-Bains	Kanbo	kanboar
Espelette	Ezpeleta	ezpeletar
Itxassou	Itsasu	itsasuar
Louhossoa	Luhuso	luhusoar
Sare	Sara	saratar
Souraïde	Zuraide	zuraidar

¹⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Lapurdi beheera* izenaren oin-oharra.

¹¹ id.

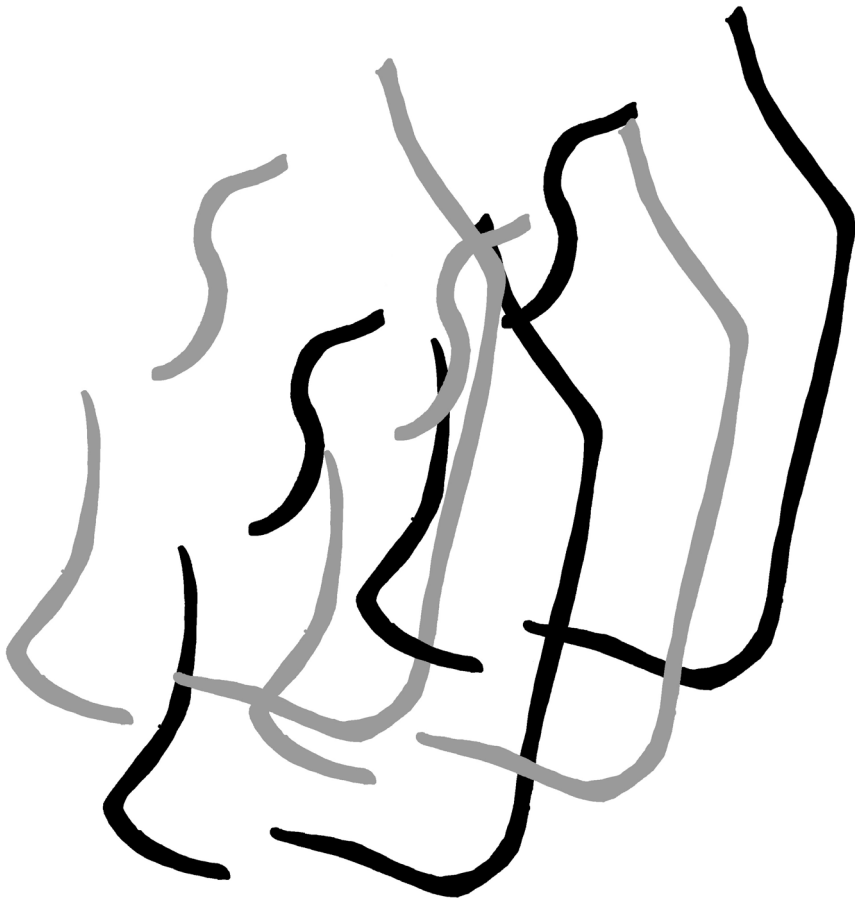

Lapurdi itsasegia (-a)¹²**Donibane Lohizune eta Hendaiaiko kantonamenduak**

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ascain	Azkaine	azkaindar
Bidart	Bidarte	bidartar
Biriatou	Biriatu	biriatar
Ciboure	Ziburu	ziburutar
Guéthary	Getaria	getariar
Hendaye	Hendaia	hendaiar
Saint-Jean-de-Luz	Donibane Lohizune	donibandar
Urrugne	Urruña	urruñar

¹² Deklinatzean, gogoan izan *Lapurdi beherea* izenaren oin-oharra.

2.6. Nafarroa Beherea (-a)¹

¹ *Nafarroa Beherea* izenaren amaierako *-a* artikulua da eta deklinatzean honela egin behar da: *Nafarroa Beherea*, *Nafarroa Beherearekin*, *Nafarroa Beherean*..., baina *Nafarroa Behereko*, *Nafarroa Beheretik*, *Nafarroa Beherera*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Nafarroa Behere maitea*, *Nafarroa Behere osoan*, *gure Nafarroa Behere hau*...

2.6.1. Sarrera

1979ko izendegiarekin erkatuz gero, nabariak dira desberdintasunak. Kontuan izan behar da aurreko izendegi haren oinarri nagusia Louis Dassancek 1966an egindako Ipar Euskal Herriko “Herrien eta herritarren izenak eskuaraz” izan zela². Ikerketa berrien ondorioz, han proposatutako zenbait forma, herri ahoskerak batik bat, alde batera utzi behar izan dira. Desberdintasun horiek lau azpiatal hauetan sailkatzen ahal dira:

1) Kasu berezia

Zuberoa eta Nafarroa Behereko mugan dagoen Pagola herria, 1979an Nafarroa Behereko udal gisa sailkatu zen, *Phagola* idazkerarekin. 1998an Euskaltzaindiak 92 eta 99. arauak onartu zituenean, ordea, Zuberoako herri bezala jartzea erabaki zen eta, ondorioz, 2002an onarturiko Nafarroa Behereko zerrendetan aipatu ez bazen ere, izendegi honetan gehitu da.

2) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak

a) Herri izenak.

Forma laburtuen ordezkari izen osoak hobetsi dira.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Arraute-Charritte	Arruta	Arrueta ³
Ibarolle	Ibarla	Ibarrola
Masparraute	Martxuta	Martxueta

b) Herritar izenak.

Batzuetan amaierako *-ar* eta *-tar* hobetsi dira aurreko izendegian *-iar* eta *-tiar* zeramatenen ordezkari.

Izen ofiziala	Euskal izena	1979ko herritar izena	Herritar izena
Ainhice-Mongelos	Ainhize-Monjlose	ainhiztiar	ainhiztar ⁴
Ascarat	Azkarate	azkaratiar	azkaratear
Bustince-Iriberry	Buztintze-Hiriberri	bustintziar	bustintzear ⁵
Gamarthe	Gamarte	gamartiar	gamartear

² “Herrien eta herritarren izenak eskuaraz”, *Gure Herria*, Baiona, 1966.

³ Udala osatzen duten herrien elkartearen euskal izen osoa *Arrueta-Sarrikota* da. Aldaketa lehenengoari bakarrik dagokio.

⁴ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldatutako herritar izena.

⁵ id.

Izen ofiziala	Euskal izena	1979ko herritar izena	Herritar izena
Labets-Biscay	Labetze-Bizkai	bizkaitiar	bizkaitar ⁶
Uhart-Cize	Uharte Garazi	uhartiar	uhartear

Beste hainbatetan, herri izenetan izandako aldaketen ondorioz, nahitaezko egokitzapenak edota zuzenketak egin behar izan dira.

Izen ofiziala	Euskal izena	1979ko herritar izena	Herritar izena
Ahaxe-Alciette-Bascassan	Ahatsa-Altzieta-Bazkazane	ahastar, artzietar	ahatsar, altzietar ⁷
Amendeuix-Oneix	Amendüze-Unaso	amenduztar	amendüztar ⁸
Amorots-Succos	Amorotze-Zokotze	zokhoztar	zokoztar ⁹
Arhansus	Arhantsusi	arhantsusar	arhantsuiar, arhantsuitar
Arraute-Charritte	Arrueta-Sarrikota	arrutar	arruetar ¹⁰
Beyrie-sur-Joyeuse	Bithiriña	mithiriñdar	bithirindar
Bustince-Iriberry	Buztintze-Hiriberri	iribertar	hiriberritar ¹¹
Garris	Garrüze	garruztar	garrüztar
Ibarolle	Ibarrola	ibarlar	ibarrolar
Isturits	Izturitze	isturiztar	izturiztar
Jaxu	Jatsu	jatsiar	jatsuar
Lecumberry	Lekunberri	lekunbertar	lekunberritar
Luxe-Sumberraute	Lüküze-Altzümarta	lukuztar, altzumartar	lüküztar, altzümartar
Masparraute	Martxueta	martxutar	martxuetar
Mendive	Mendibe	mendibar	mendibetar
Ossés	Otzaize	orzaiztar	ortzaiztar
Saint-Esteben	Donoztiri	donostiriar	donoztiritar
Saint-Jean-Pied-de-Port	Donibane Garazi	doniandar	donibandar, donibanegaraztar

⁶ Udala osatzen duten bi herrietarik bigarrenari dagokio aldatutako herritar izena.

⁷ Udala osatzen duten hiru herrietarik lehen biei dagozkie aldatutako herritar izenak.

⁸ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldatutako herritar izena.

⁹ Udala osatzen duten bi herrietarik bigarrenari dagokio aldatutako herritar izena.

¹⁰ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldatutako herritar izena.

¹¹ Udala osatzen duten bi herrietarik bigarrenari dagokio aldatutako herritar izena.

3) Lekukotasunen arabera zuzendu behar izan direnak

Batzuetan, euskaraz oraindik bizirik dagoen ahoskera hobetsi da.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Saint-Esteben	Donostiri	Donoztiri
Isturits	Isturitze	Izturitze
Beyrie-sur-Joyeuse	Mithiriña	Bithiriña
Ossés	Orzaize	Ortzaize
Bussunarits-Sarrasquette	Sarrasketa	Sarasketa ¹²

Besteetan, Zuberoako izendegian egin den bezalaxe, *ü* bokala errespetatu da hala ahoskatzen duten lurralde horretako mugako herri izenetan.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Amendeuix-Oneix	Amenduze	Amendüze ¹³
Garris	Garruze	Garrüze
Luxe-Sumberraute	Lukuze, Altzumarta	Lüküze, Altzümarta

Hasperenketa ere aintzat hartu da egiten den herri izenetan.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Bustince-Iriberry	Iriberry	Hiriberri ¹⁴

4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak

Gorago aipatu bezala, Euskaltzaindiak azken urte hauetan beste zenbait arau eta gomendio eman ditu. Horien artean, 141. araua dugu *Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoen erabilera*, hartutako zenbait erabakitan ondorioak izan dituena. Bertan zehazten da herri izenetan ageri diren zeinu grafikoak nola erabili behar diren eta zein hurrenkera aplikatu behar den izen ofizialari eskualdearena edo bestelakoren bat gehitu behar zaionean. Arau berri honen arabera:

¹² Udala osatzen duten bi herrietarik bigarrenari dagokio aldaketa.

¹³ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

¹⁴ Udala osatzen duten bi herrietarik bigarrenari dagokio aldaketa.

1979ko izendegian ageri ziren parentesiak kendu egin dira eta behar den kasuetan herri izenari gehitu behar zaion osagarria atzean jartzea proposatu da.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Jaxu	(Garazi-)Jatsu	Jatsu Garazi
Labastide-Clairence	(Nafarroa Beherea -) Bastida	Bastida Arberoa
Lecumberry	(Garazi-)Lekunberri	Lekunberri Garazi

Marra (-) herri batek baino gehiagok elkarte administratibo bat osatzen dutenean soilik erabiliko da. Hortaz, hiru egokitzapen egin behar izan dira.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Arraute-Charritte	Sarrikota-Amikuze	Sarrikota Amikuze ¹⁵
Saint-Jean-Pied-de-Port	Donibane-Garazi	Donibane Garazi
Uhart-Cize	Uharte-Garazi	Uharte Garazi

Azkenik, *Uhartehiri* hobetsi da, lehengo *Uharte-hiri* formaren ordeaz, -hiri hori ez dagokiolako ez ibarrari ez eskualdeari, ez eta elkarte administratibo bati ere.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Uhart-Mixe	Uharte-hiri	Uhartehiri

¹⁵ Udala osatzen duten bi herrietatik bigarrenari dagokio aldaketa.

2.6.2. Euskal izenaren arabera

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Ahatsa-Altzieta-Bazkazane	Ahaxe-Alciette-Bascassan	ahatsar, altzietar, bazkazandar	Garazi
Aiherra	Ayherre	aihertar	Arberoa
Ainhize-Monjolose	Ainhice-Mongelos	ainhiztar, monjolar	Garazi
Aintzila	Aincille	aintzildar	Garazi
Aiziritze	Aïcirits	aiziriztar	Amikuze
Akamarre	Came	akamartar	Agaramont
Aldude	Les Aldudes	aldudar	Baigorri-Ortzaize
Amendüze-Unaso	Amendeux-Oneix	amendüztar, unastar	Amikuze
Amorotze-Zokotze	Amorots-Succos	amoroztar, zokoztar	Amikuze
Anhauze	Anhaux	anhauztar	Baigorri-Ortzaize
Arberatze-Zilhekoa	Arbérats-Sillègue	arberaztar, zilhekoar	Amikuze
Arboti-Zohota	Arbouet-Sussaute	arbotiar, zohotar	Amikuze
Arhantsusi	Arhansus	arhantsusiar, arhantsusitar	Oztibarre
Armendaritze	Armendarits	armendariztar	Arberoa
Arnegi	Arnéguy	arnegitar	Garazi
Arrosa	Saint-Martin-d'Arrossa	arrosatar	Baigorri-Ortzaize
Arrueta-Sarrikota ¹⁶	Arraute-Charritte	arruetar, sarrikotar	Amikuze
Azkarate	Ascarat	azkaratear	Baigorri-Ortzaize
Baigorri	Saint-Étienne-de-Baïgorry	baigorriar	Baigorri-Ortzaize
Banka	Banca	bankar	Baigorri-Ortzaize
Bastida ¹⁷	Labastide-Clairence	bastidar	Arberoa
Behaskane-Laphizketa	Béhasque-Lapiste	behaskandar, laphizketar	Amikuze
Behauze	Béguios	behauztar	Amikuze
Behorlegi	Béhorléguy	behorlegitar	Garazi
Bidarrai	Bidarray	bidarraitar	Baigorri-Ortzaize
Bidaxune	Bidache	bidaxundar	Agaramont
Bithiriña	Beyrie-sur-Joyeuse	bithirindar	Amikuze
Bunuze	Bunus	bunuztar	Oztibarre
Burgue-Erreiti	Bergouey-Viellenave	burguetar, erreitiar	Agaramont

¹⁶ Izen hau Zuberoan dauden *Sarrikota* izeneko beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Sarrikota Amikuze*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Sarrikota Amikuzeko eliza berritu dute*.

¹⁷ Izen hau Euskal Herrian dagoen beste *Bastida*-tik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Bastida Arberoa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Bastida Arberoako eliza berritu dute*.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Buztintze-Hiriberri	Bustince-Iriberry	buztintzear, hiriberritar	Garazi
Donaixti-Ibarre	Saint-Just-Ibarre	donaixtiar, ibartar	Oztibarre
Donamartiri	Saint-Martin-d'Arbéroue	donamartiritar	Arberoa
Donapaleu	Saint-Palais	donapaleutar	Amikuze
Donazaharre	Saint-Jean-le-Vieux	donazahartar	Garazi
Donibane Garazi	Saint-Jean-Pied-de-Port	donibandar ¹⁸	Garazi
Donoztiri	Saint-Esteben	donoztiritar	Arberoa
Duzunaritze-Sarasketa	Bussunarits-Sarrasquette	duzunariztar, sarasketar	Garazi
Eiheralarre	Saint-Michel	eiheralartar	Garazi
Erango	Arancou	erangoar	Agaramont
Ezterenzubi	Estérençuby	ezterenzubitar	Garazi
Gabadi	Gabat	gabadiar	Amikuze
Gamarte	Gamarthe	gamartear	Garazi
Gamue-Zohazti	Camou-Mixe-Suhast	gamuar, zohaztiar	Amikuze
Garrüze	Garris	garrüztar	Amikuze
Heleta	Hélette	heletar	Arberoa
Hozta	Hosta	hoztar	Oztibarre
Ibarrola	Ibarolle	ibarrolar	Oztibarre
Iholdi	Iholdy	iholdiar	Arberoa
Ilharre	Ilharre	ilhartar	Amikuze
Irisarri	Irissarry	irisartar	Arberoa
Irulegi	Irouléguay	irulegitar	Baigorri-Ortzaize
Izpura	Ispoure	izpurar	Garazi
Izturitze	Isturits	izturiztar	Arberoa
Izura-Azme	Ostabat-Asme	izuratar, azmetar	Oztibarre
Jatsu ¹⁹	Jaxu	jatsuar	Garazi
Jutsi	Juxue	jutsiar	Oztibarre
Labetze-Bizkai	Labets-Biscay	labetzar, bizkaitar	Amikuze
Lakarra	Lacarre	lakartar	Garazi
Landibarre	Lantabat	landibartar	Oztibarre
Larribarre-Sorhapürü	Larribar-Sorhapuru	larribartar, sorhapürtar	Amikuze
Larزابale-Arroze-Zibitze	Larceveau-Arros-Cibits	larzabaldar, arroztar, zibiztar	Oztibarre

¹⁸ Donibane Garazikoak beste donibandarrangandik bereizteko *donibanegaraztar* erabil daiteke.

¹⁹ Lapurdin dagoen *Jatsu* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Jatsu Garazi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Jatsu Garaziko eliza berritu dute*.

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Lasa	Lasse	lasar	Baigorri-Ortzaize
Lekunberri ²⁰	Lecumberry	lekunberritar	Garazi
Lüküze-Altzümarta	Luxe-Sumberraute	lüküztar, altzümartar	Amikuze
Martxueta	Masparraute	martxuetar	Amikuze
Mehaine	Méharin	mehaindar	Arberoa
Mendibe	Mendive	mendibetar	Garazi
Oragarre	Orègue	oragartar	Amikuze
Ortzaize	Ossès	ortzaiztar	Baigorri-Ortzaize
Ostankoa	Orsanco	ostankoar	Amikuze
Pagola	Pagolle	pagolar	Oztibarre ²¹
Samatze	Sames	samaztar	Agaramont
Suhuskune	Suhescun	suhuskundar	Garazi
Uharte Garazi	Uhart-Cize	uhartear ²²	Garazi
Uhartehiri	Uhart-Mixe	uhartear	Amikuze
Urepele	Urepel	urepeldar	Baigorri-Ortzaize
Zaro	Çaro	zaroar	Garazi

²⁰ Euskal Herrian dagoen *Lekunberri* izeneko beste herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Lekunberri Garazi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lekunberri Garaziko eliza berritu dute*.

²¹ Zuberoko Arbaila Txipian ere sartu ohi da.

²² Uharte Garazikoak beste uhartearrengandik bereizteko *uhartegaraztar* erabil daiteke.

2.6.3. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Ahaxe-Alciette-Bascassan	Ahatsa-Altzieta-Bazkazane	ahatsar, altzietar, bazkazandar	Garazi
Aïcirits	Aiziritze	aiziritzar	Amikuze
Aincille	Aintzila	aintzildar	Garazi
Ainhice-Mongelos	Ainhize-Monjolose	ainhiztar, monjolistar	Garazi
Amendeuix-Oneix	Amendüze-Unaso	amendüztar, unastar	Amikuze
Amorots-Succos	Amorotze-Zokotze	amoroztar, zokoztar	Amikuze
Anhauz	Anhauze	anhauztar	Baigorri-Ortzaize
Arancou	Erango	erangoar	Agaramont
Arbérats-Sillègue	Arberatze-Zilhekoa	arberaztar, zilhekoar	Amikuze
Arbouet-Sussaute	Arboti-Zohota	arbotiar, zohotar	Amikuze
Arhansus	Arhantsusi	arhantsusiar, arhantsusitar	Oztibarre
Armendarits	Armendaritze	armendariztar	Arberoa
Arnéguy	Arnegi	arnegitar	Garazi
Arraute-Charritte	Arrueta-Sarrikota ²³	arruetar, sarrikotar	Amikuze
Ascarat	Azkarate	azkaratear	Baigorri-Ortzaize
Ayherre	Aiherra	aihertar	Arberoa
Banca	Banka	bankar	Baigorri-Ortzaize
Béguios	Behauze	behauztar	Amikuze
Béhasque-Lapiste	Behaskane-Laphizketa	behaskandar, laphizketar	Amikuze
Béhorléguy	Behorlegi	behorlegitar	Garazi
Bergouey-Viellenave	Burgue-Erreiti	burguetar, erreitiar	Agaramont
Beyrie-sur-Joyeuse	Bithiriña	bithirindar	Amikuze
Bidache	Bidaxune	bidaxundar	Agaramont
Bidarray	Bidarrai	bidarraitar	Baigorri-Ortzaize
Bunus	Bunuze	bunuztar	Oztibarre
Bussunarits-Sarrasquette	Duzunaritze-Sarasketa	duzunariztar, sarasketar	Garazi
Bustince-Iriberry	Buztintze-Hiriberry	buztintzear, hiriberritar	Garazi
Came	Akamarre	akamartar	Agaramont
Camou-Mixe-Suhast	Gamue-Zohazti	gamuar, zohaztiar	Amikuze
Çaro	Zaro	zaroar	Garazi
Estérençuby	Ezterenzubi	ezterenzubitar	Garazi

²³ Izen hau Zuberoan dauden *Sarrikota* izeneko beste herrietatik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Sarrikota Amikuze*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Sarrikota Amikuzeko eliza berritu dute*.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Gabat	Gabadi	gabadiar	Amikuze
Gamarthe	Gamarte	gamartear	Garazi
Garris	Garrüze	garrüztar	Amikuze
Hélette	Heleta	heletar	Arberoa
Hosta	Hozta	hoztar	Oztibarre
Ibarolle	Ibarrola	ibarrolar	Oztibarre
Iholdy	Iholdi	iholdiar	Arberoa
Ilharre	Ilharre	ilhartar	Amikuze
Irissarry	Irisarri	irisartar	Arberoa
Iroulégy	Irulegi	irulegitar	Baigorri-Ortzaize
Ispoure	Izpura	izpurar	Garazi
Isturits	Izturitze	izturiztar	Arberoa
Jaxu	Jatsu ²⁴	jatsuar	Garazi
Juxue	Jutsi	jutsiar	Oztibarre
Labastide-Clairence	Bastida ²⁵	bastidar	Arberoa
Labets-Biscay	Labetze-Bizkai	labetzar, bizkaitar	Amikuze
Lacarre	Lakarra	lakartar	Garazi
Lantabat	Landibarre	landibartar	Oztibarre
Larceveau-Arros-Cibits	Larزابale-Arroze-Zibitze	larzabaldar, arrotzar, zibiztar	Oztibarre
Larribar-Sorhapuru	Larribarre-Sorhapürü	larribartar, sorhapürtar	Amikuze
Lasse	Lasa	lasar	Baigorri-Ortzaize
Lecumberry	Lekunberri ²⁶	lekunberritar	Garazi
Les Aldudes	Aldude	aldudar	Baigorri-Ortzaize
Luxe-Sumberraute	Lüküze-Altzümarta	lüküztar, altzümartar	Amikuze
Masparraute	Martxueta	martxuetar	Amikuze
Méharin	Mehaine	mehaindar	Arberoa
Mendive	Mendibe	mendibetar	Garazi
Orègue	Oragarre	oragartar	Amikuze

²⁴ Lapurdin dagoen *Jatsu* izeneko herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Jatsu Garazi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Jatsu Garaziko eliza berritu dute*.

²⁵ Izen hau Euskal Herrian dagoen beste *Bastida*-tik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Bastida Arberoa*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Bastida Arberoako eliza berritu dute*.

²⁶ Euskal Herrian dagoen *Lekunberri* izeneko beste herritik bereizi behar denean, honela erabiliko da:

- Izenburu gisa: *Lekunberri Garazi*.

- Testuetan, deklinaturik eman behar denean: *Lekunberri Garaziko eliza berritu dute*.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Orsanco	Ostankoa	ostankoar	Amikuze
Ossès	Ortzaize	ortzaiztar	Baigorri-Ortzaize
Ostabat-Asme	Izura-Azme	izuratar, azmetar	Oztibarre
Pagolle	Pagola	pagolar	Oztibarre ²⁷
Saint-Esteben	Donoztiri	donoztiritar	Arberoa
Saint-Étienne-de-Baïgorry	Baigorri	baigorriar	Baigorri-Ortzaize
Saint-Jean-le-Vieux	Donazaharre	donazahartar	Garazi
Saint-Jean-Pied-de-Port	Donibane Garazi	donibandar ²⁸	Garazi
Saint-Just-Ibarre	Donaixti-Ibarre	donaixtiar, ibartar	Oztibarre
Saint-Martin-d'Arbéroue	Donamartiri	donamartiritar	Arberoa
Saint-Martin-d'Arrossa	Arrosa	arrosatar	Baigorri-Ortzaize
Saint-Michel	Eihalarre	eiheralartar	Garazi
Saint-Palais	Donapaleu	donapaleutar	Amikuze
Sames	Samatze	samaztar	Agaramont
Suhescun	Suhuskune	suhuskundar	Garazi
Uhart-Cize	Uharte Garazi	uhartear ²⁹	Garazi
Uhart-Mixe	Uhartehiri	uhartear	Amikuze
Urepel	Urepele	urepeldar	Baigorri-Ortzaize

²⁷ Zuberoako Arbaila Txipikotzat ere hartu ohi da.

²⁸ Donibane Garazikoak beste donibandarrangandik bereizteko *donibanegaraztar* erabil daiteke.

²⁹ Uharte Garazikoak beste uhartearrangandik bereizteko *uhartegaraztar* erabil daiteke.

2.6.4. Eskualdeka banatuak:

Agaramont

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arancou	Erango	erangoar
Bergouey-Viellenave	Burgue-Erreiti	burguetar, erreitiar
Bidache	Bidaxune	bidaxundar
Came	Akamarre	akamartar
Sames	Samatze	samaztar

Amikuze³⁰

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aïcirits	Aiziritze	aiziriztar
Amendeuix-Oneix	Amendüze-Unaso	amendüztar, unastar
Amorots-Succos	Amorotze-Zokotze	amoroztar, zokoztar
Arbérats-Sillègue	Arberatze-Zilhekoa	arberaztar, zilhekoar
Arbouet-Sussaute	Arboti-Zohota	arbotiar, zohotar
Arraute-Charritte	Arrueta-Sarrikota	arruetar, sarrikotar
Béguios	Behauze	behauztar
Béhasque-Lapiste	Behaskane-Laphizketa	behaskandar, laphizketar
Beyrie-sur-Joyeuse	Bithiriña	bithirindar
Camou-Mixe-Suhast	Gamue-Zohazti	gamuar, zohaztiar
Gabat	Gabadi	gabadiar
Garris	Garrüze	garrüztar
Ilharre	Ilharre	ilhartar
Labets-Biscay	Labetze-Bizkai	labetzar, bizkaitar
Larribar-Sorhapuru	Larribarre-Sorhapürü	larribartar, sorhapürtar
Luxe-Sumberraute	Lüküze-Altzümarta	lüküztar, altzümartar
Masparraute	Martxueta	martxuetar
Orègue	Oragarre	oragartar
Orsanco	Ostankoa	ostankoar
Saint-Palais	Donapaleu	donapaleutar
Uhart-Mixe	Uhartehiri	uhartear

³⁰ Zernahi gisaz, Amiküze erabil daiteke eskualde mailan.

Arberoa

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Armendarits	Armendaritze	armendariztar
Ayherre	Aiherra	aihertar
Hélette	Heleta	heletar
Iholdy	Iholdi	iholdiar
Irissarry	Irisarri	irisartar
Isturits	Izturitze	izturiztar
Labastide-Clairence	Bastida	bastidar
Méharin	Mehaine	mehaindar
Saint-Esteben	Donoztiri	donoztiritar
Saint-Martin-d'Arbéroue	Donamartiri	donamartiritar

Baigorri-Ortzaize

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Anhaux	Anhauze	anhauztar
Ascarat	Azkarate	azkaratear
Banca	Banka	bankar
Bidarray	Bidarrai	bidarritar
Irouléguay	Irulegi	irulegitar
Lasse	Lasa	lasar
Les Aldudes	Aldude	aldudar
Ossès	Ortzaize	ortzaiztar
Saint-Étienne-de-Baïgorry	Baigorri	baigorriar
Saint-Martin-d'Arrossa	Arrosa	arrosatar
Urepel	Urepele	urepeldar

Garazi

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Ahaxe-Alciette-Bascassan	Ahatsa-Altzieta-Bazkazane	ahatsar, altzietar, bazkazandar
Aincille	Aintzila	aintzildar
Ainhice-Mongelos	Ainhize-Monjolose	ainhiztar, monjolostar
Arnéguy	Arnegi	arnegitar
Béhorléguay	Behorlegi	behorlegitar
Bussunarits-Sarrasquette	Duzunaritze-Sarasketa	duzunariztar, sarasketar

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Bustince-Iriberry	Buztintze-Hiriberri	buztintzear, hiriberritar
Çaro	Zaro	zaroar
Estérençuby	Ezterenzubi	ezterenzubitar
Gamarthe	Gamarte	gamartear
Ispoure	Izpura	izpurar
Jaxu	Jatsu	jatsuar
Lacarre	Lakarra	lakartar
Lecumberry	Lekunberri	lekunberritar
Mendive	Mendibe	mendibetar
Saint-Jean-le-Vieux	Donazarre	donazahartar
Saint-Jean-Pied-de-Port	Donibane Garazi	donibandar, donibanegaraztar
Saint-Michel	Eihalarre	eihalartar
Suhescun	Suhuskune	suhuskundar
Uhart-Cize	Uharte Garazi	uhartear

Oztibarre

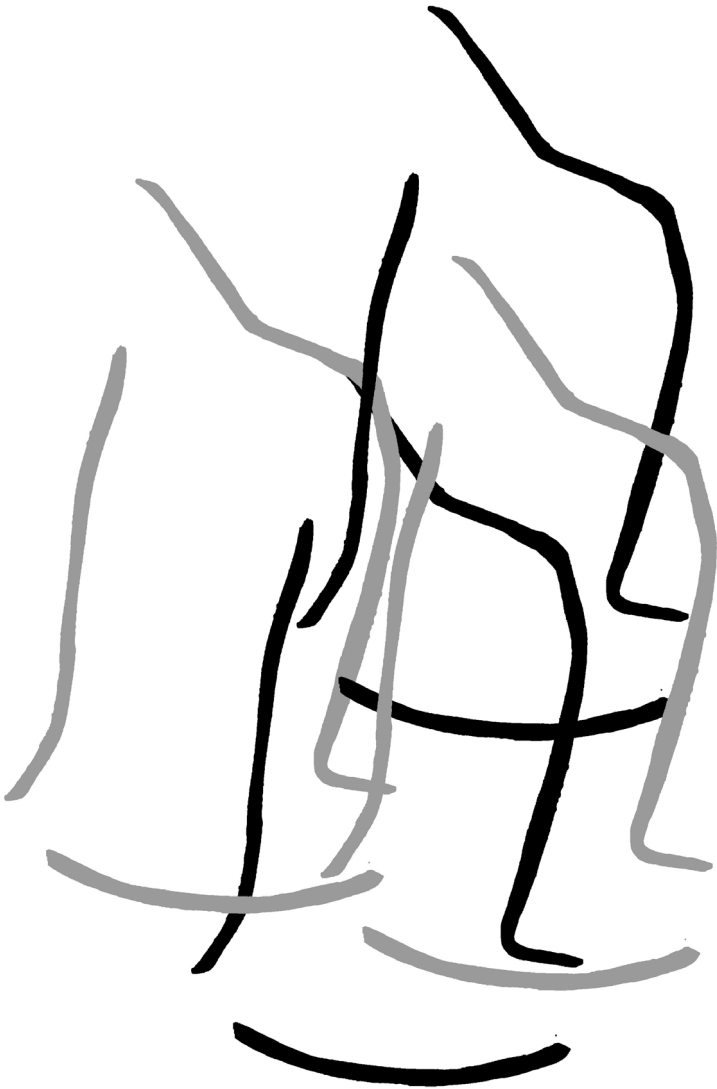
Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Arhansus	Arhantsusi	arhantsusiar, arhantsusitar
Bunus	Bunuze	bunuztar
Hosta	Hozta	hoztar
Ibarolle	Ibarrola	ibarrolar
Juxue	Jutsi	jutsiar
Lantabat	Landibarre	landibartar
Larceveau-Arros-Cibits	Larزابale-Arroze-Zibitze	larzabaldar, arroztar, zibiztar
Ostabat-Asme	Izura-Azme	izuratar, azmetar
Pagolle ³¹	Pagola	pagolar
Saint-Just-Ibarre	Donaixti-Ibarre	donaixtiar, ibartar

³¹ Zuberoko Arbaila Txipikotzat ere hartu ohi da.

2.7. Zuberoa

2.7.1. Sarrera

1979ko izendegiarekin erkatuz gero, nabariak dira desberdintasunak. Nafarroa Behereko udalen izendegian bezalatsu, Zuberoakoan ere zuzenketa franko egin behar izan dira. Aldaketa nagusiak lau azpiatal hauetan sailkatu dira:

1) Bi herriren kasu berezia

Zuberoa eta Nafarroa Behereko mugan dagoen Pagola herria, 1979an Nafarroa Behereko udal gisa sailkatu zen, *Phagola* idazkerarekin. 1998an Euskaltzaindiak 92 eta 99. arauak onartu zituztenean, ordea, Zuberoako herri bezala jartzea ere erabaki zen.

Bai 1979an eta bai oraingo arauan ere, ordea, lurraldez Bearnokoa den Eskiula herria ageri da Zuberoako herrien artean, han oraindik euskarak bizirik dirauelako.

2) Izen zaharren berreskuratzeak

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Sainte-Engrâce	Santa-Grazi	Urdatx, Santa Grazi

3) Ikerketa berrien ondorioz zuzendu diren izenak

Ñ grafema *Urdiñarbe* herri izenean soilik mantendu da. Gainerakoetan, *-aiñ(e)-*, *-añ(e)-*, *-eiñ(e)-* taldeak *-ain(e)-*, *-ein(e)-* bihurtu dira.

Udalaren izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Aïnharp	Aiñharbe	Ainharbe
Alos-Sibas-Abense	Omizegaña	Onizegaine ¹
Berrogain-Laruns	Berrogañe	Berrogaine ²
Espès-Undurein	Ündüreïne	Ündüreine ³
Garindein	Garindañe	Garindaine
Gotein-Libarrenx	Gotañe	Gotaine ⁴
Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	Sarrikota-gaña	Sarrikotagaine ⁵
Larrau	Larrañe	Larraine
Osserain-Rivareyte	Ozeraiñe	Ozaraine ⁶

¹ Udala osatzen duten hiru herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa.

² Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

³ Udala osatzen duten bi herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa.

⁴ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

⁵ Udala osatzen duten hiru herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa.

⁶ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

Aurreko izendegian ageri ziren *-pia* amaierako ahozko gertakariak alde batera utzi eta *-pea* idazkera hobetsi da, azkeneko *-a* artikulua dela adieraziz.

Izen ofiziala	Udalaren 1979ko izena	Euskal izena
Charritte-de-Bas	Sarrikota-pia	Sarrikotapea (-a)
Hôpital-Saint-Blaise (L)	Ospitale-pia	Ospitalepea (-a)
Viodos-Abense-de-Bas	Onizepia	Onizepea (-a) ⁷

Aldiz, Zuberoan hain arrunta den amaierako *-e* paragogikoa erabat errotua dagoen herri izenetan mantendu da: *Arhane, Barkoxe, Bildoze, Domintxaine, Larraine* eta abarretan.

Ikerketa nahiz datu berrien ondorioz, beste zenbait zuzenketa ere egin da izen batzuen idazkeran.

Udalaren izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Alos-Sibas-Abense	Omizegaña	Onizegaine ⁸
Berrogain-Laruns	Lahüntze	Larüntze ⁹
Domezain-Berraute	Domintxine-Berrueta	Domintxaine-Berroeta
Montory	Muntori	Montori
Ürrüstoi-Larrabile	Urrüxtoi	Ürrüstoi ¹⁰

Zuberoako ezaugarri tradizionala den *ü* bokala bizirik dagoenetan mantendu da, hots, *Altzürikü, Arië, Astië, Lariüntze, Lexantzü, Lohitzüine, Sohüta, Sorholüze, Ündüreine, Ürrüstoi* eta *Zühara* herri izenetan. Modu berean jokatu da kontsonante ondoko *h*-arekin: *Ainharbe, Arhane, Atharratze, Atherei, Ithorrotze, Olhaibi, Sorholüze, Zunharre* eta *Zunharreta* izenetan mantendu da, ez ordea, *Mitikile* eta *Pagola* herrienetan.

Udalaren izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Moncayolle-Larroy-Mendibieu	Mithikile	Mitikile ¹¹
Pagolle	Phagola	Pagola ¹²

Aurreko ataletan herri izena zuzendu den gehienetan, herritar izena ere egokitu behar izan da. Beste zenbaitetan, herri izena zuzendu ez bada ere, herritarrena egokitu behar izan da informazio berrien ondorioz.

⁷ Udala osatzen duten bi herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa.

⁸ Udala osatzen duten hiru herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa hau.

⁹ Udala osatzen duten bi herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa hau.

¹⁰ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

¹¹ Udala osatzen duten hiru herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

¹² Esan bezala, Nafarroa Behereko herri bezala ageri zen 1979ko zerrendan.

Udalaren izen ofiziala	Euskal izena	1979ko herritar izena	Herritar izena
Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	Lakarri	lakartar	lakarrar ¹³
Licq-Athérey	Atherei	atheiar	athereiar ¹⁴
Lohitzun-Oyhercq	Lohitzüne	lohitzündar	lohitzüntar ¹⁵
Mauléon-Licharre	Lextarre	lextarrestar	lextarrar ¹⁶
Ossas-Suhare	Zühara	züharatar	zühara ¹⁷
Roquiague	Arrokiaga	arrokiages	arrokiagatar

4) Araugintza berriari egokitu behar izan direnak

Gorago aipatu bezala, Euskaltzaindiak azken urte hauetan beste zenbait arau eta gomendio eman ditu. Horien artean, 141. araua dugu *Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoen erabilera*, hartutako zenbait erabakitan ondorioak izan dituena. Bertan zehazten da herri izenetan ageri diren zeinu grafikoak nola erabili behar diren eta zein hurrenkera aplikatu behar den izen ofizialari eskualdearena edo bestelakoren bat gehitu behar zaionean.

1979ko izendegian ageri ziren parentesiak kendu dira eta behar den kasuetan herri izenari gehitu behar zaion osagarria atzean jartzea proposatu da.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Etcharry	(Zuberoa-)Etxarri	Etxarri Zuberoa, Etxarri Pettarra

141. arauan ezartzen denaren arabera, marra (-) herri batek baino gehiagok elkarte administratibo bat osatzen dutenean soilik erabiliko da. Hala gertatzen da Zuberoako udalerrietarik %60an. Elkarketarik ez denean, ordea, ez da marrarik erabili behar.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Sainte-Engrâce	Santa-Grazi	Santa Grazi

Aipaturiko araua aplikatuz, herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat duenean zehar marra (/) erabili behar da. Ez, ordea, aukeran euskaraz bi izen dituenan.

Izen ofiziala	1979ko izena	Euskal izena
Montory	Muntori = Berorize	Montori, Berorize
Sainte-Engrâce	Santa-Grazi	Urdatx, Santa Grazi

¹³ Udala osatzen duten hiru herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

¹⁴ Udala osatzen duten bi herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa.

¹⁵ Udala osatzen duten bi herrietarik lehenengoari dagokio aldaketa.

¹⁶ Udala osatzen duten bi herrietarik azkenekoari dagokio aldaketa.

¹⁷ id.

2.7.2. Euskal izenaren arabera

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Ainharbe	Aïnharp	ainharbear	Pettarra
Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense	aloztar, ziboztar, oniztar	Ibarresküin
Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharette	altzaiar, altzabehetiar, zunharretar	Ibarresküin
Altzürükü	Aussurucq	altzürükütär	Arbaila Txipia
Arrokiaga	Roquiague	arrokiagatar	Arbaila Handia
Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby	arüetar, ithorrotzar, olhaibitar	Pettarra
Atharratze-Sorholüze	Tardets-Sorholus	atharraztar, sorholüztar	Ibarrezker
Barkoxe	Barcus	barkoxtar	
Berrogaine-Larüntze	Berrogain-Laruns	berrogaintar, larünztar	Pettarra
Bildoze-Onizepea (-a) ¹⁸	Viodos-Abense-de-Bas	bildoztar, oniztar	Pettarra
Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute	domintxaintar, berroetar	Pettarra
Eskiula	Esquiule	eskiulatar	
Etxarri	Etcharry	etxarriar	Pettarra
Etxebarre	Etchebar	etxebartar	Ibarrezker
Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undurein	ezpeiztar, ündüreintar	Pettarra
Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue	gamerear, zihigar	Ibarresküin
Garindaine	Garindein	garindaintar	Arbaila Txipia
Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx	gotaintar, irabarnetar	Arbaila Handia
Hauze	Haux	hauztar	Ibarrezker
Idauze-Mendi	Idaux-Mendy	idauztar, mendiar	Arbaila Handia
Iruri	Trois-Villes	iruritar	Ibarrezker
Jeztaze	Gestas	jeztaztar	Pettarra
Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	lakarrar, arhantar, sarrikotar	Ibarresküin
Larraine	Larrau	larraintar	Ibarrezker
Lexantzü-Zunharre	Lichans-Sunhar	lexanztar, zunharrar	Ibarrezker
Ligi-Atherei	Licq-Athérey	ligiar, athereiar	Ibarrezker
Liginaga-Astüe	Laguinge-Restoue	liginagar, astüar	Ibarrezker
Lohitzüine-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq	lohitzüntar, oihergiar	Pettarra
Maule-Lextarre	Mauléon-Licharre	mauletar, lextarrar	

¹⁸ Gogoratu behar da *Onizepea* izenaren amaierako *-a* artikulua dela. Ondorioz, deklinatzeko modu egokia honako hau da: *Onizepea*, *Onizepearekin*, *Onizepean*..., baina *Onizepeko*, *Onizepera*, *Onizepetik*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Onizepe maitea*, *Onizepe osoan*, *gure Onizepe hau*...

Euskal izena	Izen ofiziala	Herritar izena	Eskualdea
Mendikota	Menditte	mendikotar	Arbaila Handia
Mitikile-Larriori- Mendibile	Moncayolle-Larriori- Mendibieu	mitikiltar, larroritar, mendibiltar	Pettarra
Montori, Berorize ¹⁹	Montory	montoriar, beroriztar	Ibarrezker
Muskildi	Musculdy	muskildiar	Arbaila Txipia
Ospitalepea (-a) ²⁰	Hôpital-Saint-Blaise, L'	ospitaletar	Pettarra
Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte	ozaraintar, erribareitar	Pettarra
Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare	ozaztar, züharar	Arbaila Handia
Pagola	Pagolle	pagolar	Arbaila Txipia
Sarrikotapea (-a) ²¹	Charritte-de-Bas	sarrikotar	Pettarra
Sohüta	Chéraute	sohütar	Pettarra
Urdatx, Santa Grazi ²²	Sainte-Engrâce	urdaxtar, santagraztar	Ibarrezker
Urdiñarbe	Ordarp	urdiñarbetar	Arbaila Txipia
Ürrüstoi-Larrabile	Arrast-Larrebieu	ürrüstoitar, larrabiltar	Pettarra
Zalgize-Donetztebe	Sauguis-Saint-Etienne	zalgiztar, doneztebear	Arbaila Handia

¹⁹ Zuberoako izendegiaren araua plazaratu zenean, zehar marraz (/) bereizturik ageri ziren bi aukerak. 141. arauan, ordea, zeinu grafiko horren erabilera beste kasu batzuetarako erabaki zen. Hortaz, zehar marra ordez koma jarri da hautazko bi izen hauek bereizteko.

²⁰ Deklinatzean, gogoan izan *Bildoze-Onizepea* izenaren oin-oharra.

²¹ id.

²² Zuberoako izendegiaren araua plazaratu zenean, zehar marraz (/) bereizturik ageri ziren bi aukerak. 141. arauan, ordea, zeinu grafiko horren erabilera beste kasu batzuetarako erabaki zen. Hortaz, zehar marra ordez koma jarri da hautazko bi izen hauek bereizteko.

2.7.3. Izen ofizialaren arabera

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Ainharp	Ainharbe	ainharbear	Pettarra
Alçay-Alçabéhéty-Sunharrette	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	altzaiar, altzabehetiar, zunharretar	Ibarresküin
Alos-Sibas-Abense	Aloze-Ziboze-Onizegaine	aloztar, ziboztar, oniztar	Ibarresküin
Aroue-Ithorots-Olhaiby	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	arüetar, ithorrotzar, olhaibitar	Pettarra
Arrast-Larrebieu	Ürrüstoi-Larrabile	ürrüstoitarr, larrabiltar	Pettarra
Aussurucq	Altzürükü	altzürükütarr	Arbaila Txipia
Barcus	Barkoxe	barkoxtar	
Berrogain-Laruns	Berrogaine-Larüntze	berrogaintarr, larüntzar	Pettarra
Camou-Cihigue	Gamere-Zihiga	gamerear, zihigar	Ibarresküin
Charritte-de-Bas	Sarrikotapea (-a) ²³	sarrikotar	Pettarra
Chéraute	Sohüta	sohütarr	Pettarra
Domezain-Berraute	Domintxaine-Berroeta	domintxaintarr, berroetar	Pettarra
Espès-Undüreïn	Ezpeize-Ündüreïne	ezpeiztar, ündüreintarr	Pettarra
Esquiule	Eskiula	eskiulatar	
Etcharry	Etxarri	etxarriar	Pettarra
Etchebar	Etxebarre	etxebartarr	Ibarrezker
Garindeïn	Garindaine	garindaintarr	Arbaila Txipia
Gestas	Jetzaze	jeztaztar	Pettarra
Goteïn-Libarrenx	Gotaine-Irabarne	gotaintarr, irabarnetar	Arbaila Handia
Haux	Hauze	hautzar	Ibarrezker
Hôpital-Saint-Blaise, L'	Ospitalepea (-a) ²⁴	ospitaletar	Pettarra
Idaux-Mendy	Idauze-Mendi	idauztarr, mendiar	Arbaila Handia
Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	lakarrar, arhantarr, sarrikotar	Ibarresküin
Laguinge-Restoue	Liginaga-Astüe	liginagar, astüar	Ibarrezker
Larrau	Larraine	larraintarr	Ibarrezker
Lichans-Sunhar	Lexantzü-Zunharre	lexantzarr, zunharrar	Ibarrezker
Licq-Athérey	Ligi-Atherei	ligiar, athereiar	Ibarrezker
Lohitzun-Oyhercq	Lohitzüne-Oihergi	lohitzüntarr, oihergiar	Pettarra

²³ Gogoratu behar da *Sarrikotapea* izenaren amaierako *-a* artikulua dela. Ondorioz, deklinatzeko modu egokia honako hau da: *Sarrikotapea, Sarrikotapearekin, Sarrikotapean...*, baina *Sarrikotapeko, Sarrikotapera, Sarrikotapetik...* Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Sarrikotape maitea, Sarrikotape osoan, gure Sarrikotape hau...*

²⁴ Deklinatzean, gogoan izan *Sarrikotapea (Charritte-de-Bas)* izenaren oin-oharra.

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Mauléon-Licharre	Maule-Lextarre	mauletar, lextarrar	
Menditte	Mendikota	mendikotar	Arbaila Handia
Moncayolle-Larrory-Mendibieu	Mitikile-Larrori-Mendibile	mitikiltar, larroritar, mendibiltar	Pettarra
Montory	Montori, Berorize ²⁵	montoriar, beroriztar	Ibarrezker
Muscudy	Muskildi	muskildiar	Arbaila Txipia
Ordiarp	Urdiñarbe	urdiñarbetar	Arbaila Txipia
Ossas-Suhare	Ozaze-Zühara	ozaztar, züharar	Arbaila Handia
Osserain-Rivareyte	Ozaraine-Erribareita	ozaraintar, erribareitar	Pettarra
Pagolle	Pagola	pagolar	Arbaila Txipia
Roquiague	Arrokiaga	arrokiagatar	Arbaila Handia
Sainte-Engrâce	Urdatx, Santa Grazi ²⁶	urdaxtar, santagraztar	Ibarrezker
Sauguis-Saint-Etienne	Zalgize-Donetztebe	zalgiztar, doneztebear	Arbaila Handia
Tardets-Sorholus	Atharratze-Sorholüze	atharraztar, sorholüztar	Ibarrezker
Trois-Villes	Iruri	iruritar	Ibarrezker
Viodos-Abense-de-Bas	Bildoze-Onizepea (-a) ²⁷	bildoztar, oniztar	Pettarra

²⁵ Zuberoako izendegiaren araua plazaratu zenean, zehar marraz (/) bereizturik ageri ziren bi aukerak. 141. arauan, ordea, zeinu grafiko horren erabilera beste kasu batzuetarako erabaki zen. Hortaz, zehar marra ordezkoma jarri da hautazko bi izen hauek bereizteko.

²⁶ id.

²⁷ Deklinatzean, gogoan izan *Sarrikotapea* (*Charritte-de-Bas*) izenaren oin-oharra.

2.7.4. Eskualdeka banatuak²⁸1. Basabürüa (-a)²⁹

Ibarresküin

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Alçay-Alçabéhéty-Sunharette	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	altzaiar, altzabehetiar, zunharretar
Alos-Sibas-Abense	Aloze-Ziboze-Onizegaine	aloztar, ziboztar, oniztar
Camou-Cihigue	Gamere-Zihiga	gamerear, zihigar
Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	lakarrar, arhantar, sarrikotar

Ibarrezker

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Etchebar	Etxebarre	etxebartar
Haux	Hauze	hauztar
Laguinge-Restoue	Liginaga-Astüe	liginagar, astüar
Larrau	Larraine	larraintar
Lichans-Sunhar	Lexantzü-Zunharre	lexantzar, zunharrar
Licq-Athérey	Ligi-Atherei	ligiar, athereiar
Montory	Montori, Berorize	montoriar, beroriztar
Sainte-Engrâce	Urdatx, Santa Grazi	urdaxtar, santagraztar
Tardets-Sorholus	Atharratze-Sorholüze	atharraztar, sorholüztar
Trois-Villes	Iruri	iruritar

2. Pettarra (-a)³⁰

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aïnharp	Ainharbe	ainharbear
Aroue-Ithorots-Olhaïby	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	arüetar, ithorrotzar, olhaibitar
Arrast-Larrebieu	Ürrüstoi-Larrabile	ürrüstoitarr, larrabiltar
Berrogain-Laruns	Berrogaine-Larüntze	berrogaintar, larüntzar

²⁸ Ez dira hemen agertuko *Maule-Lextarre*, *Barkoxe* eta *Eskiula*, Zuberoako eskualde tradizionalan sailkatzerik ez dagoelako.

²⁹ Gogoratu behar da *Basabürüa* izenaren amaierako *-a* artikulua dela. Ondorioz, deklinatzeko modu egokia honako hau da: *Basabürüa*, *Basabürüarekin*, *Basabürüan*..., baina *Basabürüko*, *Basabürüra*, *Basabürütik*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Basabürü maitea*, *Basabürü osoan*, *gure Basabürü hau*...

³⁰ Gogoratu behar da *Pettarra* izenaren amaierako *-a* artikulua dela. Ondorioz, deklinatzeko modu egokia honako hau da: *Pettarra*, *Pettarrarekin*..., baina *Pettarrean*, *Pettarreko*, *Pettarretik*... Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramanean, adibidez: *Pettar maitea*, *Pettar osoan*, *gure Pettar hau*...

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Charritte-de-Bas	Sarrikotapea (-a)	sarrikotar
Chéraute	Sohüta	sohütar
Domezain-Berraute	Domintxaine-Berroeta	domintxaintar, berroetar
Espès-Undurein	Ezpeize-Ündüreine	ezepeiztar, ündüreintar
Etcharry	Etxarri	etxarriar
Gestas	Jetzaze	jeztaztar
Hôpital-Saint-Blaise, L'	Ospitalepea (-a)	ospitaletar
Lohitzun-Oyhercq	Lohitzüne-Oihergi	lohitzüntar, oihergiar
Moncayolle-Larroy-Mendibieu	Mitikile-Larriori-Mendibile	mitikiltar, larroritar, mendibiltar
Osserain-Rivareyte	Ozaraine-Erribareita	ozaraintar, erribareitar
Viodos-Abense-de-Bas	Bildoze-Onizepea (-a)	bildoztar, oniztar

3. Arbaila

Arbaila Handia (-a)³¹

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Gotein-Libarrenx	Gotaine-Irabarne	gotaintar, irabarnetar
Idaux-Mendy	Idauze-Mendi	idauztar, mendiar
Menditte	Mendikota	mendikotar
Ossas-Suhare	Ozaze-Zühara	ozaztar, zühara
Roquiague	Arrokiaga	arrokiagatar
Sauguis-Saint-Etienne	Zalgize-Donztebe	zalgiztar, donztebear

Arbaila Txipia (-a)³²

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Aussurucq	Altzürükü	altzürükütar
Garindein	Garindaine	garindaintar
Musculdy	Muskildi	muskildiar
Ordarp	Urdiñarbe	urdiñarbetar
Pagolle	Pagola	pagolar

³¹ Deklinatzean, gogoan izan *Basabürüa* izenaren oin-oharra.

³² id.

2.7.5. Kantonamenduka banatuak

1. Atharratzeko kantonamendua

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Alçay-Alçabéhéty-Sunharette	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	altzaiar, altzabehetiar, zunharretar	Ibarresküin
Alos-Sibas-Abense	Aloze-Ziboze-Onizegaine	aloztar, ziboztar, oniztar	Ibarresküin
Camou-Cihigue	Gamere-Zihiga	gamerear, zihigar	Ibarresküin
Etchebar	Etxebarre	etxebartar	Ibarrezker
Haux	Hauze	hauztar	Ibarrezker
Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	lakarrar, arhantar, sarrikotar	Ibarresküin
Laguinge-Restoue	Liginaga-Astüie	liginagar, astüiar	Ibarrezker
Larrau	Larraine	larraintar	Ibarrezker
Lichans-Sunhar	Lexantzü-Zunharre	lexantzar, zunharrar	Ibarrezker
Licq-Athérey	Ligi-Atherei	ligiar, athereiar	Ibarrezker
Montory	Montori, Berorize	montoriar, beroriztar	Ibarrezker
Ossas-Suhare	Ozaze-Zühara	ozaztar, zühara	Arbaila Handia
Sainte-Engrâce	Urdatx, Santa Grazi	urdaxtar, santagraztar	Ibarrezker
Sauguis-Saint-Etienne	Zalgize-Doneztebe	zalgiztar, doneztebear	Arbaila Handia
Tardets-Sorholus	Atharratze-Sorholüze	atharraztar, sorholüztar	Ibarrezker
Trois-Villes	Iruri	iruritar	Ibarrezker

2. Mauleko kantonamendua

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Aïnharp	Ainharbe	ainharbear	Pettarra
Arrast-Larrebieu	Ürrüstoi-Larrabile	ürrüstoitar, larrabiltar	Pettarra
Barcus	Barkoxe	barkoxtar	
Berrogain-Laruns	Berrogaine-Larüntze	berrogaintar, larüntzar	Pettarra
Charritte-de-Bas	Sarrikotapea (-a)	sarrikotar	Pettarra
Chéraute	Sohüta	sohütar	Pettarra
Espès-Undüreïn	Ezpeize-Ündüreine	ezpeiztar, ündüreintar	Pettarra
Garindeïn	Garindaine	garindaintar	Arbaila Txipia
Goteïn-Libarrenx	Gotaine-Irabarne	gotaintar, irabarnetar	Arbaila Handia
Hôpital-Saint-Blaise, L'	Ospitalepea (-a)	ospitaletar	Pettarra
Idaux-Mendy	Idauze-Mendi	idauztar, mendiar	Arbaila Handia

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Mauléon-Licharre	Maule-Lextarre	mauletar, lextarrar	
Menditte	Mendikota	mendikotar	Arbaila Handia
Moncayolle-Larrory-Mendibieu	Mitikile-Larrori-Mendibile	mitikiltar, larroritar, mendibiltar	Pettarra
Musculdy	Muskildi	muskildiar	Arbaila Txipia
Ordiarp	Urdiñarbe	urdiñarbetar	Arbaila Txipia
Roquiague	Arrokiaga	arrokiagatar	Arbaila Handia
Viodos-Abense-de-Bas	Bildoze-Onizepea (-a)	bildoztar, oniztar	Pettarra

3. Donapaleuko kantonamendua

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena	Eskualdea
Aroue-Ithorots-Olhaiby	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	ariëtar, ithorrotzar, olhaibitar	Pettarra
Domezain-Berraute	Domintxaine-Berroeta	domintxaintar, berroetar	Pettarra
Etcharry	Etxarri	etxarriar	Pettarra
Gestas	Jeztaze	jeztaztar	Pettarra
Lohitzun-Oyhercq	Lohitzüine-Oihergi	lohitzüntar, oihergiar	Pettarra
Osserain-Rivareyte	Ozaraine-Erribareita	ozaraintar, erribareitar	Pettarra
Pagolle	Pagola	pagolar	Arbaila Txipia

4. Oloroe-sartaldeko kantonamendua

Izen ofiziala	Euskal izena	Herritar izena
Esquiule	Eskiula ³³	eskiulatar

³³ Lurraldeaz Bearnokoa da.

Eranskinak

57. araua.- Euskal herrialdeen, herritarren eta euskalkien izenak

Ez zaizkigu era bakar batean heldu Euskal Herriko probintzien izenak, ezta herritarrenak eta euskalkienak ere. Baina literatura tradizioari so eginez, halaber egungo erabilera kontuan hartuz, garbi dago ez garela batasunik zenbaitek uste dezakeen bezain urruti, bizpahiru izenetan dagokeen zalantza gorabehera.

Probintziaz probintzia goazelarik, eta lekukotasunen mukuruan galdu gabe, honako hau aipa daiteke:

1. *Araba* da, jakina, probintziaren izena euskaraz, *Alaba*, jatorrian latinezko *planus*-ekin lotua. Halaz guztiz, leku askotan arrunta den *Araba-herria* deitura (gogora bedi Axularren *Alaba-herria*) ez da gaitzestekoa.

Herritarra *arabar* da (cf. *Orti Arauarra*, XII. mendean). *Arabatar* aldaerak ez du inolako pisurik euskara jasoan.

Euskalki zaharra eta, batez ere, Mediterraneoko isurialdekoa, izendatzeko, *Arabako euskara* da, Euskaltzaindiaren iritiz, forma egokiena, azken urteotan erabili den eta nahasgarri gerta daitekeen *arabera* formaren aldean.

2. *Bizkaia* izenaren inguruan ez da ezein dudarik agertzen. Garai batez hitz arrunta zen honetan, *bizkar* hitzaren kidekoa, dirudenez (cf. *Iheldo Bizchaya*, 1141. urtean, egungo *Igeldo*; Nafarroako *La Vizcaya* eskualdea; *Biscaye*, etab.), ez da ahantzi behar *-a* hori artikulua dela, eta horrenbestez, lekuko kasuetan *Bizkaiko*, *Bizkaitik*, *Bizkaian*, *Bizkai osoan* direla forma zuzenak.

Herritarra *bizkaitar* deitzen da.

Euskalkiaren izena *bizkaiera* da. Bereizi behar denean *Ekialdeko*, *Mendebaldeko*, etab. ezar daiteke aurretik.

3. *Gipuzkoa* da euskara jasoan gomendatzen den probintziaren forma (*Ipuzkoa*, 1025. urtean). Euskara batuan baztertzekoak dira, Euskaltzaindiaren aburuz, *Gipuzko* eta *Gipuzku* aldaerak. *Gipuzkoa* izenean *-a* hori berezkoa da, jakina denez: *Gipuzkoako*, *Gipuzkoatik*, *Gipuzkoan*, etab.

Herritarren deitura *gipuzkoar* edo *giputz* da (historian zehar, *iputz* Erdi Aroan, cf. *Enecho de Ypuça, don Ypuça de Nauaz*, etab.), baina *gipuzkoar* orokorragoa da.

Euskalkia *gipuzkera* da. Bereizi behar denean erants daiteke *Goierriko*, *Beterriko*, etab.

4. *Lapurdi*, *lapurtar* eta *lapurtera* izenetan ez da inolako zalantzarik, euskara batuko idazkeran kontsonante ondoko aspirazioa kentzea erabaki zenetik. *Laburdi*, ezaguna denez, oso bakana da euskal testuetan.

5. *Nafarroa*, *Gipuzkoa* bezala, *-a* organikoduna da: *Nafarroako*, *Nafarroatik*, *Nafarroan*. Bereizi behar denean *Nafarroa Garaia* esan daiteke, Axularrez gero bederen erabiltzen den gisara. Horrela bada, *Nafarroa Garaiko*, *Nafarroa Garaitik*, *Nafarroa Garaian*, etab. dira forma zuzen bakarrak, hots, *Garaia*-ren *-a* hori artikulua dela. *Naparro*, *Naparru* eta *Nabarra* ez dira hain erabiliak, eta horrenbestez ez dira gomendatzen.

Nafar da herritarren izena, *napar*, *napartar* edo *nafartar* baino egokiagoa, guztiek *napar* dutelarik iturburu (cf. orobat *Nabarra* edo *Nafarra* pertsona izenak, baita *Nabarrina* ere). *Nafarroa Garaiko* ere esan daiteke, behar izanez gero, edota *Hegoaldeko nafar*.

Euskalkia *nafarrera* da. Zehazteko premia denean, (*Iparraldeko* eta *Hegoaldeko*) *goi nafarrera*, (marra aukeran utziz).

6. *Nafarroa Beherea* da probintzia honen izena. *Beherea* artikuludun denez, *Nafarroa Behereko*, *Nafarroa Beheretik*, *Nafarroa Beherean*, etab. esan behar da. *Baxenabarre* ere erabil daiteke (Tartasek *Bassanauarre*), baina maila jasoan *Nafarroa Beherea* gomendatzen du Euskaltzaindiak. *Behenafarroa*, *Benabarra*, *Benaparra*, *Benaparroa* eta abar ez dira inola ere zuzenak.

Herritarraren izena *nafar* da, baina Hegoaldeko beste nafarretarik bereizketa egin nahi bada *baxenabartar* edo *Iparraldeko nafar* nahiz *Nafarroa Behereko* erabil bedi.

Euskalkiez denez bezainbatean *nafarrera* edo *behe nafarrera* (marrarekin nahiz gabe) erabil bedi, aurretik *Ekialdeko* nahiz *Mendebaldeko* ezar daitekeelarik.

7. *Zuberoa* dugu, dudarik gabe, euskara baturako forma gomendagarria. Horren aldamenean, *Xibe(r)ú(a)*, *Xibero(a)* eta antzekoak ere zilegi dira, baina maila dialektalerako gordeko dira. Cf. *Petri Çuberoa*, 1378. urtean (*Petri de Sole* erdal itxuran), eta *Çuberoa* XVI. mendez gero. Bukaerako bokala berezkoa da honetan ere: *Zuberoako*, *Zuberoatik*, *Zuberoan*, etab.

Herritarra *zuberotar* da. Beranduegi dirudi Etxeberri Sarakoak, adibidez, darabilen *zuberota* forma aldezteko. *Xiberotar* eta antzeko aldaerak maila dialektalean erabil daitezke, X-z hasten diren probintziaren izenen aldaerak bezalaxe.

Euskalkia izendatzeko *zuberera* da gehien erabiltzen dena eta hori da Akademiak hobetsia; *xiberera* eta antzekoak zilegi dira, baina euskara jasotik at.

Hortaz, hau da Euskaltzaindiaren erabakia probintzien, herritarren eta euskalkien izenez:

Herrialdea	Herritarra	Euskalkia
Araba	arabar	Arabako euskara
Bizkaia	bizkaitar	bizkaiera
Gipuzkoa	gipuzkoar, giputz	gipuzkera
Lapurdi	lapurtar	lapurtera
Nafarroa (Garaia)	(Hegoaldeko) nafar, Nafarroa Garaiko	(goi) nafarrera, (goi-)nafarrera
Nafarroa Beherea, Baxenabarre	(Iparraldeko) nafar, Nafarroa Behereko, baxenabartar	(behe) nafarrera, (behe-)nafarrera
Zuberoa	zuberotar	zuberera

139. araua.- Euskal Herria izena

Aspaldiko mendeetatik hedatua izan da *Euskal Herria* izena, kultura ezaugarri aski jakinak dituen herrialdea adierazteko, politika eta administrazio mugen nahiz ezberdintasun historikoen gainetik erabilia.

Izen hori *euskara* + *herri* hitzetatik sortua da, hots, ‘euskararen herria’. *Euskal* forma hori ohikoa da hitz elkartuetan, cf. *aizkora*, baina *aizkol apustu* ‘aizkora-apustua’; *gari*, baina *galburu* etab.

Letra xehez ageri da maiz testuetan, adibideetan ikusiko denez, bai eta pluralean ere. Bi kasuetan garbi erakusten da jatorrizko esanahia: *euskal herria(k)*, hots, ‘euskararen lurraldea(k)’.

Euskal Herria-ren erabilera orokor honen lehen lekukoa dugu Joan Perez de Lazarraga arabarra (1564 inguru). Hirutan aurkitzen da haren eskuizkribuan *eusquel erria*:

“beti çagie laudatu
çegaiti doçun eusquel erria
aynbat bentajaz dotadu”. (f. 18)

“çegayti eusquel errian dira
ederr guztioç dotadu”. (f. 18v)

“çeñetan ditut eçautu
eusquel erriau oy nola eben
erregue batec pobladu”. (f. 18v)

Orobat ikusten dugu gure Herriaren izena Joanes Leizarragaren lanean. Lapurdiko apaiz higanot honek, 1571n argitaratu Testamentu Berriaren eta beste zenbait testuren itzultzaileak, honela zioen, irakurle guztiak aise ulertzeko moduko hizkera aurkitzeko zailtasunaz:

“...bat bederac daqui heuscal herrian quasi etche batetic bercera-ere minçatzeco mannerán cer differentiá eta diuersitatea den”.¹

Eta izena, marra batekin, beste bi aldiz darabil Leizarragak *ABC edo christinoen instructionea*... liburuxkan, urte berekoan. Hitzurrearen titulua honako hau da:

“Heuscal-herrian gaztetassunaren iracasteco carguá dutenér eta goitico guciér, I. Leicarraga Berascoizcoac Iaincoaren gratia desiratzen”.

¹ Parte hau “Heuscalduney” izenaz irakurleentzako hitzaurrean ageri da, Joana Nafarroako erreginari bidali gutun elebidunaren ondoan (euskaraz eta frantsesez). Ez du orrialde-zenbakirik. Bai, ordea, Euskaltzaindiak egindako facsimile edizioan, Bilbo, 1990, Hugo Schuchardtek eta Theodor Linschmannek 1900ean Estrasburgon argitaratu *I. Leicarragas baskische Bücher von 1571* liburutik abiatua. Hor 254. orrialdean aurkitzen da.

Testu barrenean, berriz, hau irakurtzen dugu:

“Eta minçatzeco maneraz den beçembatean, Heuscal-herrian religionearen exercitioa den lekucio gendetara consideratione guehiago vkan dut, ecen ez bercetara”.²

Pedro Axular idazle nafarrak ere darabil izen hori, 1643ko *Gero* aszetika liburuan. Irakurleari zuzenduriko hitzaurrean, gai berberaz mintzo delarik, honela dio:

“Badaquit halaber ecin heda naitequeyela euscarazco minçatce molde guztietara. Ceren anhitz moldez eta differentqui minçatcen baitira euscal herrian, Naffarroa garayan, Naffarroa beherean, Çuberoan, Lappurdin, Bizcayan, Guipuzcoan, Alaba-herrian eta bertce anhitz leccutan”.³

Tartasek, orobat, erabiltzen du izena *Onsa hiltzeko bidia* liburuan. Hartaz ari dela, honako hau dio:

“ibilico da buria gora euscal herri orotan”.⁴

Letra xehez idatziak dira adibide horiek oro. Ohitura horren beste adibide asko eman daitezke. Jose Paulo Ulibarrik (1775-1847) hau idatzi zuen *Gutum liburua* izenekoan:

“... etorri cen euscal errira”.⁵

Eta egileak pluralean darabil bizpahiru aldiz izena.

“... egun zariyetan sermoyac euscal erriyen eta uritan”.⁶

Letra xehez Azkueren hiztegian bertan (1905-1906) ikus daiteke izena. Hiztegiaren sarrerak letra larriz ezarri zituen egileak, baina bigarren aldaera letra xehez aurkitzen dugu:

“*Eskualerri* (B-l), *eskuallherri* (L), país vasco, *pays basque*”.⁷

Gaztelaniazko eta frantsesezko ordainak ere letra xehez ageri dira adibide horretan; ohitura hori oso zabalduarik egon da.

Hurrengo mendeetan bere hartan jarraitu zuen erabilera honek. *Euskal Herria* izena (grafia batzuekin), zazpi herrialdeak izendatzeko, behin eta berriz edireten da, adibidez, Laphitzen *Bi saindu hescualdunen bizia* liburuan. San Ignazioz hau idatzi zuen:

² Ibidem, 1393 eta 1394. orrialdeetan, hurrenez hurren.

³ *Guero*, Bordele 1633, 17. or. Ikus, halaber, Euskaltzaindiak 1988an Bilbon plazaraturiko facsimile edizioa.

⁴ Juan de Tartas: *Onsa hilceco bidia*. Ortheze 1666. Facsimile edizioa, Julio Urquijoren ardurapean, *Revista Internacional de Estudios Vascos* 1, 1907, 27-30, 185-199. or.; 2, 1908, 569-581. or., eta 3, 1909, 561-636. or. Aipatu dugun adibidea hitzaurreari dagokio, “Gomendiosco letra” deituari, aldizkari horretan, 1, 1907, 28. or.

⁵ *Gutum liburua*. Arabako Diputazioa, Gasteiz, 1975, 16. or.

⁶ Ibid., 9. or. (gogora bedi *egun zari*, *eguzari* ‘jaia’ dela).

⁷ *Diccionario vasco-español-francés*, Bilbo, 1905-1906. Facsimile argitalpena, Euskaltzaindia, Bilbo, 1984.

“oinez abiatu zen Hescual herrirat”.⁸

Ildo beretik Gratien Adéma *Zaldubi* (1828-1907) apaiz lapurtarraren *Gauden gu eskualdum* eta *Eskualdumak* poemetan, non tradiziozko zazpi probintziak azaltzen diren. Dakusagun, esaterako, bigarrenaren atal hau:

“Lapurdi, Nabarpe ‘ta Zubero,
Eskualherriak Frantzian;
Bizkai, Gipuzko, Alaba, Nabarro,
berdin dire Espainian”.⁹

Are gehiago, denboraren joanean *Euskal Herria* izena gaztelaniara eta frantsesera hedatu zen. Estatu arteko mugaz alde bateko eta besteko erakunde eta agerkari batzuek izen hori izan dute, esaterako: *Sociedad Euskal-lerria* elkarteak, XIX. mendearen azken herenean Jaurerriko diputatu nagusi izandako Fidel de Sagarminagak Bilbon fundatuak, eta *Euskal-Erria* aldizkariak, Jose Manterolak 1889an Donostian sortuak. Orobat Ameriketetan: Los Angelesko *Californiako Eskual Herria* astekariak, 1893-1898; *La Platako Eskual Herria* astekariak, Buenos Airesen 1898an argitaratuak, edo Baionako *Eskual Herria* astekariak, 1898an sortuak. Geroago ere ohitura hori ez da eten. Besteak beste, Philippe Veyrinek, *Les Basques* bere liburu ospetsuan¹⁰, *Eskual-Herri* darabil behin baino gehiagotan.

Euskal kantutegiak, halaber, ezin konta ahaleko aipamenak dakartza *Euskal Herria*-z. Besteak beste, Done Mikel Aralarkoaren herri kanta tradizionala dugu, errepika hau duena:

“Miguel, Miguel, Miguel guria,
Zaizu, zaizu Euskal Herria”.

Juan de Bera kaputxino nafarrak Oiartzunen predikatu zuen 1834an. Sermoiaren lehen bi orrialdeak euskaraz idatzi zituen, eta gainerako testua gaztelaniaz, eta Frantzisko Xabierkoaz ari zelarik, honela zioen:

“Jayo cela gure Españian, vskal Errian, Nafarruan”.¹¹

Euskal Herria eskuarki erabili izan da, bestalde, ideologia eta pentsamolde alor guztietan. Hona hemen adibide batzuk, ediren litezkeen ugarien artetik jasoak:

⁸ Francisco Laphitz: *Bi saindu hescualdunen bizia: san Iñazio Loiolacoarena eta san Francisco Zabierecoarena*. Baiona, 1867. Adibidea 140. orrialdean aurkitzen da.

⁹ Neurtitz hauek guztiok *Revista Internacional de Estudios Vascos* 3, 1909, 396 eta 399. orrialdeetan irakur daitezke. Ediziorik eskuragarriena, ordea, Alex Bengoetxearena dateke: *Kantikak eta neurtitzak*, Ediciones Mensajero-Gero, Donostia, 1991. Hemen aipaturiko pasarteok, 166 eta 177. orrialdeetan daude edizio horretan.

¹⁰ 1. argitaraldia, Baiona, 1943. 2a, Paris, 1975.

¹¹ Patxi Ondarra: “Polikarpo Aitak zituen euskal esku-idatzi zaharren aurkezpena”. *Euskera* 26, 1981:2, 640. or. Ikus orobat egile beraren “España, País Vasco, Navarra”. *Diario de Navarra*, 2003ko otsailaren 2koa, 21. or.

Salvador Castilla Alzugaray (Iruñea 1819 - Donostia 1884), errepublikazaleak, 1878ko uztailaren 15ean hitzaldi bat egin zuen Iruñean, Asociación Euskara de Navarraren batzar batean, eta han bilduei *Euskal-Erria* maitatzen jarrai zezaten eskatu.¹²

Vianako semea zen Francisco Navarro Villoslada eleberrigileak (1818-1895), tradizionalistak, “De lo prehistórico en las Provincias Vascongadas” idazlanean (1877) honela dio:

“...pero ellos no se dan a sí propios ese apelativo, ni el de *vascongados*, ni otro más que el de *escualdunas* bajo cuya denominación comprenden a todo el que habla la lengua euscara, sea español o francés, llamando asimismo escualherria, literalmente tierra de *escualdunas*, a todas las provincias que hablan la lengua euscara y pueblan ambas vertientes de los Pirineos occidentales: navarros, guipuzcoanos, alaveses y vizcaínos, españoles; suletinos y laburdinos, franceses”.¹³

Román Zubiaga buruzagi karlista bizkaitarrak, orduan kadete zen Santiago Palaciorekin Gernikako Batzar Etxerako bisitan zihoala, honetara esan zion:

“...las tribus más celosas de su independencia refugiáronse en las montañas de aquende y allende el Pirineo, constituyendo la Euskalerría, es decir, el país de euscaldunac, de los que hablan el idioma éuskaro...”.¹⁴

Iruñeko alaba zen Dolores Baleztina (1895-1989) idazle karlista nafarrak *Euskalerría* izena maiz erabiltzen du, adibidez, euskal zibilizazioari buruz ari denean:

“...la figura del bersolari, ese admirable bardo de la Euskalerría genuinamente popular, que con asombrosa agilidad de imaginación y habilidad en versificar, riñe torneos de ingenio discurriendo por los temas más dispares [...] Dignos discípulos del inmortal Iparraguirre, también voluntario de Carlos V, que con su voz arrebatadora, subyugaba auditorios de naciones extranjeras, cantando a la amacho maitia, al blanco querube de Euskalerría, a España, “lur oberikan ez da Europa Guziyan”, la tierra mejor cual no hay otra en Europa...”.¹⁵

¹² Angel García-Sanz Marcotegui: “Los liberales navarros ante la irrupción del euskerismo”, Roldán Jimeno Arangurenen zuzendaritzapean agertu liburuan: *El euskera en tiempo de los éuskaros*. Nafarroako Gobernua - Nafarroako Ateneoa, Iruñea, 2000, 145-218. or.; Salvador Castilla Alzugarayren aipua 152-153. orrialdeetan dator.

¹³ Carlos Mata Induráin: “Amaya da asiera: la actitud de Navarro Villoslada ante el vascuence”, aurreko oharrean aipatu liburuan, 113-144. or. Pasarte hori 120. orrialdean dago.

¹⁴ José Javier López Antón: *Escritores carlistas en la cultura vasca*, Pamiela, Iruñea, 2000, 134. or. Santiago M. Palaciok Zubiagaren ahotik entzundakoa *El batallón de Guernica* bere liburuan bildu zuen, Editorial Tradicionalista, Bartzelona, 1917, 80. or.

¹⁵ Dolores Baleztina Azcárate: *Saski naski de Leiza*. Nafarroako Foru Diputazioa, Iruñea, 1976, 28. or. (“Temas de Cultura Popular” saillean 272. zenbakia du liburuxkak).

Jesús Etayok 1921eko maiatzaren 17an *El Pensamiento Navarro*-n “Ante el cuarto centenario de la herida de Iñigo de Loyola” artikulua idatzi zuen. Besteak beste, honako hau irakur daiteke: “...como vascos, porque, a pesar de la gran desviación histórica padecida por nuestra raza, Ignacio era vasco y todos los vascos somos participantes de las glorias de Euskalerría...”¹⁶

Honen kontura egoki datorke *Oriamendi* ere aipatzea, karlisten himnoa, honela baitio:

“Gora Espainia eta Euskal Herria!
Ta bidezko errege.
Maite degu Euskal Herria,
Maite bere fuero zaharrak”.

Erabilera guztiz ohiko horren ispilua José María Iribarrenen *Vocabulario navarro* (1952) deritzanean ere ediren daiteke. Honela dio:

“*Euskalerría*: “Nombre que dan al País Vasco; es decir, a Vizcaya, Guipúzcoa, Álava y Navarra en España, y Laburdi, Benabarre y Zuberoa en el país vasco-francés”.¹⁷

Ikusten ari garen kontzeptu hau gaztelaniaz eta frantsesez era batzuetara adierazi da: *Vasconia*, *País Vasco*, *País Vasco-Navarro*, *Vasconie*, *Pays Basque*. Azpimarratzekoa da *País Vasco* frantsesezko *Pays Basque*-ren oihartzuna dela eta XIX. mendean zehar hedatu zela. Lehenago *Basque* forma hutsa erabiltzen zen frantsesez, substantibo gisa. Esaterako, Jean Baptiste Nolin-en mapa famatuan (Paris, 1704) *Mer de Basque* ikus daiteke, eta horren azpian *Tarbellicus sinus* latinezko ordaina.

Aipatuez gainera, bada liburu usaineko izen bat: *Euskaria*, eta hortik datoz *euskaro* eta *euskarien* adjektiboak. Hiru izenok, begi bistakoa denez, hizkuntzaren izenetik datoz, hots, *euskara*-tik. Gogora ditzagun, besteak beste, *Asociación Euskara de Navarra*, 1877an fundatua, eta beronek hurrengo urtean sortu zuen *Revista Euskara*.

XIX. mendea amaitu baino lehentxeago Sabino Arana-Goirik (1865-1903) *Euskadi* izena sortu zuen, uste izanik *Euskal Herria* izenak ez zuela izaki politikorako balio. Horretarako, gorago aipatu dugun *Euskaria* eduki zuen gogoan, eta *-di* leku atzizkia erantsi zion. Izen horrek –bere asmatzaileak aurrenik *s*-rekin idatzi (*Euskadi*) eta geroago *z*-rekin (*Euzkadi*) hobetsi zuenak– erabilera nabarmena izan du. Hala ere, haste-hastetik izen berri horrekin bat ez zetozen anitzen iritziak entzun ziren. Haien artetik Arturo Campión iruindar poligrafo eta historialaria nabarmendu zen. Gai horri buruz artikulua garratzak idatzi zituen, eta bereziki “Sobre el nuevo bautizo del País Basko” deritzana¹⁸. Halako egitismo politiko batengatik *Euskal Herria* ordezkatzeko saio horrek gorabehera sonatu batzuk ekarri zituen aldean, esaterako, 1918an, Eusko Ikaskuntzaren Oñatiko Lehen Biltzarraren hitzaldi batean, Resurrección Mª Azkuek, hurrengo urtetik 1951n hil arte euskaltzainburua izango zenak, pairatu behar izan zuen zenbaiten protesta.

¹⁶ José Javier López Antónek aipatua: *Escritores carlistas en la cultura vasca*, 191. or.

¹⁷ José María Iribarren: *Vocabulario navarro*. Nafarroako Diputazioa, Iruñea, 1952. Adibidea, s.u., 229. or. Ikus 2. argitaraldia, Ricardo Ollaquindiaren ardurapean. *Diario de Navarra* egunkariaren argitaletxea, Iruñea, 1995, s.u., 226. or.

¹⁸ *Revista Internacional de Estudios Vascos* 1, 1907, 148-153. or.

Urteak aurrera joan ahala, *Euskal Herria* izenak bere adiera neutroarekin iraun du, *Euskadi*-ren lehiakidetza izan arren. Alferlana litzateke adibide gehiago hona ekartzea. Aski dateke Bonifacio Etxegarai jaunak, Epaitegi Goreneko idazkari eta euskaltzain osoak, Espasa entziklopediarako (1929) idatzi zuen *Vasconia* artikulua gogoratzea; Batzorde Eragileen (Diputazioen) *Proyecto de Estatuto Vasco-Navarro* delakoa (1932), euskaraz *Euskal Herria* erdarazko *País Vasco-Navarro*-ren baliokidea erabiltzen duena, edo TVE-ren *Euskal Herria* programaz oroitzea, demokraziarako bidea hasi bezain laster eman zena (1976-1977).

Azpmarratzekoa da Euskal Herriko Autonomia Estatutuaren (1979) 1. artikulua testu nahasia, honela baitio: “Euskal Herria [...] Espainol Estatuaren barruan Komunitate Autonomo gisa eratzen da. Beronen izena Euskadi zein Euskal Herria izango da [...]”.¹⁹

Eusko Kontseilu Nagusiaren garaian, Euskaltzaindiak, Baionako ordezkarietan 1979.eko urtarrilaren 26an egindako batzarrean, aho batez erabaki zuen lehendakariari gutun bat bidaltzea; erabaki hori “*Euskal Herri* hitza ez baztertzeaz” tituluekin argitaratu zen *Euskera* aldizkarian.²⁰

Horrez gainera, itzal handiko pentsalari batzuek, hala nola José Miguel de Azaola saiakeragileak, artikulua horren testuarekin ados ez zeudela argi erakutsi zuten, bai eta *Euskal Herria* –agerian edo ezkutuan– saihesteko asmoaren aurka ere.

Euskaltzaindiak, politika alorretik landa eta sineste zein ideologia guztien gainetik, otsailaren 26ko 573/1976 Errege Dekretuan finkaturiko xedeetako bati erantzunez, zeinetan Euskaltzaindiari hizkuntza jagoteko helburua onartzen zaion, nahitaezkoa dakusa *Euskal Herria* izenaren egokitasuna eta zehaztasuna berrestea. Izen hori guztiena da, eta horregatik ezin daiteke alderdikieriaz erabil, zoritxarrez inoiz gertatu eta orain ere gertatzen bada ere. Hori, jakina, herrialde bakoitzaren deitura bereziari eta izen politiko-administratiboei kalterik egin gabe.

Goiago adierazi guztiaren argitan, Euskaltzaindiak, zazpi probintzia edo herrialdeen osotasuna adierazteko, *Euskal Herria* izenaren egokitasuna, zuzentasuna eta zehaztasuna berresten du, eta izen hori ez dela izate politiko administratibo konkretu baten baliokide. Aldi berean, gogorazi nahi du mendez mendeko tradizio luzeari begirunea zor zaiola, eta inork eta ezerk ez du tradizio hori hausteko edo bere gogara aldatzeko eskubiderik.

¹⁹ Gaztelaniaz: “El Pueblo Vasco o Euskal-Herria [...] se constituye en Comunidad Autónoma dentro del Estado Español bajo la denominación de *Euskadi* o *País Vasco*“. Abenduaren 18ko 3/1979 Lege Organikoa, *Boletín Oficial del Estado*, 306. zk, 1979ko abenduaren 22koa.

²⁰ Ikus testu osoa *Euskera* aldizkarian, 24, 1979:1, 115-117. or.

Araua

Gauzak horrela direlarik, eta 2003ko uztailaren 18an Euskaltzaindiak, Donostian onarturiko adierazpenean oinarriturik, honako Araua plazaratzen du:

1. Araba, Bizkaia, Gipuzkoa, Lapurdi, Nafarroa (Beherea eta Garaia) eta Zuberoa batera izendatzeko erabil bedi *Euskal Herria* izena.

2. Idazkerari dagokionez, bi hitzetan eta biak letra larriz.

3. Gogoratu behar da bukaerako *-a* hori artikulua dela. Hortaz, erabil bedi: *Euskal Herria*, *Euskal Herrian*, *Euskal Herriaren...*, baina *Euskal Herriko*, *Euskal Herritik*, *Euskal Herrira*. Beraz, gaizki daude **Euskal Herriako*, **Euskal Herriatik*, **Euskal Herrin* edo **Euskal Herriren* bezalakoak.

Era berean, izen honek bere azken *-a* galtzen du ondoan beste determinatzailearen bat edo adjektibo bat daramanean. Adibidez: *Euskal Herri maitea*, *Euskal Herri osoan*, *gure Euskal Herri hau*, *zein Euskal Herri litzateke?*... Hortaz, ez daude ongi **Euskal Herria maitea*, **Euskal Herria osoan*. **gure Euskal Herria hau* eta **zein Euskal Herria litzateke*.

Euskaltzaindiak Abadiñon 2004ko uztailaren 23an onartua.

141. araua.- Herri izenak: hurrenkera eta zeinu grafikoen erabilera

1) Sarrera

Neurri eta erritmo diferenteekin bada ere, azken garai hauetan aldaketa handiak ezagutu ditugu Euskal Herriko lekuen euskarazko izenen lege-onarpen eta erabilera publikoaren eremuetan. Horren ondorioz, gure herri, ibar, udal eta, oro har, leku asko izen ofizial bat baino gehiago izatera pasatu da. Konpetenziadun erakunde bakoitza, bere egoera soziolinguistiko eta aukera politiko demokratikoaren arabera, dagokion esparruaren izendapen ofizialen erabakien arduradun izan da eta, aurretik, derrigorrean Euskaltzaindiaren aholkua ere eskatu eta aintzat hartu behar izan du. Hala ere, herriek “elebitasun” hori ulertzeko erak desberdinak izan dira eta, ondorioz, izen ofizialen forma ez da beti bera izan. Batzuek hizkuntza bakoitzean dagokion eran erabiltzeko proposamena egin dute: *Donostia / San Sebastián, Lizarra / Estella...* Beste batzuek edozein hizkuntzatan biak erabiltzeko aukera hautatu dute: *Vitoria-Gasteiz, Ugao-Miraballes...* Hainbatek, diferentziak grafiazkoak zirela jo eta euskal forma hutsa onartu dute ofizial legez: *Aramaio, Arrankudiaga, Mutriku...* Kontrara, beste batzuek izen ofizialak lehendik zuten gaztelaniazko grafian utzi dituzte: *Elciego, Laguardia, Pueyo, Ribera Alta, Roncal...* Esan dugun bezala, legeriak eta egoera soziolinguistikoak ez dira bat bera Euskal Herriko barruti politiko guztietan.

Beste alde batetik, administrazioak hala erabakita, maiz lur-erakunde berriak sortzen dira. Ordu arte bereizirik egon diren entitateak elkartu egiten dira maiz eta kasu horietan, normalena izaten da udal, herri edo auzo “berriak” bi zaharren izenak jasotzea edo izen berri bat hartzea. Era honetan, Bizkaiko Durangaldeko *Apatamonasterio, Arrazola* eta *Axpe* elizateak elkartzetik, udal berri bat sortu zen eta *Atxondo* izena jaso zuen. Beste zenbait kasutan, herri elkarte horrek izenen elkarte besterik ez du hartzen eta honela sortu ziren *Ligi-Atherei, Markina-Xemein, Atharratze-Sorholúze, Aratz-Matxinbenta, Arraitz-Orkin, Beotegi-Menagarai, Añezkar-Oteitza...*

Euskal Herrian, zenbaitetan, herri izen bera ageri da herrialde batean eta bestean (*Getaria* Gipuzkoan eta Lapurdin, *Jatsu* Lapurdin eta Nafarroa Behereko Garazin, *Gamiz* Bizkaian eta Arabako lautadan, *Gaintza* Gipuzkoan eta Nafarroa Garaiko Araitzen...) edo herrialde beraren barrenean (*Ametzaga, Durruma, Subilla...* Araban; *Arteaga, Axpe, Elexalde...* Bizkaian; *Alegia, Garagartza, Zubieta...* Gipuzkoan; *Espartza, Etxarri, Hiriberri...* Nafarroa Garaian etab.). Garbi dago horrelako izen bikoitzak nahasgarri gerta daitezkeela eta, beharrezkoa denean, bereizgailuren bat erabili behar dela gauzak argi uzteko. Hau da administrazio publikoek jarraitzen duten bidea. Garai batean Espainiakoak, esate baterako, *Miranda de Arga, Sada de Sangüesa, Vera de Bidasoa* etab. eman zituen, Frantziakoak lehenago hartutako erabaki batean oinarrituta: *Saint-Jean-sur-Richelieu, Saint-Jean-de-Niost, Saint-Jean-d'Angély, Saint-Jean-de-Maurienne* etab. Euskaltzaindiak ere bereizteko irizpidea segitu zuen 1979ko *Euskal Herriko Udalen Izendegia*-n eta egun, besteak beste, Kataluniako Institut d'Estudis Catalans-ek eta Galiziako Real Academia Galega-k bide horri jarraitzen diote.

Azkenik, euskaraz leku izen askoren amaierako *-a* ez da berezkoa, artikulua baizik. Halako kasuak ondo identifikatuta edukitzea, oso da garrantzitsua erabiltzailearentzat, zeren baldintzatzen baitu zeharo deklinabidea

burutzeko bidea. Bereziki euskara lan-tresna duten kazetari, esatari, irakasle, idazle eta abarrek, bide argiak behar dituzte kasu horiek identifikatzeko eta behar bezala jokatzeko. Esaterako, *Bizkaia* izenak *-a* hori artikulua duelako, *Bizkaitik*, *Bizkaira* eta *Bizkaiko* esan behar da, ez ordea **Bizkaiatik*, **Bizkaia* eta **Bizkaiaiko* era arrotzak, aipatu profesionalak maiz erabiltzen dituztenak. Ez da orobat gertatzen *Donostia* hitzarekin, *-a* hori berezkoa du eta ez da deklinabidean galdu behar. Ondorioz, *Donostiatik*, *Donostiara*, *Donostiako* esan behar da eta ez **Donostitik*, **Donostira*, **Donostiko*, noiz edo behin ere irakurri eta aditzen den bezala.

Euskal Herrian Euskaltzaindiari dagokio –hizkuntza gaietan erakunde aholkulari ofiziala denez gero–, gai hauek arautzea eta bere irizpideak euskal eremu osorako ematea. Eta halaxe egin du orain arte plazaratu dituen lan, agiri, argitalpen nahiz irizpen batzuen bidez. Ikus dezagun orain arteko bidea.

2) Euskaltzaindiak oraintsu arte emandako izendegiak

Euskaltzaindiak 1979an *Euskal Herriko Udalen Izendegia* plazaratu zuen eta 1986an *Euskal Herriko Autonomi Elkarteko herrien izenak* izeneko liburua. Azken honetan, Eusko Jaurlaritzak argitara emana, biztanleria entitate guztien izen ofiziala eta euskal ordaina eman zen lehenengoz, ez soilik udalena. 1990ean bide beretik abiatuta, Nafarroako Gobernuak erkidego horri zegokion herri izenen bilduma argitaratu zuen, *Nafarroako Herri Izendegia* izenburupean. 1999an *Zuberoako Herri Izendegia* izeneko araua onartu eta *Euskera* agerkarian argitaratu zen, separata eta guzti. 2000. urtean, izen ofizialetan gertaturiko zenbait aldaketa aitzaki, *Nafarroako Toponimia* izeneko argitalpena kaleratu zuen Nafarroako Gobernuak. Era xumeago batean, Foru Erkidegoko herrien izen ofiziala, euskal ordaina eta elebitasunaren erregimena arautu nahi izan zen argitalpen horrekin, besteak beste. Urte berean Zuberoarekin egin bezala, *Lapurdiko Udalen Izendegia* arautu eta *Euskera* agerkarian plazaratu zen eta Euskal Autonomia Erkidegoko herri izenen berrikusteari ekin zitzaion, EUDEL-ek eskatuta. 1986tik aitzina aldaketa ugari gertatuak ziren izendapen ofizialen eta aldaera zuzenen kontuan, udal batzuen sentiberatasun handiagoagatik eta, bereziki, toponimia ikerketaren alorrean gero eta lan gehiago egiten ari zirelako, datu berri askok iraganean hartutako erabakiak zuzentzea eskatzen zuten eta. Horren ondorioz, 2000.ean *Euskera* agerkarian *E.A.E.ko Biztanle Entitateak* izeneko zerrenda argitaratu zen, apur bat beranduago EUDEL-ek berak liburu batean plazaratuko zuena. 2002 eta 2004 bitartean *Nafarroa Behereko Herri Izendegia* izeneko arauak eskualdeka argitaratu dira *Euskera* agerkarian. Bitartean ere, udalek eskatuta, Euskaltzaindiko Onomastika batzordeak sarri egin behar izan ditu herri izenen gaineko txosten, irizpen eta aholkuak. Lan horietan guztietan agertu dira, neurri batean edo bestean, hemen tratatzen ari garen gai hauek.

a) Egoera elebidunaren ondorioak: zehar marra

Kontuan izan behar da euskara hizkuntza ofizialtzat hartu aurretik sortutako beharrak bestelakoak zirela. Koldo Mitxelena berak argi utzi zuen Euskaltzaindiak 1979an kaleratu zuen izendegiaren xedea zein zen: herri izenen euskal ordainak ematea, jendeak ehunka kontsulta egiten zizkiolako Euskaltzaindiari eta nor bere kabuz ari zelako euskal ordainak ematen “lehen zeudenen aldamenen edo gainetik”; hortaz, Euskaltzaindiak, presaka bazen ere, herri izendegia kaleratu behar izan zuen:

“Euskaltzaindiak, eta ez Euskaltzaindiak bakarrik, ehundaka izan ditu deiak, honi edo hari euskaraz nola deritzan jakin nahiz. Hor dabilta, besteak beste, horrenbeste lurkarta, mapa edo lurtamu, eskualde eta hirien izenak euskaraz omen dakarzkienak: zorigaitzez, haatik, euskaraz baldin badaude ere, ez datoz beti, ezta alderatzeko ere, itxura berean... Euskara ofizialkidetasun bideetan abiatu baino lehen ere, eta luzaro gabe bide horietan barrena sartua beharko du gure hizkuntzak, jendea hasi da, nor bere kabuz, direlako izenen euskal ordainak leku askotan agerian ipintzen, lehen zeudenen aldamenean edo lehen zeudenen gainetik, beraz, egoki iruditu zaio Euskaltzaindiari gidaritzza moduko zerbait bere herritarrei eskaintzea, izendapen kontuan guztiok, han eta hemen, bateratsu ibil gaitzen”.

Herri batzuen izenak grafia bera dute euskaraz eta erdaraz. Kasu horietan, kompetentziadun erakundeek ez dute buruhauste handirik kartel, agiri ofizial eta halakoak idaztean. Hala gertatzen da *Altzai* (NB), *Amurrio* (A), *Berango* (B), *Tolosa* (G), *Urdiain* (NG) eta antzerakoetan. Beste kasu batzuetan, zeinu diakritiko huts batzuetan baizik ez dira desberdinak: *Abaigar / Abáigar* (NG), *Ainhoa / Aïnhoa* (L), *Baigorri / Baïgorry* (NB), *Beasain / Beasáin* (G), *Ondarroa / Ondárroa* (B) etab. Kasu hauetan badirudi arazoa gutxitu egiten dela berez, nahiz eta, egoera soziolinguistiko eta soziopolitikoaren arabera, toki bakoitzean tildea erabiltzea ala ez erabakitzen den. Beste kasu batzuetan izen bera eduki arren, hizkuntza bien ezaugarri morfofonetikoen ondorio, desberdintasun grafiko txikiak daude hizkuntza batetik bestera: *Gernika / Guernica* (B), *Zumaia / Zumaya* (G), *Murgia / Murguía* (A), *Lekunberri / Lecumberri* (NG) etab. Kasu hauek konplexuago bihurtuz joaten dira, desberdintasun grafiko horiek, ahoskera desberdinak adierazten dituztenean, orduan beste hizkuntzako idazkera ikastea ez ezik, ahoskaera propioa eta zenbait kasutan hots berri batzuk ere ikasi beharko baititu erabiltzaile elebakarrak: *Leitza / Leiza* (NG), *Urruña / Urrugne* (L), *Zuhatza / Zuaza* (A), *Gerrikaitz / Gerricaiz* (B) etab. Aldaera hauen arteko desberdintasunak bortitzago bihurtuko dira, hizkuntza-sistema bietan izen beraren eboluzio desberdinak ditugunean: *Guardia / La Guardia* (A), *Abadiño / Abadiano* (B), *Lazkao / Lazcano* (G), *Igantzi / Yanci* (NG), *Angelu / Anglet* (L), *Larraine / Larrau* (Z) etab. Azkenik, herri batek izen desberdin bat eduki dezake hizkuntza bakoitzean, bata bestearen itzulpena izan nahiz ez: *Iruri / Trois Villes* (Z), *Donostia / San Sebastián* (G), *Alegría / Dulantzi* (A), *Ugao / Miravalles* (B), *Donapaleu / Saint Palais* (NB) etab. Esan bezala, Euskal Herrian dauden erkidego politiko desberdinen legeriaren arabera eta, halaber, herri bakoitzeko egoera soziolinguistikoaren arabera, erakundeek hizkuntza aberastasun anitz hori kudeatzeko erabaki desberdinak hartu ohi dituzte.

Euskaraz aritzean erdal toponimoen idazkera euskalduntzaileak hedatu ez diren bezala, erdaraz aritzean euskarazko izenen grafia gaztelaniartzaileak ekiditeko joera zabaltzen ari dela dirudi. Hala, euskara ofiziala den erkidegoetan, *Beasáin*, *Guernica*, *Guerricaiz*, *Lecumberri*, *Murguía*, *Ondárroa* eta era honetako grafiek gero eta gutxiago erabiltzen dira, gaztelaniaz ere euskal grafiek nagusitzen ari baitira erakundeen bultzadaz. Era bien arteko aldeak bortitzagoak direnean, egoera soziolinguistiko eta soziopolitikoaren arabera jokatu ohi da, nahiz eta askotan toponimoa ondare den hizkuntzako grafiaz besteko erak ibili eta ofizialdu: *Arkauti / Arcaute* (A), *Burlata / Burlada* (NG), *(Sopela /) Sopelana* (B), *(Ligi /) Licq* (Z), *(Sara /) Sare* (L) etab. Hala ere, kontuan izan

behar da, hizkuntzen artean maila-desberdintasunik onartzen ez badugu bederen, *Añezcar* grafia gaztelaniar-tzailea ontzat ematea, *Kaparroso* grafia euskalduntzailea bezain zilegi (edo ez) dela. Ez dirudi bide hori segitzea komenigarria denik ezein hizkuntzaren osasunerako. Bestelako egoera baten aurrean gaude, izenak nabarmen desberdinak direnean. Normalean biak onartu ohi dira ofizial gisa eta erabiltzaile bakoitzak bere hizkuntzari dagokiona hauta dezake: *Donostia / San Sebastián* (G), *Agurain / Salvatierra* (A), *Areatza / Villaro* (B), *Hiriberri / Villanueva* (NG) etab.

Hala ere, kontuan izan bedi erabilera hau herrien zerrenda, izendegi, kartel eta abarretan agertzeko bide komentzionala dela, Euskal Herriko elebitasun egoeraren erakusgarri eta baliabide erabilgarri. Euskararen erabilera arruntean, ordea, emandako bi izen horietarik, esaldi barruan euskarari dagokion era jasoko dugu bakarrik. Gaztelaniaz eta frantsesez beste horrenbeste egingo dugu, erdal izena erabiliz. Hortaz, euskaraz honako erabilerak dira zuzenak:

Arkautitik etorri dira gaztagile horiek, Burlatara ezkondu da haren arreba, Sopolako tabernak beti egoten dira beterik, Ligin ikusi genuen maskarada aurten, Sarak oso inguru ederrak ditu, Agurainentzat izan dira azkeneko diru laguntza guztiak, Areatzari ez dio horrek mesederik egingo, Hiriberrirekin batera joango gara festara...

Batzuetan, hala ere, egoera hauek adierazteko zehar marraz gainera beste ikur batzuk erabili dira. Adibidez, *Nafarroako toponimia* liburuan (2000), egoera desberdinak adierazi nahi omen dira *Doneztebe / Santesteban* eta *Burlada <> Burlata* ikurren erabilerarekin. Gainera izen guztien euskal ordaina ematen den arren, kasu askotan ez da ofiziala (eremu ez-euskaldunean edo mistoan dagoelako). Kasu horretan zer egin behar du eremu euskalduneko erabiltzaileak izen hori idatzi nahi badu?

Bestalde, zenbait administrazio publikok bere kabuz hartutako erabaki batzuk nahasgarri bihurtu dira, hala nola, *Vitoria / Gasteiz* eta *Donostia / San Sebastián* eman beharrean, *Vitoria-Gasteiz*, *Donostia-San Sebastián* idatzita ematea. Gainera, lehenbiziko kasuan, udalbatzaren helburua izan zen, izen hori bere horretan hizkuntza bietan erabil dadin eta, ondorioz, hala egiten da gaur egun agiri ofizial guztietan: *Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz / Vitoria-Gasteizko udala*. Gogoratu beharko litzateke *Vitoria-Gasteiz* ez dela zuzena ez gaztelaniaz ez euskaraz.

Bestalde, jakinarazi behar da zehar marra beste esanahi batez erabili duela inoiz Euskaltzaindiak. Jadanik *Euskal Herriko Autonomi Elkarte*ko *Herrien Izenak* argitalpenean (1986), zehar marra agertzen zen ontzat hartutako bi euskal izen zuzen ematen zirenean. Honen adibide, Elgoibarren *San Pedro / Idotorbe* (G) agertzen da euskaraz bietarik edozein zuzen dela adierazteko. Geroztik tradizio horri eutsi dio Euskaltzaindiak onartutako azkeneko izendegietan, hala nola *Zuberoako Herri Izendegian* (1999): *Urdax / Santa Grazi* (Z) eta *Lapurdikoko Udal Izendegian* (2000): *Biarritz / Miarritze* (L) etab.

b) Herri elkarteak: marratxoa

Asko dira Euskal Herriko erkidego politiko guztietan, udalerriak osatzeko tradizioan bereiz egon diren udalak elkartzutakoak. Eta ez bakarrik udalerriak (*Altzai-Altzabeheti-Zunharreta* (Z)). Kasu batzuetan

kontzeju elkartuak (Aiarako *Beotegi-Menagarai* (A)), udalaz gaineko barruti bereziak (*Baiona-Angelu-Biarritz* (L)) etab.

Segituan ikusiko dugunez, marratxoak erabilera eta esanahi ugari izan ditu leku izenekin erabiltzean. Baina badirudi ohikoena, eta hiztun arruntak errazkien ulertzen duena, zenbait herriren elkarketarena dela. Ondorioz, argitalpen guztietan izan dugu elkarte horien berri, marra erabiltzeari esker: *Ainhize-Monjose* (NB) 1979an, *Gernika-Lumo* (B) 1986an, *Arraitz-Orkin* (NG) 1990ean, *Lexantzü-Zunharre* (Z) 1999an, *Gorrontz-Olano* (NG) 2000.ean, *Zeinka-Zearregi* (B) 2000.ean, *Labetze-Bizkai* (NB) 2002an.

Frantsesez erabilera ofizialean marratxoa hitz bat baino gehiagoz osatutako leku izen guztietan erabili ohi da, izendapenaren hitz-batasuna nolabait adierazi nahian. Irizpide hau oinarri, *Lichans-Sunhar* elkarketaren kasuan ez ezik, *Cambo-les-Bains* (L), *Saint-Martin-d'Arrosse* eta honelako izen konposatuetan ere ageri da. Euskaltzaindiak araututako *Santa-Grazi* (Z) euskal izenaren eran, erabilera horren islada dagoela dirudi, euskarazko hagi-toponimoak frantsesezko *Sainte-Engrace* izen ofizial marratxodunaren itxura bera hartzen baitu.

Gorago ikusi dugun bezala, erakunde batzuek marratxoa ofizialdu dute hizkuntza biei dagozkien leku-izenak bereizteko, batzuetan “batasun” banaezina adierazi nahian (*Vitoria-Gasteiz*) eta beste batzuetan aukera egin dadin (*Donostia-San Sebastián*).

Euskaltzaindiaren izendegien tradizioan marratxoa erabili da halaber herri izenkideen kasuan, bereizte aldera argigarri bezala herriaren izenari ibar edo eskualdearena gaineratzen zitzaionean. Gainera tradizio hau oraintsu artekoa izan da: (*Araba-*)*Bastida* (A) 1979an, (*Arrati-*)*Arteaga* eta *Albizuelexaga-San Martin* (B) 1986an, (*Arakil-*)*Uharte* eta *Etxarri-Aranatz* (NG) 1990ean, *Hiriberri(-Arakil)* (NG) 2000.ean...

c) Herri izenkideak bereizteko bide tradizionala

Euskal Herrian zehar izen berbera duten herri asko aurkitu ahal da. Hiztuna testuinguru geografiko esanguratsu edo murriztu batean dagoenean, ez da arazorik sortzen. Kontrara, zehaztu gabeko eremu geografiko edo Euskal Herri osoaz aritzean, gerta daiteke aski ez izatea *Donibane*, *Getaria* edo *Lekunberri* izenak aipatzea, entzulea zein herriz ari garen ohartzeko.

1979ko *Euskal Herriko Udalen Izendegia* delakoan, argibide oharretan honako hau esaten zen:

«Euskal Herrian herri bat baino gehiago izen berekoak daudela adierazteko da. Euskaldun batek (*Markin-*)*Etxebarri* esaten du, *Markina* merindadekoa *Uribekoaz* bereizteko, baina bereiztu behar denean bakarrik, herrian bertan *Etxebarri* esango du. Adibideak: (*Leintz-*)*Gatzaga*, (*Lapurdi-*)*Getaria*.»

Irizpide honen arabera herri izen franko agertzen dira egoera berean, eta are gehiago udal ez diren gainerako kontzejuak, herriak, lekuak etab. normalizatuz doazen neurrian:

(*Etxauri-*)*Etxarri*, (*Lapurdi-*)*Jatsu*, (*Garazi-*)*Jatsu*, (*Garazi-*)*Lekunberri*, (*Lizoain-*)*Urrotz*, (*Gipuzkoa-*)*Getaria*, (*Lapurdi-*)*Getaria*, (*Araba-*)*Bastida*, (*Nafarroa Beherea -*) *Bastida* etab.

Baina, aldi berean, 1979ko lan horretan bertan ikusten ahal da zenbait izenetan (gutxi gorabehera hirutik batean) irizpide hori ez zela errespetatu, eta aipatutako modu horretan eman beharreko herri izen batzuk beste honetan ere eman zirela:

Donibane-Garazi, Uharte-Garazi, Etxarri-Aranatz, Uharte-Arakil...

Hau da, ez zen kontuan izan, marraren erabilera beste kasu batzuetarako arautu zela, hain zuzen ere, argibide oharretan aipatzen dituen hauetarako, gorago esan bezala:

“Herri bik udal bakarra osatzen dutela adierazten du, biak maiuskulaz daudenean: *Gamiz-Fika, Ezkio-Itsaso, Biurrun-Olkotz, Ürrüstoi-Larrabile*”.

Alderantzizkoak ere aurkitzen dira, hots, izenen ordena aldatuz emandakoak, *Murelu(-Konde)* esaterako, eta, bestalde, ez da falta irizpide horrekin zerikusirik ez duen herri izenen bat (*Arga(-)Miranda*, edota irizpide horren arabera idatzia, beste modu batera adierazi beharrekoa, hala nola, *Olite(-Erriberri)*, zeinetan era biak euskaraz zuzenak direla eman nahi baita aditzera.

1986ko *Euskal Herriko Autonomi Erkidegoko Herrien Izendegian* eta 1990eko *Nafarroako Herri Izendegian*, 1979ko *Euskal Herriko Udalen Izendegia* hartu zen oinarritzat eta ondorioz, ibar edo eskualdeak modu berean eman ziren:

(*Gulibar(-)Aginaga, (Lizoain(-)Aginaga, (Arakil(-)Uharte, (Baztan(-)Uharte, (Arrati(-)Arteaga, (Gautegiz(-)Arteaga*, nahiz eta *Derio-Arteaga* izena ere agertu.

Euskararen ofizialtasunaren ondorioz, Euskal Autonomia Erkidegoko eta Nafarroako Foru Komunitateko herri izenak udaletako agirietan eta errepideetako karteletan jartzen hasi zirenean, zenbait udal eta kontzejuk Euskaltzaindiaren Onomastika batzordeari kontu hau argitzeko eskatu zioten. Arrazoi osoz planteatzen zuten, agiri ofizialeetan, eta bereziki karteletan, lehendabiziko erreferentziak herriaren izena behar zuela izan, eta ez ibar edo eskualdearena. Horretaz gainera, euskara teknikari eta itzultzaileei testu ofizialak euskaraz eman behar izaten dituztenean eta, bereziki, deklinatuak eman behar dituztenean, arazoak eta zailtasunak sortzen zaizkie.

Jasotako eskarien ondorioz, Onomastika batzordeak egindako ikerketan ikusi ahal izan da Euskal Herrian, ohikoena, lehendabizi herriaren izena eta gero ibar edo eskualdearena ematea zela:

Donibane Garazi (euskaraz XV. mendean ageri dena), *Etxarri Aranatz, Uharte Arakil...*

Eta ez alderantzizkoa, salbuespenak salbuespen, adibidez, *Markin Etxebarri*, nahiz eta azken jokabide hau, ustez, egokiagoa izan oikonimoetan.

Hona hemen esandakoa frogatzen duten lekuko batzuk:

Donibane Garazi:

“Et[a] jaquiçu done Johane garacicoec dute[la] gracia...” (1415, F. Idoate, “Una carta del siglo XV en vascuence”, *FLV* 2, 1969, 290. or.).

“Hilabete hunen hamarreen, etzi zortzi, Donibane–Garazin pesta baten egitera doazi Eskual–Herriko ta inguruetakoz framazonak” (J. Hiriart–Urruti, *Mintzaira, Aurpegia: Gizon*, 1971, 171. or.).

“Bihurtzen nitzaie bizi–bizia. Diotet Doniane–Garaziz gozatu nahi duenak ez duela (...)” (J. Etxepare, *Berebilez*, Klasikoak 17, Euskal Editoreen Elkarte & Eusko Jaurlaritza, 1987, 43. or.).

“Eiharalarre (frantsesez Saint Michel), Doniane Garazitik hiru kilometra urrundua da (...)” (E. Zubiri, *Artikulu Bilduma*, R. M. Pagolak paratu argitalpena, Klasikoak 41, Euskal Editoreen Elkarte & Eusko Jaurlaritza, 1990, 104. or.).

“Erran eguneko, seiak eta erdietan tank, hantxet zen Piarres, Doniane Garaziko garan” (Barbier, *Supazter sokoan*, Klasikoak 16, Euskal Editoreen Elkarte & Eusko Jaurlaritza, 1987, 92. or.).

“Oihenartek dio, hamaseigarren mende erditsutan Etchegaray delako batek Donibane Garazin Artzain Gorria agerrera zuela” (Lafitte, *Euskal Literaturaz*, Klasikoak 35, Euskal Editoreen Elkarte & Eusko Jaurlaritza, 1990, 45. or.).

“Don[j]áne Garázi” (P. Salaberrik E. Etxarren uhartearengandik jasotako ahozko era).

Uharte Arakil:

“Bere joan–etorri oyetan, Arbizu, Altsasua, Uarte–Arakil, Egilorr, Beasoain, Urrotz, Etxaleku, Ororbia, Ibero, Gaintza, Errea, Ongotz, Nuin, Aristregi; Berastegi, Asteasu, Azkoitia eta batek daki bertze zenbat errietan ibiliko zen” (Andre Lizartza, *Mendiburu’tar Sebastián A’z*, 1926).

“Herrira heldu zelarik, Uharte Arakilen aurkitzen zen gure gizona biziki gaizki eta han, hil aurretik, testamentua baietsi zueneko ondorioa izan zen” (J.B. Aierbe, *Hijos Ilustres de Segura / Herriko Seme Ospetsuak*. Segura, 1978).

“Uarte, Uerte, Uberte, Uartearakil, uartearakildar” (*Nafarroako Herri Izendegia*. Iruñea, 1990. Ahozko lekukotzetarik azkenengo biak, seguraski, Arakil ibarretik eta Iruñetik gertu dagoen beste Uharte hartatik bereizteko).

Etxarri Larraun:

“Etxarrilarraungo apeza” (J. M. Satrustegik Sakanan ahoz bildutako testigantza).

Hau guztia ikusirik, esan daiteke euskal jokaera arrunta dela, ahal delarik, herri edo auzunaren izen hutsa ematea. Ordea, testuingurua behar bezain argia ez denean eta nahastea ekar dezakeela ikusten denean, bereizten laguntzeko biderik erabilienean, ondotik eskualdea, ibarra, herrialdea eta kasuren batean handik pasatzen den ibaiaren izena jartzea dela.

Zenbait kasutan era konposatu horren lexikalizazio maila altua da eta, beharrezkoa ez izanik ere, hala erabili ohi da ia beti. Izen hauekin, hain da era konposatu hau normala, non egiten ez denean, toponimoaren era apokopatua dabilela ematen baitu. Honelakoetan, badirudi leku-izena bi hitzez osatuta dagoela arautzea dela egokiena:

Artatza Foronda (A), Donibane Garazi (NB), Durruma Kanpezu (A), Miranda Arga (NG), Uharte Arakil (NG), Arteaga Derio (B)...

Salbuespen gisa, zenbait kasutan argigarria aurretik doa: *Leintz Gatzaga (G), Pasai Antxo (G), Pasai Donibane (G), Pasai San Pedro (G), Markin-Etxebarria (B)*, azken honetan marrak konposaketa azpimarratzen duela, *Markina* merindade zaharraren izenaren azken *-a* galdu dela adieraziz.

Kontrara, bigarren osagarria argigarri gisa bakarrik erabiltzen dela adierazi nahi dugunean, parentesi artean emango da eta aukerakoa izango da erabilera, betiere une bakoitzeko zehaztasun beharraren neurria erabiltzailearen esku geratzen delarik:

Aretxabaleta (Gasteiz) (A), Elexalde (Amoroto) (B), Aginaga (Gulibar) (NG), Jatsu (Lapurdi) (L), Lekunberri (Garazi) (NB)...

d) Artikulua eta berezko *-a* herri izenetan

Orain arte gure izendegietan maiz gaineratu dugun *-a* ohar argigarriaz zerbait esatea ere beharrezko deritzogu. Herri askoren izenek berezkoa dute amaierako *-a* bokala, eta kasu horietan ez dugu inolako oharrik egiten, bokalez amaituriko beste edozein izenen moduan deklinatzen direlako. Kasu marka jasoz gero, honelakoak bere horretan emango dira, oso-osorik:

Ainhua (L), Ostankoa (NB), Aria (NG), Donostia (G), Eskiula (Z), Lemoa (B), Zanbrana (A)...

Beste kasu batzuetan, ordea, amaierako *-a* hori ez da berezkoa izaten, jatorriz izen horiek daramaten artikulua baizik, eta ondorioz, artikulu arruntari gertatu ohi zaion bezala, ezkuta daiteke deklinabidea eranstea. Kasu hauek dira, hain zuzen ere, *-a* ohar argigarriaz seinlatu ohi ditugunak. Ohar horrekin aditzera eman nahi da herri izenari zein eratan erantsi behar zaion deklinabidea. Argigarri didaktiko hutsa den aldetik, ez dugu izenaren parte bezala ulertu behar eta ondorioz, gure izendegietan, aurkibideetan eta halako dokumentuetan erabilgarri izan daitekeen arren, ez da seinaleztapenetan edo hizkuntza-erabileretan agerrarazi behar. Orain arte argitara emandako izendegi gehienetan eman da datu hau, baina ez beti:

- 1979ko udalen izendegian: *Busturia -a (B), Hondarribia -a (G), Urizaharra -a (A), Ziordia -a (NG)...*
- 1986ko EAEko herrien-izendegian: *Busturia (B), Hondarribia (G), Urizaharra (A)...*
- 1990eko Nafarroako herri izendegian: *Elizagorria, -a; Itzagaondoa, -a; Ziordia, -a...*
- 1999ko Zuberoako herri izendegian: *Basabürüia (-a), Onizepea (-a), Ospitalepea (-a), Pettarra (-a), Sarrikotapea (-a).*

- 2000.eko Nafarroako toponimia liburuan: *Arribiltoa*, (-a); *Bortziriak*, (-ak) (plural horri deklinabidea erans-tean dauden ondorioak bereziak dira, -ak galdu ondoren -eta- artizkia hartu behar baitu); *Otsagabia*, (-a); *Ziordia*, (-a)...

- 2000.eko EAEko biztanle entitateen zerrendan: *Barrundia*, -a; *Mallabia*, -a; *Olaberria*, -a...

Bistan da joera nagusia, izendegietan oharra agerraraztea izan dela. Bai komunikabideek, bai lekua ezagutzen ez duten erabiltzaileek, beharrezko duten datua da, -a hori kengarria den ala ez jakitea, esan bezala, deklinabidean ondorio garrantzitsuak dituelako. Ezin da onartu euskal esatariek, kazetariak, testu liburuek, aldizkariak eta abarrek *Bizkaiatik, *Donostira, *Iruñakoa eta halakoak setati aieratzen aritzea, oso kaltegarria delako hizkuntzaren normalizaziorako, erabilera baldar tradizioz gabeko horiek hedatzen jardutea. Honenbestez, oharra jartzen segitzea dirudi bidezkoena, gainera erabiltzaile, aditu eta profesionalak, dei berezia egiten zaiela, horrek dakartzan ondorioez eta erabilera desberdinez ondo ohartu daitezen eta halaxe joka:

- *Bizkaia*, -a: *Bizkaiari*, *Bizkaian*, *Bizkaiko*, *Bizkaitik*, *Bizkaira*...
- *Donostia*: *Donostiak*, *Donostian*, *Donostiako*, *Donostiatik*, *Donostiara*...
- *Iruñea*, -a: *Iruñeaz*, *Iruñean*, *Iruñeko*, *Iruñetik*, *Iruñera*...

Honen guztiaren ondorioz, herri izenen hurrenkeraz eta jarri beharreko zeinu grafikoek hau da Euskaltzaindiaren araua:

1) Herri batek euskaraz izen bat eta erdaraz beste bat duenean, bi izenak elkarrekin erabili behar direnean zehar-marra (/) baten bidez bereizirik jarriko dira, adibidez, izendegi, zerrenda, seinale eta antzekoetan:

Agurain / Salvatierra (A), *Areatza / Villaro* (B), *Baiona / Bayonne* (L), *Barkoxe / Barcus* (Z), *Doneztebe / Santes-teban* (NG), *Donostia / San Sebastián* (G), *Izura / Ostabat* (NB)...

Euskarazko testu jarraituetan, ordea, emandako bi izen horietatik euskarari dagokiona soilik hartuko da, esaterako:

Aguraindik etorriko gara; Areatzari mesede handia egingo dio enpresa horrek; Baionan erosi dugu etxea; Piarres Topet "Etxahun" koblakaria Barkoxeko semea zen; Donezteberaino heldu ziren ibilgailu zahar horrekin; Donostiara hurbilduko zaitugu; Izurak ez du hazkunderik izan azken urteotan...

2) Bi herrik edo gehiagok administrazio elkarte bat osatzen dutenean, bi izenak beti marratxo (-) baten bidez bereiziko dira, izendegi, zerrenda, seinale eta abarretan:

Arratzua-Ubarrundia (A), *Beintza-Labaien* (NG), *Ezkiio-Itsaso* (G), *Gamiz-Fika* (B), *Labetze-Bizkai* (NB), *Maule-Lextarre* (Z)...

Erabilera arruntean deklinabide-marka azken izenari jarriko zaio:

Arratzua-Ubarrundian bizi da nire laguna; pagadi horiek Beintza-Labaienak dira; Ezkio-Itsasoko Udalak halaxe erabaki du; Gamiz-Fikak bere batasunari eutsiko dio aurrerantzean ere; Labetze-Bizkairi ondo letorkioke industria hori; Maule-Lextarretik irteten zen tren...

3) Lekua gehi eskualdea, harana edo ibarra adierazten duten herri izenetan, lehendabizi herriaren izena jarriko da eta gero, tarteko marratorik gabe, ibar edo eskualdearena. Konposaketa kasu hauetan, ordea, bi egoera bereizi behar dira:

3.1. Zenbaitetan herri izena gehi eskualde, haran edo ibarraren erabilera oso hedatua dago. Elkartze hori jadanik lexikaldutzat ematen denez gero, erabilera jasoan biak jarriko dira:

Donibane Garazi (NB), *Donibane Lohizune* (L), *Uharte Arakil* (NG), *Etxarri Aranatz* (NG)...

Eta deklinabide atzizkia amaieran doan izenak jasoko du:

Donibane Garazin, *Donibane Lohizunera*, *Uharte Arakilen*, *Etxarri Aranazko*...

3.2. Beste askotan, herri izenaren erabilera arruntak ez du ezinbestez eskatzen eskualde, haran edo ibarraren argigarria eta bere horretan utz daiteke, betiere baldin nahasketa sortzeko arriskurik ez badago:

Bastida (A eta BN), *Getaria* (G eta L), *Jatsu* (L eta NB), *Lekunberri* (NG eta NB)...

Baina testuingurua behar bezain argia ez denean, herri hori izenkidea den beste batekin nahas litekeelako, herri izenaren ondotik, dagokion ibar edo eskualdearena jarriko da argigarri:

Bastida Arberoa, *Getaria Gipuzkoa*, *Jatsu Lapurdi*, *Lekunberri Larraun*... (vs. *Bastida Araba*, *Getaria Lapurdi*, *Jatsu Garazi*, *Lekunberri Garazi*...).

Konposaketa osagarri hau erabiltzea erabakiz gero, deklinabide-marka azken izenari jarriko zaio:

Bastida Arberoan nahiz *Bastida Araban*, *Getaria Gipuzkoatik* nahiz *Getaria Lapurditik*, *Jatsu Lapurdira* nahiz *Jatsu Garazira*, *Lekunberri Larraungoa* nahiz *Lekunberri Garazikoa*...

Hala ere, tradiziorik ez dagoen kasuetan, testu jarraituetan egokia da *Gipuzkoako Getariako txakolina* edo *Lapurdiko Jatsu herrian* moduko egiturak erabiltzea.

4) Herri izenetan maiz ageri den amaierako *-a* dela eta, kontuan izan beharrekoa:

4.1. Herri izen askok berezkoa dute amaierako *-a* hori:

Ainhoa (L), *Aintzila* (NB), *Arraia* (A), *Donostia* (G), *Garaioa* (NG), *Zierbena* (B), *Zühara* (Z)... Izen horiek bokalez amaitutako beste edozein izenen moduan deklinatuko dira: *Ainhoa*tik, *Aintzilara*, *Arrairantz*, *Donostiako*, *Garaioatik*, *Zierbenaz*, *Züharan*...

4.2. Beste anitz herri izenetan, ordea, amaierako *-a* hori ez da berezkoa, artikulua baizik. Kasu hauek, hain zuzen ere, Euskaltzaindiaren izendegietan *-a* ohar argigarriaz ageri dira, esaterako:

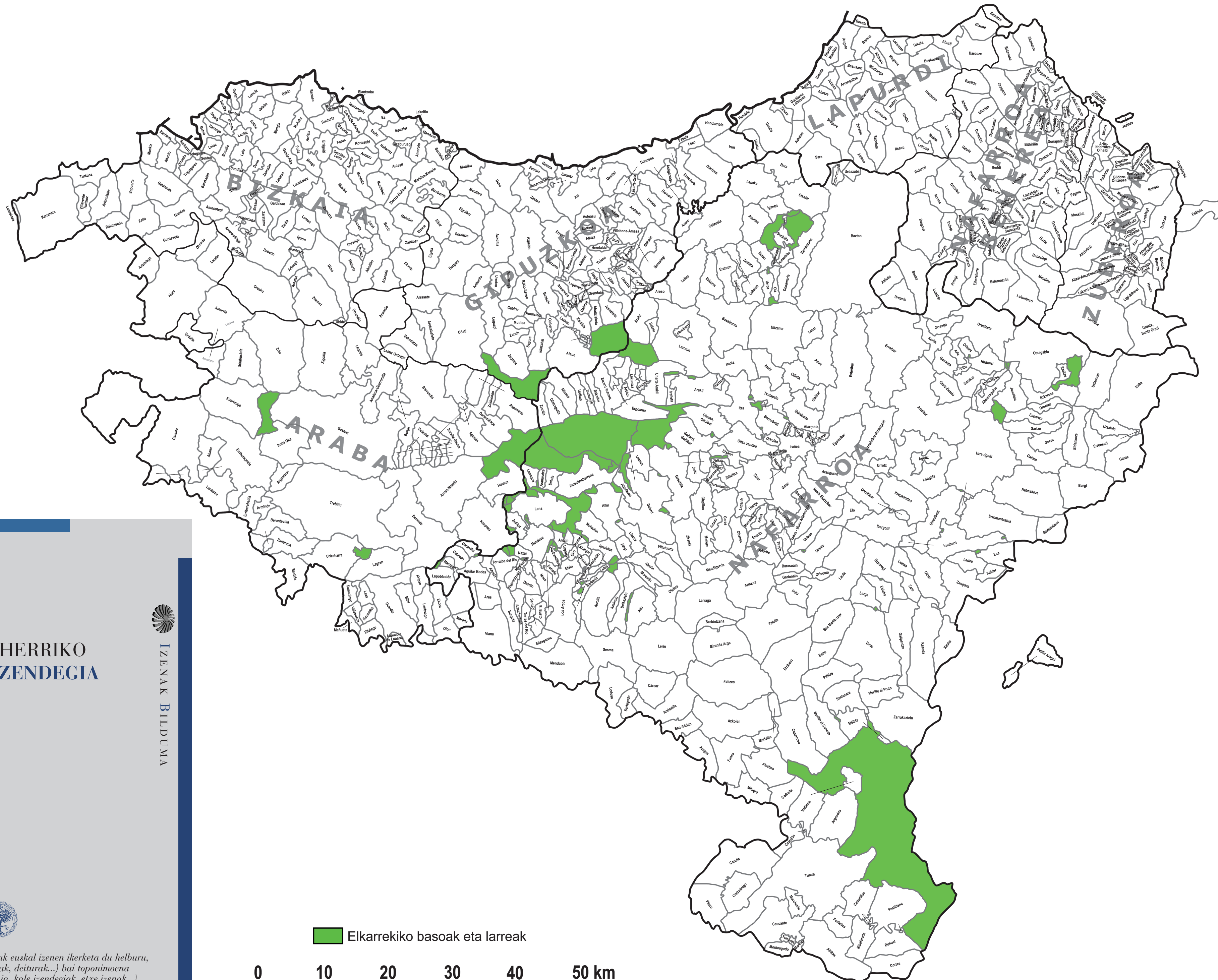
Abaurrepea (-a) (NG), Azkoitia (-a) (G), Ermua (-a) (B), Ospitalepea (-a) (Z), Zigoitia (-a) (A)...

Azkeneko *-a* hori artikulua denez gero, erabil bedi:

Abaurrepean, Azkoitiarekin, Ermuan, Ospitalepearekin, Zigoitian..., baina *Abaurrepera, Azkoitiko, Ermuko, Ospitalepetik, Zigoitira...* Era berean, izen hauek azken *-a* galtzen dute ondoan beste determinatzaile bat edo adjektiboa daramatenean, adibidez: *Abaurrepe maitea, Azkoiti osoan, gure Ermu hau...*

Euskaltzaindiak Gasteizen 2004ko azaroaren 26an onartua.

EUSKAL HERRIKO UDALEN IZENDEGIA

IZENAK BILDUMA

Euskaltzaindiaren Onomastika lanak euskal izenen ikerketa du helburu, bai antroponimoena (ponte izenak, deiturak...) bai toponimoena (toponimia nagusia, txikia, exonimia, kale izendegiak, etxe izenak...). Izen horiek bildu, sailkatu, ikertu eta arautu ondotik, beharrezkotzat jotzen du Euskaltzaindiak izenen forma zuzenak plazaratzea, euskararen erabileran eta normalizazioan eragina izan dezaten. Hori da, hain zuzen ere, IZENAK bilduma honen xedea.

Elkarrekiko basoak eta larreak

0 10 20 30 40 50 km

